

DAVETLİ KONUŞMACILAR
(Konferanslar)

HOW TO REACH AND TEACH ALL CHILDREN IN PE?

Wim van GELDER

(Inholland Hight School, Amsterdam, Holland)

mrt@quicknet.nl

In the Netherlands there has been a sport and movement policy for some decades which is aimed at sports for all and increasing participation rates of children. The government and colleges of education are trying to change the thinking in the traditional sport and gymnastics culture. By means of video recordings Wim van Gelder presents the latest developments in the Netherlands. Mr. Van Gelder is a distinguished designer of course books for Physical Education and of pupil tracking systems (motor skills tests) and an expert in the field of stimulating children with poor motor skills proficiency to movement. Most schools in the Netherlands work with his course books on a daily basis.

What has changed in Physical Education lessons during the past twenty years?

1. the amount and the intensity of movement has increased extensively
2. the variety within a lesson has increased
3. the variation in the manner of repetition has increased
4. the way of giving feedback has changed
5. children move more independently.

1. The amount of movement (intensity)

"Practice makes perfect" is an age-old saying that has been pursued by trainers in the world of gymnastics and sports. In this way more hours of physical education, more training and a starting age as early as possible have been pursued. Of course the number of jumps and the amount of contact with the ball during one training session also determine the final learning outcome. This development is outlined below.

			
'Old school'. One central activity. One place of practice. Children wait and watch 95% of the time.	'New school'. Larger range of activities (more places of practice) and more variety in performance. Children move 100% of the time.	'New school' The activity can be done outside (on playground equipment).	'New school' The activity can be done outside (without specific equipment).
The number of repetitions in one lesson is limited. Between 10 and 25 repetitions in 45 minutes. One repetition in 4,5 – 1,8 minutes.	The number of repetitions in one lesson (in 4 groups) is large. Between 30 and 150 repetitions in 12 minutes. One repetition per 24 - 5 seconds.	Weekly repetitions.	Weekly repetitions.
The number of times that this activity is offered in one school year is limited. The activity is offered 2 to 4 times a year	The number of times that this activity is offered in one school year is 4 times larger. One activity is offered 8 – 16 times a year	The activity is offered daily.	The activity is offered daily.
Number of repetitions in one year: 20 - 100	Number of repetitions in one year: 240 - 2400	Number of repetitions in one year: 0 - thousands	Number of repetitions in one year: 0 - ?

Extra effects for children with poorer motor skills proficiency and overweight children:

- Children with poor motor skills proficiency and overweight children show the largest increase in the number of repetitions by this way of working.
- With the new mode of working the show-case effect also decreases, i.e. the effect that looking on has on (failing) moving children. In this respect children with poor motor skills proficiency and overweight children profit from this extensively.

2. Variation in the range of activities has increased

During most lessons of physical education various activities are offered simultaneously.

The (outer) space is divided into three or four sections (areas). In every section another activity is done. For instance:

- Basketball (3 x 3)
- Throwing at a target
- Balancing
- High jumping

These activities are offered 8 – 10 minutes, after which the children move on to the next activity. At the end of the lesson all children have participated in the four activities.

3. Variation in the manner of repetitions has increased

(differentiated learning)

He who varies learns! Recent research (of a.o. Schöllhorn 2009, Frank 2008) shows that beginners and average performers (school attending youth) learn more if the repetitions of the movements are not identical, but vary a lot. The repeated imitation of the ideal movement (drilling) leads to considerably less learning outcome than the continuous variation of the movement. In science this form of learning is called 'differentiated learning'.

4. The way of giving feedback has changed

(from internal to external focus)

The way in which a teacher or a trainer gives feedback is important for the learning process of the child. A large part of this feedback is directed at the way in which a body (part) should move. *'If you throw with your right hand, you put your left foot forward'* or *'hit the ball with the inside of your foot'*. If a performer is focused on his own body, it is called 'internal focus'. If a performer focuses on a target or on the result, it is called 'external focus'. In the examples mentioned above an external focus is realized by aiming at targets such as : *'throw the ball over the hedge'* en *'shoot the ball into the goal'*.

In the past decade a lot of research (Wulf 2003 & 2007) has been done into 'focus' both with top athletes and with children. In almost all results external focus appears to be superior to internal focus.

5. Children move more independently

To effectuate the changes mentioned under the points 1 up to and including 3 the roles of the teacher and of the children had to be changed. The independence of the children was strongly enhanced and the teacher became more of a coach than an instructor. In many lessons teachers work with multiple activities which are carried out at the same time. The number of children in a group varies between 5 and 9 children. Within this group size all children are given the opportunity to move (permanently) and there is a large chance that children can keep a game up and running independently.

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

The following three activities are examples:

rope swinging

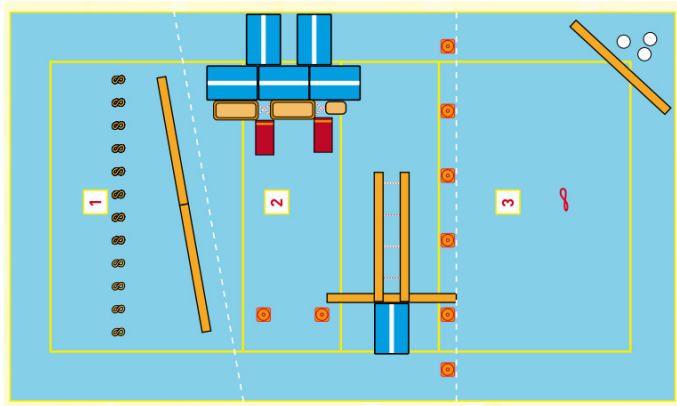

support jumping/vaulting

playing tag

Layout

In the outside space (play area or playground) children are divided into small groups, so that they can play and move optimally.

The developments which have been described are realized at progressive schools in the Netherlands. Most schools are developing. Some schools still work in a traditional way.

Bibliography

- Frank, T. M. (2008). A quantitative dynamical systems approach to differential learning. *Biological Cybernetics*, 98, 19-31.
- Gelder, W. v. (2000). *Leerlingvolgsysteem bewegen en spelen*. Maarssen: Elsevier.
- Gelder, W. v. (2003). *Basislessen bewegingsonderwijs deel 2*. Maarssen: Elsevier.
- Gelder, W. v. (2008). *Zorg voor beweging*. Heeswijk - Dinther: Esstede.
- Gelder, W. v. (2009). *Basislessen bewegingsonderwijs deel 1*. Amsterdam: Reed Business.
- Gelder, W. v. (2009). *Werkladen Basislessen bewegingsonderwijs deel 1*. Amsterdam: Reed Business.

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

- Schöllhorn, W. M.-K. (2009). Time scales of adaptive behavior and motor learning in the presence of stochastic perturbations. *Human Movement Science*, 28, 319 - 333.
- Wulf, G. &. (2003). Simply distracting learners is not enough: more evidence for learning benefits of an external focus of attention. *European Journal of Sports Science*, 3, 1 - 13.
- Wulf, G. &. (2007). An external focus of attention enhances golf shot accuracy in beginners and experts. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 78, 384 - 389.
- Wulf, G. (2007). Attentional focus and motor learning: A review of 10 years research. *E-journal Bewegung und Training*, 1, 4 - 14.
- Wulf, G. Z. (2007). Increases in jump-and-reach height through an external focus of attention. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 2, 275 - 284.

BEDEN EĞİTİMİNDE BÜTÜN ÇOCULARA NASIL ULAŞILIR VE NASIL EĞİTİLİR?

Wim van GELDER

(Inholland Hight School, Amsterdam, Holland)

mrt@quicknet.nl

Çev. Gizem PEHLEVAN

Geçtiğimiz son birkaç on yıl içerisinde, Hollanda'da herkes için sporu ve çocukların spora katılım oranını artırmayı hedefleyen bir spor ve hareket politikası ortaya çıkmıştır. Hükümet ve eğitim kurumları, geleneksel spor ve beden eğitimi kültürünü değiştirmeye çalışmaktadırlar. Video kayıtları aracılığıyla, Wim van Gelder Hollanda'daki en son gelişmeleri sizlere sunmaktadır. Sayın Gelder, Beden Eğitimi ve okul çağındaki çocukları izleme (motor beceri testleri) konusunda ders kitapları tasarımcısıdır ve motor becerisi zayıf olan çocukların harekete geçirilmesi alanında uzmandır. Hollanda'daki okulların büyük bir çocukluğu ders kitabı olarak Sayın Gelder'in kitaplarını kullanmaktadır.

Geçtiğimiz son yirmi yıl içerisinde Beden Eğitimi derslerinde neler değişti?

1. Hareketin miktarı ve yoğunluğu önemli ölçüde arttı.
2. Ders içi çeşitlilik arttı.
3. Tekrar yöntemindeki çeşitlilik arttı.
4. Geri dönüt verme şekli değişti.
5. Çocuklar daha bağımsız bir şekilde hareket etmeye başladı.

1. Hareketin Miktarı (Yoğunluk)

"Egzersiz mükemmelleştirir" beden eğitimi ve spor dünyasında antrenörler tarafından ezelden beri söylenegelmiş bir deyiştir. Bu sayede, daha fazla beden eğitimi saati, daha fazla antrenman ve daha genç spora başlama yaşı gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Elbette bir antrenman zamanı boyunca atlamaların sayısı ve top ile temasın miktarı da nihai öğrenme sonucunu belirlemektedir. Bu gelişim aşağıda resimlerle açıklanmaktadır.

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

			
'Eski Okul'. Tek bir Merkez aktivite. Tek egzersiz yeri. Çocuklar zamanın %95'ini bekleyerek ve izleyerek geçiriyorlar.	'Yeni Okul'. Daha fazla aktivite imkanı (daha fazla egzersiz alanı) ve performans da çeşitlilik. Çocukları zamanın %100'ünü hareket ederek geçiriyorlar.	'Yeni Okul' Aktiviteler dışarıda yapılabilir (parkta yer alan aletler kullanılabilir).	'Yeni Okul' Aktiviteler dışarıda yapılabilir (herhangi bir alet olmaksızın).
Bir ders içerisindeki tekrar sayısı sınırlı. 45 dakikada yaklaşık 10 ila 25 tekrar. Her bir tekrar 4,5 – 1,8 dakika sürüyor.	Bir ders içerisindeki tekrar (4 grupta) sayısı fazla. 12 dakika içerisinde 30 ila 150 tekrar. 24 ila 5 saniyede bir tekrar.	Haftalık tekrarlar.	Haftalık tekrarlar.
Bir eğitim öğretim yılı içerisinde bu aktivite imkanı kısıtlıdır. Bir yıl içerisinde aktivite 2 ila 4 kez gerçekleştirilir.	Bir eğitim öğretim yılı içerisinde bu aktivite imkanı 4 kat daha fazladır. Bir aktivite yılda 8 ila 16 kere gerçekleştirilir.	Aktivite günlük olarak gerçekleştirilir.	Aktivite günlük olarak gerçekleştirilir.
Bir yıl içerisindeki tekrar sayısı: 20 - 100	Bir yıl içerisindeki tekrar sayısı: 240 - 2400	Bir yıl içerisindeki tekrar sayısı: binlerce kez	Bir yıl içerisindeki tekrar miktarı: 0 - ?

Motor beceri yeterliliği zayıf olan ve aşırı kilolu çocuklar açısından ek etkileri:

- Bu tarz bir çalışma ile, tekrar sayısında en fazla artış motor beceri yeterliliği zayıf olan ve aşırı kilolu çocuklarda görülmektedir.
- Bu yeni çalışma metodu sayesinde vitrin etkisi azalmaktadır. Örneğin; hareket halindeki (başarısız) çocuğu izlenmesinden kaynaklanan etki. Bu bağlamda, motor beceri yeterliliği zayıf olan ve aşırı kilolu çocuklar en fazla faydayı sağlayanlardır.

2. Aktivite aralığındaki çeşitlilik arttı

Beden eğitimi derslerinin büyük bir çoğunluğunda çeşitli aktiviteler aynı anda gerçekleştirilir. (Dış) alan üç veya dört bölgeye (alana) ayrılır. Her bir bölgede farklı aktivite gerçekleştirilir. Örneğin:

- Basketbol (3 x 3)
- Hedef vurma
- Denge
- Yüksek atlama

Bu aktiviteler 8 ila 10 dakika boyunca yapılır ve sonrasında çocuklar diğer aktiviteye geçerler. Dersin sonunda bütün çocuklar bu dört aktivitenin hepsine katılmış olurlar.

3. Tekrar yönetimde çeşitlilik arttı

(faklılaştırılmış öğrenme)

Farklılık yaratan öğrenir! Son dönemde yapılan bir araştırmaya göre (Schöllhorn 2009, Frank 2008), tekrar yöntemlerinin aynı olması yerine çeşitlendirilmesi halinde, yeni başlayanların ve ortalama katılımcıların daha fazla öğrendiği ortaya çıkmaktadır. İdeal hareketin tekrarlanmış taklidi, hareketin devamlı çeşitliliğine oranla çok daha

az öğrenme sonucu çıkarmaktadır. Bilim dünyasında bu tarz bir öğrenme formu “farklılaştırılmış öğrenme” olarak adlandırılmaktadır.

4. Geri dönüt verme yöntemi değişti

(iç odaktan dış odağa)

Bir öğretmenin veya antrenörün geri dönüt verme biçimi, çocuğun öğrenme süreci açısından oldukça önemlidir. Bu geri dönütün büyük bir kısmı, vücudun bir parçasının hareket etmesini sağlayacak şekilde yönlendirilmiştir. Örneğin; “sağ elinle atarsan, sol ayağını önde tut” veya “topa ayağının iç kısmıyla vur”. Hareketi gerçekleştiren kişi kendi vücuduna odaklanmış ise bu durum “iç odak” olarak adlandırılır. Hareketi gerçekleştiren kişinin bir hedefe veya sonuca odaklanması halinde ise bu durum “dış odak” olarak adlandırılır. Yukarıda bahsi geçen örneklerde, dış odak bir hedef ile ortaya çıkar: “topu çitin üzerinden at” veya “topu kaleye at”.

Son on yıl içerisinde, hem önde gelen sporcular ile hem de çocuklar ile “odak”a ilişkin pek çok araştırma yapılmıştır. Hemem hemen bütün sonuçlarda, dış odak iç odaktan üstün görünmektedir.

5. Çocuklar daha bağımsız hareket etmektedir

1 ve 3 numaralı başlıklarda bahsi geçen değişiklikleri gerçekleştirmek için öğretmenin ve çocukların roller değişmek zorundadır. Böylece çocukların bağımsızlıkları büyük ölçüde geliştirilir ve öğretmen, bir koştan ziyade bir yol gösterici haline gelir. Pek çok derste, öğretmenler aynı anda gerçekleştirilen çoklu aktiviteler üzerinde çalışmaktadır. Bir grupta yer alan çocuk sayısı 5 ila 9 arasında değişmektedir. Bu grup içerisinde bütün çocuklara hareket imkanı sağlanır (daimi olarak) ve çocuğun bir oyuna başlama ve bağımsız olarak oyunu devam ettirme imkanı olur.

Aşağıda bazı örnekler sunulmuştur:

Halatla sallanma

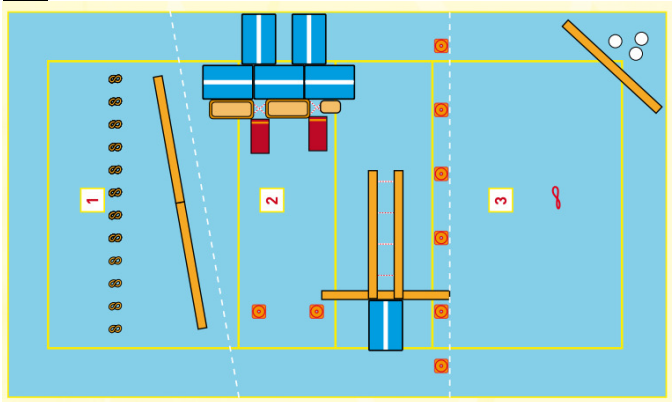

destekli atlama/atlama

elim sende

Plan

Dış alanda (oyun alanı veya park) çocuklar küçük gruplara ayrılırlar. Böylece uygun bir şekilde oynama ve hareket etme imkanları olur.

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

Yukarıda belirtilen gelişmeler, Hollanda'da yer alan ileri düzey okullarda gerçekleştirilmektedir. Okulların büyük bir çoğunluğu gelişmektedir. Bazı okullar ise geleneksel eğitime devam etmektedir.

KAYNAKÇA

- Frank, T. M. (2008). A quantitative dynamical systems approach to differential learning. *Biological Cybernetics*, 98, 19-31.
- Gelder, W. v. (2000). *Leerlingvolgsysteem bewegen en spelen*. Maarssen: Elsevier.
- Gelder, W. v. (2003). *Basislessen bewegingsonderwijs deel 2*. Maarssen: Elsevier.
- Gelder, W. v. (2008). *Zorg voor beweging*. Heeswijk - Dinther: Esstede.
- Gelder, W. v. (2009). *Basislessen bewegingsonderwijs deel 1*. Amsterdam: Reed Business.
- Gelder, W. v. (2009). *Werkladen Basislessen bewegingsonderwijs deel 1*. Amsterdam: Reed Business.
- Schöllhorn, W. M.-K. (2009). Time scales of adaptive behavior and motor learning in the presence of stochastic perturbations. *Human Movement Science*, 28, 319 - 333.
- Wulf, G. &. (2003). Simply distracting learners is not enough: more evidence for learning benefits of an external focus of attention. *European Journal of Sports Science*, 3, 1 - 13.
- Wulf, G. &. (2007). An external focus of attention enhances golf shot accuracy in beginners and experts. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 78, 384 - 389.
- Wulf, G. (2007). Attentional focus and motor learning: A review of 10 years research. *E-journal Bewegung und Training*, 1, 4 - 14.
- Wulf, G. Z. (2007). Increases in jump-and-reach height through an external focus of attention. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 2, 275 - 284.

MOTIVATION IN PHYSICAL EDUCATION: CHALLENGES, INTERVENTIONS AND POLICIES FOR INTRODUCING INNOVATIONS

Prof. Dr. Athanasios G. PAPAIOANNOU

(University of Northumbria, UK, and University of Thessaly, Greece) (adjunct position)

athanasios.g.papaioannou@gmail.com

BACKGROUND

Extensive research in the last two decades established the positive effects of mastery-oriented climate and the negative effects of performance-oriented climate on students' motivation in Physical Education (PE) classes. A mastery-oriented climate places emphasis on students' effort, personal progress, individualized instruction and cooperation, self-referenced standards of evaluation and students' involvement in decision making about the learning process such as the pace of one's learning and the selection of skills for learning and improvement. A performance oriented climate places emphasis on normative ability and normative evaluation, intra-class competition and it can be also controlling by diminishing students' autonomy during the learning process. Accordingly, the traditional whole-class teaching including many competitive activities in PE is suggested to be replaced by more individualized teaching, increased number of inclusive and cooperative activities, PE teachers' emphasis on effort and personal improvement and students' encouragement to participate

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

in decision making about various aspects of the learning process. This is particularly needed because research indicates that as students grow up they lose their motivation in PE and this coincides with a simultaneous decrease in the perceived mastery-oriented climate during the school years. Further analyses of these data indicate that if there was no decrease in perceived mastery-oriented climate the decrease in students' motivation in PE would be much lower. Accordingly, several interventions have been made across different countries aiming to create a more mastery-oriented and less performance-oriented climate in PE. Some of these interventions are presented here, with particular emphasis on the teaching practices which were used to manipulate the motivational climate in PE. The more recent interventions placed emphasis on holistic and life skills development through participation in PE and students' uncovering of meaning for learning in PE. One of the challenges during these interventions was students' resistance to reduce the temporary fun stemming from participation in competitive games in favour of skill practice and other activities aiming to promote learning and skill improvement. This made the work of teachers even more difficult because they felt that they had to be more controlling in order to keep going with the intervention. A second challenge was PE teachers' tiredness with the implementation of several innovations that they had to implement one after the other. This demanded several hours of extra preparation for teaching on a daily basis, something which was entirely new to them. Hence, an important part of contemporary motivational research is teachers' motivation to implement interventions. Recent studies indicate that teachers might have both intrinsic and extrinsic motives to participate in seminars introducing innovations in education but while autonomous oriented motives are predictors of teachers' intentions to implement innovations in education, controlling oriented motives are not. These findings are in line with motivational theories suggesting that policies facilitating teachers' competence development and mastery orientation, peer support and autonomy in the implementation of innovations are the most likely to promote mastery-oriented climates in schools that will benefit both teachers' and students' motivation in school and in PE.

BEDEN EĞİTİMİNDE GÜDÜLENME: YENİLİKLERİN TANITILMASI İÇİN ZORLUKLAR, GİRİŞİMLER VE İLKELER

Prof. Dr. Athanasios G. PAPAIOANNOU

(University of Northumbria, UK, and University of Thessaly, Greece (adjunct position))

athanasios.g.papaioannou@gmail.com

Çev: Dr. Elif Nilay DAŞDAN ADA

ÖZET

Son yirmi yıldaki kapsamlı araştırmalar; beden eğitimi sınıflarında öğrencilerin güdülenmeleri üzerine, ustalık yönelimli iklimin pozitif etkileri ile performans yönelimli iklimin negatif etkilerini ortaya koymuştur. Ustalık yönelimli iklim, öğrencilerin çabasını, kişisel gelişimini, kişiselleştirilmiş öğrenim ve işbirliğini, öz-referanslı değerlendirme kriterlerini ve öğrenme süreçleri hakkında karar vermede öğrencinin ilgisini yani kişinin öğrenme hızı ile öğrenme ve gelişim için becerilerin seçimini vurgulamaktadır. Performans yönelimli iklim kurallara dayalı yetenek ve değerlendirmeyi, sınıflar arası rekabeti ve hatta öğrenme süreci boyunca öğrencilerin özerkliğine zarar vererek hâkimiyetin sağlanmasını vurgulamaktadır. Dolayısıyla, beden eğitiminde pek çok yarışma niteliğindeki aktiviteleri içeren, geleneksel olan tüm sınıfın dahil olduğu öğretimin; daha çok kişiselleştirilmiş öğretim, kapsamlı ve işbirlikçi aktivitelerin sayısının artırılması, beden eğitimi öğretmenlerinin çabaya ve kişisel gelişime vurgu yapması, öğrencilerin öğrenme süreçlerinin çeşitli yönleri hakkında karar vermelerine katılmaları için cesaretlendirilmesi ile değiştirilmesi önerilmektedir. Bu özellikle gereklidir; çünkü araştırmalar öğrencilerin büyüdükçe motivasyonlarını kaybettiklerini ve okul yılları boyunca algılanan ustalık yönelimli iklimde de eşzamanlı bir azalmanın meydana geldiğini göstermektedir. Bu verilerin devamındaki analizlerde, eğer algılanan ustalık yönelimli iklimde bir azalma yoksa, öğrencilerin beden eğitimine güdülenmede ki azalmasının çok daha düşük olacağını göstermektedir. Bu nedenle, bazı girişimler beden eğitiminde daha az performans yönelimli iklim ve daha çok ustalık yönelimli iklim geliştirmeyi amaçlayan farklı ülkeler arasında yapılmıştır. Bu girişimlerin bazıları, özellikle beden eğitiminde güdüsel iklimi manipüle etmek için kullanılmış öğretim uygulamalarını vurgulayanlar burada sunulmuştur. Daha yeni girişimler ise beden eğitimine katılım yoluyla bütünsellik ve yaşam becerilerinin geliştirilmesine, öğrencilerin beden eğitiminde öğrenme için anlam bulmalarına vurgu yapmaktadır. Bu girişimler süresince yaşanan zorluklardan bir tanesi, öğrencilerin becerinin uygulanması ve öğrenme ile becerinin gelişmesini teşvik etmeyi amaçlayan diğer aktivitelerin lehine, rekabete dayalı oyunlara katılımdan kaynaklanan

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

geçici hazzı azaltmaya direnmeleri idi. Bu öğretmenlerin işini daha da zor hale getirmektedir, çünkü onlar girişimde bulunmaya devam etmek için daha kontrollü olmak gerektiğini hissetmektedirler. İkinci bir zorluk ise, beden eğitimi öğretmenlerinin bazı birbiri ardına uygulamak zorunda oldukları yeniliklerin uygulanması ile ilgili yaşadıkları yorgunluklarıydı. Bu durum, tamamen yeni bir şey öğretmek için günlük olarak onlara ekstrasından birkaç saat gerektirdi. Bu nedenle çağdaş güdüsel araştırmaların önemli bir kısmı, öğretmenlerin uygulama girişimleri için güdülenmeleridir. Son araştırmalar, öğretmenlerin eğitimde yenilik içeren seminerlere katılmak için hem içsel hem de dışsal güdülere sahip olabileceklerini göstermiştir. Ama özerk (otonom-bağımsız) yönelimli güdüler, öğretmenlerin eğitimdeki yeniliklerin uygulanması için niyetlerinin öncelleriyken; kontrol yönelimli güdüler ise değildir. Bu bulgular, öğretmenlerin yetenek geliştirme ve ustalık yönelimini kolaylaştıran ilkelerin, akran desteği ve yeniliklerin uygulanmasındaki bağımsızlığın okullarda ustalık yönelimli iklimleri teşvik etmesinin daha muhtemel olduğunu öneren güdüsel kuramlarla uyumludur ve beden eğitimi ile okulda hem öğrenci hem de öğretmenin güdülenmesine yararı olacaktır.

THE ROLE AND RESPONSIBILITIES OF THE SIGNIFICANT ADULTS IN SCHOOL-AGE YOUTH PHYSICAL ACTIVITY

Prof. Dr. Attilio Carraro

(Department FISPPA (Philosophy, Sociology, Education and Applied Psychology) University of Padua, Italy)

attilio.nicola.carraro@vodafone.it

BACKGROUND

The crucial role of physical activity (PA) in reducing the burden of chronic diseases and enhancing quality of life all over the life span is solidly established, as well as sedentary behaviour is widely recognized as a global health concern. Despite different national and international Organizations elaborated evidence-based guidelines for promoting PA, scant information exists on the dissemination of effective interventions (Brownson et al., 2007).

The recent IOC (International Olympic Committee) consensus statement on *Health and fitness of young people through physical activity and sport* concluded that: a) the assessment and interpretation of youngsters' PA is extremely difficult and that current methodology might not evaluate all PA domains; b) only 30-40% (subjectively assessed PA) or even 25% (objectively assessed PA) of young people satisfies the current health-related PA recommendations; c) there is no meaningful relationship between habitual PA and aerobic fitness (Mountjoy et al., 2011; Armstrong, 2011). So that, most young people are fit but not physically active (Armstrong, Ekelund & Tomkinson, 2011).

Recommendations suggest that school-age youth should participate daily in a minimum of 60 minutes of moderate to vigorous PA, that is developmentally appropriate, enjoyable, and involves a variety of activities (Strong et al., 2005). In many European schools it is not possible for students to reach the minimum recommended quantity of PA through the physical education (PE) classes alone, and the development of extra-school programmes (mainly sport activities) is very common. To sustain youngsters' participation in PA, the "alliance" of different actors is required: parents, physical education teachers and sport coaches are all called to guarantee positive and stimulating conditions to motivate children and adolescents to be physically active.

The role and responsibilities of parents

Parents play a central role in the development of children's health behaviours, including PA habits. The family constitutes the most proximal source of influence, just after biological and personal characteristics of children, and parents represent the first and main model in relation to a number of behaviours, included healthy habits and the adoption of correct lifestyles. Parents have been considered fundamental agents of socialization of PA, they influence children by teaching them (directly and indirectly) skills, introducing beliefs, shaping attitudes and actions linked with PA (Bauer et al., 2008; Beets et al., 2010), so that the social and instrumental support provided by parents is considered one of the main antecedents of children and adolescents' PA.

The encouragement of parents determines the levels of PA in their offspring by increasing the perceived physical, psychological and social benefits and reducing the perceived barriers (Gobbi & Carraro, in preparation; Sallis et al., 2000).

The role and responsibilities of PE teachers

PE teachers who demonstrate/promote fitness, limit general instruction and management of students, dedicate much time to the direct demonstration of movements, have more positive attitudes towards PA practice and regularly practice PA and sport in their leisure time are more likely to have students involved in PA than teachers who favor verbal teaching and declare less positive attitudes towards PA. (Martin & Kulinna, 2005; Carraro, 2008; Carraro et al., 2010).

PE teacher is the key-point, the mainstay, of every action oriented to change the physical behaviour of young people, they have unique educative responsibilities to ensure that students are physically active in and out the physical education setting. By adopting inclusive and task-oriented strategies, PE teachers should teach significant, meaningful skills and activities that could be transferred into PA behaviour outside the school (Rink, Hall & Williams, 2010). At today, it is necessary to look at the PE teacher's role not only in terms of the didactic organization and traditional school lessons conduction, but also as a figure responsible for coordinating a variety of behaviours, a sort of "lifestyle coach" with the responsibility to help, sustain and guide people in opportunities for PA in everyday life.

The role and responsibilities of sport coaches

Organized sport plays a fundamental role in psychological and physical development during childhood and youth. Approximately 80 to 85% of ten years old children in European countries is involved in extra-school sport activities (Brandl-Bredenbeck, et al. 2009), this rate declines rapidly with increasing age. At the end of the secondary school it is estimated that less than 35% of adolescents are still members of a sport club, with significant lower levels in girls. Different individual, psychosocial and environmental reasons co-occur to this phenomenon, but when hearing at the youth "voice" the relation with the coach appears one of the most cited causes of dropout (Fraser-Thomas & Deakin, 2008; Carraro, Held & Bresolin, in press). In qualitative research, different characteristics and behaviours of coaches are cited by young athletes as prominent causes for dropout. In particular, it seems that coaches who are unsupportive, ignore weaker athletes and demonstrate some favoritism, limit one-on-one coaching, adopt poor communication skills and are not able of open communication about withdrawal are perceived in the most negative way. On the other hand, adolescents and children report that the most appreciated behaviours of the coach are constructive feedback, clear technical information, praise, and good general instruction (Côté & Fraser-Thomas, 2007).

Some practical suggestions

Significant adults could be a focus of intervention strategies to indirectly affect youth PA habits.

Specific educational actions oriented to parents should be included in projects aimed at increasing PA participation of children, carefully considering motivational and support aspects also through the direct participation of adults in PA and exercise programs.

PE teachers, with particular relevance of primary school teachers, have to consider their important function in the socialization of PA among children and adolescents when teaching, and generally when meeting pupils. The important role-modeling that they play and the significant support that they can provide could be key elements to increase the proportion of youth regularly involved in PA.

Regarding the role of sport coaches, it seems necessary a general re-thinking on the purposes of sport activities among youth. Sport coaches should demonstrate interest for all their young athletes and not only for the most skilful or for those with the best performances, carefully considering their fundamental social responsibility in the contemporary society. Sport should be addressed to all the youngsters, trying to involve higher rates possible of them, ensuring positive and enjoyable experiences and avoiding frustration.

For these reasons, specific training on PA motivation and support should be regularly included in the initial and continuous preparation of PE teachers and sport coaches.

REFERENCES

- Armstrong, N. (2011). Children are still fit, but not active! *Education and Health*, 29(3), 43-45.
- Armstrong, N., Ekelund U. & Tomkinson G. (2011). Aerobic fitness and its relationship to sport, exercise training and habitual physical activity during youth. *British Journal of Sports Medicine*, 45(11), 849-858.

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

- Bauer, K., Nelson, M., Boutelle, K., & Neumark-Sztainer, D. (2008). Parental influences on adolescents' physical activity and sedentary behavior: longitudinal findings from project EAT-II. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 5(12), 8-12.
- Beets, M., Cardinal, B., & Alderman, B. (2010). Parental social support and the physical activity-related behaviors of youth: a review. *Health Education and Behavior*, 37(5), 621-644.
- Brandl-Bredenbeck, H. P., Stefani, M., Kessler, C., Brettschneider, W. D., Kussin, U., Bortoli, L., Carraro, A., Laskiene, S., Seghers, J., Vanreusel, B., Shpakov, A., Sudeck, G., Szczepanowska, E., Umiastowska, D. (2009). Children today: couch potatoes, fast-food junkies, media freaks? Lifestyles and health behaviour - first results of an international comparison. *International Journal of Physical Education*, 46(1), 31-39.
- Brownson, R. C., Ballew, P., Dieffenderfer, B., Haire-Joshu, D., Heath, G. W., Kreuter, M. W., & Myers, B. A. (2007). Evidence-based interventions to promote physical activity what contributes to dissemination by state health departments. *American Journal of Preventive Medicine*, 33(1S), S66-78.
- Carraro, A. (2008). Stress and burnout in physical education teachers: exploring the determinants. In J. Seghers and H. Vangrunderbeek (Eds.), *Physical education research what's the evidence*. Leuven/Voorburg: Acco, 125-138.
- Carraro, A., Held, M., & Bresolin, S. (in press). Prolonged engagement and dropout in high level water polo players: a qualitative study.
- Carraro, A., Scarpa, S., Gobbi, E., Bertollo, M., & Robazza, C. (2010). Burnout and self-perception of physical fitness in a sample of Italian physical education teachers. *Perceptual & Motor Skills*, 111 (3), 79-798.
- Côté, J., & Fraser-Thomas J. (2007). Youth involvement in sport. In P. R. Crocker (Ed.), *Introduction to sport psychology: a Canadian perspective* (pp. 266-294). Toronto: Pearson Prentice Hall.
- Fraser-Thomas, J. C., & Deakin, J. (2008). Understanding dropout and prolonged engagement in adolescent competitive sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 9, 645-662.
- Gobbi E., Brandl-Bredenbeck, H. P., & Carraro A. (in preparation). *Correlates of physical activity in school-aged children: parents' role in active living*.
- Martin, J. J. & Kulinna, P. H. (2005). Social cognitive perspective of physical-activity-related behavior in physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 24, 265-281.
- Mountjoy, M., et al. (2011). International Olympic Committee consensus statement on the health and fitness of young people through physical activity and sport. *British Journal of Sports Medicine*, 45, 839-848.
- Rink, J. E., Hall, T. J., & Williams, L. H. (2010). *Schoolwide physical activity: a comprehensive guide to designing and conducting programs*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Sallis, J. F., Prochaska, J. J., & Taylor, W. C. (2000). A review of correlates of physical activity of children and adolescents. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 32, 963-975.
- Strong, W. B., Malina, R. M., Blimkie, C. J. R., Daniels, S. R., Dishman, R. K., Gutin, B., Hergenroeder, A. C., Must, A., Nixon, P. A., Pivarnik, J. M., Rowland, T., Trost, S., & Trudeau, F. O. (2005). Evidence based physical activity for school-age youth. *Journal of Pediatrics*, 146(6): 732-737.

OKUL ÇAĞI GENÇLİĞİNİN FİZİKSEL AKTİVİTESİNDE ÖNEMLİ YETİŞKİMLERİN ROL VE SORUMLULUKLARI

Prof. Dr. Attilio Carraro

(Department FISPPA (Philosophy, Sociology, Education and Applied Psychology), University of Padua, Italy)

Çeviren: Dr. Elif Nilay DAŞDAN ADA

DURUM

Kronik hastalıkların azaltılmasında ve tüm hayat boyunca yaşam kalitesinin artırılmasında, bunun yanında sedanter davranışların da global bir sağlık endişesi olarak oldukça kabul görmesi, fiziksel aktivitenin (FA) hayati rolünü oldukça sağlam şekilde oluşturmuştur. Farklı ulusal ve uluslararası organizasyonlar, FA'yi teşvik etmek için kanıta dayalı talimatları dikkatlice hazırlamış olmalarına rağmen, etkili müdahalelerin yayılmasında sınırlı düzeyde bir bilgi varlığını sürdürmektedir (Brownson et al., 2007).

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

Son zamanlarda Uluslararası Olimpiyat Komitesi (International Olympic Committee-IOC) "fiziksel aktivite ve spor yoluyla genç insanların sağlık ve fiziksel uygunlukları üzerinde" bir fikir birliğine varmışlardır. Bunlar a) gençlerin fiziksel aktiviteyi yorumlaması ve değerlendirmesi oldukça güçtür ve günümüz metodolojisi tüm FA alanlarını değerlendiremeye bilir; b) gençlerin sadece %30-40 (FA'yi subjektif olarak değerlendiren) yada hatta %25'i (FA'yi objektif olarak değerlendiren) sağlıklı ilişkili güncel tavsiyelere uyuyor; c) alışılmış FA ve fiziksel uygunluk arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (Mountjoy et al., 2011; Armstrong, 2011). Bu yüzden, pek çok genç insan fittir ancak fiziksel olarak aktif değildir (Armstrong, Ekelund & Tomkinson, 2011).

Okul çağındaki gençliğin, gelişimsel olarak uygun, eğlenceli ve çeşitlilik içeren yoğun aktivitelere, günlük ortalama en az 60 dk. katılması gerektiği tavsiye edilmiştir (Strong et al., 2005). Pek çok Avrupa okulunda, yalnızca Beden eğitimi dersleri yoluyla FA'nin tavsiye edilen minimum miktarına ulaşmak öğrenciler için mümkün değildir ve ekstra okul programları (çoğunlukla spor aktiviteleri) oldukça yaygındır. Gençlerin FA'ye katılımı için farklı aktörlerin "birleşmesi" gereklidir: aileler, beden eğitimi öğretmenleri ve koçlar, ergen ve çocukları fiziksel olarak aktif olmaları için motive ederek olumlu ve uyarıcı koşulları oluştururlar.

Ailelerin Rol ve Sorumlulukları

Anne ve babalar, çocukların FA alışkanlıklarını içeren sağlık davranışlarının gelişiminde merkezi bir rol oynarlar. Aile, çocukların biyolojik ve kişisel özelliklerini en yakın etkileyen kaynağı oluştururlar ve aileler doğru yaşam tarzını benimseyen ve sağlıklı alışkanlıkları içeren davranışların sayısı ile ilgili ilk ve temel modeli sunarlar. Aileler FA'nin kamulaştırılmasında temel ajanlar olarak kabul edilmişlerdir ve onlar becerileri öğretirken (doğrudan yada dolaylı olarak), inançları tanıtarak, FA ile ilgili tutum ve eylemleri şekillendirerek çocukları etkilerler (Bauer et al., 2008; Beets et al., 2010), bu nedenle aileler tarafından sağlanan sosyal ve araçsal destek, ergen ve çocukların FA'sinin ana öncellerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Ailelerin cesareti, algılanan engellerin azaltılması ve algılanan fiziksel, psikolojik ve sosyal yararların artırılmasıyla onların çocuklarının FA düzeylerini belirler (Gobbi & Carraro, in preparation; Sallis et al., 2000).

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Rol ve Sorumlulukları

Fiziksel uygunluğu teşvik eden, genel öğretimi ve öğrencilerin yönetimini sınırlayan, hareketlerin doğrudan gösterimine çok fazla zaman ayıran, FA uygulamalarına daha pozitif tutumlara sahip olan, kendi boş zamanlarında düzenli olarak FA ve spor yapan beden eğitimi öğretmenlerinin, sözel öğretimi tercih eden ve FA'ye karşı daha az pozitif tutumlar sergileyen öğretmenlere göre FA'ye katılan öğrencisi muhtemelen daha fazladır (Martin & Kulinna, 2005; Carraro, 2008; Carraro et al., 2010).

Beden eğitimi öğretmeni genç insanların fiziksel davranışını değiştirmek için her eylemi yönlendiren kilit nokta, temel dayanağıdır. Onlar öğrencilerin beden eğitimi ortamlarının içinde ve dışında fiziksel olarak aktif olmalarını sağlamak için eşsiz sorumluluklara sahiptirler. Kapsayıcı ve görev- yönelimli stratejiler benimseyerek, beden eğitimi öğretmenleri önemli, anlamlı becerileri ve aktiviteleri öğretmelidirler ve okul dışında ki FA davranışını içeri transfer edebilmelidirler (Rink, Hall & Williams, 2010). Günümüzde öğretmenin rolüne bakıldığında, sadece öğretici/didaktik düzenleme ve geleneksel okul derslerini aktarmak değil, ayrıca davranışların çeşitliliğini koordine etmek için bir model olarak, günlük hayatımızdaki FA için fırsatların insanlara sunulması ve rehberlik edilmesine yardım etme sorumluluğuyla bir "yaşam tarzı koçu" olmaları gereklidir.

Spor Koçlarının Rol ve Sorumlulukları

Organize sporlar çocukluk ve gençlik boyunca psikolojik ve fiziksel gelişimde önemli bir rol oynar. Avrupa ülkelerinde 10 yaşındaki çocukların yaklaşık %80-85'i ekstra okul spor aktivitelerine katılırlar (Brandl-Bredenbeck, et al. 2009), ve bu oran yaşın artmasıyla beraber hızla azalır. Ortaokulun sonunda, ergenlerin %35'inden daha azı, hala bir spor kulübünün üyesidirler ve bunun kızlarda daha düşük düzeylerde olduğu tahmin edilmektedir. Farklı bireysel, psiko-sosyal ve çevresel nedenler bu fenomenin oluşmasına yardımcı olur ancak koç ile ilgili "ses" genellikle duyulduğunda spordan ayrılmada en çok sözü edilen nedenlerden biri olarak da ortaya çıkar (Fraser-Thomas & Deakin, 2008; Carraro, Held & Bresolin, in press). Nitel araştırmalarda genç sporcular tarafından koçların farklı özellikleri ve davranışları sporu bırakmanın en göze çarpan sebebi olarak ortaya konmuştur. Özellikle destekçi olmayan, istikrarsız sporcuları umursamaya, adam kayıran, bire bir koçluğa sınır koyan, kötü iletişim becerilerini benimseyen koçların, spordan geri çekilme hakkında onlarla açık iletişim mümkün değildir ve çok negatif yönde algılanırlar. Diğer bir değişle, ergenler ve çocuklar en çok takdir ettikleri koç davranışlarının yapıcı geri bildirim, net taktik bilgisi, iyi genel bilgilendirme veren ve öven olduğunu bildirmişlerdir (Côté & Fraser-Thomas, 2007).

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

Bazı kullanışlı öneriler

Anlamli yetişkinler gençliğin FA alışkanlıklarını dolaylı olarak etkileyen stratejilere müdahalenin bir odağı olabilirler. Ailelere yönelik özel eğitici eylemler, FA ve egzersiz programlarında yetişkinlerin doğrudan katılımı yoluyla, motivasyon ve destek yönlerini de dikkate alarak, çocukların FA'ye katılımını arttırmayı amaçlayan projelere dahil edilmelidir.

Beden eğitimi öğretmenler, ilkökul öğretmenlerine özel ilgiyle, genellikle öğrenciler toplandıklarında ve öğrettiklerinde, ergenler ve çocuklar arasında FA'nin kamulaştırılmasında onların önemli bir fonksiyona sahip oldukları göz önüne alınmalıdır. Öğrenciler FA'ye katılımda gençliğin oranını arttırmak için temel olabilecek unsurları sağlayabilen anlamli destektiler ve önemli bir rol model olabilirler.

Spor koçlarının rolü ile ilgili olarak, gençler arasındaki spor aktivitelerinin amaçları üzerinde genel olarak bir yenden düşünmeye ihtiyaç vardır. Spor koçları, tüm genç sporcuları için ilgi uyandırmalıdır ve sadece en çok yetenekli olanı yada en iyi performanslı olanları değil, dikkatli bir şekilde çağdaş bir toplumda temel sosyal sorumlulukları göz önünde bulundurmalıdır. Spor tüm gençlere hitap etmelidir, onları en yüksek oranda dahil etmeye çalışmalı, olumlu ve eğlenceli deneyimler sağlamalı ve hayal kırıklığından kaçınılmalıdır. Bu nedenle fiziksel aktiviteye güdülenme ve destek sağlama üzerine özel eğitim, düzenli olarak beden eğitimi öğretmenleri ve koçların en baştaki ve sürekli hazırlıklarında içerik olmalıdır.

KAYNAKLAR

- Armstrong, N. (2011). Children are still fit, but not active! *Education and Health*, 29(3), 43-45.
- Armstrong, N., Ekelund U. & Tomkinson G. (2011). Aerobic fitness and its relationship to sport, exercise training and habitual physical activity during youth. *British Journal of Sports Medicine*, 45(11), 849-858.
- Bauer, K., Nelson, M., Boutelle, K., & Neumark-Sztainer, D. (2008). Parental influences on adolescents' physical activity and sedentary behavior: longitudinal findings from project EAT-II. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 5(12), 8-12.
- Beets, M., Cardinal, B., & Alderman, B. (2010). Parental social support and the physical activity-related behaviors of youth: a review. *Health Education and Behavior*, 37(5), 621-644.
- Brandl-Bredenbeck, H. P., Stefani, M., Kessler, C., Brettschneider, W. D., Kussin, U., Bortoli, L., Carraro, A., Laskiene, S., Seghers, J., Vanreusel, B., Shpakov, A., Sudeck, G., Szczepanowska, E., Umiastowska, D. (2009). Children today: couch potatoes, fast-food junkies, media freaks? Lifestyles and health behaviour - first results of an international comparison. *International Journal of Physical Education*, 46(1), 31-39.
- Brownson, R. C., Ballew, P., Dieffenderfer, B., Haire-Joshu, D., Heath, G. W., Kreuter, M. W., & Myers, B. A. (2007). Evidence-based interventions to promote physical activity what contributes to dissemination by state health departments. *American Journal of Preventive Medicine*, 33(1S), S66-78.
- Carraro, A. (2008). Stress and burnout in physical education teachers: exploring the determinants. In J. Seghers and H. Vangrunderbeek (Eds.), *Physical education research what's the evidence*. Leuven/Voorburg: Acco, 125-138.
- Carraro, A., Held, M., & Bresolin, S. (in press). Prolonged engagement and dropout in high level water polo players: a qualitative study.
- Carraro, A., Scarpa, S., Gobbi, E., Bertollo, M., & Robazza, C. (2010). Burnout and self-perception of physical fitness in a sample of Italian physical education teachers. *Perceptual & Motor Skills*, 111 (3), 79-798.
- Côté, J., & Fraser-Thomas J. (2007). Youth involvement in sport. In P. R. Crocker (Ed.), *Introduction to sport psychology: a Canadian perspective* (pp. 266-294). Toronto: Pearson Prentice Hall.
- Fraser-Thomas, J. C., & Deakin, J. (2008). Understanding dropout and prolonged engagement in adolescent competitive sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 9, 645-662.
- Gobbi E., Brandl-Bredenbeck, H. P., & Carraro A. (in preparation). *Correlates of physical activity in school-aged children: parents' role in active living*.
- Martin, J. J. & Kulinna, P. H. (2005). Social cognitive perspective of physical-activity-related behavior in physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 24, 265-281.
- Mountjoy, M., et al. (2011). International Olympic Committee consensus statement on the health and fitness of young people through physical activity and sport. *British Journal of Sports Medicine*, 45, 839-848.

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

- Rink, J. E., Hall, T. J., & Williams, L. H. (2010). *Schoolwide physical activity: a comprehensive guide to designing and conducting programs*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Sallis, J. F., Prochaska, J. J., & Taylor, W. C. (2000). A review of correlates of physical activity of children and adolescents. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 32, 963-975.
- Strong, W. B., Malina, R. M., Blimkie, C. J. R., Daniels, S. R., Dishman, R. K., Gutin, B., Hergenroeder, A. C., Must, A., Nixon, P. A., Pivarnik, J. M., Rowland, T., Trost, S., & Trudeau, F. O. (2005). Evidence based physical activity for school-age youth. *Journal of Pediatrics*, 146(6): 732-737.

MACERA TEMELLİ ÖĞRETİM YAKLAŞIMI

Prof. Dr. Hasan KASAP

Gedik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖZET

Günümüzde "macera eğitimi" olarak bilinen öğretim yaklaşımı, 1940'lı yıllarda askere hazırlık amacıyla uygulanmaya başlanan "Outward Bound" programına dayanmaktadır (Priest and Gass 2005). Bir aylık dağa tırmanma ve arama kurtarma etkinlikleri ile başlayan bu kurslar, zamanla çeşitli oyun ve aktivitelerle takım ruhu vurgulanarak, eğitim alanıyla bütünleştirilen ve bireylerin eğitimine yönelik bir yaklaşıma dönüşmüştür.

Karl Rohnke ve Dick Prouty, Amerika Birleşik Devletlerindeki 400 okulun, "açık hava" ve "çevre" eğitimi temelli iki farklı alanda gelişen "Macera Projesi" çalışmalarına, 1981 yılına kadar, altı yıl kadar liderlik yaptığı belirtilmektedir (Priest and Gass 2005).

Uygulamalı öğretim yaklaşımlarından birisi olan "macera eğitimi", kişilerin yaparak yaşayarak öğrenme yöntemi üzerine yapılandırılmıştır. Yaklaşımın öğrenmeye aktif olarak katılma fırsatı sağladığı belirtilmektedir. Macera etkinlikleri, öğrencilerin birbirlerine soru sormayı içeren basit aktiviteler olabileceği gibi hayali olguları içereni kompleks aktivitelerde olabilmektedir (Frank ve Panico 2000). Etkinliklerin merkezinde takım arkadaşıyla iletişim, problem çözme, güven gelişimi ve fiziksel gelişim aktiviteleri yer alır. Program, sosyal etkileşim ve bireysel öğrenci davranışları üzerine pozitif etki sağlayabilmektedir (Miles ve Priest 1990, Dyson ve Brown 2005, Cosgrif ve Schouser 1999).

Alanda çalışan birçok araştırmacı macera eğitimi yaklaşımının eğitimde bir yenilik olduğunu kabul etmektedirler (Hammersley, 1992; Henton, 1996; Horwood, 1995; Miles ve Priest, 1990; Project Adventure, 1991; Robinson, 1992; Warren, Sakofs, & Hunt, 1995). Aynı şekilde Henton (1996) deneysel öğrenmeyi içeren macera eğitiminin, eğitimde yeni bir yöntem olduğunu ifade etmiş ve kişisel gelişim için macera programlarını önermiştir.

Beden eğitimi derslerinde macera projesi prensiplerine yönelik güven, risk, işbirliği, problem çözme, sorgulama gibi öğrenci algılarını ilişkilendiren Dyson, beden eğitimi derslerindeki bu yaklaşımın öğrencilerin eğlenme ve öğrenmelerini artırdığı sonucuna varmıştır (Dyson (1995).

Macera temelli eğitimin, beden eğitimi derslerine katılan engelli ve engelsiz bireylerin sosyal etkileşimleri üzerine etkisini araştıran Bethany ve Hersman iletişim, güven, problem çözme etkinliklerini uyguladıkları çalışmalarında, macera temelli öğretim programının öğrencilerin sosyal etkileşimlerini artırdığını ifade etmişlerdir (Bethany ve Hersman (2007).

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ VE ANTRENÖRLÜK İKİLEMİ

Prof. Dr. Caner AÇIKADA

Hacettepe Üniversitesi
Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, beden eğitimi öğretmenliği ve antrenörlük ikilemini yaratan etkenlerin incelenmesidir. Genel bir eğilim olarak, spor okullarının ilgili bölümlerine başvuran öğrencilerin ortalama daha yüksek ÖSS puanına sahip ve elit sporculuğu daha çok olan öğrencilerin beden eğitimi ve spor öğretmenliği (BE) bölümlerine başvurdıkları gözlenmektedir. Bu tercihi iki nedenle yaptıkları anlaşılmaktadır. Birincisi, BE'ni bir garanti iş kapısı olarak görüp, bir devlet veya özel okulda işe girmenin, gelecek yönünden daha güvenli bir kariyer fırsatı olarak görenlerin sayısının yüksek olmasıdır. İkincisi ise; BE'ne girenlerin de antrenör olabildikleri ve bu yönden de ilerleyebileceklerini düşünmeleridir.

Spor Genel Müdürlüğü'nün (SGM) yürürlükte olan "Antrenör Eğitimi Yönetmeliği"nin 20. Madde'si uyarınca Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü mezunları beş kademeli antrenörlük modeline göre 1. Kademe (Stajyer Antrenör) hakkına sahip olmaktadır. Bu kademe antrenör, tam olarak bir antrenör olarak nitelendirilmemekte ve daha yüksek kademeli bir antrenörün yanında yardımcı olarak çalışması öngörülmektedir. 1. Kademeyi başaran antrenörler, 2. Kademe antrenörlüğe terfi edebilmektedirler. Bu kademe antrenörler, çocuk ve gençler ağırlıklı, spora yeni başlayan sporcular olmaktadır. Bu yönüyle, antrenörün iyi bir spor dalı teknik bilgisi ile yeni başlayan sporcuları yönlendirme yönüyle iyi bir antrenörlük pedagojisi alt yapısına gerek duyulduğu görülmektedir.

SGM'nün BE'ne antrenörlük vermesinin temel nedenlerinden birisinin, yetenekli sporcu alt yapısının BE öğretmeninin elinde olduğu gerekçesi olmasıdır. Ancak bu durum, BE öğretmenlerinin bir kısmında mesleki önceliklerin önüne geçerek birincil öncelik olmuş ve performans sporu için "performans sporu aday sporcu seçimi" yapısına dönüşmüştür. Bu durum, çoğu zaman okullar arası yarışmalarla ve okul yönetimlerinin tutumu ile de şekillenmiş ve benimsenmiştir. BE öğretmeni bu çalışmaları ile çoğu zaman bir spor dalı alt yapısı çalışmaları içerisinde veya bir spor dalı takımı alt yapısı içerisinde yer alır olmuştur. Bu çalışmalar çoğu zaman BE öğretmenine ek gelir oluşturması yönünden de cazip gelmiş, ayrıca, sportif başarı okul yönetimlerini ve SGM'nü de memnun etmiştir. Bu nedenle, maddi ve manevi olarak daha cazip hale gelen "performans sporu ve antrenörlük", okulda birçok öğretmenin BE öğretmenliğine kıyasla öncelikli alanı haline gelmiştir.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENİ OLMAK!

Prof. Dr. Gıyasettin DEMİRHAN

(Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi YO)

ÖZET

Öğrenmenin kılavuzlanması olan öğretme işini yapan kişi öğretmendir. Öğretmen ise, resmî ya da özel bir eğitim kurumunda çocukların, gençlerin ya da yetişkinlerin istenilen öğrenme yaşantıları kazanmalarına kılavuzluk etmek ve yön vermekle görevlendirilmiş kimsedir (TDK Sözlük, 2013). Her öğretmen uzman olduğu konu alanına ilişkin bilgi, beceri ve tutumları öğrencilere kazandırma çabası içerisinde. Beden eğitimi ve spor öğretmeni de "beden eğitimi ve spor" ile ilgili olanları öğretir. Öğretmenin, konu alanına ilişkin bilgi, beceri ve tutumları öğrencilere kazandırabilmesi için belli nitelik ve yeterliklere sahip olması ve araştıran öğretmen olması gerekir. Öğretmen yeterlikleri başlıca dört alanda toplanmaktadır. Bunlar; alan bilgisi, öğretme-öğrenme sürecini yönetme, öğrenci kişilik hizmetleri ile kişisel ve mesleki özelliklerdir. Öğretmen nitelikleri arasında ise esprili olmaktan konusunu sevmeye kadar birçok özellik bulunmaktadır. Sözü edilen yeterlik ve niteliklere sahip beden eğitimi öğretmeni mesleki icra ettiği süreçte sürekli öğrenme ve araştırma etkinliği içerisinde ise öğretim süreçlerini daha etkili ve verimli şekilde yönetmekte ve etkili öğretim yapabilmektedir. Bu nedenle, beden eğitimi ve spor öğretmeni "araştıran ve öğrenen" özelliklerine de sahip olmalıdır.

SÖZEL BİLDİRİLER

İLKÖĞRETİM 2. KADEMEDE OKUYAN ÖĞRENCİLERE UYGULANAN BİREYSEL REKABETÇİ VE İŞBİRLİKLİ HEDEF YÖNELİMLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİ

***Begüm ÜRESİN **Melih BALYAN**

* Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Yüksek Lisans Öğrencisi
* Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu – Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Anabilim Dalı

ÖZET

Amaç: ilköğretim 2. kademede okuyan öğrencilerin beden eğitimi derslerinin planlamasında kullanılan hedef yönelimlerinden, bireysel ve işbirlikli hedef yönelimlerinin öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına etkilerinin belirlenmesidir.

Yöntem: Çalışmanın örneklem grubu 7. sınıflarda okuyan 47 ilköğretim 2. Kademe öğrencisi oluşturmıştır. Veri toplama aracı olarak; Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi ve Spor Dersi Tutum Ölçeği Spora Yönelim Ölçeği” kullanılmıştır. Kullanılacak envanter, çalışma öncesi ve sonrası olmak üzere ön test ve son test şeklinde uygulanmıştır. Ön test uygulandıktan sonra 6 hafta boyunca beden eğitimi dersleri işlenmiştir. İki gruba ayrılan öğrencilerin; birinci grubunda (n = 24) rekabetçi hedef yönelimi ile beden eğitimi dersi işlenirken, ikinci grupta (n = 23) işbirlikli hedef yönelimi ile dersler yapılmıştır. Verilerin analizinde Mann-Whitney U test ve Wilcoxon eşleştirilmiş iki örneklem testi kullanılmıştır.

Bulgular: Rekabetçi hedef yönelimi uygulaması yapan grubun ilk test ortalaması ile işbirlikli hedef yönelimi uygulaması yapan grubun ilk testi arasında fark olup olmadığı incelendiğinde, istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı belirlenmiştir. Uygulamalar sonrasında iki grup için elde edilen puan ortalamalarında da fark olmadığı tespit edilmiştir. Bunun yanında, rekabetçi hedef yönelimi uygulaması yapan grubun ilk testi ve son testleri ve işbirlikli hedef yönelimi uygulaması yapan grubun ilk ve son testleri arasında da istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı gözlenmiştir.

Sonuç: İki farklı hedef yönelimi ile gerçekleştirilen derslerin, öğrencilerin beden eğitimi derslerine yönelik tutumlarını etkilemediği söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Beden eğitimi dersi, yönelim, tutum.

Not: Bu çalışma Begüm ÜRESİN’in Yüksek Lisans tez çalışmasıdır.

EFFECTS OF INDIVIDUAL COMPETITIVE AND COOPERATIVE TARGET ORIENTATIONS APPLIED IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS LESSONS ON 2ND LEVEL ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS' ATTITUDE TOWARDS PHYSICAL EDUCATION AND SPORT LESSONS

***Begüm ÜRESİN ** Melih BALYAN**

* Ege University Institute of Health Sciences Physical Education and Sports Coaching Master's Degree Student
** Ege University School of Physical Education and Sports

ABSTRACT

Purpose: Aim of this project is to determine the effects of individual and cooperative target orientation which are two of orientations used for planning physical education classes for 2nd level elementary school students, on students' attitude towards physical education and sport class.

Method: 47 (7th grade) students participated in this study. “Attitude Toward Physical Education and Sport Lesson” scale was used.. Questionnaire was applied as pre-test and post-test. During the period of six weeks between pre-test and post-test physical education classes are organized. Sample group was divided into 2 groups. While physical education class with competitive target orientation was held in first group (n = 24), physical education class with cooperative target orientation was held in second group (n = 23). Mann-Whitney U Test and Wilcoxon analyses were used.

Results: There is no significant differences between the groups in pre-test and post-test.

Conclusion: Physical education classes organized with the methods of competitive target orientation and cooperative target orientation do not affect students' attitudes towards physical education and sports lessons..

Keywords: Physical education lesson, orientation, attitude.

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ DEĞERLENDİRME TERCİHLERİNİN GENEL ÖZ YETERLİKLERİYLE İLİŞKİSİ

Zekai PEHLİVAN

(Mersin Üniversitesi, BESYO) zpehlivan_59@hotmail.com

GİRİŞ ve AMAÇ

Değerlendirme, ölçme sonuçlarını bir ölçütle karşılaştırarak bir değer yargısına ulaşma veya bir karar verme işlemi (başarılı-başarısız, iyi-kötü v.b) olarak tanımlanmaktadır (Turgut, 1990: 224; Tekin, 1996: 39; Özçelik, 2010:1). Kullanılan değerlendirme yöntemlerine bağlı olarak öğrenenler içeriği "yüzeysel" ezberleyebilmekte veya "derinliğine" anlayabilmektedirler (Gülbahar ve Büyüköztürk, 2008). Değerlendirme tercihleri, öğrenenlerin öğrenme kavramına nasıl yaklaştıklarına bağlı olarak değişmektedir. Ezbere dayalı öğrenme yaklaşımını benimseyenler yüzeysel ve basit değerlendirme yöntemlerini tercih ederken, daha derin öğrenmeler gerçekleştiren öğrencilerin becerilerini ve anlama düzeylerini gösterebildikleri karmaşık ve oluşturmacı değerlendirme yöntemlerini tercih etmektedirler (Gijbels ve Dochy, 2006). Kulm (1993)'un yaptığı çalışmada öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarıyla birlikte kullandıkları öğretim stratejileri de değişmiş, buna bağlı olarak öğrencilerin üst düzey düşünme becerileri ve yaptıkları etkinlikler daha anlamlı hale gelmiştir (Akt. Bal, 2012). Değerlendirme konusundaki gelişmeler yükseköğretimde de karşılığını bulmaktadır (Birenbaum, 1997; Struyven, Duchy ve Janssens, 2005). Üniversitelerde geleneksel ölçme ve değerlendirme modellerinin yanı sıra alternatif ölçme ve değerlendirme modelleri de kullanılmaya başlanmıştır (Atılğan, 2006; Atkin, Black ve Coffey, 2001). Değerlendirme tercihlerinin öğrenme stilleri, yaş, sınıf ve cinsiyet değişkenleri açısından farklılaştığı da yapılan araştırmalarda rapor edilmiştir (Bal, 2012; Büyüköztürk ve Gülbahar, 2010; Karaduman ve Yanpar, 2011).

Genel Özyeterlilik

Genel özyeterlilik, bir kişinin gereksinimi olan ve ulaşmak istediği kazanımları elde etmek için belirli davranışları yönetmek ve organize etme yeteneğine olan inancı olarak tanımlanmaktadır (Bosscher & Smit, 1998). Özyeterlilik teorisine göre (Self-efficacy theory); kişinin zorluklar karşısındaki ısrarı, kişinin harcadığı çabanın düzeyi ve kişinin girişimde bulunduğu aktivite tipleri yeterlilik inancını etkilemektedir (Bandura, 1986). Özyeterlilik kişinin yeteneklerine değil, kişinin kendi kaynaklarına güvenmesine karşılık gelmektedir. Güçlü bir özyeterlilik, başarı ve iyilik halinin oluşmasını ve en önemlisi de kişisel gelişimi ve becerilerin çeşitlenmesini sağlar (Yıldırım ve İlhan, 2010). Buradan hareketle çalışmanın amacı; beden eğitimi öğretmen adaylarının değerlendirme tercihlerini bazı değişkenlere göre belirlemek ve aynı zamanda da değerlendirme tercihleri ile genel özyeterlilikleri arasında bir ilişki aramaktır.

YÖNTEM

Araştırma betimsel türde ve tarama modelinde bir araştırmadır. Araştırmaya Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünün 1-4. sınıflarında okuyan toplam 148 öğretmen adayı katılmıştır (Erkek= 76, Kadın= 72). Erkek katılımcıların yaş ortalaması $X= 22.18 \pm 2.12$, kadın katılımcıların yaş ortalaması ise $X=20.83 \pm 1.99$ 'dır. Değerlendirme tercihlerine ilişkin veriler *Değerlendirme Tercihleri Ölçeği (DTÖ)*, özyeterliliklere ilişkin veriler ise *Genel Özyeterlilik Ölçeği* ile toplanmıştır.

Değerlendirme Tercihleri Ölçeği (DTÖ), Birenbaum (1997) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Tükçe'ye uyarlaması Gülbahar ve Büyüköztürk (2008) tarafından yapılmış, üç ana boyut ve bunlara bağlı sekiz alt ölçekten oluşmaktadır (*Alternatif Değerlendirme, Klasik Değerlendirme, Basit/Seçmeli, Karmaşık/Oluşturmacı, Değerlendirmeye Hazırlık, Bilişsel Süreçler ve Öğrenci Rolü/Sorumlulukları, Sınav Alma, Notlandırma ve Raporlaştırma*). 72 madde içeren ve Likert tipi olan ölçeğin her bir alt ölçeği bağımsız değerlendirilmektedir. Alt ölçeklerin iç tutarlılık güvenirlik katsayısı Cronbach Alpha .74-.85 arasında değişmektedir.

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

Genel Özyeterlik Ölçeği -General Self-Efficacy Scale- Sherer ve arkadaşları (1982) tarafından geliştirilmiştir. Genel Özyeterlik Ölçeği 17 maddeden oluşmaktadır. Beşli Likert tipinde olan ölçekten alınabilecek puan aralığı 17-85 arasındadır. Yüksek puan, özyeterlilik inancının arttığını göstermektedir. Ölçek, "Başlama", "Yılmama" ve "Sürdürme Çabası/İsrar" faktörlerinden oluşmaktadır. Türkçe'ye uyarlaması Yıldırım ve İlhan (2010) tarafından yapılmıştır. Orijin ölçekle uyumluluk gösteren maddelerden silinen olmamıştır. Bu üç faktörlü yapı toplam varyansın % 41.47'sini açıklamakta olup, factor yükleri .43-.70 arasında değişmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik katsayısı (Cronbach Alpha) .80 olarak bulunmuştur.

Verilerin analizinde betimsel istatistiklerin (frekans ve yüzde değerler) yanısıra, gruplar arasındaki farkın anlamlılığı için t-testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), gruplar arasındaki farkın kaynağını belirlemek için ise Post-Hoc-LSD testi yapılmıştır. İki bağımsız değişken arasındaki ilişki için de Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon (r) teknikleri kullanılmış, hata payına 0.01 ve 0.05 düzeyinde bakılmıştır.

BULGULAR

Beden eğitimi öğretmen adaylarının değerlendirme tercihleri ve genel özyeterlilikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma bulguları incelendiğinde (Tablo 1); alt faktörlerde cinsiyete göre puan farklılıkları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı gözlenmiştir ($p>0.05$). Öğrencilerin değerlendirme tercihlerine göre puan aralığı $X= 2.39$ ve 4.20 arasında değişmektedir. En az tercih edilen değerlendirme yöntemi *Klasik Değerlendirme*, en fazla ise *Değerlendirmeye Hazırlık* faktöründe olduğu görülmektedir.

Değerlendirme tercihlerine ilişkin sonuçlar sınıf değişkeni açısından analiz edildiğinde; alternatif değerlendirme alt faktöründe sınıflar arasındaki puan farklılığı anlamlı bulunmuştur ($F_{(3,144)}= 2.957$, $p<0.05$). Farklılığın kaynağı Post-Hoc-LSD testiyle analiz edildiğinde; dördüncü sınıf öğrencileri ($X= 3.71$) birinci sınıf ($X= 3.21$) ve ikinci sınıf ($X= 3.36$) öğrencilerinden anlamlı biçimde daha fazla alternatif değerlendirme yöntemini tercih ettikleri gözlenmektedir. Sınav Alma, Notlandırma ve Raporlaştırma (SNRÖ) alt boyutunda da gruplar arasında farklılık anlamlı bulunmuştur ($F_{(3,144)}= 3.037$, $p<0.05$). Farkın kaynağı incelendiğinde; dördüncü sınıf öğrencileri ($X= 3.96$), birinci ($X= 3.66$) ve üçüncü sınıf ($X= 3.64$) öğrencilerinden anlamlı biçimde daha fazla SNRÖ'yu tercih ettikleri anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılanların değerlendirme tercihleri alt ölçekleri ile genel özyeterlilikleri arasındaki ilişkiye yönelik yapılan korelasyon tablosu (Tablo 2) incelendiğinde; öğrencilerin Genel Özyeterlilikleri ile *Alternatif Değerlendirme* ($r= .259$, $p<0.01$), *Öğrenci Rolü/Sorumlulukları* ($r= .195$, $p<0.05$) ve *Sınav Alma, Notlandırma ve Raporlaştırma* boyutunda ($r= .184$, $p<0.05$) pozitif bir ilişkinin olduğu anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, öğrencilerin genel özyeterliliklerine olan inançları arttıkça alternatif değerlendirme, öğrenci rolü/sorumlulukları ve sınav alma, notlandırma ve raporlaştırma boyutuna yönelik tercihleri de artmaktadır.

Tablo 1. Değerlendirme tercihlerinin cinsiyet değişkenine göre analiz sonuçları.

Boyutlar	Faktörler	Alt Faktörler	Sex	N	X	Ss	t	Sd	p
Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Boyutlar (DTAÖ)	Değerlendirme Türleri		Erkek	76	2,42	,87	2,74	146	,785
			Kadın	72	2,39	,83			
		Alternatif Değerlendirme	Erkek	76	3,32	,72	1,95	146	,053
			Kadın	72	3,56	,74			
	Madde Biçimi/İşlem Türü	Basit / Seçmeli	Erkek	76	3,69	,69	1,343	146	,181
			Kadın	72	3,84	,69			
		Karmaşık / Oluşturmacı	Erkek	76	2,87	,71	,185	146	,854
			Kadın	72	2,88	,60			
	Değerlendirmeye Hazırlık		Erkek	76	4,11	,71	,773	146	,441
			Kadın	72	4,20	,70			
Öğrencilere İlişkin Boyutlar (ÖİBÖ)	Bilişsel Süreçler		Erkek	76	3,70	,73	1,130	146	,260
			Kadın	72	3,84	,79			
	Öğrenci Rolü/ Sorumlulukları		Erkek	76	3,69	,65	1,799	146	,074
			Kadın	72	3,88	,58			
Sınav Alma, Notlandırma ve Raporlaştırma (SNRÖ)			Erkek	76	3,72	,53	1,568	146	,119
			Kadın	72	3,87	,60			

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

Tablo 2. Genel Özyeterlilik ve Değerlendirme Tercihleri alt faktörlerine ilişkin korelasyon (r) tablosu

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Genel Özyeterlilik	1								
2. Klasik Değerlendirme	.009	1							
3. Alternatif Değerlendirme	.259**	-.206*	1						
4. Basit/seçmeli	.058	.047	.145	1					
5. Karmaşık / Oluşturmacı	.142	-.053	.382**	.187*	1				
6. Değerlendirmeye Hazırlık	.084	.366**	.011	.328**	-.13	1			
7. Bilişsel Süreçler	.158	-.286**	.612**	.138	.51**	-.113	1		
8. Öğrenci Rolü / Sorumlulukları	.195*	.260**	.277**	.278**	-.11	.427**	.154	1	
9. Sınav Alma, Notlandırma ve Raporlaştırma	.184*	.048	.499**	.237**	.16*	.158	.37**	.63**	1

*p<0.01, **p<0.05

TARTIŞMA

Beden eğitimi öğretmen adaylarının en az tercih ettikleri değerlendirme yöntemi klasik değerlendirme yöntemidir (Tablo 1). Klasik değerlendirme, çoktan seçmeli testler dahil yazılı ve sözlü sınavları kapsamaktadır. Daha çok ezber bilgiyi ölçmede kullanılan bu yöntemin derinliğine öğrenme sürecini ölçmemektedir. Öğrenciler en yüksek oranda tercih ettikleri değerlendirme yöntemi ise değerlendirmeye hazırlık boyutundadır (Tablo 1). Değerlendirmeye hazırlık; değerlendirmenin nasıl yapılacağını, testin nasıl hazırlanacağını açıklanması, testten önce benzer soruların öğrencilere verilmesi ve test soruları içerisinde seçilen bir soru listesinin öğrencilere sunulması yönündeki tercihin en yüksek puan almış olması; klasik değerlendirme yönteminde olduğu gibi öğrencilerin derinliğine bir öğrenme süreci içerisine girmeden yüzeysel çalışma isteklerinin varlığına işaret etmektedir.

Yapılan korelasyon analizinde; öğrencilerin genel özyeterliliklerine olan inançları arttıkça alternatif değerlendirme, öğrenci rolü/sorumlulukları ve sınav alma, notlandırma ve raporlaştırma boyutuna yönelik tercihleri de artmaktadır (Tablo 2). Bu sonuç, genel özyeterlilik inancının klasik değerlendirme yöntemlerinin dışında kalan ve öğrenciyi işe koştan, sürecinde değerlendirme kapsamına alınmasına yönelik tercihlerinde bir artışın olduğunu, aynı zamanda derinliğine öğrenme çabası sonucu bilgi birikiminin ve deneyimin artmasıyla birlikte işbirliği ve etkileşim ortamlarının çoğalması genel özyeterlilik üzerine olumlu bir etki yaptığı biçiminde açıklanabilir.

KAYNAKLAR

- Atılgan, H. (2006). "Değerlendirme ve Not Verme" (Ed. H. Atılgan), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Atkin, J., Black, P. ve Coffey, J. (2001). *Classroom Assessment and the National Science Education Standards*, Washington, DC: National Academies Press.
- BAL, A. P. (2012) Öğrencilerin Matematik Dersine İlişkin Değerlendirme Tercihleri, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27, 59-73.
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Birenbaum, M. (1997). Assessment preferences and their relationship to learning strategies and orientations. *Higher Education*, 33, 71-84.
- Bosscher, R. J., & Smit, J. H. (1998). Confirmatory factor analysis of the General Self-Efficacy Scale, *Behaviour Research and Therapy*, 36, 339-343.
- Gijbels, D. & Dochy, F. (2006). Students' assessment preferences and approaches to learning: can formative assessment make a difference?, *Educational Studies*, 32(4), 399-409.
- Gülbahar, Y., Büyüköztürk, S. (2008). Değerlendirme tercihleri ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması. *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 35, 148-161.

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

- Karaduman, B., ve Yanpar, T. (2011). Öğretmen adaylarının değerlendirme tercihleri ile ölçme ve değerlendirme genel yeterlik algılarının belirlenmesi, *1. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi*, 05-08 Ekim 2011, Eskişehir, http://www.pegem.net/akademi/arama_sonuc.aspx
- Özçelik, D. A. (2010). *Okullarda Ölçme ve Değerlendirme: Öğretmen El Kitabı*. (Birinci Baskı), Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Sherer, M., Maddux, J. E., Mercandante, B., Prentice-Dunn, S., Jacobs, B., & Rogers, R.W. (1982). The self-efficacy scale: Construction and validation. *Psychological Reports*, 51, 663±671.
- Struyven, K., Dochy, F. & Janssens, S. (2005). Students' perceptions about evaluation and assessment in higher education: a review. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 32(3), 355-371.
- Tekin, H. (1996). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. (9. Baskı, Ankara: Yargı Yayınları.
- Turgut, M. F. (1990). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. (7. Baskı), Ankara: Saydam Matbaacılık.
- Yıldırım, F., ve İlhan, İ. Ö. (2010). Genel Özyeterlilik Ölçeği: Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21 (4), 301-8.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMEN ADAYLARININ MÜKEMMELİYETÇİLİK PUANLARI İLE ÖFKE DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Fatma ÇEPIKKURT

(Mersin Üniversitesi BESYO, MERSİN) fcepikkurt@hotmail.com

GİRİŞ

En genel anlamıyla mükemmeliyetçilik “kusursuza ulaşmak için çabalama” olarak tanımlanmaktadır (Flett & Hewitt, 2002). Frost ve ark. (1990) ise mükemmeliyetçiliği “oldukça yüksek performans standartları belirleme eğilimi ve oldukça eleştirel benlik değerlendirmelerinin eşlik ettiği eğilimler” olarak ifade etmektedirler (Frost, Marten, Lahart & Rosenblate, 1990). Çoğu kuramcı mükemmeliyetçiliği nispeten kalıcı, çok boyutlu kişilik özelliği olarak kabul etmekte (Hewitt et.al. 2003) ve mükemmeliyetçi bireylerin de “ya hep ya hiç” düşünme biçimine sahip bireyler olduklarını ifade etmektedirler (Burns, 1980).

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşıldığı üzere kusursuza ulaşma çabası ve oldukça yüksek performans standartları koyma eğilimiyle nitelendirilen, kişinin kendi davranışlarını değerlendirirken oldukça eleştirel olma eğiliminin eşlik ettiği bir kişilik özelliği olan mükemmeliyetçilik (Flett & Hewitt, 2002) kişisel standartlarla ilgili bir özellik olduğu kadar kişiler arası ilişkilerde de etkili olabilecek bir kişilik özelliğidir (Hewitt & Flett, 1991). Dolayısıyla mükemmeliyetçilik kişinin başkaları ile olan ilişkilerinde de önemli roller oynamaktadır.

Öfke ise kişinin belirli bir saldırı, eleştiri, engel ya da korku karşısında doğal olarak yaşadığı içsel ve evrensel bir duygu olup, köpürme adı verilen aşırı derecede bilinç bulanıklığına ve davranış bozukluklarına yol açabilmektedir (Balkaya, 2001, Köknel, 2000). Spielberger (1991)'e göre ise öfke basit bir “sinirlilik” ve “kızgınlık” halinden, yoğun “hiddet” durumuna kadar değişen dereceli, gerçek veya varsayılan bir engellenme olarak tanımlanmaktadır.

Hewitt ve Flett (1991-b)'e göre “sosyal” bir duygu olarak ifade edilen öfke duygusu diğer insanların niyetli olarak kötü davranışlarına maruz kalındığı algısı oluştuğunda orta çıkmaktadır ve bu yönüyle mükemmeliyetçilikle ve özellikle de sosyal olarak dayatılan mükemmeliyetçilikle ilişkili olması beklenmektedir.

Örneğin Hewitt ve Flett (2001) tarafından yapılan çalışmada öfke duygusunun kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile düşük düzeyde, sosyal olarak dayatılan mükemmeliyetçilik ile de orta düzeyde korelasyona sahip olduğu bulunmuştur. Öngen (2010) tarafından yapılan bir diğer çalışmada mükemmeliyetçiliğin yüksek standartlar belirleme boyutunun saldırganlığın negatif yordayıcısı olduğu ancak sözel şiddetin ise pozitif yordayıcısı olduğu bulunmuştur. Besharat ve Shahidi (2010) ise üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmalarında öfke ile pozitif mükemmeliyetçilik arasında negatif, pozitif mükemmeliyetçilik arasında da pozitif yönde ilişki olduğunu ortaya koymuşlardır.

Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, Beden Eğitimi Öğretmen adaylarının mükemmeliyetçilik puanları ile öfke durumları arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

YÖNTEM

Çalışmaya Mersin Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören, yaşları 18 ile 37 arasında değişen 66 kadın ve 64 erkek olmak üzere toplam 130 öğrenci katılmıştır. Çalışmaya katılan öğretmen adayların yaş ortalamaları $X=21.73 \pm 2.39$ 'dur. Çalışmaya katılanların % 57'si (n=74) aktif olarak spor yaptıklarını %43'ü ise aktif sporcu olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların mükemmeliyetçilik puanlarını ölçmek üzere Hewitt ve Flett (1991) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlaması Oral (1999) tarafından yapılan Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, "kendine yönelik mükemmeliyetçilik", "diğerlerine yönelik mükemmeliyetçilik" ve "sosyal olarak dayatılan mükemmeliyetçilik" olmak üzere üç alt ölçek ve toplam 45 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı "kendine yönelik mükemmeliyetçilik" alt ölçeği için .91 "diğerlerine yönelik mükemmeliyetçilik" alt ölçeği için .80 "toplum tarafından dayatılan mükemmeliyetçilik" alt ölçeği için ise .73 olarak bulunmuştur. Bu çalışma kapsamında yapılan güvenirlik analizi sonuçları katsayısı "kendine yönelik mükemmeliyetçilik" alt ölçeği için .82 "diğerlerine yönelik mükemmeliyetçilik" alt ölçeği için .47 "toplum tarafından dayatılan mükemmeliyetçilik" alt ölçeği için ise .43 olarak bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sürekli öfke ve öfke tarzlarının belirlenmesi için Spielberger (1983) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlaması Özer (1994) tarafından yapılan Sürekli Öfke – Öfke Tarz Ölçeği-SÖ-ÖTÖ (The State - Trait Anger Scale-STAS) kullanılmıştır. Ergen ve yetişkinlerde öfke ve öfke tarzlarının belirlenmesi amacı ile kullanılan ölçek Sürekli Öfke, Öfke İçte, Öfke Dışta ve Öfke Kontrol olmak dört alt ölçek ve toplam 34 maddeden oluşmaktadır. Bu çalışma kapsamında Cronbach Alpha ile hesaplanan iç tutarlık katsayıları sürekli öfke alt ölçeği için .84; öfke içte alt ölçeği için .65; öfke dışta alt ölçeği için .77 ve öfke kontrol alt ölçeği için .82 olarak hesaplanmıştır.

VERİLERİN ANALİZİ

Elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistikler ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi Tekniği kullanılmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği ve Sürekli Öfke-Öfke Tarz Ölçeği'nden aldıkları puanlara ilişkin ortalamalar ve standart sapma değerleri Tablo 1'de sunulmuştur

Tablo 1: ÇBMÖ VE SÖÖTÖ'ne ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri

ÖLÇEKLER	Toplam(n=130)		Erkekler (n=66)		Kadınlar (n=64)	
	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.
Kendine Yönelik Mük.	79.56	13.65	78.26	14.54	80.98	12.64
Diğerlerine Yönelik Mük	65.11	9.60	64.86	9.50	66.39	9.71
Sosyal Olarak Day. Mük.	60.94	9.11	60.07	9.70	61.83	8.43
Sürekli Öfke	22.87	6.21	2.29	.68	2.28	.56
Öfke İçte	16.13	4.04	2.06	.52	1.97	.49
Öfke Dışta	16.77	4.50	2.09	.57	2.10	.56
Öfke Kontrol	22.07	5.05	2.93	.63	2.58	.59

Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği alt ölçekleri ile Sürekli Öfke-Öfke Tarz Ölçeği alt ölçekleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo2: Mükemmeliyetçilik ve öfke arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon sonuçları

ALT ÖLÇEKLER	Sürekli Öfke	Öfke İçte	Öfke Dışta	Öfke Kontrol
Kendine Yönelik Mükemmeliyetçilik	.17	.09	.05	.03
Diğerlerine Göre Mükemmeliyetçilik	.16	.08	.09	-.10
Sosyal Ol. Dayatılan Mükemmeliyetçilik	.30**	.28**	.31**	-.19*

** p < .05; * p < .01

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

Tablo 2’de de görüldüğü gibi sosyal olarak dayatılan mükemmeliyetçilik puanı ile sürekli öfke, öfke içte ve öfke dışta alt ölçekleri arasında pozitif, öfke kontrol alt ölçeği ile de negatif ilişki bulunmaktadır.

TARTIŞMA

Yapılan analiz sonucunda sosyal olarak dayatılan mükemmeliyetçilik alt ölçeği ile sürekli öfke, öfke içte ve öfke dışta alt ölçekleri arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu, öfke kontrol alt ölçeği ile de negatif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Bu bulgular sosyal olarak dayatılan mükemmeliyetçilik puanı arttığında öfkenin de arttığını ve öfkenin kontrol edilmesinin zorlaştığını göstermektedir.

Toplum tarafından dayatılan mükemmeliyetçilik alt boyutu kişinin kendisi için anlamlı olan insanlar tarafından belirlendiğine inandığı yüksek standartları ölçer. Diğer bir deyişle kişi kendi için önemli olan insanların kendisinden yüksek standartlar beklediğine inanır. Dolayısıyla bu tür algılara sahip bireylerin de bu insanlara karşı olumsuz duygular beslemesi beklenebilir. Nitekim Hewitt ve Flett (1991-b)’in de belirttiği gibi öfke “sosyal” bir duygudur ve öfke duygusu diğer insanların niyetli olarak kötü davranışlarına maruz kalındığı algısı oluştuğunda orta çıkmaktadır ve bu yönüyle mükemmeliyetçilikle ve özellikle de sosyal olarak dayatılan mükemmeliyetçilikle ilişkili olması beklenmektedir.

Elde edilen bulgular beklentilerle tutarlı ve daha önceki araştırma bulgularını (Hewitt ve Flett, 2001; Hewitt ve ark. 2002; Besharat ve Shahidi, 2010; Küçükbayraktar, 2011) büyük ölçüde destekler niteliktedir. Örneğin Hewitt ve Flett (2001) tarafından yapılan çalışmada öfke duygusunun kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile düşük düzeyde, sosyal olarak dayatılan mükemmeliyetçilik ile de orta düzeyde korelasyona sahip olduğu bulunmuştur. Besharat ve Shahidi (2010) ise üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmalarında öfke duygusu ile pozitif mükemmeliyetçilik arasında negatif, pozitif mükemmeliyetçilik arasında da pozitif yönde ilişki olduğunu ortaya koymuşlardır. Bulguların aksine Saboonchi ve Lundh (2003) sürekli kaygının sosyal olarak dayatılan mükemmeliyetçilikten çok kendine yönelik mükemmeliyetçilikle ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır.

Sonuç olarak bulgular göz önünde bulundurulduğunda iki kavramın birbiri ile ilişkili olduğu düşünülerek mükemmeliyetçilik ya da öfke ile ilgili sorun yaşayan bireylere öfkelerini kontrol etmeleri ve uyum sağlanabilir mükemmeliyetçi eğilimler edinmeleri yönünde destek sağlanabilir.

SEÇİLMİŞ KAYNAKLAR

- Balkaya, F.** (2001). Çok Boyutlu Öfke Envanterinin Geliştirilmesi ve Bazı Semptom Gruplarındaki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Besharat, M.A. & Shahidi, S.** (2010). Perfectionism, anger, and anger rumination, *International Journal of Psychology*, 45 (6), 427-434.
- Erol Öngen, D.** (2010). The relationships between adaptive and maladaptive perfectionism and aggression among Turkish adolescents, *Australian Journal of Guidance & Counselling*, 20 (1), 99-108.
- Flett, G. L. & Hewitt, P. L.** (2002). Perfectionism: Theory, Practice and Treatment. American Psychological Association, Washington, D C.
- Frost, R.O., Marten, P., Lahart, C. & Rosenblate, R.** (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, 14: 449-468.
- Hewitt, P. L., Caelian C.F., Flett, G. L., Sherry, S.B., Collins, L., Flynn, C. A.** (2002). Perfectionism in children: associations with depression, anxiety, and anger. *Personality and Individual Differences*, 32, 1049-1061.
- Köknel, Ö.** (2000). Bireysel ve Toplumsal Şiddet (2.Baskı). İstanbul: Altın Kitap Yayınları.
- Spielberg, C. D. Crane, R. S., Kearns, W. D.** (1991). Anger and Anxiety in Essential Hypertension. Stress and Emotion: Anxiety, Anger and Curiosity (Ed. Spielberg C. D.). New York: TaylorFrancis.

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ DERS ÇALIŞMA YAKLAŞIMLARININ VE ÖĞRENME BİÇEMLERİNİN BAŞARI HEDEF YAPILARI ÜZERİNE ETKİSİ

Ferudun DORAK A.Meliha CANPOLAT Lale YILDIZ

(Ege Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İzmir)
ferudun.dorak@ege.edu.tr, monursal@yahoo.com, laleyildiz84@gmail.com

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz çağda öğretmenlerin kendi görev ve fonksiyonlarını sağlıklı bir şekilde yerine getirebilmeleri, öğrencilerinin öğrenme sürecinde kullandıkları farklı özellikleri dikkate almalarıyla sağlanabilmektedir (Şimşek, 2002). Bu bağlamda bireyin davranışlarını belirleyen güdülerin, başarıya götüren faktörlerin ve başarılı olma duygusunun eğitim sürecinde ne derece etkili olduğu tartışılmaktadır. Akın(2010)'a göre Başarı Yönelimleri Teorisi, "Bireylerin başarıya yönelik nasıl bir inanç ve tepkilere sahip olduklarını ve performanslarını nasıl değerlendirdiklerini ortaya koyan bir ölçüttür."Uzun yıllardan beri araştırmalarda kullanılan bu ölçüt "Öğrenme" ve "Performans" yönelimi şeklinde farklı davranışlar ve kişilik özellikleriyle ilişkili iki alt boyuta sahiptir (Senko ve ark., 2011). İlerleyen çalışmalarda ölçüt 2x2 başarı yönelimleri modeli olarak geliştirilmiştir. Bu model öğrenme-yaklaşma, öğrenme-kaçınma, performans-yaklaşma ve performans-kaçınma şeklinde dört başarı yönelimi içermektedir (Akın, 2010). Öğrenme sürecinde bulunan bireylerin farklı öğrenme yaklaşımlarına da sahip oldukları bilinmektedir (Prosser ve ark., 1999). Öğrenme yaklaşımları temel amaçları yüksek not almak olan: "Yüzeysel Öğrenme" ve bilgiyi tam anlamı ile algılamak olan: " Derin Öğrenme" şeklinde ikili modelde açıklanmaktadır (Chan, 2003). Öğrenme yaklaşımlarının yanında, öğrencinin başarıya ulaşmasında önemli rol oynayan faktörlerden bir diğeri de öğrenme stilleridir. Bunlar öğrencinin öğrenmesinde çevresini psikolojik olarak nasıl algıladığını ve nasıl tepki gösterdiğini ortaya koyan öğrenme stilleridir. Sınıf içinde öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarına uygun müfredatı geliştirebilmek öğrenme stillerinin yapılarını, kuram ve amaçlarını bilmeyi gerektirmektedir (Pallapu, 2007). Tüm bu faktörler "Öğrenme Biçemleri" olarak adlandırılmaktadır. Genel olarak kabul edilen öğrenme biçemi; Görsel, İşitsel ve Bedensel olarak üçe ayrılır. Öğrenci zaman içinde bu biçemlerden birinde ustalaşma eğilimi taşır(Şimşek, 2002). Her bir bireyin sahip olduğu bir öğrenme yolu bulunduğunu, bu bağlamda öğrenme biçemlerinin ve ders çalışma yaklaşımlarının önemli olduğu söylenebilir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada beden eğitimi öğretmenlik bölümünde okuyan öğrencilerin, Ders Çalışma Yaklaşımlarının ve Öğrenme Biçemlerinin Başarı Hedef üzerindeki etkilerini araştırmak amaçlanmaktadır. Bu da öğrencilerin ders çalışma yaklaşımlarının nasıl olduğunu öğrenme, öğretme süreçlerinin ne ölçüde etkili ve yeterli gerçekleştirildiğinin ortaya konulması açısından önemli görülmektedir (Entwistle ve McCure, 2004).

Araştırma Yöntemi

Bu çalışmaya, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümlerinde öğrenim gören 272 bayan ve 405 erkek, toplam 677 gönüllü öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin Ders Çalışma Yaklaşımlarının ve Öğrenme Biçemlerinin Başarı Hedefi üzerindeki etkilerini belirlemek için Ders Çalışma Yaklaşımları ölçeği, Öğrenme Biçemleri envanteri ve 2x2 Başarı Yönelimi ölçeği kullanılmıştır.

Ders Çalışma Yaklaşımları Ölçeği, 1987 yılında Biggs tarafından geliştirildi(Akt.,Yılmaz ve Orhan, 2011). Daha sonra, Biggs, Kember ve Leung (2001) tarafından ölçek tekrar revize edilerek, 20 madde ve 2 alt boyutlu yeni bir ölçek oluşturuldu. Yılmaz ve Orhan (2011) tarafından da Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapıldı. Ölçek, Derin Öğrenme Yaklaşım (10 madde) ve Yüzeysel Öğrenme Yaklaşım (10 madde) olmak üzere 2 alt boyuttan oluşan 5'li likert tipi bir ölçme aracıdır. Temel iki alt boyut olan derin ve yüzeysel öğrenme yaklaşımın korelasyon katsayıları sırasıyla; .82 ve .86 olduğu bulunmuştur (Yılmaz ve Orhan, 2011). **Öğrenme Biçemleri Envanteri**, 2002 yılında Şimşek tarafından geliştirilmiştir. 48 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar, Bedensel (16 madde), İşitsel (16 madde) ve Görsel (16 madde). Envanterde, 5'li likert tipi kullanılmaktadır. Envanterden elde edilen puanların güvenilirliği iç tutarlık ölçümü ve Cronbah alpha katsayısı ile hesaplanmıştır. Hesaplanan güvenilirlik katsayıları "Bedensel" alt testi için .68, "İşitsel" alt testi için .77 ve "Görsel" alt testi için .79 olarak bulunmuştur. **2x2 Başarı Yönelimi Ölçeği**, 2006 yılında Akın tarafından geçerliği ve güvenilirliği yapılarak analiz edilmiştir. Bu ölçek 26 madde 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar, Öğrenme-Yaklaşma hedef yönelimi (8

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

madde), Öğrenme-Kaçınma hedef yönelimi (5 madde), performans yaklaşma hedef yönelimi (7 madde) ve Performans-Kaçınma hedef yönelimi(6 madde). Ölçekte, 5'li likert tipi kullanılmaktadır. İç tutarlık güvenirlik katsayıları sırasıyla. 92, .97, .97 ve. 95 ve 3 haftalık test-tekrar güvenirlik katsayıları ise .77, .82, .84 ve. 86'dır.

Verilerin istatistiksel analizi ve değerlendirilmesinde, betimsel istatistikler, t testi, Pearson korelasyon analizi, regresyon analizi ve path analizi kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 15.0 ve LISREL 8.51 programları kullanılarak analiz edilmiştir.

BULGULAR VE SONUÇLAR

Ölçekler arasında, ortalama puanlara ilişkin olarak yapılan t testi sonucunda, Performans-Yaklaşma Hedef Yönelimi ve Performans-Kaçınma Hedef Yönelimi dışında, diğer tüm alt boyutların ortalama puanları arasındaki farkın anlamlı olduğu bulunmuştur. Buna göre, araştırmaya katılan kadın beden eğitimi öğretmen adaylarının "Bedensel"(t = 2.79, p<.01), "İşitsel" (t = 4.76, p<.001), "Görsel" (t = 3.54, p<.001) Öğrenme Biçimleri, "Derin Öğrenme Yaklaşımı"(t = 5.61, p<.001), "Öğrenme-Yaklaşma Hedef Yönelimi"(t = 3.53, p<.001) ve "Öğrenme-Kaçınma Hedef Yönelimi"(t = 4.07, p<.001) ortalama puanlarının, erkeklerin ortalama puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Erkek beden eğitimi öğretmen adaylarının Yüzeysel Öğrenme Yaklaşımı (t = -4.46, p<.001) ortalama puanının, kadınların ortalama puanından istatistiksel olarak yüksek olduğu bulunmuştur.

Ölçekler arasında korelasyonlara ilişkin Pearson korelasyon katsayıları incelendiğinde, Öğrenme Biçimlerinin Bedensel alt boyutunda, Derin Öğrenme Yaklaşımı (r = .13, p<.01) ve Öğrenme-Yaklaşma Hedef yönelimi(r = .17, p<.01) ile pozitif yönde düşük bir ilişki varken, Performans-Kaçınma Hedef yönelimi (r = -.11, p<.01) ile arasında negatif yönde düşük bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Öğrenme Biçimlerinin İşitsel ve Görsel alt boyutlarına ilişkin veriler incelendiğinde, Derin Öğrenme Yaklaşımı ve Öğrenme-Yaklaşma Hedef Yönelimi ile pozitif yönde düşük bir ilişki varken, Yüzeysel Öğrenme Yaklaşımı ve Performans-Kaçınma Hedef Yönelimi ile arasında negatif yönde düşük bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Ders Çalışma Yaklaşımları ölçeğinin alt boyutlarından biri olan Derin Öğrenme Yaklaşımının, Öğrenme-Yaklaşma(r = .54, p<.01), Öğrenme-Kaçınma Hedef Yönelimleri (r = .40, p<.01) ile orta düzeyde ve Performans-Yaklaşma Hedef Yönelimi(r = .13, p<.01) ile ise düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Yüzeysel Öğrenme Yaklaşımı alt boyutunda, Öğrenme-Yaklaşma Hedef Yönelimi (r = -.26, p<.01) ile negatif yönde düşük bir ilişki varken, Performans-Yaklaşma(r = .17, p<.01) ve Performans-Kaçınma Hedef Yönelimleri(r = .30, p<.01) ile arasında pozitif yönde düşük bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir.

Başarı hedef yönelimini öngörme bakımından Öğrenme Biçimleri envanteri ve Ders Çalışma Yaklaşımları ölçeğinin alt boyutlarının incelenmesine yönelik adımsal çoklu regresyon analizi sonuçları, Derin Öğrenme Yaklaşımı ($\beta = .48$, $t = 13.97$, $p < .001$) ve Öğrenme Biçimlerinin İşitsel ($\beta = .15$, $t = 4.63$, $p < .001$) alt boyutunda, pozitif öngörü sağlarken, Yüzeysel Öğrenme Yaklaşımı ($\beta = -.09$, $t = -2.56$, $p < .01$) yapılarının Performans-Yaklaşma Hedef Yönelimi boyutuna negatif öngörü sağladığı belirlenmiştir. Derin Öğrenme Yaklaşım yapısının toplam varyansın %29'unu, açıkladığı görülmektedir. Performans-Kaçınma Hedef Yönelimi alt boyutu ele alındığında, Derin Öğrenme Yaklaşımı ($\beta = .43$, $t = 11.45$, $p < .001$), ve Yüzeysel Öğrenme Yaklaşımı ($\beta = .08$, $t = 2.24$, $p < .05$), alt boyutlarının Öğrenme-Kaçınma Hedef Yönelimi alt boyutuna pozitif öngörü sağladığı belirlenmiştir. Derin Öğrenme Yaklaşımı yapısının toplam varyansın %16'sını açıkladığı bulunmuştur. Başarı hedef yöneliminin diğer bir alt boyutuna baktığımızda, Yüzeysel Öğrenme Yaklaşımı($\beta = .24$, $t = 5.93$, $p < .001$), ve Derin Öğrenme Yaklaşımı ($\beta = .21$, $t = 5.24$, $p < .001$) alt boyutlarının Performans-Yaklaşma Hedef Yönelimi boyutuna pozitif öngörü sağladığı belirlenmiştir. Yüzeysel Öğrenme Yaklaşımı yapısının ise varyansın % 3'ünü, Derin Öğrenme Yaklaşımı yapısının toplam varyansın %4'ünü açıkladığı görülmektedir. Son olarak, Yüzeysel Öğrenme Yaklaşımı ($\beta = .35$, $t = 9.08$, $p < .001$) ve Derin Öğrenme Yaklaşımı ($\beta = .15$, $t = 3.91$, $p < .001$) yapılarının Performans-Kaçınma Hedef Yönelimi alt boyutunun pozitif belirleyicisi olduğu, buna karşın Bedensel Öğrenme Biçim ($\beta = -.13$, $t = -3.65$, $p < .001$) yapısının negatif belirleyicisi olduğu bulunmuştur. Yüzeysel Öğrenme Yaklaşımı yapısının toplam varyansın %9'unu açıkladığı görülmektedir.

Öğrenme Biçimleri ile Başarı Hedef Yönelimi arasında Ders Çalışma Yaklaşımlarının arabuluculuk etkisinin bulunup bulunmadığını ve ne düzeyde etkili olduğunu belirlemek için path analizi kullanılmıştır. Bu analiz sonucunda elde edilen bulgular, Öğrenme Biçimleri ile Başarı Hedef Yönelimi arasında Ders Çalışma Yaklaşımlarının arabuluculuk etkisinin, anlamlı olduğunu göstermektedir. Modele ait uyum indeksleri ($\chi^2(15) = 48.70$, $p = .00$, NFI = .98, CFI = .99, GFI = .98, SRMR = .49, RMSEA = .58)modelin iyi uyum gösterdiğini ortaya koymaktadır.

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

KAYNAKÇA

1. Akın A. (2006). 2X2 Başarı yönelimleri ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12, 1-13.
2. Akın A. (2010). Başarı yönelimleri ve akademik kontrol odağı: yapısal eşitlik modeli. Eurasian Journal of Educational Research, 38, 1-18.
3. Biggs J., Kember D., Leung D.Y.P. (2001). The revised two factor study process questionnaire: R-SPQ-2F. British Journal of Educational Psychology, 71: 133-149.
4. Chan K.W. (2003). Hong Kong teacher education students' epistemological beliefs and approaches to learning. Research in Education, 69 : (1), 36-50.
5. Entwistle N., McCure V. (2004). The Conceptual bases of study strategy inventories. Educational Psychology Review, 16(4).
6. Pallapu P. (2007). Effects of visual and verbal learning styles on learning. Institute for Learning Styles Journal. Volume 1. Page 34-39.
7. Prosser M., Trigwell K. (1999). Relational perspectives on higher education teaching and learning in the science. Studies in Science Education, 33, (1) 31-60.
8. Senko C., Hulleman C.S., Harackiewicz, J. M. (2011). Achievement goal theory at the crossroads: Old controversies, current challenges, and new directions. Educational Psychologist, 46, 26-47.
9. Şimşek N. (2002). BİG16 Öğrenme biçimleri envanteri, Eğitim Bilimleri ve Uyguları, 1(1), 33-47.
10. Yılmaz B., Orhan F. (2011). Ders çalışma yaklaşımı Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Education and Science, 36: (159), 70-85.

BEŞ TEMEL FELSEFE VE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNDEKİ YERİ

Fatma AĞBUĞA*, Bülent AĞBUĞA**

(*Pamukkale Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Denizli)

(** Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, Denizli)
fagbuga@yahoo.com

ÖZET

Kelime olarak felsefe, "bilgelik sevgisi", "hikmet sevgisi" anlamına gelmekle birlikte felsefenin tanımı her filozofa göre değişebileceği gibi, felsefenin ele aldığı konulara göre de değişebilmektedir (Bölç, 2010). Örneğin, antik çağda Aristo felsefeyi, "varlık olmak bakımından varlığın ilmidir" şeklinde tanımlarken, modern çağda William James, felsefi görüşü pratiklik, faydalılık ve verimlilik kavramlarına dayandırır. O'na göre bilgi, kişilik, bilinç, gerçek düşünce gibi şeyler faydalılık, verimlilik, pratiklik ölçüsüyle değerlendirilir. Bu kadar farklı felsefe tanımları yapılmasının temel nedeni olarak, "felsefi düşüncenin araştırmaya, sorgulamaya ve eleştirel bir tavra dayanan bir düşünce olmasındandır" denilebilir (Cevizci, 2009; p.15). "Yani, felsefi düşünce, kendisine veri olarak aldığı her tür malzemeyi aklın eleştireci süzgecinden geçirir. Her şeyi olduğu gibi kabul eden, merak etmeyen ve kendisine sunulan ile yetinen bir insan için, felsefe söz konusu olamaz" (Cevizci, 2009; p.15).

Kaygısız'a (1997) göre eğitim sisteminin dayandığı felsefe anlayışı ile yetişen öğretmen, yönetici ve hizmetli, sistemin (örn, ekonomik, politik ve toplumsal) düzenli çalışmasını etkileyecektir. Sönmez'in (2002) işaret ettiği gibi "eğitimin nesnesi (objesi) insandır. Aynı zamanda insan, felsefenin de konusudur. İnsana bakış açısı; hedefleri, içeriği, eğitim ve sınav durumlarını etkileyebilir. Eğer insana, doğuştan tüm bilgilerle donanık, Tanrı'ya özgür ve bilinçlice ulaşmak isteyen akıllı bir varlık olarak bakılırsa, hedefler, içerik, eğitim ve sınav durumları buna göre düzenlenir. Bu bakış açısı, felsefi niteliktedir; idealist bir felsefenin insana bakış açısıdır. Hangi felsefe (ler) temele alınırsa, insana öyle bakılır ve eğitim sistemi ona göre düzenlenir. Nitekim eğitim sisteminin dayandığı felsefe(ler)nin insan anlayışını belirlemeden, hedef, davranış, içerik, eğitim ve sınav durumlarının tutarlılığı konusunda sağlıklı bir karara varılamaz. Bu açıdan da felsefe, eğitime katkı getirir."

Beden eğitimi ise bir yandan, yanlışlıkla, yarışma sporu ya da boş vakitleri geçirecek bir aktivite şeklinde tanımlarken öte yandan bireylerin ruh sağlığını, toplumsal/fiziksel becerilerini, psikomotor gelişimlerini arttıran ve onların yaşam boyu fiziksel aktivite anlayışını kazandıran geniş tabanlı bir etkinlik olarak düşünülmektedir. Beden

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

eğitimi dersleri özellikle fiziksel aktivite alışkanlığını kazandırmada en uygun ortamları sağlayabilmektedir. Ancak, bu her zaman gerçekleşmemektedir. Beden eğitimi derslerinin istenilen etkililikte geçmemesinin en önemli nedenlerinden biri, beden eğitimi öğretmenlerinin derslerini yönlendirecek bir felsefe anlayışına tamamen sahip olmamalarıdır. Biliyoruz ki beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmedeki etkilerini, davranışlarını, nasıl bir ders planı geliştireceklerini, beden eğitimi ve sporun değerlerini topluma kazandırıp kazandırmayacağına felsefe yön verir. Ayrıca, öğretmenlerin hedeflerinin ne olduğuna karar vermelerine, ders programlarına ne koyup ne koymayacaklarına ve dersleri nasıl işleyeceklerini de belirler. Bunun sonunda, yapılacak derslerin amaçları da açık ve net olacak ve dolayısıyla dersin işlenmesine rehberlik edecek prensipleri daha da kolay edineceklerdir.

Bu yüzden, bu çalışmanın amacı, beş temel felsefeyi (idealizm, realizm, pragmatizm, natüralizm ve varoluşçuluk) kısaca inceleyerek, özellikle beden eğitimi öğretmen adaylarına ve yeni atanmışlara felsefenin beden eğitimi ile olan ilişkisini anlatmak ve bu felsefi görüşleri derslerinde nasıl kullanabilecekleri hakkında düşüncelerini sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler. Beden eğitimi, felsefe, spor

KAYNAKLAR

- Bolay, S.H. (2010) Felsefeye Giriş, Akçağ Basın Yayın, Ankara.
- Cevizci, A. (2009). Felsefeye giriş, Sentez yayınları, Bursa.
- Kaygısız, İ. (1997). Eğitim felsefesi ve Türk eğitim sisteminin felsefi temelleri. Eğitim ve Yaşam, Kış, 5-15.
- Sönmez, V. (2002). Eğitim Felsefesi, Anı Yayıncılık, Ankara.

MODERN VE POSTMODERN SPORUN OKUL SPORUNA YANSIMALARI

Nurullah CANDAN

(Celal Bayar Üniversitesi, BESYO Manisa)

nurullah_candan@hotmail.com

Giriş: Modern olimpiyatlar ekseninde ortaya çıkan modern spor beklenmeyen bir hızla gelişmiş ve bloklar arası rekabete sahne olacak düzeyde siyasi ve ekonomik anlam kazanmıştır. Bu bağlamda ikinci dünya savaşı sonrasında çoğu toplumsal ekonomik hareketlerden etkilenmiş ve biçim değiştirmiştir.

Modernleşme terimi çoğunlukla sanayileşme ile temellendirilmiş toplumsal gelişme aşamalarına gönderme yapmak amacı ile kullanılır. Modernleşme genişleyen kapitalist dünya pazarının sürüklediği bilimsel teknolojik ilerlemeler ile buna bağlı nüfus hareketleri, kentleşme, ulus devletin ve kitlesel siyasal hareketlerin oluşumuyla birlikte ortaya çıkan sosyoekonomik değişimlerin çeşitliliğinin birliğidir.

Modern spor 19.yy' da modernleşme hareketinin içinde şekillenmiş olan modern olimpiyatlar bağlamında tesis edilmiş ve gelişip şekillenerek modern eğitim ve kent yaşamına güçlü bir şekilde bağlanmış kültürel bir olaydır.

Toplumsal, kültürel bir kurum olarak spor modernleşme süreci içinde özellikle 20.yy' ın ikinci yarısında siyasal ve kültürel çatışmalarında önemli bir unsur olarak eğitim ve toplum yaşamına etkin bir yer almıştır.

Bu çalışmada amaç modern spor organizasyonun okul, eğitim ve toplum yaşamına etkileri ile son yıllarda farklılık arz eden postmodern değişimler süreci kaynak tarama yöntemi ile ele alınacaktır. Bu arada spor hareketine hem okul sporu hem de yaygın spor organizasyonları bakımından farklı bir yorum ve bakış getirmektir.

KAYNAKÇA

- 1 – AKAY, Ali Postmodernizmin ABC' si, Say Yayınları, İstanbul 2010
- 2 – ERDEMLİ, H.Atilla "Olimpik Çağ'a Doğru" Olimpik Akademi Dergisi, İst. 1993
- 3 – KORYÜREK, E.Cüneyt Olimpiyadlar, İstanbul Ocak 2003
- 4 – RUSSEL, Bertrand Bilimden beklediğimiz, Varlık Yayınları, İstanbul 1969

**BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN YAPILANDIRMACI ÖĞRETİM YAKLAŞIMI HAKKINDAKİ
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

Bülent AĞBUĞA **Çağdaş MAVİOĞLU** **Şehmus ASLAN**
(Pamukkale Üniversitesi, Denizli)
bakboga@pau.edu.tr

ÖZET

Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmenler, özgür düşünceyi, uygun iletişimi, ders çeşitlendirmelerini, işbirliğini, soru sormayı, fikirleri açıkça ifade etmeyi, araştırmayı arttıracak öğrenme ortamları sağlamak durumundadır. Bu hedefe kilitlenen Milli Eğitim Bakanlığı 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren ülke genelindeki tüm okullarda yapılandırmacı yaklaşımının temel alındığı eğitim-öğretim programları geliştirmiştir. Öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşım yöntemini kullanarak uyguladıkları bir ders ortamının değerini anlamaları ve ne kadar uygulayabildiklerini bilmeleri bu yöntemin devamı açısından önemlidir. Bundan dolayı yapılan araştırmalar öğretmenlerin ve yöneticilerin yapılandırmacı öğretimden ne anladıkları üzerine yoğunlaşmıştır. Örneğin, Arslan, Orhan ve Kırbaş (2010) Türkçe öğretmenlerinin derslerinde yapılandırmacı yaklaşım yöntemini uygulayıp uygulamadıklarını ve bu yaklaşımının kendilerine yüklediği rolleri yerine getirip getirmediğini yönetici görüşleri doğrultusunda incelemişlerdir. Ancak, Türkiye’de beden eğitimi derslerinde uygulanan yapılandırmacı yaklaşım yöntemi üzerinde öğrencilerin görüşlerini değerlendiren çalışmalar yok denilecek kadar azdır (örn; Ağbuga, 2011, 2013). Bundan dolayı, bu araştırmanın amacı kadın ve erkek beden eğitimi öğretmenlerinin “sosyal işbirliği”, “kişisel ilgi” ve “oyunlar/beceriler” alt boyutlarını içeren yapılandırmacı yaklaşıma yönelik görüşlerini tespit etmektir. Araştırmaya, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında, farklı okullarda görev yapan, 87 kadın ve 102 erkek olmak üzere toplam 189 öğretmen gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada, veri toplama aracı olarak “İlköğretim Beden Eğitimi Yapılandırmacı Öğretim Yaklaşımı Ölçeği” (İBE-YÖYÖ) kullanılmıştır. Chen, Burry-Stock ve Rovegno (2000) tarafından geliştirilen ve Ağbuga (2013) tarafından Türkçeye uyarlanan bu 25 maddelik ölçek, 5’li derecelendirmeye sahip Likert tipli bir ölçektir. Dereceleme maddeleri “5-Her zaman, 4-Genellikle, 3-Sık sık, 2-Ara sıra, 1- Asla” seçeneklerinden oluşmaktadır. Araştırmanın yapılacağı okullar için gerekli izinler alındıktan sonra belirlenen okullara gidilerek İBE-YÖYÖ araştırmacı tarafından beden eğitimi öğretmenlerine uygulanmıştır. Uygulama sonucu toplanan 196 ölçek tek tek incelenmiş; eksik doldurulan ya da hiçbir şekilde doldurulmayan ölçekler araştırma kapsamından çıkarılmış ve geriye kalan 189 ölçek araştırma kapsamına alınmıştır. Ölçek doldurulmadan önce doğru ya da yanlış yanıt olmadığı; verdikleri yanıtları yöneticilerin ya da okulla ilgili birilerinin görmeyeceği; anlayamadıkları sorular olduğu takdirde araştırmacıya sormaları gerektiği kendilerine hatırlatılmıştır. Ölçeğin doldurulması ortalama 10 dakika sürmüştür. Elde edilen bulgulara göre, kadın ve erkek beden eğitimi öğretmenleri derslerinde “sosyal işbirliği” ($X_{\text{kadın}} = 4.228$, $S_s = .565$; $X_{\text{erkek}} = 4.190$, $S_s = .519$), “kişisel ilgi” ($X_{\text{kadın}} = 4.154$, $S_s = .529$; $X_{\text{erkek}} = 4.155$, $S_s = .446$) ve “oyunlar/beceriler” ($X_{\text{kadın}} = 4.050$, $S_s = .648$; $X_{\text{erkek}} = 4.068$, $S_s = .598$) alt boyutlarını içeren yapılandırmacı yaklaşım yöntemini kullandıkları tespit edilmiştir. Ayrıca, “sosyal işbirliği” ($F = .625$, $p = .626$), “kişisel ilgi” ($F = 2.546$, $p = .986$) ve “oyunlar/beceriler” ($F = .1428$, $p = .840$) alt boyutlarına göre kadın ve erkek beden eğitimi öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşım yöntemlerini kullanma düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Bu çalışma sayesinde, Milli Eğitim Bakanlığı’nın özellikle üzerinde durduğu yapılandırmacı öğretim yaklaşımının derslerde yer alıp almadığı öğretmenlerin görüşleri değerlendirilerek, en azından bu üç alt boyut için tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi, yapılandırmacı yaklaşım, cinsiyet

KAYNAKLAR

- Ağbuga, B. (2011). Öğrencilere Yönelik Yapılandırmacı Öğretim Yaklaşımı Ölçeği: Bir Geçerlilik Ve Güvenirlilik Çalışması, *H. Ü. Spor Bilimleri Dergisi*, 21 (3), 103-109.
- Ağbuga, B. (2013). İlköğretim Beden Eğitimi Yapılandırmacı Öğretim Yaklaşımı Ölçeğinin Türkçe Versiyonu: Bir geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *Pamukkale Journal of Sport Science*, 4 (1), 118-126.
- Arslan, A., Orhan S., Kırbaş A. (2010). Türkçe Dersinde Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Uygulanmasına İlişkin Yönetici Görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 85-100.
- Chen, W., Burry-Stock JA., & Rovegno, I. (2000). Self-evaluation of expertise in teaching elementary physical education from constructivist perspectives. *Journal of Personnel Evaluation in Education*, 14, 25-45.

ILKOGRETİM BEDEN EGİTİMİNDE ÖĞRENCİ TAKİP/GOZLEM YONTEMİ

Wim Van GELDER **Devrim GENCER**

GİRİŞ

Beden Eğitimi öğretmeni sadece spor öğretimi değil aynı zamanda iyi bir gözlemcidir. Bildiğimiz üzere öğrencilerimiz arasında yetenek çeşitlilikleri söz konusudur. Bir beden eğitimi öğretmeni olarak bu farklılıkları göz ardı etmeyerek onlara cevap verebildiğimiz takdirde öğrencilerimize yardımcı olabilir ve verimli ders verebiliriz. Nasıl? Bunun için oyun ve hareket alanında öğrenci takip/gözlem yöntemi geliştirilmiştir. Bu yöntem 2 ila 16 yaş arasını kapsamaktadır. (16 yaş dahil)

Bu sistemi 4 ana başlıkta toplamamız mümkün.

- 1- Motorik yetenekler
- 2- Oyun kavrama yetisi
- 3- Davranış
- 4- Küçük motorik yeteneği (yazı yazma)

Öğrenci takip sisteminin amaçlarını şu şekilde sıralayabiliriz

- 1- Öğrencileri etkin bir şekilde gözlemleyerek tescil ettikten sonra; bizim acımızdan hakim olma ve kavrama, öğrenciler açısından onlara sunacağımız olanaklar açısından büyük önem taşımaktadır
- 2- Gözlemlerden çıkararak bağlantı kurmak
- 3- öğrenci gelişimindeki yapılacak olan önerilerin öğrenciye spesifik olarak desteklemesi ve hitap etmesi açısından önem taşımaktadır.

Birkaç Örnek:

- Beden Eğitimi öğretmeni olarak bir öğrencinin ekstra özen, yönlendirme gereksinimi nasıl anlayacaksınız ve ispat edeceksiniz?
- Öğrencinin durumunu nasıl kavrayıp gelişiminde yardımcı olacaksınız?
- Derslerinizde homojen grupları nasıl oluşturacaksınız?
- Öğrencinin hareket sınırlarını nasıl belirleyeceksiniz?

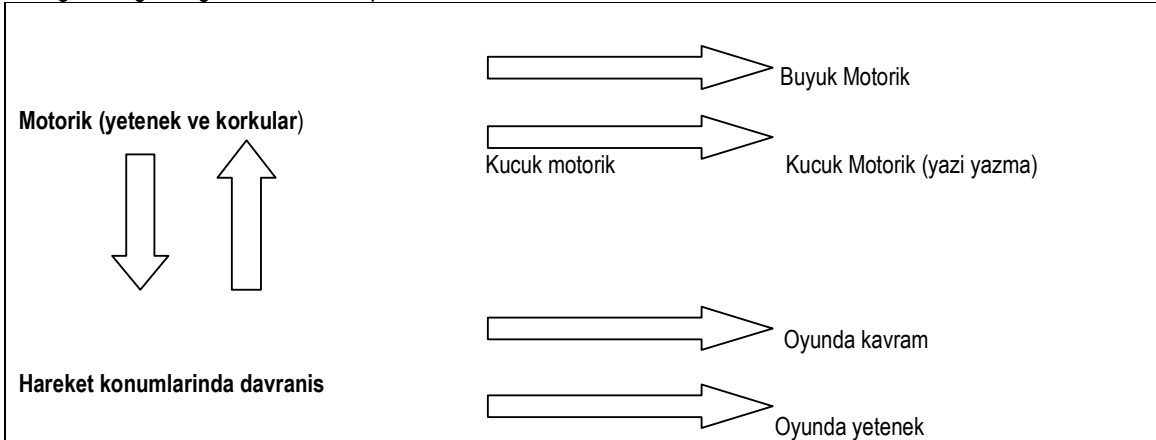
ÖĞRENCİ TAKİP/GOZLEM YONTEMİ İLE (Kullanılan Materyal)

Öğrenci takip sistemi ile her öğrenciye optimal esit ve mutlu bir şekilde hareket etmesine ve gelişmesine yardımcı olacak bir araçtır.

Varsayımlara göre oyun ve hareketin çocuk gelişiminde önemi büyüktür.

Öğrenci takip sisteminin içerisinde hareket-davranışının çeşitli bölümlerini gözlemlemek mümkündür.

Aşağıdaki figürde genel bir bakış/rapor belirtilmiştir.

BULGULAR

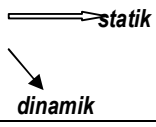
1996 da 600 ilköğretim öğrencileri nin yetenekleri araştırıldı. Çıkan sonuçlara göre bu öğrencilerin yetenekleri yaş sınırlandırılmasına göre bir seviye belirlendi. 1999/2000 yılında 2700 öğrenci (ilk/orta grt öğrencisi) bu araştırmaya katılmıştır ve kayıtları bulunmaktadır. Bu araştırma için 24.300 öğrenci gözlemlendi. Araştırmanın özeti ve bulgular aşağıdaki tablolarda belirtilmiştir. Oluşturulan bu yöntemin ayrıltı ve şekli 8 beceride toplanmıştır. **CD'** de bütün araştırmaların tabloları mevcuttur.

Birkaç hareket becerisinin seleksiyonu yapılır ve bu beceriler diğer birçok hareket becerisine isik tutar. Kısacası bu beceriler ölçüm yapmak için baz alınır.

En önemli çıkış noktaları:

1. Öğrencilerimizin motorik yeteneklerinin seviyelerini bilmemiz, kaliteli beden eğitimi dersi vermemizin şartlarından birisidir.
2. Motorik yetenekler acık bir şekilde gruplandırarak aşağıdaki şekilde basite indirgenmiştir.

Ana Motorik Gruplar

Ana Motorik Gruplar	Gözlem yetenekleri	Ölçülendirmek
Denge 	Dengede durma Sicrama Gucu	Saniye Sayı
Kordinasyon	Sicrama Kordinasyonu	Oluşuyor-olmuyor
Göz-Vucut Kordinasyonu	Sektirme(cesitli toplar, balon)	Sayı

Neden bu gözlem yetenekleri tercih ediliyor?

- Motorik gruplandırmada bu yetenekler yön göstericidir
- Bu yetenekler basit bir şekilde gözlemlenebilir. tercihen sayısal olarak. (saniye, sayı, ...)
- Spesifik bir materyal kullanılmamaktadır.

3. Dört temel yetenek. (Dengede durma, Sicrama-gucu, Sicrama-kordinasyonu, ve Sektirme) diğer hareket pozisyonlarında yetenekleri belirlemede transfer konumunu oluşturur.

Örnek 1

Yavaş bir çocuk için kovalamaca oynamak diğerlerine nazaran daha zordur. Bu sistemde öğrencinin hız ve manevra kolaylığını, Sicrama-gucunu ölçerek belirlenir. Bu yetenekler hakkında edindiğimiz bilgi, mantıklı bir şekilde öğrencileri gruplandırmamıza ve oyun formunu belirlememizde yardımcı olur.

Örnek olarak: Okul öncesi öğrencilerimizi sicrama gücünde test ettiğimizde her iki ayak üzerinde 10 kez sekebilen öğrencileri aynı grupta oynatmak doğru olur. (ortalama 6 yaş seviyesi). O seviyeye ulaşamayanları ayrı bir grupta toplamak, kendilerine güvenilir bir şekilde hareket ettikleri kaçınılmaz bir gerçektir. Çünkü kendisinden çok büyük farklılık gösteren kimse olmayacaktır grubunda ve hayal kırıklığına sebep olmayacaktır.

Örnek 2

'Sektirme' hareketi Göz-el kordinasyonunu ve top yeteneğini geliştirebilecek ölçüm birimi olarak alınır. Topu sektiremeyen bir çocuk balon ile başlayan alıştırmalar yapabilir. ki göz-el kordinasyonu gelişsin. Tabiki buna benzer birçok göz-el kordinasyonunu geliştirecek alıştırmalar vardır.

3. Bu bilgilere sahip olmak ve biriktirmek fazla vakit almayacaktır. Öğrenci basına 5 dakika yeterli bir süredir.

Motorik becerilerin gözlem ve kayıt sistemi

Beceri Seviyesi:

Aşağıdaki tabloda 4 çeşitli becerileri 9 seviyede gruplandırılmıştır.

GOZLEM NASIL YAPILIR?

	Seviye -1 2 yas	Seviye 0 3 yas	Seviye 1 4 yas	Seviye 2 5 yas	Seviye 3 6 yas	Seviye 4 7 yas	Seviye 6 9 yas	Seviye 8 11 yas	Seviye 10 13 yas
Dengede durma	4cmlikesi gin uzerinden gecebilm	Dusmede n topa vurabilme	3 sn bir ayak uzerinde durma	10 sn bir ayak uzerinde durma Stabil olmayan	10 sn bir ayak uzerinde durma (stabil)	30sn bir ayak uzerinde Stabil olmayan	30 sn bir ayak uzerinde Stabil	60 sn bir ayak uzerinde	10 sn bir ayak uzerinde (gozler kapali)
Sicrama gucu	20 cmlik yukseklit en adim atma	30 cm lik bir esikten atlama (dengede durma)	3x sekme	10x sekme	10 x sekme diger ayak	9 m. uzerinde n sekme 11x 12x	9 m. uzerinde n sekme 9x 10x	9 m uzerinde n sekme 7x 8x	9 m uzerinde n sekme 5/6 x 6/7 x
Sicrama coordina syonu	Sicramak istedigind e sekme gosteriyor sa	2 ayak ile sicriyor	Kanguru gibi 3x one dogru sicrama	Sekerek kosma	Bir çizgi uzerinde 10x kayak sicramasi	15 degisken sicrama	Ritim uzerinde sekerek kosma	Ritim icinde carpraz- ayrik- carprazsi crama ve alkis	Ritim icinde ayrik- carpraz, ayrikda alkis
sektirme	Oynanilan balona dokunabil me	Balonu 3/ 5 kez havada turma	Balonu 6 x sektirme havada	Topu yere dusurup tutma	15 x se Ktirmes Sag sol	15x araka arkaya giger elle	Dripling yapabil me	10 sn topa bakmada n sektirme	30 sn icinde 12x dripling yapabil me

Sonuç olarak, derslerimizi verirken farklılıkların olduğunu unutmamalıyım. Ve bunları gruplandırarak ders vermek hem bizim öğrenci hakkındaki bakış açımızı değiştirecek hem de çocukların mutlu bir şekilde derse katılımını sağlamış oluruz. Çünkü başarının olduğu yerde mutluluk vardır. Beden eğitimi derslerinde başarı sağlamanın şartlarından birisi, herkezin yeteneği sınırında esit şartlar altında hareket etmesini sağlamaktır.

KAYNAKÇA

Wim van Gelder, Hans Stroes, Hareket ve oyunda öğrenci takip/gözlem sistemi (ilk öğretim okullarında).

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ İÇİN HENTBOL TUTUM ÖLÇEĞİ GELİŞTİRİLMESİ

İlyas GÖRGÜT* Mehmet GÜLLÜ**

*Kastamonu Üniversitesi BESYO, Kastamonu, ilyasgorgut@hotmail.com

** İnönü Üniversitesi BESYO, Malatya, mgullu44@gmail.com

GİRİŞ

Tutum; kendisi gözlenemeyen, fakat gözlenebilen bazı davranışlara yol açtığı varsayılan bazı eğilimlerdir. (Kağıtçıbaşı, 2005:104). Bir başka tanıma göre tutum, bazı nesnelere, kavramlara ve durumlara karşı yaklaşmakla ya da uzaklaşmakla birlikte, bunlara karşı belirli bir davranış göstermeye hazır olayı ifade eder (Hilgard, Atkinson ve atkinson, 1971:523).

Bu tanımlardan yola çıkarak ortaokul öğrencileri de okullarında beden eğitimi derslerinde uygulamalı olarak karşılaştıkları hentbol branşına veya okul hentbol takımı çalışmalarında izlediği veya uyguladığı bu spor branşına karşı tutum oluşturabilir. Bunun yanında basılı veya görsel medyada da hentbol haberleri ile karşılaşmış

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

veya hentbol karşılaşmalarını izlemiş olabilir. Böylece öğrenciler hentbol branşına karşı bir tutum oluşturmuş olabilirler. Ancak öğrencilerin bu tutumlarının yönü ve şiddeti öğrencinin deneyimlerine göre değişiklik gösterebilir.

Franzoi'ya (2003:156) göre tutum, bireyin bir nesneyi olumlu ya da olumsuz değerlendirmesidir. Olumsuz tutumlar; nesne ya da fikirlere karşı olumsuz inanç taşıma, onları kabul etmeme veya sevmeme gibi şekillerde ortaya çıkabilir. Olumlu tutumlar ise; nesneler ya da fikirler konusunda daha müspet bir yaklaşım taşıma, onları benimseme ve sevmeye olarak kendini gösterebilir. (Demirhan ve Altay, 2001). Dolayısı ile ortaokul öğrencileri okul içindeki gerek beden eğitimi derslerindeki hentbol uygulamaları gerekse okul hentbol takım çalışmalarındaki izlenim veya deneyimleri sonucunda hentbola ilişkin olumlu veya olumsuz tutum geliştirebilir. Hentbola ilişkin olumlu tutum geliştiren öğrenci beden eğitimi derslerinde hentbol branş etkinliklerine istekli bir şekilde katılır, bir hentbol takımının destekleyicisi veya taraftarı olabilir, herhangi bir kulüpte aktif bir hentbol sporcusu olabilir veya arkadaşlarına hentbol branş faaliyetlerine katılmaları için destekte bulunur veya onları teşvik eder. Bunun tersine hentbola ilişkin olumsuz bir tutum geliştiren öğrenci beden eğitimi derslerinde hentbol branş etkinliklerine ve okul hentbol takım faaliyetlerine katılmak istemez veya arkadaşlarını hentbol branş faaliyetlerine katılmak için onları desteklemez ve daha ötesi arkadaşlarının katılmalarını engelleyebilirler.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin hentbola ilişkin tutumlarını ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmektir. Araştırma grubunda 2012-2013 eğitim ve öğretim yılında Elazığ il merkezinde 4 ortaokulda 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda eğitim gören ve rastgele yöntemle seçilmiş 174'ü kız ve 226'sı erkek toplam 400 öğrenci yer almaktadır. Hazırlanan anket taslağının geçerlilik ve güvenilirliği için açıklayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır.

BULGULAR VE SONUÇ

Çalışma kapsamında 50 soruluk madde havuzu oluşturulmuş ve uzman görüşleri doğrultusunda 20'si olumlu ve 20'si olumsuz 40 madde taslak formuna alınmıştır. Taslak 400 öğrenciye uygulanmış ve olumsuz sorular ters çevrilerek istatistik programına Açıklayıcı faktör analizi (AFA) için kayıt edilmiştir. Elde edilen verilerin uygunluğu için yapılan Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0,94 ve Bartlett Testi sonucu anlamlı ($p < 0,01$) bulunmuştur. Analiz sonucunda birinci faktör yük değeri 0,45 ve üzeri olan 20 madde seçilmiş ve faktör yük değerlerinin 0,45 ile 0,73 arasında değiştiği görülmüştür. (Tablo 1). Tek faktörün açıkladığı varyans %37,18 olarak bulunmuştur.

Tablo 1: Ölçeğin Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde Sayısı	Madde Numaraları	Temel Bileşenler Analizi 1. Faktör Yük Değerleri	Madde - Toplam Korelasyonu (r)	Aritmetik Ortalama Değerleri (X)
1	Madde 1	,696	,642	2,95
2	Madde 2 *	,450	,399	3,43
3	Madde 4 *	,595	,540	3,94
4	Madde 7	,538	,481	2,87
5	Madde 8 *	,660	,607	3,52
6	Madde 12*	,583	,527	3,82
7	Madde 13	,621	,566	3,35
8	Madde 14 *	,548	,492	3,83
9	Madde 17	,536	,480	2,96
10	Madde 19	,532	,475	3,06
11	Madde 22*	,626	,568	3,59
12	Madde 23	,722	,669	3,34
13	Madde 25	,613	,555	3,30
14	Madde 27	,675	,621	3,31
15	Madde 29	,491	,437	3,48
16	Madde 31	,663	,608	3,62
17	Madde 32*	,563	,505	3,54
18	Madde 33	,725	,672	3,20
19	Madde 37	,648	,594	2,79
20	Madde 39	,622	,565	3,23

* Olumsuz Maddeler

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

AFA sonucunda ölçekte kalan 20 madde Lisrel 8.8 paket programına Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) için yüklenmiştir. DFA için uyum indekslerinin asgari şartları sağladığı görülmüştür (Tablo 2). Mardia çok değişkenli normallik testi yapılmış ve normal dağılım görülmendiğinden Ağırlıklandırılmış en küçük Kareler (WeightedLeastSquares) yöntemi kullanılmıştır.

Tablo 2: Doğrulamalı Faktör Analizi Uyum ölçümleri

Uyum Ölçüsü	Değeri	Uyum
X ² /sd	2.00	İyi Uyum
p	0.000	Kabul Edilebilir Uyum
RMSEA	0.05	İyi Uyum
Yakın uyum testi için p değeri	0.48	Kabul Edilebilir Uyum

Analizi sonucunda uyum indekslerini düşürücü etkiye sahip 27, 32, 37 ve 29. maddeler sıra ile analizler sonucunda çıkartılmıştır. Ölçekte son olarak 6'sı olumsuz ve 10'u olumlu olmak üzere toplam 16 madde kalmıştır (Tablo 3).

Tablo-3: Ölçeğin Doğrulamalı Faktör Analizi sonuçları

Madde numarası	Taslak Ölçekteki Madde numarası	Standartlaştırılmış yükleri (mad. yük.)	Hata katsayısı	t-değeri	Cronbach Alfa katsayısı	Yapı güvenirilik katsayısı	Açıklanan Varyans
1	Madde 1	0,74	0,45	24,03	0,89	0,68	0,64
2	Madde 2 *	0,52	0,73	12,17			
3	Madde 4 *	0,76	0,42	24,30			
4	Madde 7	0,60	0,64	15,66			
5	Madde 8 *	0,84	0,29	29,68			
6	Madde 12*	0,69	0,52	20,67			
7	Madde 13	0,63	0,60	17,19			
8	Madde 14 *	0,71	0,49	18,63			
9	Madde 17	0,51	0,74	12,02			
10	Madde 19	0,53	0,72	14,16			
11	Madde 22*	0,75	0,44	22,08			
12	Madde 23	0,78	0,39	26,76			
13	Madde 25	0,61	0,63	16,40			
14	Madde 29	0,51	0,74	12,37			
15	Madde 31	0,69	0,52	19,29			
16	Madde 33	0,70	0,51	22,05			

* Olumsuz Maddeler

Bu bulgulara göre 16 maddeden oluşan ölçek, AFA ve DFA sonucunda geçerliliği sağlanmış bir ölçektir. Ayrıca ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (cronbach Alfa) 0,89; yapı güveniriliği katsayısı 0,68; açıklanan varyansı 0,64 ile güveniriliği sağlanmış bir ölçektir. Sonuç olarak ortaokul öğrencileri için geliştirilen hentbol tutum ölçeği geçerli ve güvenilir bir ölçektir.

KAYNAKÇA

- Demirhan, G. Ve Altay, F. (2001). *Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitim Ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği II*. Spor Bilimleri Dergisi, 12, (2), 9-20.
- Franzoi, S.L. (2003). **SocialPsychology. (Third Edition)**. Boston: Mc.GrawHill.
- Hilgard, E.R., Atkinson, R.C. and Atkinson, R.L. (1971). **Introduction to Psychology**. (Fifth Edition). New York: HarcourtBroceJovanich.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). **Yeni İnsan Ve İnsanlar**. (Onuncu Basım). İstanbul: Evrim Yayınevi

**BEDEN EĞİTİMİ DERSLERİNDE “DİSİPLİN SAĞLAMA STRATEJİLERİ ÖLÇEĞİ”NİN TÜRK ÖĞRENCİLER
İÇİN GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI**

Zekai PEHLİVAN*

Elif Nilay DAŞDAN ADA*

*Mersin Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu
zpehlivan_59@hotmail.com

GİRİŞ

Öğretmenler okul ve sınıf ortamında çeşitli rollere sahiptirler. Bu rollerin en önemlisi ise etkili sınıf yöneticiliğidir. Sınıf yönetiminin zayıf olduğu bir sınıf ortamında etkili öğrenme ve öğretimin olması beklenemez (Ünlü ve Aydos, 2008). İyi bir sınıf atmosferinin olmaması en başta disiplinle ilgili sorunlara neden olabilmektedir. Bununla birlikte çocuklar arasındaki akademik ve sportif rekabet, diğerlerinin başarılarını kendisine karşı tehdit kabul eden öğrenciler arasında disiplin sorunlarının bir nedeni olabilmekte ve akranların etkisi de çocuklarda sorunlu davranışlar yaratmada etkin bir rol oynayabilmektedir (Humphreys, 2001, s.42). Öğrencilerin beden eğitimi sınıflarında hür iradeleri üzerinde en büyük etkili faktör öğretmen ve onun öğretme stili, öğretme yaklaşımları ve sınıfta disiplini sağlamak için başvurulan stratejilerdir. Öğretmenler, doğal yapısında kontrolü sağlayamamış öğrencilere arzulan davranışlar için belirli stratejiler kullanmak zorundadırlar (Gutierrez, Ruiz ve Lopez, 2010).

Disiplinin en rahat kaybolabileceği ortamlardan birisi de beden eğitimi dersleridir. Öğrencilerin fiziksel olarak birbirlerine yakınlaşmaları, rekabet ortamı, öğretmenin aynı anda pek çok yerde olamaması ve fiziksel ortamın etkisi gibi nedenler disiplinsizlik kaynağı olarak görülebilir. Bu amaçla alan yazın taranmış ancak disiplin sağlama stratejileriyle ilgili beden eğitimi derslerine özgü bir ölçme aracına rastlanmamıştır ve bu nedenle bu çalışmanın amacı; Papaioannou (1998) tarafından geliştirilmiş Disiplin Sağlama Stratejileri Ölçeği'nin-DSSÖ Türk örneklemini üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapmaktır.

MATERYAL ve YÖNTEM

Araştırma Grubu

Çalışmaya Mersin ili merkezindeki dört ayrı okuldan 298'i kız ($X_{Yaş}=12.84\pm1.16$), 278'i erkek ($X_{Yaş}=12.90\pm1.10$) olan ve toplam 575 ($X_{Yaş}=12.86\pm1.13$) ortaokul öğrencisi (5. 6. 7. ve 8. sınıf) gönüllü olarak katılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Disiplin Sağlama Stratejileri Ölçeği-DSSÖ (Strategies to Maintain Discipline Scale-SSDS): Ölçek toplam 26 maddelidir (Spray, 2002) ve ölçek, sınıflarda disiplini sağlamak için öğretmenler tarafından kullanılan stratejilerin öğrenciler tarafından algılamasını ölçmektedir (Spray, 2002). Ölçek 5'li Likert'e göre cevaplandırılmaktadır. Ölçek, “*Beden eğitimi öğretmeni derste disiplini sağlamak için nasıl davranır?*” sorusunu nitelendiren genel bir soru ile başlamaktadır. Cevaplar 1- kesinlikle katılmıyorum ile 5- kesinlikle katılıyorum arasında değişmektedir. Papaioannou (1998)'nin belirttiğine göre ölçek 4 faktörlüdür: (1) öğretmenlerin disiplini sağlamak için içsel nedenleri vurgulaması (Ör. *dersi ilginç hale getirip dikkatimizi canlı tutarak disiplini sağlamaya çalışır*), (2) öğretmenlerin disiplini sağlamak için içe yansıtılmış nedenleri vurgulaması (Ör. *derste nasıl geliştiğimize dikkatimizi çekerek dersi öğretir*), (3) öğretmenlerin disiplini sağlamak için aldırma/ilgisiz olması (Ör. *disiplini sağlamak için hiçbir şey yapmaz*) ve (4) öğretmenlerin disiplini sağlamak için dışsal nedenleri vurgulaması (Ör. *uygunsuz davrandığımızda bizi cezalandırmakla korkutarak disiplini sağlamaya çalışır*). Ölçeğin Alpha katsayıları sırasıyla, .93, .76, .62 ve .76'dır (Gutiérrez ve diğ., 2010; Zounhia ve diğ., 2003).

Verilerin analizi

Bu çalışmada orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk örneklemini için uygun olup olmadığını belirlemek için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve toplanan verilerin örneklem yapısı için uygunluğunu belirlemek için ise Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Analizlerde en çok olabilirlik (Maximum Likelihood, ML) yöntemi kullanılmıştır. Modelin uyum iyiliğini değerlendirmek için çeşitli uyum indeksi kriterleri kullanılmıştır. AFA için temel bileşenler faktör analizi (Varimax Rotation) metodu, AFA sonrası ölçek ve alt boyutlarının güvenirliğini araştırmak üzere de Cronbach's Alpha katsayısı kullanılmıştır. Analizlerde hata payı $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Disiplin Sağlama Stratejileri Ölçeği'nin geçerliğine ilişkin bulgular

Açımlayıcı faktör analizi uygulamasında önce örneklem büyüklüğünün faktörleşmeye uygun olduğunu test etmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda KMO değerinin .94 olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu doğrultusunda, örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmak için “mükemmel derecede yeterli” olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010, s.207). Ayrıca Bartlett Küresellik Testi sonuçları incelendiğinde elde edilen ki-kare değerinin manidar olduğu görülmüştür ($\chi^2_{(325)} = 6196.5$; $p < .01$). Bu doğrultuda verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldiği kabul edilmiştir.

Yapılan analiz sonucunda, analize temel olarak alınan 26 madde için öz değeri 1'in üzerinde olan beş bileşen olduğu görülmüştür. Bu bileşenlerin toplam varyansa yaptıkları katkı %57'dir. Söz konusu bu beş bileşen, gerek açıklanan toplam varyans tablosu ve gerekse yamaç-birikinti grafiği de incelenerek, toplam varyansa yaptıkları katkının önemi çerçevesinde değerlendirildiğinde, dört bileşenin varyansa önemli bir katkı yaptığı, 4. bileşenden sonra katkının hem çok küçük ve hem de yaklaşık olarak aynı olduğu görülmüştür. Bu çerçevede analizin dört faktör için tekrarlanması karar verilmiştir. Ayrıca bu karar, aracın uyarlanması sürecinde orijinal ölçeğin faktör yapısına uyumlu olması açısından da anlamlı olduğu görülmüştür. Dört faktör için tekrarlanan analizde, açıklanan toplam varyans %53'tür.

Tablo 1. Disiplin Sağlama Stratejileri Ölçeği'nin Faktör Deseni (Dik (varimax) Döndürme)

Madde No	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör Ortak Varyansı
1	.46				.41
17	.69				.65
18	.61				.54
19	.75				.67
20	.66				.53
21	.71				.57
22	.76				.61
23	.73				.62
24	.63				.45
25	.71				.57
26	.72				.60
5		.63			.51
8		.59			.52
9		.58			.54
13		.64			.50
15		.62			.51
16		.58			.60
2			.60		.57
4			.63		.48
6			.65		.45
10			.39		.23
12			.56		.34
14			.74		.56
3				-.68	.58
7				-.71	.59
11				-.59	.57
Toplam Varyansın %	34.16	9.01	5.51	4.27	
Öz değerler	8.88	2.34	1.43	1.11	

Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemede, aynı yapıyı ya da niteliği ölçen değişkenleri bir araya toplayarak ölçmeyi ve az sayıda faktör ile açıklamayı amaçlayan faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizinde ise Temel Bileşenler Analizi (Principle Component Analysis) yöntemi kullanılmıştır. Faktör analizi sonuçlarını değerlendirmede temel ölçüt faktör yükleridir. Faktör yüklerinin yüksek olması, değişkenin söz konusu faktör altında yer alabileceğinin bir göstergesi olarak görülür. Bu araştırmada bir maddenin bir faktörde gösterilebilmesi için en az .35'lik faktör yüküne sahip olması gerekli görülmüştür. Bununla birlikte madde seçiminde maddelerin

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

bulundukları faktördeki yük değerleri ile diğer faktörlerdeki yük değerleri arasındaki farkın .10 ve daha yukarı olmasına dikkat edilmiştir. Orijinal ölçek yapısına uygun olarak, ölçeğin dört faktör altında toplandığı görülmüştür. Tablo 1’de faktörlere ait yük değerleri ile maddelere ait varyanslar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde yapının orijinal ölçekteki faktör yapısı gibi dört faktör altında toplandığı görülmektedir. Faktör yük değerleri büyüklük açısından incelendiğinde 10. maddenin yük değerinin oldukça düşük olduğu ortaya çıkmıştır.

AFA sonucunda, faktör 1 altında 11 madde (1, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26), faktör 2 altında 6 madde (5, 8, 9, 13, 15, 16), faktör 3 altında 6 madde (2, 4, 6, 10, 12, 14) ve faktör 4 altın 3 madde (3, 7, 11) toplanmıştır. Buna göre faktör 1’e ait maddeler **“içsel”** alt boyutu, faktör 2’ye ait maddeler **“dışsal”** alt boyutu, faktör 3’e ait maddeler **“içe yansıtılmış”** alt boyutu ve faktör 4’e ait maddeler **“ilgisizlik/aldırmazlık”** boyutunu oluşturmıştır.

Ölçeğe ait doğrulayıcı faktör analizi ilk bulguları ($\chi^2/sd= 2.99$, RMSEA= 0.059, NFI= 0.96, GFI= 0.89, AGFI=0.87, CFI=0.97 ve NNFI= 0.97) tatmin edici düzeyde geçerli bulunmadığından, modelin hata kovaryanslarının ilişkilendirilmesine ilişkin olarak önerdiği düzeltme indekslerinden kuramsal olarak uygun olan madde 17 ile 18, madde 17 ile 19 ve madde 25 ile 26 arasında bildirilen düzeltmeler yapılarak model tekrar sınanmıştır. Düzeltme indeksleri ki-kare değerinde azalmaya neden olduğundan, uyum iyiliği indekslerinde de iyileşme sağlamaktadır. Düzeltme sonrası model tekrar sınandığında, modelin uygunluğu için hesaplanan $\chi^2/sd= 2.23$ ’dür. χ^2 değerinin serbestlik derecesine oranının 3’den küçük olması mükemmel uyumu göstermektedir. Diğer uyum iyiliği indeks değerleri ise RMSEA= 0.046, GFI= 0.92, AGFI= 0.90, NFI= 0.97; NNFI= 0.98, CFI= 0.98 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bu uyum indeks değerlerinin modelin oldukça iyi sınırlar içinde olduğu görülmektedir.

Diğer taraftan; doğrulayıcı faktör analizi yorumlanırken, DFA’ya göre maddelerin Lambda (λ) (faktör yükü), t ve R² değerleri de önem taşımaktadır. Bu değerler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. DFA Sonuçlarına Göre Standardize edilmiş Lambda (λ), t ve R² Değerleri

Faktörler	Maddeler	λ	t	R ²
Faktör 1	22	0.71	19.08	0.51
	19	0.76	20.81	0.58
	23	0.76	20.84	0.58
	26	0.73	19.78	0.54
	25	0.69	18.07	0.47
	21	0.71	19.14	0.51
	17	0.74	20.18	0.55
	20	0.70	18.65	0.49
	24	0.63	16.19	0.39
	18	0.68	18.07	0.47
	1	0.58	14.70	0.34
Faktör 2	13	0.63	15.79	0.39
	5	0.66	17.03	0.44
	15	0.63	15.87	0.39
	8	0.66	17.03	0.44
	16	0.76	20.55	0.58
	9	0.70	18.43	0.50
Faktör 3	14	0.65	14.01	0.42
	6	0.58	12.50	0.34
	4	0.59	12.58	0.34
	2	0.41	8.59	0.17
	12	0.44	9.29	0.20
	10	0.26	5.30	0.06
Faktör 4	7	0.62	14.36	0.38
	3	0.64	15.08	0.42
	11	0.72	17.13	0.52

Değerler incelendiğinde, Lambda (λ), t ve R² değerlerinin 0.05 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Faktör yüklerini gösteren Lambda (λ) değerlerine bakıldığında, faktör yüklerinin 0.26 ile 0.76 arasında değiştiği

görülmektedir. Bu değerler, maddelerin faktör yüklerinin kabul edilebilir düzeyde olduğuna işaret etmektedir. Gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama durumlarına ilişkin t değerleri ise 0.05 düzeyinde anlamlıdır. Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk'e (2010) göre, yapılan analizlerde manidar olmayan t değerlerinin analiz dışı bırakılması gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Buna göre, ileri sürülen modeldeki maddelerin t değerlerinin anlamlı olması, maddelerin modelde kalmaları gerektiğine işaret etmektedir. Diğer taraftan, R² değerlerine bakıldığında, alt faktörler tarafından maddelerde açıklanan varyans miktarının ise 0.06 ile 0.58 arasında değiştiği görülmektedir. Elde edilen bulgular, gözlenen değişkenler ve örtük değişken arasında tek yönlü doğrusal ilişkiyi ifade eden parametrelerin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Disiplin Sağlama Stratejileri Ölçeği'nin güvenilirliğine ilişkin bulgular

Disiplin Sağlama Stratejileri Ölçeği'nin güvenilirliğini bulmak için iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin iç tutarlık katsayıları faktör 1 için .92, faktör 2 için .84, faktör 3 için .65 ve faktör 4 için .71 olarak bulunmuştur.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışma Papaioannou (1998) tarafından geliştirilmiş Disiplin Sağlama Stratejileri Ölçeği-DSSÖ (Strategies to Maintain Discipline Scale-SSDS)'nin Türkçeye uyarlanması amacıyla yapılmıştır. Ölçeğin faktör yapısını ortaya koymak ve geçerliğini test etmek üzere yapılan açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analiz sonuçları, ölçeğin dört alt boyutta ve ölçeğin toplam 26 maddeden oluşan ölçeğe ait uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermiştir. Model uyumunun kabul edilebilir olarak değerlendirilmesi için ki-kare değerinin 0.03'ün ve RMSEA değerinin 0.08'in altında, NFI 0.90 - 0.95, NNFI ve CFI 0.95 - 0.97, GFI 0.90 - 0.95 ile AGFI değerlerinin 0.85- 0.90 aralıkları arasında olması gerektiği bildirilmiştir (Yılmaz ve Çelik, 2009). Bu çalışmadan elde edilen değerlere bakıldığında, belirtilen aralıklarda olduğu ve modelin uyumluluğunun kabul edilebilir düzeyde olduğu gözlenmektedir.

Papaioannou (1998)'nin 674 (n= 319 erkek, n=355 kız) ortaokul öğrencisi ile yaptığı çalışmada öğrencilerin yaşları 10 ile 15 arasında değişmektedir. Bu anlamda çalışma orijinal ölçeğin örneklem yapısına uygun olarak belirlenmiştir. Ayrıca Papaioannou (1998) öz değeri 1'den yüksek dört alt faktör elde etmiştir. Yine bu çalışmaya ait bulgular orijinal çalışma ile benzerlik göstermektedir.

DSSÖ'nün geçerlik ve güvenilirliğini sınamak amacıyla Gutierrez, Ruiz ve Lopez (2010) tarafından da bir çalışma yapılmıştır. Onların yaptığı çalışmadan elde edilen bulgular ile bu çalışmadan elde edilen bulgular arasında benzerlik bulunmaktadır. Gutierrez, Ruiz ve Lopez (2010) yaptıkları DFA analizine ait ilk bulgularda tatmin edici sonuçlar elde edilmemiş, ikinci kez tekrarlanan analizlerde elde edilen bulgular daha iyi uyum indeksleri sağlamıştır. Ancak yaptıkları çalışmada uyum indekslerini kötüleştiren iki maddenin çıkartılması ile ölçeğin orijinal dört faktörlü yapısı elde edilememiş ve sonuç olarak üç faktörlü bir yapı ile 24 maddeye sahip bir ölçek elde etmişlerdir. Bu anlamda, bu çalışmada elde edilen bulgularda ise herhangi bir madde çıkartılmaya gerek kalmamış ve orijinal ölçekteki gibi dört faktörlü bir yapı elde edilmiştir.

Spray (2002) tarafından yapılan çalışmada ise ölçeğe temel bileşenler faktör analizi yapılmış ve analiz ilk bulgularında ölçeğe ait faktörlerin sayısı altı olarak çıkmış, daha sonra faktör yükü .40 olarak sabitlenerek faktör yapısı dört olarak bulunmuştur. Ancak .40'ın üzerinde 19 madde kalmış ve elde edilen ölçeğin madde sayısı azalmıştır. Ayrıca ölçeğin güvenirlik katsayıları ise .72 ile .85 arasında değişmektedir. Spray (2002) tarafından yapılan çalışma ile karşılaştırıldığında, bu çalışmanın güvenirlik katsayılarının ise (.92 ile .65) bazılarının daha yüksek bazılarının ise daha düşük olduğu bulunmuştur.

Sonuç olarak; bu uyarlama çalışması ile elde edilen bulgular ışığında, Türkçe'ye uyarlaması yapılan Disiplin Sağlama Stratejileri Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabileceği ortaya konulmuştur.

KAYNAKÇA

- Yılmaz, V. ve H. E. Çelik (2009). *Lisrel ile Yapısal Eşitlik Modellemesi II: Temel Kavramlar, Uygulamalar, Programlama*, PEGEM Akademi, Ankara. s.47.
- Jöreskog, K. G., ve Sörbom, D. (2004). "LISREL 8.7 for Windows [Computer software]". Lincolnwood, IL: Scientific Software International, Inc.
- Papaioannou, A. (1998). Goal perspectives, reasons for being disciplined and self-reported discipline in physical education lessons, *Journal of Teaching in Physical Education*, 17, 421-441.

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

- Spray, C. (2002). Motivational climate and perceived strategies to sustain pupils' discipline in physical education, *European Physical Education Review*, 8, 5-20.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. & Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler için Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve LISREL Uygulamaları*. (s.270-271), Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Humphreys, T. (2001). Disiplin nedir? Ne değildir? Orijinal adı: A different kind of discipline. (2. Baskı), Çev. Berat ÇELİK, İstanbul: Epsilon.
- Gutiérrez, M. Ruiz, L.M. ve López, E. (2010). Perceptions of Motivational Climate and Teachers' Strategies to Sustain Discipline as Predictors of Intrinsic Motivation in Physical Education. *The Spanish Journal of Psychology*, 13(2): 597-608.
- Ünlü, H. ve Aydos, L. (2008). Beden Eğitimi Dersinde Sınıf Yönetimi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 5(1), 1-7.
- Zounhia, K., Hatziharistos, D. & Emmanouel, K. (2003). Greek Secondary School Pupils' Perceived Reasons for Behaving Appropriately and Perceived Teachers' Strategies to Maintain Discipline, *Educational Review*, 55(3), 289-303.

**ORTAÖĞRETİMDE BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK
TUTUM ÖLÇEĞİ GELİŞTİRİLMESİ**

***Mehmet YANIK *Hatice ÇAMLIYER**

*Celal Bayar Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Manisa
mehmetyanik@gmail.com

GİRİŞ

Toplumların modern çağda var olan hızlı değişime ayak uydurabilmeleri ancak bireylerini nitelik olarak iyi yetiştirmesiyle mümkün olacaktır. Nitelikli bireylerin yetiştirilmesinde en önemli görev eğitim sistemine düşmektedir. Buna paralel olarak eğitim sistemi içerisinde aktif uygulayıcı olan öğretmenlerinde alanlarında iyi yetişmiş olması ile hedeflenen gelişmeyi gerçekleştirmek mümkün olacaktır. Öğretmenlerin yetiştirilmesi tartışmasız son derecede önemlidir. Bunun için, bu alan içerisinde yetişecek olan öğretmen adaylarının seçiminde de en başta ilgi ve istekli öğrencilerin seçimi bu mesleğin etkililiğini artıracaktır. Öğretmenlik mesleği istediği alanda başarılı olamayıp ta en azından öğretmen olayım düşüncesini taşıyan öğrencilerin tercih ettiği bir meslek olmamalıdır. Öğretmenlik mesleğinde başarılı olmak için öncelikle bu mesleği sevmek gereklidir. Bu da öğretmenlik mesleklerine karşı olumlu tutumlar karşılanabilir. Tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi olay ya da olguya karşı deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak oluşturduğu zihinsel, duygusal ve davranışsal bir ön eğilimdir (İnceoğlu 2004). Başka bir tanıma göre de tutum, "bireye atfedilen ve onun belli bir nesne, birey ya da belli bir konu ile ilgili duygu, düşünce ve davranışlarını oluşturan eğilimlerdir" (Kağıtçıbaşı, 1992).

Ortaöğretim düzeyinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ortaya koyan araştırma sayısının azlığı göz önüne alındığında bu araştırmanın sonucunda elde edilecek bulguların ilgili alan yazına önemli katkılar sağlayacağı umulmaktadır. Bu bağlamda; bu araştırmanın amacı ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi öğretmenliğine yönelik tutumlarını ölçmek için Likert tipi bir ölçek geliştirmektir.

YÖNTEM

Bu çalışmada ortaöğretim düzeyinde öğrenim gören öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını ölçmekte kullanılabilecek bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bunun için ilgili literatür taranmış, tutum ve beden eğitimi

araştırmalarında kullanılan çeşitli tutum değişkenleri araştırılmıştır. Bu bölümde çalışmada kullanılan çalışma grubu, ölçme aracının geliştirilmesi ve veri analizinde kullanılan teknikler anlatılacaktır

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, Balıkesir ili ve ilçelerinde ortaöğretim düzeyinde öğrenim gören öğrenciler, örneklem grubunu ise tesadüfi örneklem metoduna göre seçilen il merkezindeki toplam 10 ortaöğretim kurumunda 2012-2013 eğitim- öğretim yılında öğrenim gören 11.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Burada özellikle 11.sınıf öğrencilerinin araştırma kapsamına alınmasındaki sebep, bu öğrencilerin beden eğitimi

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının diğer sınıflara göre daha objektif olacağı düşüncesinden kaynaklanmıştır.

Ölçme Aracının Geliştirilmesi Aşamaları

Horowitz ve Bordens (1995)'e göre tutum bireyin, insanlar, durumlar ve nesnelere yönelik gösterdiği tepkilerdir. Eğitimde bu tepkileri belirlemek eğitimin işlevselliğini artıracaktır. Tezbaşaran (1997); tutumların ölçülmesinde bir ölçeğin hazırlanarak mevcut durumun tespitinin izlenen en sık yaklaşım olduğunu belirtmiştir. Bu amaçla; beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeği, ortaöğretim düzeyinde öğrenim gören öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını tespit etmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir.

Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında öncelikle araştırmacı tarafından benzer türdeki ölçekler incelenerek ilgili literatür taranmıştır. Bu aşamada özellikle Ünlü (2011) tarafından beden eğitimi öğretmenlik mesleğini seçmiş ve bu okullarda eğitim gören öğrenciler ile çalışarak geliştirilmiş olan "Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" model olarak alınmıştır. Ayrıca öğretmenlik mesleğine yönelik tutumla ilgili daha önceden yapılmış çalışmalar (Aşkar ve Erden, 1987; Çetin, 2006; Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen, 2007; Temizkan, 2008; Tufan ve Güdek, 2008; Erkuş ve ark., 2000;) incelenmiş, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumla ilgili maddeler listelenmiştir. Bunun yanında Balıkesir ilinde görev yapan toplam 30 beden eğitimi öğretmenine ve yine Balıkesir Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 40 öğretmen adayına "Beden eğitimi öğretmenliği mesleğini seçmenizdeki etki eden faktörler nelerdir?, Beden eğitimi öğretmenliği mesleği size göre nasıl bir meslektir? ve Beden eğitimi öğretmenlik mesleğini kimler seçmelidir?" şeklinde açık uçlu sorular yöneltilmiş, bu sorulara kompozisyon şeklinde cevap vermeleri sağlanmıştır. Literatürde belirtilen özellikler ve kompozisyon uygulamasının sonuçları araştırmacı tarafından tutum cümlelerine dönüştürülmüş ve listelenmiş, toplam 40 maddenin yer aldığı bir madde havuzu oluşturulmuştur. Ortaya çıkan cümleler beden eğitimi öğretmenliği alanından üç uzmana incelenmiştir. Ayrıca cümlelerin dil bakımından anlaşılabilirliği için Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Uzman görüşleri ve düzeltmeleri sonucu bazı maddelerin birbirleri ile benzerlik göstermesi, beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik tutum içermemesi, dil ve anlatım bakımında yeterli olmaması gibi sebeplerden dolayı ölçekteki cümle sayısı 24'e indirilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, katılımcıların demografik özelliklerinin analizinde frekans ve yüzde analizi kullanılacaktır. Yapı geçerliği için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılacaktır. Güvenirlik çalışması için iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alfa) ve madde analizi kullanılacaktır.. Araştırmadan elde edilen verilerin istatistiksel çözümlemeleri IBM-SPSS 20 paket programı kullanılarak yapılacaktır. Verilerin analiz edilmesinde en az .05 anlamlılık düzeyi benimsenecektir.

İşlem

Araştırmada veriler, grup uygulaması şeklinde toplanacaktır.. Veriler kurumlarda ders saatleri içinde başta kurum amiri ve dersin yürütücüsünün izni ve yardımıyla toplanacaktır. Veriler toplanırken gönüllülük ilkesi esas alınacak, katılımcılara öncelikle araştırmanın amacına yönelik kısa bir bilgi verilecek ve ardından araştırmaya katılmak isteyen katılımcılara ölçekler verilecektir. Katılımcılardan kimlik bilgileri istenmeyecektir.

Anahtar Sözcükler: *Tutum, Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleği, Öğretmen yetiştirme,*

KAYNAKÇA

1. İnceoğlu M. (2004) Tutum, Algı, İletişim. Ankara, Kesit Tanıtım Ltd. Şti, 19.
2. Kağıtçıbaşı, Ç. İnsan ve insanlar. İstanbul: Evrim Basım Yayım; 1992
3. Horowitz, I. A. & Bordens, K. S. (1995). Social Psychology. London: Mayfield Publishing Company. p.234
4. Tezbaşaran, A. A. (1997). Liket tipi ölçek geliştirme kılavuzu. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
5. Ünlü, H. (2011). Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (BEÖYTÖ) Geliştirilmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, (4), Güz. s.2005-2020
6. Aşkar, P. ve Erden, M. (1987). Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları. Çağdaş Eğitim Dergisi, 121, 8-11.

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

7. Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlik ve güvenirlik çalışması). Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 18, 28-37.
8. Erkuş, A., Sanlı, N., Bağlı, M. T. ve Güven, K. (2000). Öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. Eğitim ve Bilim, 25 (116), 27-33.
9. Özbek, R., Kahyaoğlu, M. ve Özgen, N. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. Sosyal Bilimler Dergisi, IX (2), 221-232.
10. Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6 (3), 461-486.
11. Tufan, E. ve Güdek, B. (2008). Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6 (1), 25-40.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENİ ADAYLARI İLE EĞİTİM FAKÜLTESİNDE OKUYAN ÖĞRETMEN ADAYLARININ BENLİK SAYGISI DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Tuğba DAVARCI *Hüseyin ÜNLÜ Mustafa Kayıhan ERBAŞ

(*Aksaray Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Aksaray)
kayihan.besyo@gmail.com

GİRİŞ VE AMAÇ

Benlik kavramı, bireyin kendi kimliğinin farkında olarak tanımlanmaktadır (İkizler, Karagözoğlu, 1997). Benlik saygısı ise, bireyin kendisini ne olarak gördüğünün ve kabul edilme veya reddedilme beklentilerinin bir sonucudur; bireyin kendini değerli bulup bulmadığı ya da ne kadar değerli bulduğunu gösteren bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır (Adana ve Kutlu, 2006). Bu doğrultuda, beden eğitimi ve sporun olumlu benlik gelişmesine de katkısının olduğu bilinmekle beraber, benlik saygısının yüksek olmasının da spor alanında başarılı olmayı sağladığı öne sürülmektedir (Aşçı, 1999, Gün 2006).

Bu çalışmada, beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğretmenlik bölümü ve eğitim fakültesi ilköğretim bölümü öğrencilerinin bazı sosyo-demografik özellikleri, benlik saygısı düzeyleri ve bu düzeylerin eğitim gördükleri bölümlere ve sporla ilgilenme değişkeni açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışma, kesitsel tarama modeli türünde bir çalışmadır. Araştırma gurubunu, Aksaray Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ile Eğitim Fakültesi ilköğretim Bölümünde öğrenim gören, toplam 453 öğrenci oluşturmuştur. Öğretmen adaylarının 232'si bayan (%51), 221'i erkek (%49) , yaşları ise 18 ve 36 arasında değişmektedir.

Veri toplama aracı olarak; öğrencilere sosyo-demografik bilgi formu ile Tatarodi ve Swan (2001) tarafından geliştirilen ve Doğan'ın (2011) Türkçe adaptasyonunu gerçekleştirdiği, iki alt boyuttan oluşan (Kendini Sevme / Öz-yeterlik) Benlik Saygısı Ölçeği uygulanmıştır. Verilerin analizlerinde, bulguların aritmetik ortalama hesaplamaları yapılmış, tek yönlü varyans analizi ve bağımsız guruplarda aritmetik ortalamalar arası farkı belirlemeye yönelik t-testi uygulanmıştır (istatistiksel analizlerde SPSS 17.0 paket programı kullanılmıştır).

BULGULAR

Öğretmen adaylarının 232'si bayan (%51), 221'i erkek(%49) , yaşları ise 18 ve 36 arasında değişmektedir. Adayların 270' i(%60) sporla ilgilenmektedir, 183'ü (%40) ise sedanterdir.

Araştırma gurubunda yer alan öğretmen adaylarının benlik saygısı ölçeğinden ve alt ölçeklerden elde ettikleri düzeylerin aritmetik ortalamaları tespit edilmiştir. Buna göre; öğretmen adaylarının “kendini sevme” alt ölçeği puanları $\bar{x} = 3.60$, “Öz-yeterlik” alt ölçeği puanları $\bar{x} = 3.20$, benlik saygısı ölçeğinin genelinde puanlar ise $\bar{x} = 3.40$ olarak tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü bölüm değişkeni açısından farklılık olup olmadığını test etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Buna göre; öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü bölüm değişkeni açısından anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p < 0.05$). Öğretmen adaylarının sporla

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

ilgilenme değişkeni açısından benlik saygısı düzeylerini tespit etmek amacıyla bağımsız gruplarda aritmetik ortalamalar arası farkı belirlemeye yönelik t- testi yapılmıştır. Buna göre sporla ilgilenme değişkeni açısından benlik saygısı ölçeğinde elde ettikleri ortalamalar açısından anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p < 0.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin benlik saygısının orta-yüksek düzeyde olduğu, Kendini sevme alt boyut düzeyinin ($\bar{X}=3,60$), öz yeterlik düzeyine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının öğrenim gördüğü bölüm değişkeni açısından benlik saygısı düzeylerinde anlamlı farklılıkların bulunduğu görülmüştür. Buna göre; beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin ($\bar{X}=3,54$), diğer bölümlerdeki öğrencilere nazaran daha yüksek olduğu görülmüştür. Bir çok araştırma bu sonucu destekler niteliktedir. Vincent (1976) ve Solokun (1990) sporcuların sporcu olmayanlardan daha yüksek özsaygıya sahip olduklarını belirlemiştir (akt: Haslofça ve ark., 2003). Sporla ilgilenme değişkeni açısından ise, benlik saygısı düzeylerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Buna göre; spor ile uğraşan kişilerin benlik saygısı düzeyleri ($\bar{X}=3,53$), sedanterlere göre daha yüksektir. Elde edilen bu sonuç, aynı zamanda öğrencilerin eğitim aldıkları bölümlere göre elde edilen sonucu destekler niteliktedir. Bu durum, yapılan bir çok araştırma ile paralellik arz etmektedir (Aine ve Lester, 1989, Weinberg ve Gould, 1995, Aşçı, 1999, Tiryaki, 2000, Gün 2006, İçten ve ark., 2006). Fiziksel olarak daha iyi duruma gelmenin psikolojik gelişimi etkilediğine örnek olarak birçok araştırma gösterilebilir. Olrich (1992) vücut geliştirme sporunun bireylerin ruhsal ve fiziksel gelişimine etkisini araştırmış, kas kütleisindeki ve kuvvettteki artış sonucunda özsaygı ve erkeklik duygularında artış olduğunu ortaya çıkarmıştır. Araştırma sonucunda; beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin bir çok alanda olduğu gibi, benlik saygısı üzerinde de pozitif etkisi olduğu, faaliyetler içerisinde bulunma düzeylerinin, benlik saygısı düzeyleri üzerinde o derece etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

KAYNAKLAR

- Adana, F., Kutlu Y. (2006). "İstanbul İlinde 12-15 Yaş Grubu Öğrencilerde Benlik Kavramının Araştırılması" Hemşirelik Forumu Dergisi, Eylül-Aralık 96-101.
- Aine, D., Lester, D. (1989) Exercise, depression, and self esteem. *Percept Motor Skills*, 68(1):283-287.
- Aktop, A., Erman, K.A. (2002) Takım ve bireysel sporcuların başarı motivasyonu benlik saygısı ve sürekli kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. 7. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya.
- Aşçı, F. H. (1999) Benlik kavramı ve spor. Spor Psikolojisi Kursu, P Bayar (Der), Ankara, Bağırhan Yayınevi.
- Doğan, T. (2011). İki Boyutlu Benlik Saygısı: Kendini Sevme/Öz yeterlik Ölçeği'nin Türkçe Uyarlaması, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36 (162), 126-137.
- Gün, E. (2006) Spor Yapanlarda ve Spor Yapmayan Ergenlerde Benlik Saygısı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Haslofça, E., Kutlay, E., Haslofça, F., Özko, M.Z. (2003). "Altı Haftalık Yaz Spor Okulu Eğitiminin 6-13 Yaş Gurubu Çocuklarda Fiziksel Uygunluk Gelişimine Etkileri" Performans cilt 9., Sayı: 3-4. Yıl.
- İçten, B., Kuruç, Z., Kocaekşi, Z. (2006) 6 haftalık egzersiz öncesi ve sonrası 12-15 yaş aralığındaki çocukların benlik saygısındaki değişim. 9. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, Muğla.
- İkizler, C., Karagözoğlu, C. Sporda Başarının Psikolojisi. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım, 1997:185.
- Kulaksızoğlu, A. Ergenlik Psikolojisi. 7. Baskı, İstanbul: Remzi Kitapevi, 2005.
- Muratlı, S. (1997) Çocuk ve Spor. Bağırhan Yayınevi, 1. Baskı, Ankara.
- Özkan, İ. (1994). "Benlik Saygısını Etkileyen Etkenler", *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, C. VII, sy. 3, s.4-9.
- Tafarodi, R. W., & Swann, W. B. Jr. (2001). Two-dimensional self-esteem: Theory and measurement. *Personality and Individual Differences*, 31, 653-673
- Tiryaki, S. Spor Psikolojisi Kavramlar, Kuramlar ve Uygulama. 1.Baskı, İstanbul: Eylül Yayınevi, 2000:109.
- Weinberg, R.S, Gould, D. (1995). Foundations of Sport and Exercise Psychology. Human Kinetics, Champaign, U.S.
- Yörükoğlu, A. (1988) Gençlik Çağı Ruh Sağlığı Eğitimi ve Ruhsal Sorunları. 5.Baskı, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları Sosyal ve Felsefi Eserler Dizisi.

İLKÖĞRETİM I. KADEME ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Samet ŞAHİN **Murat KANGALGİL

(*Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni, Burdur)

(**Cumhuriyet Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Sivas)

mkangalgil@cumhuriyet.edu.tr

GİRİŞ VE AMAÇ

Bu çalışma ilköğretim I. kademede öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor kavramları ile beden eğitimi ve spor dersi hakkındaki görüşlerini ortaya koymak amacıyla planlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma, nitel bir araştırma olup araştırmanın evrenini 2011–2012 eğitim öğretim yılı 2. Döneminde Sivas il merkezinde Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi ilköğretim okulları I. kademede (1-5 sınıflar) öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Sivas il merkezinde öğrenim gören ve tesadüfi yöntemle seçilen ilköğretim okullarından; 5. sınıflardan 51 (25 erkek, 26 kız), 4. sınıflardan 51 (20 erkek, 31 kız) ve 3. sınıflardan 28 (10 erkek, 18 kız) öğrenci olmak üzere toplam 130 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama aracı, 'beden eğitimi nedir?', 'spor nedir?', 'beden eğitimi ve spor arasındaki fark nedir?', 'beden eğitimi dersi sizce nasıl işlenmelidir?' şeklinde 4 sorudan oluşmaktadır. Araştırmacı tarafından sorular öğrencilere sorulmuş, öğrenci yanıtları kayıt altına alınmış ve verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler frekans ve yüzdelerle en fazladan en aza doğru sıralanmıştır.

BULGULAR

"Beden eğitimi nedir?" sorusuna araştırmaya katılan öğrencilerin verdikleri yanıtlar önemlilik sırasına göre ilköğretim 5. sınıf öğrencileri (19 kişi %37.2) ilk sırada spor dallarını öğrendiğimiz bir derstir, 4. sınıf öğrencileri (18 kişi %35.2) ilk sırada oyun oynamak, eğlenmektir, 3. sınıf öğrencileri ilk sırada (10 kişi %35.7) spor yapmaktır yanıtını vermiştir.

"spor nedir?" sorusuna araştırmaya katılan öğrencilerin verdikleri yanıtlar önemlilik sırasına göre ilköğretim 5. sınıf öğrencileri (19 kişi %37.2) ilk sırada sağlık yaşamak için yapılan hareketlerdir, 4. sınıf öğrencileri (23 kişi % 45) ilk sırada sağlıklı yaşamak için yapılan hareketler, 3.sınıf öğrencileri (11 kişi %39.2) ilk sırada sağlıklı olmak için yapılan hareketlerdir yanıtları vermiştir.

"Beden eğitimi ve spor arasındaki fark nedir?" sorusuna araştırmaya katılan öğrencilerin verdikleri yanıtlar önemlilik sırasına göre ilköğretim 5. sınıf öğrencileri (11 kişi %21.5) ilk sırada beden eğitimi bir derstir, spor ise yaptığımız hareketlerdir, 4.sınıf öğrencileri (12 kişi %23.5) ve 3.sınıf öğrencileri (8 kişi %28.5) ilk sırada her ikisi de aynıdır, fark yoktur cevaplarını vermişlerdir.

"Beden eğitimi dersi sizce nasıl işlenmelidir?" sorusuna araştırmaya katılan öğrencilerin verdikleri yanıtlar önemlilik sırasına göre ilköğretim 5. sınıf öğrencileri (23 kişi %45) ilk sırada oyun oynayarak, eğlenerek, 4.sınıf öğrencileri (20 kişi %39.2) ilk sırada oyun oynayarak, koşarak, eğlenerek, 3.sınıf öğrencileri ise (11 kişi %39,2) ilk sırada oyun oynayarak işlenmelidir yanıtını vermiştir.

SONUÇ

Araştırma sonuçlarına göre elde edilen cevaplardan yola çıkılarak öğrenci gözü ile beden eğitimi; 'Spor dalları hakkında bilgi vermek amacıyla okulda yapılan, oyunlar oynanan eğlenceli bir derstir' şeklinde tanımlanabilir. Spor ise 'insanların sağlıklı olmak, vücutlarını geliştirmek, sağlığını korumak için yaptıkları hareketlerdir' şeklinde tanımlanabilir. Beden eğitimi ve spor arasındaki farkı yine tam olarak ortaya konulamamıştır. Öğrenciler beden eğitimi ve spor arasındaki farkı; öğrencilerin büyük bir kısmı her ikisinin de aynı olduğunu arasında fark olmadığını belirtmişlerdir. Beden eğitimi ve spor dersi sizce nasıl işlenmelidir sorusuna öğrenciler "oyunlar oynayarak" şeklinde yanıtlamışlardır.

Anahtar Sözcükler: ilköğretim, beden eğitimi, spor, ders

**(ÜNİVERSİTELİ SPORCULARIN GÜDÜLENME DÜZEYLERİNİN
BRANŞ GURUPLARINA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI)**

N. HAŞİL KORKMAZ¹ F. HASLOFÇA² E. HASLOFÇA³

(¹Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü-Bursa)

(²⁻³Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu-İzmir)

¹ nhasil@uludag.edu.tr

² fehime.haslofca@ege.edu.tr

³ ercan.haslofca@ege.edu.tr

GİRİŞ VE AMAÇ

Sporda üst düzeyde başarının, yetenekli sporcuların bulunması ve kaliteli antrenman ortamında uzun süreli bir eğitimle yetiştirilmelerine bağlı olduğu bilinmektedir. Kaliteli antrenman ortamının temel öğeleri ise donanımlı tesis ve malzeme ile yaşa ve branşa uygun antrenman ve yarışma programları, antrenör ve sporculara sağlanan bilimsel destek, bilgi ve kişilik özellikleriyle iyi yetiştirilmiş antrenörlerdir. Burada yetenekli sporcuyla tanımlarken başarı için, branşa özgü genetik yapısının yanında, en az onun kadar önemli görülen branşa adanmışlık, zorlu antrenmanlar, kamplar ve tekrarlayan yarışmaların fiziksel ve psikolojik baskılarına direnme gibi güdüsel yapısı dikkate alınmaktadır (Bompa 2007). Bu nedenle güdülenme spor psikolojisi alanının temel konuları içerisinde yer almakta ve spor ortamındaki davranışların açıklanmasında önemli yere sahip bulunmaktadır.

Spor psikolojisi alanında yapılan araştırmalara göre bireylerin içsel ya da dışsal nedenlerden dolayı sportif aktiviteye katıldıkları belirtilmektedir. Le ve Harmer 1996, Vlachopoulos, Karageorghis ve Terry 2000'ye göre bir kişi, bir başka kişi ya da bir şey olmaksızın kendi hür iradesi ile bir aktiviteye katılıyor ve Willis ve Campbell 1992'e göre de uyarıcı özelliği olan bir durumla karşılaşmaksızın mücadele ediyorsa o kişinin içsel olarak güdülendiği varsayılır. İçsel güdülenmeden farklı olarak kişi aktiviteye hür iradesi olmaksızın ödül gibi dışsal nedenlerden dolayı katılıyor, haz almaktan çok dışsal düzenlemeler onun davranışını yönlendiriyor ise o zaman kişinin dışsal olarak güdülendiği varsayılır. Güdülenmenin içsel ve dışsal güdülenme boyutları dışında ele alınan güdülenmeme ise, içsel ve dışsal olarak güdülenen kişileri ifade etmemekte, yetersizlik duyumu ve kontrol eksikliği ile tanımlanmaktadır (Kazak 2004).

Bu çalışmanın amacı üniversiteli sporcuların branş guruplarına göre güdülenme düzeylerini belirlemek ve aralarındaki ilişkileri incelemektir.

YÖNTEM

Araştırmanın evreni Türkiye'de üniversitelerde öğrenim gören ve değişik spor branşlarında faaliyet gösteren sporculardır. Örneklem grubunu ise dokuz üniversiteden, yaş ortalaması 21,6 ±2,33 olan kadın (n=200) ve erkek (n=230) toplam 430 sporcu oluşturdu. Veri toplama aracı olarak Pelletier ve ark. (1995) tarafından geliştirilen, Türk sporcuları için Kazak (2004) tarafından güvenilirlik ve geçerlik çalışması yapılan Sporda Güdülenme Ölçeği (SGÖ) kullanıldı. Verilerin analizinde SPSS 17.0 programı kullanılarak, branş gurupları arasında güdülenme düzeylerindeki farklılaşmaları incelemek için Mann-Whitney U Testi ile Kruskal Wallis Testi uygulandı.

BULGULAR

Takvim yaşı ile spor yaşının, güdülenme düzeyleriyle ilişkisi değerlendirildiğinde; tüm kadınlarda yalnızca spor yaşı ile "güdülenmeme-GMM" değerleri arasında negatif yöndeki farklılaşma istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p < .01$). Tüm erkeklerde ise yine spor yaşı ile içsel güdülenmenin "uyanar yaşamak için içsel güdülenme-UYİG" alt boyutu değerleri arasındaki farklılaşma istatistiksel olarak anlamlıydı ($p < .05$). Tüm guruplar dikkate alındığında da spor yaşı ile UYİG alt boyutu değerleri arasındaki ve dışsal güdülenmenin "içe atım-İA" alt boyutu arasındaki farklılaşma istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p < .05$).

Branş gurupları arasındaki farklılaşmalar değerlendirildiğinde; takım sporları ile mücadele sporları arasında, dışsal güdülenmenin "dışsal düzenleme-DD" alt boyutu ve GMM değerleri arasındaki takım sporları lehine olan farklılaşma istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p < .05$). Takım sporları ile raket sporları arasında raket sporları lehine, mücadele sporları ile bireysel sporlar arasında da bireysel sporlar lehine, DD değerleri arasındaki farklılaşmalar istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p < .05$). Mücadele sporları ile raket sporları arasında da raket sporları lehine, DD ile GMM değerleri arasındaki farklılaşmaların istatistiksel olarak anlamlı olduğu görüldü ($p < .05$).

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

.01). Tüm branş guruplarının sıra ortalamaları (mean rank) dikkate alındığında; DD düzeyleri açısından tüm branş gurupları arasında anlamlı bir fark olduğu görüldü ($p < .05$). DD düzeyi en yüksek raket sporlarında bulundu. İkinci sırada bireysel sporlar, üçüncü sırada takım sporları ve son olarak mücadele sporları şeklinde sıralandı. Sıra ortalamalarına göre kadınlarla erkekler arasında görülen farklar istatistiksel olarak anlamlı değildi.

SONUÇ

Hem kadınlarda hem de erkeklerde takvim yaşının güdülenme düzeylerine etkisi belirlenemedi. Buna karşılık kadınlarda spor yaşı arttıkça güdülenmemeye düzeylerinin azaldığı, erkeklerde ise spor yaşı arttıkça içsel güdülenme düzeylerinin yükseldiği saptandı. Branş gurupları arasında, yalnızca dışsal düzenleme düzeyi raket sporlarında diğer branş guruplarına göre daha yüksekti.

Seçilmiş Kaynaklar

- Bara FM, Andrade D, Miranda R, Núñez JL, Martín-Albó J & Ribas PR (2011) Preliminary Validation of a Brazilian Version of the Sport Motivation Scale, Universitas Psychologica, Bogotá-Colombia, Issn 1657-9267, 10 (2), 557-566.
- Bompa TO (2007), Antrenman Kuramı ve Yöntemi-Dönemleme, Spor Yayınevi ve Kitapevi, Ankara, 18-19
- Kazak Z, (2004), Sporda Güdülenme Ölçeği-SGÖ'nin Türk Sporcuları İçin Güvenirlilik ve Geçerlik Çalışması, Spor Bilimleri Dergisi, Hacettepe of Sport Sciences, 2004, 15 (4), 191-206
- Mladenovic M, Marjanovic A (2011) Some Differences in Sports Motivation of Young Football Players From Russia, Serbia and Montenegro, SportLogia ISSN 1986-60897(2), 145-153 / www.SportLogia.com
- Monazami M, Hedayatkatooli A, Neshati A, Beiki Y (2012), A Comparison of the Motivation of Male and Female Competitive Athletes in Golestan, Iran, Scholars Research Library, ISSN 0976-1233, Coden (USA): Abmbw, Annals of Biological Research, 2012, 3 (1):31-35 / (<http://scholarsresearchlibrary.com/archive.html>)
- Pelletier LG, Fortier MS, Vallerand RJ, Tuson KM, Brikre NM, Blais MR (1995), Toward a New Measure of Intrinsic Motivation, Extrinsic Motivation, and Amotivation in Sports: The Sport Motivation Scale (SMS), Journal of Sport & Exercise Psychology, Human Kinetics Publishers, Inc.1995, 17,35-53
- Pelletier LG, Vallerand RJ, Sarrazin P (2007), The revised six-factor Sport Motivation Scale (Mallett, Kawabata, Newcombe, Otero-Forero, & Jackson, 2007): Something Old, Something New, and Something Borrowed, Psychology of Sport and Exercise 8 (2007) 615-621

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL KARŞILAŞTIRMA AÇISINDAN İNCELENMESİ

Mehmet BİLBEK*, Cem Y. YILMAZ*, Leyla SARAÇ**

(*Çukurova Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Adana)

(** Mersin Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Mersin)

cyylimaz@cu.edu.tr

GİRİŞ VE AMAÇ

Bireylerin zaman zaman kendileri ile ilgili bir fikre ulaşmak istediklerinde kendilerini başkaları ile kıyaslama yoluna gittiklerinden yola çıkılarak Festinger (1954) tarafından Sosyal karşılaştırma kuramı ortaya atılmış ve Sosyal karşılaştırma bireylerin başkaları ile kıyaslandığında kendisini çeşitli boyutlarda nasıl gördüğüne ilişkin algısı olarak tanımlanmıştır. Bu kuram kapsamında bireylerin kendilerini “yukarı” ya da “aşağı” doğru karşılaştırma yoluna gittikleri; yukarı doğru yapılan karşılaştırmalarda bireyin kendisini kendinden daha üstün başka bireylerle karşılaştırdığı, aşağı doğru olan karşılaştırmalarda ise bireyin kendisini daha aşağı seviyede olan bireylerle karşılaştırdığı belirtilmiştir (Festinger, 1954). Beden eğitimi ve sporun bireylerin kendilerini tanımaları, değerlendirmeleri ve olumlu kişilik geliştirmeleri üzerinde etkisi vardır. Bu nedenle beden eğitimi ve spor alanındaki bireylerin sosyal karşılaştırma açısından kendilerini olumlu ya da olumsuz olarak değerlendirmeleri konusunda yapılmış çalışma sayısı kısıtlıdır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin sosyal karşılaştırma açısından değerlendirilmesidir.

YÖNTEM

Katılımcılar

Araştırmaya 2012-2013 Eğitim- Öğretim yılı Güz döneminde Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nun Beden Eğitimi Öğretmenliği, Antrenörlük ve Spor Yöneticiliği bölümlerinde öğrenin gören 208 kadın ($\bar{x}_{yaş} = 21.65 \pm 2.40$), 357 erkek ($\bar{x}_{yaş} = 22.86 \pm 2.84$) olmak üzere toplam 565 öğrenci ($\bar{x}_{yaş} = 22.41 \pm 2.74$) katılmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların cinsiyet ve bölümlerine göre dağılımı

Bölüm	Cinsiyet		Toplam
	Kadın	Erkek	
Beden Eğitimi Öğretmenliği	59	103	162
Antrenörlük	95	167	262
Spor Yöneticiliği	54	87	141
Toplam	208	357	565

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplamak amacı araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ile Gilbert, Allan ve Trent (1991) tarafından kişilerin kendilik algılarını ölçmek amacı ile iki kutuplu 5 özellik içerecek biçimde hazırlanan, Şahin ve Şahin (1992) tarafından Türkçe uyarlamasının yapımı aşamasında bir özellik daha eklenerek (başarısız-başarılı) 6 maddelik ölçek haline getirilen ve son olarak 1994 yılında Şahin ve ark. tarafından bazı maddelerin eklenmesi ile 18 maddelik bir ölçek haline getirilen “Sosyal Karşılaştırma Ölçeği (SKÖ) – Social Comparison Scale (SCS)” kullanılmıştır. 1–6 arasında puanlanan Likert tipi ölçekte yüksek puanlar olumlu, düşük puanlar ise olumsuz benlik algısını ifade etmektedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 108, en düşük puan ise 18’dir. Şahin, Durak ve Şahin (1993) SKÖ’nin alfa değerini .89 olarak bulmuştur. Bu çalışmada ise alfa değeri .90 olarak ortaya çıkmıştır.

Veri Toplama İşlemi

Bu araştırmada kullanılan “Sosyal Karşılaştırma Ölçeği” 2012-2013 Eğitim- Öğretim yılı Güz döneminde uygulanmıştır. Ölçek uygulanmadan önce Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ve Eğitim Fakültesi ders programı incelenmiş ve uygun ders saatleri belirlenmiştir. Belirlenen derslerin öğretim elemanlarına ölçek hakkında bilgi verilmiş, uygulama süresi belirtilmiş ve öğretim elemanlarından uygulama için izin istenmiştir. Öğrencilere de uygulanmadan önce ölçek hakkında bilgi verilmiş, öğrencilerin cevaplamalarını içten ve samimi bir şekilde yapmaları ve verdikleri cevapların gizliliği üzerine vurgu yapılmıştır. Ölçek sadece katılmaya gönüllü olan öğrencilere uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Sosyal Karşılaştırma Ölçeği ile toplanan verilerin analizinde SPSS 11.5 (Statistical Package for Social Science) istatistik paket programı kullanılmıştır. Ölçek ve kişisel bilgilerle ilgili verilerin çözümlenmesinde t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) teknikleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nun farklı bölümlerinde (beden eğitimi öğretmenliği, antrenörlük, spor yöneticiliği) öğrenim gören öğrencilerin SKÖ puanları arasında fark olup olmadığının belirlenmesi amacı ile uygulanan tek-yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları katılımcıların SKÖ puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymuştur, $F(2, 558) = 1.30$, $p = .27$. Bu bulgulara göre beden eğitimi öğretmenliği ($\bar{x} = 86.65$, $SS = 15.10$), antrenörlük ($\bar{x} = 88.84$, $SS = 13.50$) ve spor yöneticiliği ($\bar{x} = 87.34$, $SS = 14.28$) bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin SKÖ puanları birbirine yakın olmakla birlikte yüksektir (Tablo 2). Bununla birlikte öğrencilerin sınıflarına göre SKÖ puanları arasında fark olup olmadığının belirlenmesi amacı ile uygulanan ANOVA sonuçları 1. sınıf ($\bar{x} = 89.86$, $SS = 13.69$), 2. sınıf ($\bar{x} = 86.53$, $SS = 15.88$), 3. sınıf ($\bar{x} = 86.99$, $SS = 14.32$) ve 4. sınıf ($\bar{x} = 88.38$, $SS = 11.94$) öğrencilerinin SKÖ puanlarının istatistiksel olarak anlamlı bir fark ortaya koymadığını göstermiştir, $F(3, 557) = 1.59$, $p = .19$ (Tablo 2). Aileleri farklı gelir seviyesine (1000 ve altı, 1001-3000, 3001 ve üzeri) sahip öğrencilerin SKÖ puanlarının farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

uygulanmış ANOVA sonuçları, aile geliri 1000 ve altında ($\bar{x}$ = 88.31, SS= 13.38), 1001-3000 arasında ($\bar{x}$ = 87.02, SS= 15.13) ve 3001 ve üzerinde ($\bar{x}$ = 93.30, SS= 9.01) olan öğrencilerin SKÖ puanları arasında fark olmadığını ortaya koymuştur, $F(2, 554) = 2.09$, $p = .13$ (Tablo 2). Başarı düzeyleri zayıf, orta ve iyi olan öğrencilerin SKÖ puanları arasında fark olup olmadığının belirlenmesi amacı ile uygulanan ANOVA analizi, istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu ortaya koymuştur, $F(2, 558) = 7.10$, $p = .001$. Farkın kaynağını ortaya koymak için uygulanan Tukey testi başarı düzeyi “zayıf” ($\bar{x}$ = 83.43, SS= 12.11) ve “orta” ($\bar{x}$ = 86.86, SS= 13.96) olan öğrencilerin SKÖ puanlarının başarı düzeyi “iyi” ($\bar{x}$ = 91.00, SS= 14.55) olan öğrencilerin SKÖ puanlarından anlamlı derecede düşük olduğunu ortaya koymuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların SKÖ puanlarının çeşitli değişkenler açısından analiz sonuçları

	N	$\bar{x}$	SS	F
Bölüm				
Beden Eğitimi Öğretmenliği	159	86.65	15.10	1.30
Antrenörlük	262	88.84	13.50	
Spor Yöneticiliği	140	87.34	14.28	
Sınıf				
1. Sınıf	134	89.86	13.69	1.59
2. Sınıf	150	86.53	15.88	
3. Sınıf	158	86.99	14.32	
4. Sınıf	119	88.38	11.94	
Aile Geliri				
1000 ve altı	287	88.31	13.38	2.09
1001-3000	250	87.02	15.13	
3001 ve üzeri	20	93.30	9.01	
Başarı Düzeyi				
Zayıf	40	83.43	12.11	7.10*
Orta	354	86.86	13.96	
İyi	167	91.00	14.55	

* $p < .05$

Araştırmaya katılan kadın ve erkek öğrencilerin SKÖ puanları arasında fark olup olmadığının belirlenmesi amacı ile yapılan bağımsız t-testi analizi, kadın öğrencilerin ($\bar{x}$ = 89.61, SS= 13.18) erkek öğrencilere ($\bar{x}$ = 86.82, SS= 14.64) oranla SKÖ puanlarının istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğunu ortaya koymuştur, $t(559) = 2.26$, $p = .02$. Bununla birlikte, belirli bir arkadaş grubu olan ve olmayan öğrencilerin SKÖ puanları da istatistiksel olarak anlamlı fark ortaya koymuş ve arkadaş grubu olan öğrencilerin ($\bar{x}$ = 88.27, SS= 13.98) SKÖ puanları olmayan öğrencilerle ($\bar{x}$ = 84.44, SS= 15.43) karşılaştırıldığında daha yüksek bulunmuştur, $t(558) = 02.2$, $p = .04$. Aktif olarak spor yapan ($\bar{x}$ = 89.11, SS= 14.14) ve yapmayan ($\bar{x}$ = 86.93, SS= 14.17), hobiye sahip olan ($\bar{x}$ = 88.35, SS= 14.15) ve olmayan ($\bar{x}$ = 85.29, SS= 14.11), ailesinin yanında ikamet eden ($\bar{x}$ = 88.05, SS= 14.28) ve ailesinden ayrı ikamet eden ($\bar{x}$ = 87.22, SS= 13.87), öğrenim gördüğü bölümden memnun olan ($\bar{x}$ = 88.60, SS= 14.08) ve memnun olmayan ($\bar{x}$ = 86.05, SS= 14.32), öğrenim gördüğü bölümü isteyerek seçen ($\bar{x}$ = 88.36, SS= 13.99) ve istemeden seçen ($\bar{x}$ = 86.06, SS= 14.77) öğrencilerin SKÖ puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacı ile uygulanan bağımsız t-testi sonuçları anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymuştur.

SONUÇ

Araştırma sonuçları Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nun Beden Eğitimi Öğretmenliği, Antrenörlük ve Spor Yöneticiliği Bölümleri'nde öğrenim gören öğrencilerin sosyal karşılaştırma düzeyleri yüksek bulunmakla birlikte; akademik başarı düzeyi, cinsiyet ve arkadaş grubuna dahil olma açısından fark ortaya çıkmıştır.

KAYNAKLAR

Festinger, L. (1954). A Theory of Social Comparison Processes. *Human Relations*, 7, 117-140.

Gilbert, P. S., Allan, S., Trent, D. (1991). A social comparison scale: Psychometric properties and relationship to psychopathology. *Personality and Individual Differences*, 19(3), 293-299.

Psychology 29(3). 387-418.

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

Şahin, N. H., Şahin, N. (1992). Adolescent guilt, shame and depression in relation to sociotropy and autonomy. Paper presented at the World Congress of Cognitive Therapy, June 17-21, Toronto, Canada.

Şahin, N. H., Durak, A. Şahin, N. (1993). Sosyal karşılaştırma ölçeği: Bilişsel davranışçı terapilerde değerlendirme. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

**ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA ÇALIŞAN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN 19 MAYIS
ATATÜRK'Ü ANMA GENÇLİK VE SPOR BAYRAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Selda Eraslan Belgin GÖKYÜREK

(Beden Eğitimi Öğretmeni)
(G.Ü. BESYO) inanb@gazi.edu.tr

ÖZET

Milli bayramların ülke genelinde coşkulu olarak kutlanması, o ülkedeki yaşayan insanların ve yetişmekte olan çocuk ve gençliğin birbirlerine bağlılıkları, o ülkenin gelecekteki milli tarih ve milli bilinci için çok önemlidir. Bu sebeple 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı'nın kutlamalarına ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin görüşlerini öğrenmek üzere bu konuda anket uygulanmıştır.

Araştırmanın evreni Ankara İli, örneklemini ise Keçiören İlçesidir. Bu ilçede görev yapan beden eğitimi öğretmenlerine 25 soruluk anket uygulanmıştır. Ankette yer alan 25 sorunun korelasyonu .89 olarak hesaplanmıştır. Eğitim araştırmalarında yapılan ölçümlerin güvenli sonuçlar verdiğini söyleyebilmek için iç tutarlılık katsayısının .70 ve üzerinde olması gerekmektedir. Sonuç olarak ankette yer alan sorular ölçülmek istenen hedef davranışı yüksek bir iç tutarlılıkla ölçmüştür.

Ortaöğretim kurumlarında çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramına ilişkin görüşlerinin; bayramların stadlarda kutlanması gerekliliği, bayramların öğrencilerin sosyal ve ruhsal yönden gelişmelerine katkı sağladığı, bayramların stadlarda kutlanmasının milli bilinci olumlu yönde etkilediği yönünde olumlu, bayram kıyafetlerinin ve araç-gerecin temin edilmesi yönünde ise olumsuz olduğu söylenebilir.

Anahtar kelime : Milli Bayramlar, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Beden Eğitimi Öğretmenleri

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETMEN YETERLİKLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Murat KANGALGİL

(Cumhuriyet Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Sivas)
mkangalgil@cumhuriyet.edu.tr

GİRİŞ VE AMAÇ

Öğretmenlik mesleğinin niteliklerinin yükseltilmesi, öncelikle öğretmenlerin sahip olması gereken yeterliklerin bilinmesi, daha sonra bu yeterliklerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarıyla öğretmenlere ve öğretmen adaylarına kazandırılması ile mümkündür. Eğitim ve öğretimin bütün boyutlarıyla dinamik bir yapıya sahip olması, bu süreçte önemli bir rol üstlenen öğretmenin görevinin ve bu görevin gerektirdiği niteliklerin sürekli sorgulanmasını ve geliştirilmesini gerekli kılar (MEB, 2006). Yeterlik bir meslek alanına özgü görevlerin yapılabilmesi için gerekli olan mesleki bilgi, beceri ve tutumlara sahip olma durumu olarak tanımlanırken, öğretmen yeterlikleri ise öğretmenlerin öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli bir şekilde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken bilgi, beceri ve tutumlar olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2008).

Bir kişiye, görevinin gerektirdiği belirli bir rolü oynayabilme gücü kazandıran özellikler olarak tanımlanan yeterlik tüm meslekler için söz konusudur. Çünkü mesleklerin gelişip, kendini yenilemelerinde yeterlik önemli bir unsurdur (Sünbül, Arslan, 2007). Öğretmenlerin sahip olduğu ve artan sorumlulukları sahip olması gereken yeterlilikleri de değiştirmektedir. Öğretmen yeterliliklerinin düzeyi öğrencinin öğrenmesini etkileyecektir. Öğretmen ne kadar yeterli ise öğrenci öğrenmeleri ve öğrenmelerin kalıcılığı da o kadar artacaktır (Celep, 1996).

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

Öğretmen Yeterlikleri; Millî Eğitim hedeflerinin desteklenmesine katkı sağlamak, ulusal iş birliği ve bilgi paylaşımını daha etkin olarak gerçekleştirmek, öğretmenlerin niteliği ve kalitesi için kıyaslama, karşılaştırma yapılabilecek bir yapı / sistem oluşturmak, öğretmenlik mesleğinin statüsü ve kalitesi açısından toplumsal beklentilerde tutarlılık oluşturmak, öğretmenlerin mesleki gelişimlerinde esas alınacak açık, anlaşılır ve güvenilir bir kaynak oluşturmak, ulusal düzeyde profesyonel öğretmenlik seviyesinin tartışılmasında kullanılacak ortak terim ve tanımlamaları içeren bir dil birliği sağlamak, öğretmenlerin bilgi, beceri, tutum ve değerlerini tanımlayarak, toplum tarafından fark edilmesini ve toplumun gözünde statülerinin yükseltilmesini sağlamak, öğrencilerin “öğrenmeyi öğrenmesi” için fırsatlar sağlamak, öğretmenlerin görevlerini şeffaflaştırarak veliler ve toplum için kalite güvencesini oluşturmak gibi pek çok amacın gerçekleştirilmesi için hazırlanmaktadır (meb.gov.tr).

Yeterlikler; öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri ve özel alan yeterlikleri olarak ikiye ayrılmaktadır (MEB, 2008). Öğretmenin kendi alanında genellemelerin ve çıkarımların nasıl yapıldığını anlaması ve diğer alanlardan farkını görmesi gerekir. Öğretmenin alan bilgisi diğer insanların aynı konudaki bilgisinden farklılık gösterir. Öğretmenin bilgisi, yalnızca bilginin yapısına göre değil, aynı zamanda öğrenilecek olan öğrenciye göre de düzenlenecek bilgidir. Öğretmen bilginin toplumsal olarak değeri, günlük yaşam ile ilişkisi ve günlük yaşamda kullanımını da bilmek zorundadır (TED, 2009).

Türkiye’de son yıllarda öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının özel bir alanın öğretimine ilişkin ya da genel olarak öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlik düzeylerini belirlemeye dönük pek çok çalışma yapılmıştır. Ancak bu çalışmaların çoğunun fen, matematik vb. gibi belli branşlarda yapıldığı, beden eğitimi ile ilgili yapılan çalışmaların ise özyeterlik inançları üzerine yapıldığı ve beden eğitimi yeterlikleri ile ilgili araştırma yapılmadığı görülmüştür.

YÖNTEM

Araştırma, tesadüfî örneklem yöntemine göre gönüllü olarak katılmayı kabul eden 267 beden eğitimi ve spor öğretmeni ile yapılmış ancak 267’si değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 182’si (%68,2) erkek, 85’i (%31,8) bayandır. Öğretmenlerin yaşları; 25 yaş altı 38 (%14,2) kişi, 26-30 yaş arası 152 (%56,9) kişi, 31-35 yaş arası 58 (%21,7) kişi, 36-40 yaş arası 11 (%4,1) kişi ve 41 yaş üstü 8 (%3) kişidir. Öğretmenlerin 240’ı (%89,9) lisans, 27’si (%10,1) yüksek lisans mezunudur. Öğretmenlerin 102’si (%38,2) ilköğretim okulunda, 163’ü (%61) lisede, 2’si (%0,7) her iki okulda görev yaptıklarını beyan etmişlerdir. Öğretmenlerin hizmet yılına göre dağılımları ise 1-5 yıl arası 64 (%24) kişi, 6-10 yıl arası 149 (%55,8) kişi, 11-15 yıl arası 42 (%15,7) kişi, 16 yıl ve üzeri 12 (%3,5) kişidir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü’nden (YEĞİTEK) 2008 tarihinde yürürlüğe koyulan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Özel Alan Yeterliklerinin kullanımı için araştırma izni alınmıştır. Beden Eğitimi Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri altı boyuttan ve 30 alt yeterlikten oluşmaktadır. Altı boyut ve alt yeterlikler soru haline getirilmiş ve ön çalışma yapılmıştır. Ön çalışmada sonucunda 6 demoğrafik bilgi ve 30 yeterlik maddesi olmak üzere toplam 36 maddeden oluşan ölçme aracı oluşturulmuştur. Ölçek; kapsam geçerliği için uzman görüşüne sunulmuş ve kapsam açısından uygun hale getirilmiştir. Yapı geçerliği için faktör analizi uygulanmış, KMO ölçütü .968 olarak bulunmuş ($p < 0.05$) ve verilerin faktör analizine uygun olduğu görülmüştür. Varimax dönüşümü kullanılarak yapılan temel bileşenler faktör analizinde 30 soru 3 faktör altında toplanmıştır. Bu faktörler içerisinde tek faktörün toplam içerisindeki açıklama yüzdesi 45.50 olarak bulunmuştur. Ölçeğin cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı (α) yeterliklere katılma düzeyinde .76, yeterliklere sahip olma düzeyinde .85 olarak bulunmuştur.

Ölçme aracı 5 li likert tipinde 2 aşamalı olarak planlanmıştır. Her soruda yeterliklere katılma düzeylerini belirten bir sütun ve yeterliklere sahip olma düzeyini belirten bir sütun bulunmaktadır. Ölçekteki ifadeler yeterliklere katılma düzeyinde; 1=“Kesinlikle Katılmıyorum”, 2=“Katılmıyorum”, 3=“Fikrim Yok”, 4=“Katılıyorum” ve 5=“Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde iken yeterliklere sahip olma düzeyinde; 1= “Hiçbir zaman”, 2=“Nadiren”, 3=“Arasıra”, 4=“Sıklıkla” ve 5=“Her zaman” şeklinde puanlanmıştır. Verilerin analizinde, frekanslar, yüzdeler ve “t” testi, kullanılarak çözümlenmiştir. İstatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi 0.05 olarak belirlenmiştir.

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

BULGULAR

Tablo 1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Yeterliklere Katılma ve Sahip oluş Dereceleri Ortalama ve Standart Sapma Değerleri Tablosu

	YETERLİKLERE KATILIM		SAHİP OLUŞ DERECEİ	
	$\bar{x}$	Sd	$\bar{x}$	Sd
A- ÖĞRETİM SÜRECİNİ PLANLAMA VE DÜZENLEME				
A1- Öğretime uygun plan yapabilme	4,04	0,21	3,23	1,01
A2- Öğretime uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme	3,38	0,65	3,62	0,82
A3- Öğretim sürecine uygun araç-gereç ve kaynakları kullanabilme	4,00	0,65	3,72	0,96
A4- Okul takım çalışmalarını planlayabilme	4,24	0,93	3,65	1,04
A5- Öğretimin amaçlarını gerçekleştirme sürecinde teknolojik kaynakları kullanabilme	4,14	0,78	3,86	0,94
A6- Öğretimde özel eğitime gereksinim duyan ve özel gereksinimli öğrencilere yönelik planlamalar yapabilme	4,26	0,82	3,76	0,97
B- FİZİKSEL PERFORMANS GELİŞTİRMEYİ SAĞLAMA VE KORUMA				
B1- Öğrencilerin temel ve özelleşmiş hareket bilgi ve becerilerini geliştirebilme	3,87	0,70	3,39	1,20
B2- Öğrencilerde düzenli fiziksel etkinlik ve sağlıklı yaşam bilinci oluşturabilme	4,06	0,87	3,77	0,75
B3- Öğrencilerin müsabakalara katılmalarını ve çalışmalarının yürütülmesini sağlayabilme	4,09	0,72	3,81	0,88
B4- Öğrencileri sağlıklı beslenme konusunda bilinçlendirebilme	3,69	1,21	3,68	1,19
B5- Spor sakatlanmalarında ilk yardım kurallarını uygulayabilme	4,03	0,91	4,01	0,98
B6- Öğrencilerin liderlik, sorumluluk alma, paylaşma ve birlikte iş yapma becerilerini geliştirebilme	4,00	0,98	3,67	1,20
B7- Doğayı tanıma ve çevreyi koruma bilinci oluşturabilme	4,00	0,86	3,89	1,04
B8- Kişisel güvenlik ve kazalardan korunma bilgi ve becerisini kazandırabilme	3,94	0,99	3,77	0,91
B9- Öğrencilere spor ve spor organizasyonları bilinci ve sevgisi kazandırabilme	3,96	0,94	3,72	1,06
B10- Beden eğitimi dersi ve öğretiminde eğitsel oyunları etkili kullanabilme	3,95	1,03	3,79	1,06
B11- Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere etkinlikler düzenleyebilme	4,21	0,66	4,04	0,76
C- ULUSAL BAYRAMLARI ANLAM VE ÖNEMİNE YARAŞIR ŞEKİLDE KUTLAMA				
C1- Atatürk'ün beden eğitimi ve spor ile ilgili duygu ve düşüncelerini uygulamalarına yansıtabilme	4,26	0,45	3,85	0,80
C2- Ulusal bayramlarda ve özel günlerde sportif etkinlikler yapabilme	4,71	0,48	4,41	0,61
D- GELİŞİM PERFORMANSLARINI İZLEME VE DEĞERLENDİRME				
D1- Yapacağı ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme	4,28	0,50	3,66	0,92
D2- Ölçme değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilme	4,35	0,76	4,18	0,66
D3- Öğrencilerin bedensel gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme sonuçlarını yorumlama ve geribildirim sağlayabilme	4,47	0,58	4,36	0,78
E- OKUL, AİLE VE TOPLUMLA İŞBİRLİĞİ YAPMA				
E1- Öğrencilerin zihinsel, fiziksel ve ruhsal yönden geliştirilmesinde aileler ve toplumla işbirliği yapabilme	4,05	0,59	3,34	1,10
E2- Öğrencilerin ve çevrenin, ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve aktif katılımlarını sağlayabilme	4,45	0,66	4,07	0,76
E3- Ulusal bayram ve törenlerin yönetimini ve organizasyonunun yapabilme	4,04	0,73	3,90	0,86
E4- Okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla işbirliği yapabilme	4,36	1,06	4,25	0,94
F- MESLEKİ GELİŞİMİ SAĞLAMA				
F1- Mesleki yeterliklerini belirleyebilme	4,13	0,62	3,51	0,98
F2- Beden eğitimi dersi öğretimine ilişkin kişisel ve mesleki gelişimini sağlayabilme	4,55	0,59	4,04	0,90
F3- Mesleki gelişime yönelik uygulamalarda bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanabilme	4,22	0,75	4,04	0,91
F4- Liderlik yapabilme	4,50	0,80	4,44	0,67

Tablo 1 incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretmen yeterliklerine katılım puan ortalamalarının sahip oluş derecesi puan ortalamalarına göre daha yüksek çıkmıştır.

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

Tablo 2. Yeterliklere Katılma ve Sahip Olma Oranları Arasındaki t Testi Sonuçları

Durum	N	$\bar{x}$	Sd	t	p
Katılma	267	4,17	,28	13,51	0,001*
Sahip Olma	267	3,85	,41		

*(p<0.01)

Tablo 2'de t testi sonuçlarına göre yeterliklere katılma puan ortalamaları (4,17±,28) ile sahip oluş derecesi (3,85±,41) puan ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (p<0.01).

SONUÇ

Araştırma bulgularından yola çıkarak beden eğitimi ve spor öğretmenleri Milli Eğitim Bakanlığı Beden Eğitimi Öğretmenleri özel alan yeterliklerine katılma oranları, yeterliklere sahip olma oranlarına göre daha yüksektir. Bu da beden eğitimi öğretmenlerinin özel alan öğretmen yeterliklerine tam olarak sahip olmadıkları ve alanda tam olarak uygulamadıkları şeklinde yorumlanabilir.

SEÇİLMİŞ KAYNAKLAR

1. <http://oyegm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-mesleği-genel-yeterlikleri/icerik/39>
2. MEB, (2006) Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri Temel Eğitime Destek Projesi "Öğretmen Eğitimi Bileşeni" Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme Ve Eğitimi Genel Müdürlüğü: Ankara.
3. MEB, (2008). Öğretmen yeterlikleri: Öğretmenlik mesleği genel ve özel alan yeterlikleri. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
4. Celep, C. (1996). Sınıf Yönetimi ve Disiplini. Ankara: Anı Yayıncılık
5. Sünbül A. M., Arslan C. (2007). Öğretmen Yeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bir Araştırma Örneği. Selçuk Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Dergisi. <http://tef.selcuk.edu.tr/salan/sunbul/f/f17.pdf>
6. TED (2009) Türk Eğitim Derneği, Öğretmen Yeterlikleri Ankara: Adım Okan Matbaacılık, 1. Baskı, ISBN 978-9944-5128-6-2

İLKÖĞRETİM BİRİNCİ DEVRE ÇOCUKLARININ TEMEL HAREKET BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE RİTİM VE MÜZİK EĞİTİMİNİN İLİŞKİSİ

Zeynel TURAN¹ Fisun KÖSE² Hatice ÇAMLIYER³

(¹Celal Bayar Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü- zeynelturan@hotmail.com)

(²Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi- fusunkose@gmail.com)

(³Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu- haticcam@gmail.com)

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim birinci devre çocuklarının temel hareket becerilerinin geliştirilmesinde ritim ve müzik eğitiminin ilişkisini incelemektir. Bu çalışmada tarama modeli kullanılarak, ilköğretim birinci devre çocuklarında ritim, müzik eğitiminin önemi ve gereği üzerine durulmuştur. Ayrıca, ilköğretim çağı çocuklarının hareket gelişimlerinde gerekli olan temel hareket eğitiminin önemi ile ilgili yazılmış makaleler incelenmiş ve konu ile ilgili anlamlı bir senteze varılmaya çalışılmıştır.

İncelediğimiz araştırma sonuçlarına göre; sınıf öğretmenlerinin, müzik ve beden eğitimi dersindeki planlama ve uygulama bölümlerindeki yeterlikleri, öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmesini sağlayacak materyal geliştirme ve kullanımı, ritmik hareket etkinliklerini planlama ve düzenlemedeki gereklerini tam olarak yerine getiremedikleri ve bu alanda da kendilerini yeterli görmedikleri görülmüştür.

Okul öncesi dönemdeki müzik ve ritim eğitiminin önemi hakkında yapılan çalışmaların yoğunluğu göz önüne alındığında, ilköğretim döneminde müzik ve ritim eğitimi vurgulayan çalışmaların sayıca yok denecek kadar az olması bu durumu incelemeyi değer kılmaktadır. Gerek uygulamalı gerekse gözleme dayalı yapılan birçok çalışmada ilköğretim dönemi çocuklar için müzik ve ritim eğitiminin önemi vurgulanmış, ancak temel hareket becerilerinin geliştirilmesi ile ilgili yapılmış çalışmalara pek fazla rastlanılamamıştır.

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

Ritim, müzik ve hareket konularında incelenen aşağıdaki çalışmalar bu konunun önemini vurgulamaktadır:

Çocukların sosyal ve duygusal gelişimi, bedensel ve psiko-motor gelişimi, dil gelişimi, bilişsel gelişimi, konsantrasyon ve meslek seçimi üzerindeki olumlu etkileri yapılan birçok araştırmada da vurgulanan müzik eğitimi, çok yönlü, hoşgörülü ve bilinçli vatandaşların yetiştirilmesi açısından eğitimin ayrılmaz bir parçası olmalıdır⁽³¹⁾.

Çalışmaya birinci sınıftan başlama olanağı varsa bu sınıf seviyesinde, ritim ve hareket eğitimi ile ilgili temel kavramların "oyun" kurgusu içinde ağırlıklı olarak verilmesi daha uygun olacaktır. Çocuklar öncelikle kendi bedenlerini kullanarak, ritim, tempo, tını gibi müzik öğeleri hakkında deneyim kazanmışlardır. Bu çalışmanın ritmik algıyı ve ritim duygusunu geliştirme yolunda önemli katkılar getirdiği söylenebilir. Çalışmanın ritim çalgıları ile desteklenmesi ilgiyi artırdığı kadar, çocukların bu çalgılarla ilgili temel teknikleri kazanmalarına da yardımcı olmuştur. Dördüncü sınıflarla diğer iki sınıf seviyesi arasında, hazır bulunuşluk ile motor beceriler açısından belirgin farklar vardır. Özellikle ritim ve hareket eğitimi anlamında çok olumlu sonuçlar elde edilmiştir⁽²¹⁾.

Bedensel becerilerin geliştirilmesinde uygulanacak her türlü tekniğin temelinde ritim vardır. Düzenli hareketler, sinir sistemi ve hareket isteminin bir kurallar dizisi içinde meydana geldiği kompleks olaylardır. Bu kompleks içinde hareketin ritmi başlı başına önem taşımaktadır. Çünkü hareketlerin akışındaki düzeni sağlayan ritimdir⁽⁴⁾.

Konuya ilişkin yaptığımız bu tarama çalışmasında, ritim ve hareket bağlantılarının önemi vurgulanmıştır. Ayrıca, yapılan bu çalışmanın konuyla ilgili daha sonra yapılacak uygulamalı çalışmalara ve alanda çalışma yapacak diğer araştırmacılara da ışık tutacağı düşünülebilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Temel Hareket, Müzik, Ritim

KAYNAKÇA

1. Gün, E., (2009), *"İlköğretim Okulu Müdürlerinin Müzik Dersine İlişkin Yaklaşımları Burdur ve Isparta İlleri Örneği"*, 8. Ulusal Müzik Sempozyumu, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
2. Toksoy, A.C., Beşiroğlu, Ş., (2006), *"Orff Yaklaşımı Çerçevesinde İlköğretim I. Kademesinde Müzik ve Hareket Eğitimi Başlangıç İçin Bir Model Önerisi"*, İTÜ Dergisi/B Sosyal Bilimler, Cilt 3, Sayı 2.
3. Gerek, Z., Katkat, D. (2006), *"Elit Sporcuların ve Sedanterlerin Ritim Duyguları Bakımından Karşılaştırılması"* Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi, Cilt 8, Sayı 1
4. Çamlıyer ve Çamlıyer, 1999, *"Çocuk Hareket Eğitimi ve Oyun"*, Can Ofset, İzmir
5. Arslan, Y., Altay, F., (2008), *"Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Ders Programı ve Ders Uygulamalarına İlişkin Görüşleri"*, Hacettepe J. Of Sport Sciences Spor Bilimleri Dergisi, Cilt 19, Sayı 2.
6. Erturan, A.A., Göde, O., (2008), *"İlköğretim Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Bedensel/Kinestetik Zeka Erişilerinin Cinsiyet ve Spor Yapma Durumlarına Göre Karşılaştırılması"*, Hacettepe J. Of Sport Sciences Spor Bilimleri Dergisi, Cilt 19, Sayı 1.
7. Tonguç, K., *"Çocuklar ve Ritim Eğitimi"*, <http://www.ritimci.com/index.php?option=com> Erişim: 12 Kasım 2012 tarihinde alındı.
8. Erdal, G., (2005), *"Sporda Performansın Arttırılmasında Müziğin Etkisi"*, 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, Bursa.
9. Karkin, A.M., Kılıç, I., (2011), *"Oyun, Dans ve Müzik Dersinin Müzik Öğretmenliği Mesleği Açısından Yeri ve Önemi"*, Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt 19, Sayı 1, S 103-112
10. Barış, A.D., Özata, E., (2009), *"Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında Alınan Müzik-Müzik Öğretimi Derslerinin Öğretmenlik Uygulamalarındaki Yansımaları"*, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Yıl 9, Sayı 18, S 27-42.
11. Dünder, M., 2003, *"Anaokulu ve İlköğretimin Birinci Sınıfında Ritim Eğitimi"*, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 23, Sayı 2, S-171/180
12. Güler, N., 2006, *"Okulöncesi Öğretmenlerin Müzik Etkinliklerini Gerçekleştirme Durumları ve Eğitimin Gereksinimlerinin Belirlenmesi"*, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.

10-16 YAŞLARINDAKİ ÇOCUKLARIN SPORA KATILIM GÜDÜLERİ VE BAŞARI ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Fatma ÇEPIKKURT

(Mersin Üniversitesi BESYO, MERSİN)
fcepikkurt@hotmail.com

GİRİŞ

1980'li yıllardan bu yana çocuk ve genç sporuna olan ilginin artmasıyla beraber, çocuk ve gençlerin spora katılım güdülerinin neler olduğu birçok araştırmanın konusu olmuştur. Çocuk ve gençlerin spor ve fiziksel aktivite yoluyla fiziksel olarak daha aktif olmak istemelerinin altında yatan nedenlerin anlaşılması onların bu temel ihtiyaçlarının karşılanması ve motivasyonlarının da anlaşılmasını kolaylaştıracaktır (Marwat ve ark. 2011; Brustad, Babkes & Smith, 2001; Gill, Gross & Huddleston, 1983). Yapılan çalışmalar sonucunda çocuk ve gençlerin başarılı olma, takım atmosferi, enerji harcama, beceri gelişimi, arkadaşlık ve eğlence gibi nedenlerden dolayı spora katıldıklarını ortaya koymuştur (Gill, Gross & Huddleston, 1983; Gross ve ark.1985).

Yapılan araştırmalar spora katılım güdülerini ile hedef yönelimleri arasında ilişki olduğunu ortaya koymaktadır (Duda, 1992; Nicholls, 1989). Hedef yönelim kuramına göre, insanlar hedeflere ulaştıkları anda başarı duygusu yaşarlar ve başarı duygusu hedeflerin başarılarının sonucu olarak elde edilir (Nicholls, 1989). Başarı veya başarısızlık algısı sporunun hedef yönelimine bağlıdır ve iki türlü hedef yöneliminden bahsedilmektedir. Bunlar, görev yönelimli hedefler ve ego yönelimli hedefler olarak adlandırılmaktadır (Duda ve Nicholls, 1992; Nicholls, 1989). Görev yönelimi yüksek olan sporcular, yarışmaları becerisini geliştirmek için bir şans olarak görür. Rakip ne kadar iyi olursa, gelişim için bireysel becerisini artırmak da o kadar büyüktür. Görev yönelimli hedeflere sahip sporcu için başarısızlık, en iyi performanstan daha azını yapmaktır. Ego yönelimli sporcu, başkalarına göre üstünlük sağladığında başarı duygusunu yaşar. Onun için "en iyi" olarak nitelendirilmek haz verir.

Yukarıda ifade edilenler doğrultusunda bu çalışmanın amacı 10-16 yaşlarındaki çocukların basketbola katılım güdülerini belirlemek ve basketbola katılım güdülerini ile başarı algıları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

YÖNTEM

Örneklem

Çalışmanın örneklemini 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılında Mersin İli'nde, 10-16 yaş çocuklarına yönelik olarak düzenlenen özel basketbol turnuvasına katılan çocuklar oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan sporcuların yaş ortalamaları 13.06 ± 2.08 ve spor deneyim ortalamaları ise 3.19 ± 1.54 olarak hesaplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmaya katılan sporcuların spora katılım güdülerini belirlemek üzere "Spora Katılım Motivasyonu Envanteri" ve spor ortamında kendi başarı algılarını değerlendirmek üzere de "Başarı Algısı Envanteri-Çocuk formu" kullanılmıştır.

Spora Katılım Motivasyonu Envanteri (KME): KME Gill, Gross ve Huddleston (1983) tarafından geliştirilmiş ve Türkçe'ye uyarlaması Oyar ve ark. (2001) tarafından yapılmıştır. Ölçek bireylerin spora katılım nedenlerini içeren 30 madde ve 8 alt ölçekten oluşmaktadır. Oyar ve ark. (2001) tarafından yapılan güvenirlik analizi sonuçları Cronbach Alpha ile hesaplanan iç tutarlık katsayılarının. 61 (beceri geliştirme) ile .78 (başarı/statü) arasında değiştiğini ortaya koymuştur. Bu çalışma kapsamında, Cronbach Alpha ile hesaplanan güvenirlik katsayıları .44 (yarışma) ile .78 (takım üyeliği/ruhu) arasında değişmektedir.

Başarı Algısı Envanteri (BAE-ÇV): BAE-ÇV Roberts, Treasure ve Balague (1998) tarafından geliştirilmiş ve Türkçe'ye uyarlaması Kazak Çetinkalp (2006) tarafından yapılmıştır. Ölçek 6'sı görev, 6'sı ego yönelimi olmak üzere 12 maddeden oluşmaktadır ve Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi olmak üzere iki alt ölçeği içermektedir. Kazak Çetinkalp tarafından cronbach Alpha ile hesaplanan iç tutarlık katsayıları görev yönelimi alt boyutu için .79 ve ego yönelimi alt boyutu için .77 olarak bulunmuştur. Bu çalışma kapsamında, Cronbach Alpha ile hesaplanan güvenirlik katsayılarının görev yönelimi alt boyutu için .78 ve ego yönelimi alt boyutu için .79 olduğu görülmüştür.

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistikler ve Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi Tekniği kullanılmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların Başarı Algısı Envanteri (BAE-ÇV) ve Spora Katılım Motivasyonu Envanteri (KME)'nden aldıkları puanlara ilişkin ortalamalar ve standart sapma değerleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Katılımcıların BAE-ÇV ve KME'nden aldıkları puanlara ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri

ÖLÇEKLER	Kadınlar (n=27)		Erkekler (n=41)		Toplam (n=68)	
	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.	$\bar{X}$	S.S.
SPORA KATILIM GÜDÜSÜ						
Başarı/Statü	1.57	.39	1.34	.45	1.43	.44
Fiziksel Uygunluk	1.28	.23	1.33	.34	1.31	.30
Takım Üyeliği/Ruhu	1.04	.10	1.17	.36	1.12	.29
Arkadaşlık	1.39	.33	1.41	.40	1.40	.37
Eğlence	1.50	.48	1.37	.39	1.43	.43
Yarışma	1.55	.38	1.39	.40	1.45	.39
Beceri Geliştirme	1.04	.15	1.08	.23	1.06	.20
Hareket/Aktif Olma	1.12	.29	1.26	.41	1.21	.37
BAŞARI ALGISI						
Görev Yönelimi	1.53	.58	1.39	.43	1.45	.50
Ego Yönelimi	2.48	.86	2.00	.74	2.19	.81

Genç kadın ve erkek sporcuların SKG alt ölçeklerinden aldıkları puanlar incelendiğinde, genç kadınlar için en önemli üç güdünün sırasıyla başarılı/statü, yarışma ve eğlence güdüleridir; erkekler içinse en önemli üç güdünün arkadaşlık, yarışma ve başarılı/statü güdüleridir görülmektedir.

Spora Katılım Motivasyonu Envanteri (KME) alt ölçekleri ile Başarı Algısı Envanteri (BAE-ÇV) alt ölçekleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo2: Katılım güdüsü ile başarı algısı arasındaki ilişkiye dair korelasyon sonuçları

ALT ÖLÇEKLER	Görev Yönelimi	Ego Yönelimi
Başarı	.25*	.46**
Fiziksel Uy.	.03	-.11
Takım Ruhu	.13	.15
Arkadaşlık	.23	.15
Eğlence	.32**	.25*
Yarışma	.21	.17
Beceri Gel.	.20	.06
Hareketlilik	.29*	.47**

** p < .05

* p < .01

Tablo 2'de de görüldüğü gibi Başarı Algısı Envanterinin görev yönelimi alt ölçeği ile Spora Katılım Güdüsü Envanteri'nin başarılı olma, eğlence ve hareketli olma güdülerinde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu; ego yönelimi alt ölçeği ile de başarılı olma ve yarışma alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur.

TARTIŞMA

Yapılan bu çalışmada, genç kadınlar için spora katılmada en önemli üç güdünün sırasıyla başarı/statü, yarışma ve eğlence güdülerinin olduğu; erkekler içinse en önemli güdülerinin arkadaşlık, yarışma ve başarı/statü güdülerinin olduğu görülmektedir. Bu bulgular ortaya çıkan güdülerin daha çok içsel güdüler olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmada elde edilen bu bulgular daha önceki araştırma bulgularıyla kısmen paralellik göstermektedir (Gill ve ark. 1983; Gould ve ark. 1985; Oyar ve ark. 2001; Şirin ve ark. 2008; Marwat ve ark. 2011).

Katılım güdülerini ile başarı algısı arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla yapılan korelasyon analizi sonuçları Başarı Algısı Envanteri'nin görev yönelimi alt ölçeği ile Spora Katılım Güdüsü Envanteri'nin başarı/statü, eğlence ve hareketlilik güdülerinin arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğunu; ego yönelimi alt ölçeği ile de başarı/statü ve yarışma alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgular, kendini referans alan görev yönelimli bireylerin daha çok içsel odaklı güdülerden (eğlenme ve hareketli olma) dolayı spora katıldıklarını; diğerlerini (başkalarını) referans alan ego yönelimli bireylerin ise başarı ve yarışma güdülerini spora katıldıklarını göstermektedir. Elde edilen bu bulgular daha önceki araştırma bulgularını kısmen destekler niteliktedir. Örneğin, Altıntaş ve ark. (2010) futbolcularla yaptıkları çalışmalarında ego yöneliminin yarışma güdüsüyle ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Ayrıca, yapılan çalışmada ego yöneliminin başarı/statü güdüsüyle pozitif ilişkili olduğu yönünde ortaya çıkan bulgular Ommundsen ve Roberts (1996) ve White ve Duda (1994)'nin bulgularını destekler niteliktedir.

Araştırmada görev yöneliminin hareketlilik güdüsüyle pozitif ilişkili olduğu yönünde ortaya çıkan bulgular da önceki çalışmaları destekler niteliktedir. Örneğin White, Duda ve Keller (1998) ve Biddle, Soos ve Chatzisarantis (1999) tarafından yapılan çalışmalarda görev yöneliminin fiziksel olarak aktif olma güdüsüyle pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur.

Bu çalışmada elde edilen bulgulara dayanarak kadın ve erkeklerin farklı katılım güdülerine ve görev yönelimli bireylerin daha içsel odaklı güdülere sahip oldukları ifade edilebilir. Dolayısıyla, antrenörler ve beden eğitimi öğretmenlerinin spora katılım güdülerini dikkate alarak çalışma ortamını dizayn etmeleri sayesinde çocuk ve gençlerin spora katılımları ve devam etmeleri sağlanabilir.

SEÇİLMİŞ KAYNAKLAR

- Duda, J. L. (1989). The relationship between task and ego orientation and the perceived purpose of sport among male and female high school athletes. *Journal of Sport & Exercise Psychology*.
- Kazak, Çetinkalp, Z. (2006). Başarı Algısı Envanteri'nin Çocuk Versiyonu-BAE-Ç'nin Türk Sporcular için geçerlik ve Güvenirlik çalışması. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Bildiri Kitabı*.3-5 Kasım, Muğla.
- Ommundsen, Y., & Roberts, G. C. (1996). Goal orientations and perceived purposes of training among elite athletes. *Perceptual and Motor Skills*,83(2), 463-471.
- Oyar, Z. B., Asci, F. H., Celebi, M., & Mulazimoglu, Ö. (2001). Spora Katılım Güdüsü Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 21-32.
- White, S. A., & Duda, J. L. (1994). The relationship of gender, level of sport involvement, and participation motivation to task and ego orientation. *International Journal of Sport Psychology*, 25(1), 4-18.
- White, S. A., Duda, J. L., & Keller, M. R. (1998). The relationship between goal orientation and perceived purposes of sport among youth sport participants. *Journal of Sport Behavior*, 21 (4), 474-483.

**BATMAN İL MERKEZİNDE SOSYO - EKONOMİK DÜZEYLERİ FARKLI OLAN 14-18 YAŞ ARASI LİSE
ÖĞRENCİLERİNİN OBEZİTE DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

Mustafa ATLI* M.Bülent ASMA* M.Ömer EREN**

*YYÜ Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümü

**Beden Eğitimi Öğretmeni, mustafaatli65@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışma, modern toplumlarda ortaya çıkan aşırı kilolu olma nedenini araştırmaktır. Bu nedenle obezite durumları ve obeziteye neden olan etmenler bulunmaya çalışılmıştır. Batman ilinde toplam 26.523 öğrenci arasından gönüllü 12 lise de öğrenim gören 3199 öğrenci ile yapılmış olup bu öğrenci grubu toplam öğrenci grubunun %12.06'sını oluşturmuştur. Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri, beslenme ve fiziksel aktivite alışkanlıklarını içeren anketler uygulanmış ayrıca boy ve kilo ölçümleri alındıktan sonra beden kitle indeksi değerleri 25 ve üzeri çıkan öğrencilerde caliper cihazı ile biceps, triceps, subskapular ve subrailliak bölgelerinden ölçümleri alınmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 17.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlardan t testi ve Anova kullanılmıştır. Araştırma sonucunda beden kitle indeksi değerleri ile; Fiziksel aktivite sıklığı, Beslenme eğitimi alma, Yeterli ve dengeli beslenme, Kendini sağlıklı ve zinde hissetme durumları arasında anlamlı yönde bir ilişki bulunmuştur. Beden kitle indeksi 25 ve üzeri çıkan 189 öğrencimizden Caliper cihazı ile alınan ölçüm değerlerindeki yaş gruplarına göre; biceps, triceps, subskapular arasında pozitif yönde bir ilişki saptanmıştır, subrailliak ölçümünde ise bir ilişki saptanmamıştır. Batman ilimizde yapılan 14-18 yaş grubu lise öğrencilerimizin obezite durumlarının değerlendirilmesindeki tüm veriler dikkate alındığında da şu anda bir risk faktörünün görülmediği fakat giderek artan bir sorun haline gelmeden, öğrencilere obezite ve beslenme hakkında eğitimlere alınması, yeterli ve dengeli beslenme alışkanlığının kazandırılması, sedanter yaşam şekline uzaklaşıp, fiziksel aktivite sıklığının tüm yaşamları boyunca devam ettirmeleri gerekliliği üzerinde durulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, Obezite, Fiziksel Aktive, Beden Kitle İndeksi, Sedanter

**THE ASSESSMENT OF OBESITY STATUS OF HIGH SCHOOL STUDENTS BETWEEN THE AGES OF 14-18
WHO HAVE DIFFERENT SOCIO-ECONOMIC LEVELS A THE CITY CENTRE OF BATMAN**

SUMMARY

This study aims to find the reasons of occurrence of overweight in modern societies. So the states of obesity and the causes of obesity have been studied. This study also has been researched among a total of 26.523 students, 3199 students who study in volunteered 12 schools in Batman city. This student group constitutes %12.06 of total student group. Socio- demographic features of students have been applied surveys consisting of nutrition and physical activity habits. After measuring height and weight, students whose body mass index rates are 25 and over have been taken measurement from their bicepss, tricepss, subskapular and subrailliak parts with caliper device. The data obtained in this study has been analyzed by using SPSS 17.0 program. While evaluating the data, descriptive statistics -t test and Anova have been used. As a result of the research, a positive relevance between body mass index rates and states of frequency of physical activity, getting dietetics, adequate and balanced nutrition, feeling healthy and energetic has been observed. Measurement values obtained with the Caliper device from 189 students whose body mass index are 25 and over by age group; a positive relevance between biceps, tricepss and subskapular has been determined but at subrailliak measurement only one relevance hasn't been determined. When all datum which are obtained from assessment of obesity situation between the high school students age group 14-18 are taken into consideration, there is no any risk factor for now. But before it becomes an increasingly problem, it is important to accentuate on necessity of getting training about obesity and nutrition, adequate and balanced nutrition, recede from sedentary life style and continue to frequency of physical activity lifelong.

Keywords: Nutrition, Obesity, Physical Activity, Body Mass Index, Sedantary

GİRİŞ

Obezite vücutta aşırı yağ depolanması ile ortaya çıkan, enerji metabolizması bozukluğu olarak tanımlanır. Fiziksel ve ruhsal sorunlara neden olmakla birlikte, iş gücünün azaltması, ülke ekonomisini etkilemesi ve kişiyi toplumdan soyutlaması nedeniyle sosyal bir sorundur.

Obezitenin sebepleri olarak genetik, beslenme şekli ve çevresel faktörler rol oynamaktadır. Sedanter hayatın verdiği rahatlık ve fiziksel aktivitelerin azalması, hazır gıdalara yöneliş, besin tüketim şekli ve çabuk yeme alışkanlıkları, fazla kilolu ve obezlerin artışına neden olmaktadır (Bağrıaçık ve ark., 2003). Obezitede genetik yatkınlığın %25-70 dolaylarında etkili olduğu tahmin edilmektedir (Arslan ve ark., 1999). Obezitenin kronik ve dejeneratif hastalıklara yol açtığı ve bu hastalıklardan ölenlerin şişmanlar arasında daha çok görüldüğü bilinmektedir (Bertan ve Güler, 1997).

Obezite küresel boyutta bir halk sağlığı sorunudur. Sıklık oranları tüm dünyada artmaktadır. Hem endüstrileşmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde 2003 yılı verilerine göre son 10 yılda obezite %10-40 artmıştır (Bağrıaçık ve ark., 2003). Klinik olarak obezite yaşamın ilk yılında, 5-6 yaşlarında ve adölesan dönemde sıklıkla görülmektedir. Obezite, çocuklar ve adölesanlar arasında küresel bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır (Björntorp, 2001).

Türkiye'deki obezite sıklığı gelişmiş batılı ülkelerden aşağı değildir. 24.788 kişinin tarandığı Türkiye Diyabet Epidemiyolojisi Çalışma Sonuçlarına göre obezite sıklığı kadınlarda %30, erkeklerde %13, genelde ise %22.3 düzeyindedir (Satman ve ark., 2002).

YÖNTEM

Araştırma Batman il merkezindeki 12 lisede, İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra yapılmıştır. Okullarda anket formları öğrencilere görüşme esnasında dağıtılmış, aynı anda doldurmaları istenmiş ve sonrasında boy ve kilo ölçümleri yapılarak anket formlarına yazılmıştır. Ölçümleri yapılırken, öğrencilerin ayakkabı ve ceketleri çıkartılarak yüksek kg'a duyarlı hassasiyetli Sinbo marka dijital tartı ile tartılmıştır. Boy ölçümleri ayakkabısız, topuk ve oksipital bölge duvara değecek şekilde tek mesure ile yapılmıştır. Araştırmada iki sayfadan oluşan anket formu kullanılmıştır. Anket formunda, okullara ait bilgiler, genel kimlik bilgileri, ailevi bilgileri, anne ve baba eğitim düzeyleri, fiziksel aktivite düzeyleri ve beslenme alışkanlıkları sorgulanmıştır.

VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. Boy-kilo ölçümlerinin değerlendirilmesi

3199 öğrencimizin 1351'i bayan, 1848'i erkek öğrencimizin boy ve kilo ölçümleri ile beden kitle indeksi değerleri hesaplanmıştır. Hesaplamalar sonucu 67 bayan öğrencimizin, 122 erkek öğrencimizin beden kitle indeksi 25 ve üzeri çıkmıştır. Bu ölçümlere göre de 189 öğrencimizin caliper cihazı ile Durnin/Womersley (caliper metot) yöntemi biceps, triceps, subskapular ve subrailliak bölgelerinin anatomik ölçüm noktaları önerilen yöntemlerle belirlenmiş ve ölçüm için önerilen hususlar dikkate alınarak ölçümler yapılmıştır. Daha sonra beden kitle indeksi ile caliper cihaz ölçümüne ilişkin bulgular değerlendirilmiştir.

2. Sosyodemografik, beslenme ve fiziksel aktivite alışkanlıkları anket verilerinin değerlendirilmesi

Çalışmada öğrencilerin kişisel, aile, beslenme, maddi, fiziksel aktivite durumlarına ilişkin bilgilerine anket çalışmaları uygulanarak ulaşılmış ve değerlendirmeler anket sonuçlarına göre yapılmıştır.

3. Verilerin istatistiksel değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen veriler Statistical Package for Social Sciences (SPSS) for Windows 17.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) kullanılmıştır. Hipotez testleri olarak Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup durumunda, parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında bağımsız örnekler (Independent samples) t testi kullanıldı. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında ikiden fazla grup durumunda, parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında tek yönlü (One way) Anova testi kullanıldı. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında 0.05 anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır.

BULGULAR

Araştırma sonucunda beden kitle indeksi değerleri ile; Fiziksel aktivite sıklığı, Beslenme eğitimi alma, Yeterli ve dengeli beslenme, Kendini sağlıklı ve zinde hissetme durumları arasında anlamlı yönde bir ilişki bulunmuştur. Beden kitle indeksi 25 ve üzeri çıkan 189 öğrencimizden Caliper cihazı ile alınan ölçüm değerlerindeki yaş grublarına göre; biceps, triceps, subskapular arasında pozitif yönde bir ilişki saptanmıştır, subrailliak ölçümünde ise bir ilişki saptanmamıştır.

Araştırmaya 12 okuldan 3.199 öğrenci dahil olmuştur. Katılan öğrencilerin %42.23'ü kız (1351 kişi), %48.7'si erkek (1848 kişi)'tir. Katılan 3199 öğrenciden %5.9'unun (189 kişi) beden kitle indeksi düzeyi 25 ve üstü çıkmış olup bunların %35.44'ü kız (67 kişi), %64.55'i erkek (122 kişi)'tir. 1351 kız öğrencinin %4.95'inin (67 kişi), 1848 öğrencinin %6.6'sinin (122 kişi) beden kitle indeksi hafif şişman ve obez çıkmıştır.

Tablo 1. Beden kitle indeksi değerlerinin yapılan fiziksel aktivite sıklığına göre dağılımı.

	Fiziksel aktivite sıklığı	N	Ort	Ss	F	p
BKİ	Her gün	581	20.010	2.906	2.863	0.022
	Haftada 3-4 gün	951	19.957	2.743		
	Haftada 2-3 gün	566	20.228	3.204		
	Haftada 1-2 gün	577	19.952	2.677		
	15 günde bir	521	20.425	3.429		

Araştırmaya katılan çocukların beden kitle indeksi düzeyleri ortalamalarının fiziksel aktivite sıklığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=2.863$; $p=0.022<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla yapılan tamamlayıcı post-hocTukey analizi sonucunda; haftada 3-4 gün fiziksel aktivite yapan çocukların beden kitle indeksi düzeyleri, 15 günde bir fiziksel aktivite yapan çocukların beden kitle indeksi düzeylerinden düşük bulunmuştur.

Tablo 2. Beden kitle indeksi değerlerinin beslenme eğitimi alma durumuna göre dağılımı.

	Beslenme eğitimi	N	Ort	Ss	t	p
BKİ	Evet	830	19.854	2.759	-2.804	0.005
	Hayır	2369	20.175	3.039		

Araştırmaya katılan çocukların beden kitle indeksi düzeyleri ortalamalarının beslenme alışkanlıkları ile ilgili eğitim alma değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-2.80$; $p=0.005<0.05$). Beslenme eğitimi almayan çocukların beden kitle indeksi düzeyleri, beslenme eğitimi alan çocukların beden kitle indeksi düzeylerinden yüksek bulunmuştur.

Tablo 3. Beden kitle indeksi değerlerinin yeterli ve dengeli beslenme durumuna göre dağılımı.

	Yeterli ve dengeli beslenme	N	Ort	Ss	t	p
BKİ	Evet	1889	19.969	2.710	-2.711	0.007
	Hayır	1310	20.269	3.307		

Araştırmaya katılan çocukların beden kitle indeksi düzeyleri ortalamalarının yeterli ve dengeli beslenme değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-2.71$; $p=0.007<0.05$). Yeterli ve dengeli beslenmeyen çocukların beden kitle indeksi düzeyleri, yeterli ve dengeli beslenen çocukların beden kitle indeksi düzeylerinden yüksek bulunmuştur.

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

Tablo 4. Ölçüm değerlerinin yaşa göre dağılımı.

	Yaşa göre farklılaşma	N	Ort	Ss	F	P
Biceps	14	9	13.222	1.922	4.719	0.001
	15	43	16.093	6.240		
	16	56	14.518	4.659		
	17	57	12.737	3.451		
	18	24	12.042	3.557		
Triceps	14	9	21.444	6.106	3.757	0.006
	15	43	23.419	7.105		
	16	56	22.500	7.173		
	17	57	19.351	5.218		
	18	24	19.250	4.494		
Subskapular	14	9	26.222	2.279	2.695	0.032
	15	43	26.721	6.345		
	16	56	24.804	6.306		
	17	57	23.088	5.329		
	18	24	23.625	6.064		
Subrailliak	14	9	24.889	2.934	1.161	0.329
	15	43	24.977	5.484		
	16	56	24.643	7.222		
	17	57	23.614	5.240		
	18	24	22.083	6.064		

Araştırmaya katılan çocukların biceps, triceps, subskapular düzeyleri ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=4.719$; $p=0.001<0.05$), ($F=3.757$; $p=0.006<0.05$), ($F=2.695$; $p=0.032<0.05$). Farklılıkların kaynaklarını belirlemek amacıyla yapılan tamamlayıcı post-hoc Tukey analizi sonucunda; 15 yaşındaki çocukların biceps düzeyleri, 17 ve 18 yaşındaki çocukların biceps düzeylerinden yüksek, 15 ve 16 yaşındaki çocukların triceps düzeyleri 17 yaşındaki çocukların triceps düzeylerinden yüksek, 15 yaşındaki çocukların subskapular düzeyleri, 17 yaşındaki çocukların subskapular düzeylerinden yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan çocukların subrailliak düzeyleri ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=1.161$; $p=0.329>0.05$).

Biceps, triceps, subskapular, subrailliak ile beden kitle indeksi arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında sırasıyla %30.6, %31.4, %45.2, %48.1 düzeyinde pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. ($r=0.306$; $p=0.000<0.05$), ($r=0.314$; $p=0.000<0.05$), ($r=0.452$; $p=0.000<0.05$), ($r=0.481$; $p=0.000<0.05$). Buna göre biceps, triceps, subskapular, subrailliak oranı arttıkça beden kitle indeksi artmaktadır.

Tablo 5. Ölçüm değerlerinin beden kitle indeksi ile ilişkisi.

	Ölçüm değerlerinin BKİ ile ilişkisi	BKİ
Biceps	r	0.306
	p	0.000
	N	189
Triceps	r	0.314
	p	0.000

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

	N	189
Subskapular	r	0.452
	p	0.000
	N	189
Subrailliak	r	0.481
	p	0.000
	N	189

TARTIŞMA

Araştırmaya katılan öğrencilerin fiziksel aktivite sıklıklarına göre beden kitle indeksi değerlerinin farklılaştığı saptanmıştır. Fiziksel aktivite sıklığı artıkça beden kitle indeksi düzeyinde düşme olduğu tespit edilmiştir. 15 günde bir fiziksel aktivite yapan öğrencilerin beden kitle indeksi değerleri daha fazla fiziksel aktivite yapanlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Gümüşler (2006) ve Korkmaz (2008) fiziksel aktivite ile beden kitle indeksi arasında anlamlı bir ilişki saptamazlarken, Öztora ve arkadaşları (2006), yaptıkları çalışmada sportif aktivitelere ayrılan sürenin azalmasıyla obezite sıklığının arttığını tespit etmişlerdir. Öztora ve arkadaşlarının bulguları bizim bulgularımızı bulguları desteklemektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin beslenme eğitimi alma durumlarına göre beden kitle indeksi değerlerinin farklılaştığı saptanmıştır. Beslenme eğitimi alma ile beden kitle indeksi arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Beslenme eğitimi alan öğrencilerin beden kitle indeksi değerlerinin, beslenme eğitimi almayan öğrencilerden daha düşük olduğu belirlenmiştir. Düzenli olarak kalori azaltılması, egzersiz programları ve davranışların düzenlenmesini içeren multidisipliner ağırlık azaltma programları obez çocuk ve ergenlerde etkili bulunmuştur (Sothorn ve ark., 2000).

Araştırmaya katılan öğrencilerin yeterli ve dengeli beslenme durumlarına göre beden kitle indeksi değerlerinin farklılaştığı saptanmıştır. Yeterli ve dengeli beslenen öğrencilerin beden kitle indeksi değerlerinin, yeterli ve dengeli beslenmeyen öğrencilerden daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç Kaya (2008) araştırma sonucuyla örtüşmektedir.

Araştırmada öğrencilerin yaşları ile ilgili grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur. Öğrencilerin yaşları artıkça beden kitle indeksi düzeylerinde de artış tespit edilmiştir. 15 yaşındaki öğrencilerin 16-17-18 yaşındaki, 16 yaşındaki öğrencilerin 17-18 yaşındaki, 17 yaşındaki öğrencilerin 18 yaşındaki öğrencilerden beden kitle indeksi değerlerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Öner ve ark.'nın (2004) Edirne'de yaptıkları çalışmada 12 yaşındaki kız ve erkek çocuklarının 17 yaşındakilerden daha zayıf oldukları saptanmıştır.

Öğrencilerin gelişim çağına bulunmalarından dolayı, yüksek yaşta öğrencilerin beden kitle indeksi değerlerinin daha yüksek olmasının doğal bir sonuç olduğu düşünülmektedir.

Çalışmaya alınan 189 öğrencinin deri kıvrım ölçüleri ile beden kitle indeksi değerleri arasındaki ilişkiler incelenmiş, öğrencilerin biceps, triceps, subskapular ve subrailliak ölçüleri artıkça beden kitle indeksi değerlerinin de arttığı tespit edilmiştir. Obezite ile birlikte vücut hacminde meydana gelen genişlemeye paralel olarak bu durumun deri kıvrım ölçülerinde yansıdığı görülmüştür. Yaptığımız çalışmada öğrencilerin biceps, triceps, subskapular, subrailliak ve beden kitle indeksi arasındaki ilişkiyi tespit etmek için yapmış olduğumuz istatistiksel analizler sonucunda pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Sonuç olarak; T.C Sağlık Bakanlığının, T.C Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE)'nin, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün, Dünya'da ve Türkiye'de yaptığı çalışmalara bakıldığında Nisan, Mayıs, Haziran 2011 tarihinde ilimizde yapılan çalışma ile karşılaştırıldığında, ilimizdeki obezite sıklığı Dünya'daki ve Türkiye'deki obezite sıklığından daha düşük bulunmuştur. Ancak obezitenin Dünya ve Türkiye genelinde önemli bir sağlık problemi olduğu bilinmekte buna yönelik önleyici çalışmaların ve tedbirlerin ilimizde de alınması gerektiği düşünülmektedir.

Çalışma sonucunda elde edilen değerler doğrultusunda obezitenin önlenmesi için çalışmalar yapılması gerekmektedir. Öğrencilere fiziksel aktivitenin ve beslenme alışkanlıklarının obezite açısından önemi anlatılmalı. Gelir seviyesi yüksek olan ailelerde obezitenin arttığı tespit edilmiştir. Beslenme konusunda bilgi eksikliğinin

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

olduğu bundan dolayı beslenme eğitiminin yapılması gerekmektedir. Yeterli ve dengeli beslenmenin önemi vurgulanmalı, gereksiz ve yanlış besin tüketiminden kaçınılmalıdır.

Obezitenin önlenmesi ve beslenme eğitimleri aileleri de kapsayacak biçimde planlanmalıdır. Aile, okul, sağlık personeli ve toplum el ele vererek giderek bir halk sağlığı sorununa dönüşen obeziteye karşı savaşmalıdır. Önlem için adölesan dönemde ağırlık artışı izlenmeli ve kontrol altında tutulmalı, okul eğitimi yoluyla sağlıklı yaşam desteklenmelidir.

KAYNAKLAR

- Arslan M, Başkal N, Çorakçı A, Görpe U, Korugan Ü, Orhan Y, Özbey N, Özer E. (1999). Ulusal Obezite Rehberi. Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği Çalışma Grubu. s: 1-24.
- Bağrıaçık N, Görpe U, Yiğit H, Karaoğlu N, Oğuz A, Yumuk V, Yıldız C, Kaynak H, Arslan P. (2003). Diyabet ve Obezite Eğitim Kursu Notları. Türk Diyabet Cemiyeti- Türkiye Obezite Araştırma Derg, Türk Diyabet ve Obezite Vakfı. s:117-177. İstanbul.
- Bertan M, Güler Ç. (1997). Halk Sağlığı Temel Bilgiler. Güneş Kitabevi Ltd. Şti. s: 198-305. Ankara.
- Björntorp P, (2001). International Textbook of Obesity. John Wiley and Sons Ltd., pp: 3-71.
- Ersoy G, (2001). Okul Çağı ve Spor Yapan Çocukların Beslenmesi. s: 3-94. Ankara.
- Gümüşler A, (2006). Rize İli Çayeli İlçesindeki Lise Öğrencilerinde Obezite Sıklığı ve Beslenme Şekilleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Kaya R, (2008). Edirne İl Merkezinde İlköğretim Okullarındaki Öğrencilerde Beslenme-Obezite-Fiziksel Aktivite İlişkisinin Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Edirne.
- Korkmaz A, (2008). Kocaeli İli Gebze İlçesindeki İlköğretim II. Basamak (6–7–8. Sınıflar) Öğrencilerinde Obezite Sıklığı ve Beslenme Davranışları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Öner N, Vatansever Ü, Sari A, Ekuklub G. (2004). Prevalence of Underweight, Overweight and Obesity In Turkish Adolescents. *Swiss Med Wkly*, 134, 529–33.
- Öztora S, Hatipoğlu S, Barutçugil MB, Salihoğlu B, Yıldırım R, Şevketoğlu E. (2006). İlköğretim Çağındaki Çocuklarda Obezite Prevalansının Belirlenmesi ve Risk Faktörlerinin Araştırılması. *Bakırköy Tıp Derg.* 2, 11-14.
- Satman I, Yılmaz T, Sengül A. (2002). Population based study of diabetes and risk characteristics in Turkey result of the Turkish Diabetes Epidemiology study (TURDEP). *Diabetes Care*, 25, 1551-1556.
- Sothorn M, Udall J, Suskind R, Vargas A, Blecke U. (2000). Weight loss and growth velocity in obese children after very low calorie diet, exercise, and behavior modification. *Acta Paediatr*, 89, 1036-1043.

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN OKUL DENEYİMİ DERSİNE İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

Mehmet Güllü*, Cenk Temel*

(*İnönü Üniversitesi, BESYO, Öğretim Üyesi)
cenk.temel@inonu.edu.tr

GİRİŞ

Öğretmen yetiştiren kurumların lisans programlarında yapılan son değişiklikler ile öğretmen adaylarının okullardaki çalışmalarına ağırlık verilmektedir. Okullardaki çalışmalar 2. dönemde Okul Deneyimi I (1:4:3), 7. dönemde Okul Deneyimi II (1:4:3) ve 8. dönemde Öğretmenlik Uygulaması (2:6:5) dersleri olmak üzere üç dersten oluşacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Tezsiz yüksek lisans programlarında ise bu dersler aynı kredilerle 1, 2 ve 3. dönemlerde verilmektedir (YÖK, 1998). Böylelikle öğretmen adaylarına hizmet öncesinde devam ettikleri bölümlerde kazandıkları genel kültür bilgilerini, özel alan bilgi ve becerileri ile öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi ve becerilerini gerçek eğitim ve öğretim kurumlarında gözlemleme, onları kullanabilme ortamını yakalayarak öğretmenlik mesleği ile ilgili tecrübelerini gerçek ortamlarda artırmaları sağlanmıştır.

Öğrencilerin okul deneyimi derslerinde uygulama okullarında ne yapacağı hakkında aday öğretmenlere uygulama öğretim elemanı tarafından ayrıntılı bilgi verilmektedir. Eğitim fakültelerinde, uygulama okulları ile

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

çalışmaları kapsayan bir fakülte-okul işbirliği planı bulunmaktadır. Öğretmen adaylarına bu işbirliği planı kapsamında yer alan uygulama öğretmenleri, öğretim elemanları ve öğrencilerin rolleri ve sorumluluklarına ilişkin ilgili bilgi verilir (YÖK, 1998).

Okul deneyimi dersi, öğretmen adaylarına, okul örgütü ve yönetimi ile okullardaki günlük yaşamı tanıma, eğitim ortamlarını inceleme, ders dışı etkinliklere katılma deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, öğrencilerle bireysel ve küçük gruplar halinde çalışma ve kısa süreli öğretmenlik deneyimleri kazanma olanağı veren, onların öğretmenlik mesleğini doğru algılayıp benimsemelerini sağlayan fakülte öğretim programında yer alan bir derstir (MEB, 1998). Yine Yükseköğretim Kurumu'nun yayınladığı "Aday Öğretmen Kılavuzu"nda (YÖK, 1998) öğretmenlik uygulaması dersi şöyle ifade edilmiştir: "öğretmen adayının uygulama yapacağı okulu, öğrencileri, programı ve öğretmenleri genel olarak tanımasını sağlamak için sunulan gözlem ve görüşmelere dayalı bir derstir". Bu derste öğretmen adayının, okulu, öğrencileri ve öğretmenlik mesleğini değişik yönleriyle tanınması ve lisans programında alacağı derslere bir temel oluşturması amaçlanmaktadır. Okul Deneyimi I dersi tamamlandığında öğretmen adayları aşağıdaki özellikleri kazanmış olmalıdır (YÖK, 1998):

- Okulun öğretimini ve örgütlenmesini sistemli bir yaklaşımla tanımış olma, Okul yönetimi,
- Okullarda düzenli olarak yapılan işler ve okulun olanaklarına ilişkin bilgi sahibi olma,
- Dersliklerdeki etkinlikleri gözlem yoluyla tanıyabilme yeteneği kazanmış olma.

Okul deneyimi dersleri ülkemizde uygulanmakta olan beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğretim programı uyarınca; okul deneyimi dersi 4 pratik ve 1 teorik ders saati olarak 3.sınıf ikinci dönemde verilmektedir. Bu çalışmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmenliği 3.sınıfta öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin okul deneyimi dersi uygulamaları ile ilgili karşılaştıkları problemleri, önerilerini ve bu derse ilişkin düşüncelerini incelemek amacı ile yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmada betimsel yöntem benimsenmiştir. Araştırma grubunu 2011-2012 eğitim ve öğretim yılında okul deneyimi dersini almış 44 normal öğretim ve 40 ikili öğretim olmak üzere 84 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerden okul deneyimi dersi sonrasında bu derse ilişkin sorunlarını, önerilerini ve düşüncelerini kapsayan yarı yapılandırılmış bir form verilmiştir. Bu formu elektronik ortamda doldurup e-posta ile gönderen 67 öğrencinin formları değerlendirmeye alınmıştır. Bu formlar Nvivo 9.00 paket programına yüklenmiş ve içerik analizi yapılmıştır.

BULGULAR VE SONUÇ

Araştırmada içerik analizi sonucunda dört ana tema ortaya çıkmıştır. Birinci tema öğrencilerin uygulama öğretmeni hakkındaki görüşleri ele alınmıştır. Bu tema da uygulama öğretmenin nitelikleri (anlayışlı, disiplinli, mesleki deneyim ve tecrübesi olan, iletişim becerisi, mesleğini seven, saygılı, arkadaşça davranan) ve uygulama öğretmenin olumsuz davranışları (derse hazırlıksız gelme, deneyimsiz, ders işlememe) alt temaları ele alınmıştır.

İkinci tema olarak öğrencilerin uygulama okulu hakkındaki görüşleri ele alınmıştır. Bu tema da uygulama okulunun özellikleri, uygulama okulunun olumsuzlukları ve uygulama okul seçim önerileri olarak 3 alt tema ele alınmıştır. Uygulama okulunun nitelikleri kısmında okulun konumu (ulaşımı rahat, merkeze uzak), tesis durumu (spor malzemeleri, diğer okulun imkânları, spor salonu, spor alanları) ve öğrenci sayısı durumları ortaya çıkmıştır. Uygulama okulunun olumsuzlukları kısmında ulaşım sorunu, öğrenci sayısı fazla, beden eğitimi dersleri çakışıyor, spor salonu yok, öğrenciler beden eğitimi dersine isteksiz (lakayt davranışlar, kılık kıyafet uygun değil), okulda genel disiplin problemi durumları tespit edilmiştir. Uygulama okulu seçimi önerilerinde okul takımları başarılı, spor etkinliklerinde aktif, merkeze yakın, spor salonu olan, disiplinli, okul yönetimi spora destekli ve öğrenci sayısı az kavramları öne çıkmıştır.

Üçüncü temada okul deneyimi ders etkinlikleri ile ilgili görüşleri ele alınmıştır. Bu tema da öğrencilerin olumsuz gördükleri ders etkinlikleri (öğrencinin bir günü, öğretmenin bir günü, okul müdürü ve okul kuralları), tecrübe ve deneyim (gerçek okul atmosferi yaşama, evrak bilgisi, öğrencilerle iletişim, mesleki gelişim) ve etkinlik önerileri (spor kulübü gözlemi, okul takım çalışması gözlemi, teknoloji ve beden eğitimi dersi etkinliği, spor araç ve gereçleri etkinliği) ve ders saati yeterliliği konuları ele alınmıştır.

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

Dördüncü temada uygulama öğretim elemanına ilişkin öneriler ele alınmıştır. Bu tema da devam-devamsızlık (okul uygulama denetimi, sürekli devamlara artı puan), etkinlik raporları (ayrıntılara takılma, esneklik tanınmalı), sınav yapma ve okul seçimi (öğrenci adreslerine yakın okullar, seçmeli okul tercihleri) konuları ele alınmıştır.

Sonuç olarak aday beden eğitimi öğretmenlerinin okul deneyimi dersi ile ilgili görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu, ancak ulaşım ve uygulama öğretmeni sayısının yetersizliğine ilişkin olumsuz görüşlerinin olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul deneyimi dersi, aday beden eğitimi öğretmeni, nitel veri analizi,

KAYNAKÇA

MEB (1998). Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge, 2493 sayılı Tebliğler Dergisi, Ankara.

YÖK, (1998). Aday Öğretmen Kılavuzu, Ankara.

(http://www.yok.gov.tr/web/quest/icerik/journal_content/56_INSTANCE_rsRqRmHtxKK6/10279/18471)

ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDAKİ LİSE SON SINIF ÖĞRENCİLERİN FİZİKSEL AKTİVİTE ALIŞKANLIKLARININ ve İLGİLENDİKLERİ SPOR BRANŞLARININ SAPTANMASI (ÇANAKKALE ÖRNEĞİ)

Sabiha Gizem ENGİN

(Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

s.gizemengin@gmail.com

ARAŞTIRMANIN KONUSU, ÖNEMİ VE AMACI

Spor, hem rahatlama hem de pek çok yönümüzün gelişimi açısından büyük önem taşır, işte bu durumda gerek günlük hayatın yorucu temposunun getirdiklerini absorbe etmek, gerekse okullardaki öğrencilerin daha istekli hale gelmesini sağlamak amacıyla spora yönlendirmek çok önemlidir. Bu araştırmada amaç; lise son sınıf öğrencilerin spor yapıp yapmadıklarını, yapıyorsa hangi branşlarla ilgilendiklerini ve özellikle sınav stresiyle başa çıkabilmek için egzersize zaman ayırıp ayırmadıklarını belirlemektir.

Türkiye’de öğrencilerin büyük bir bölümü yaşadığı gelecek ve sınav kaygıları nedeniyle stres altındadır ve bu sebepler yanında çeşitli sağlık problemlerini de getirebilmektedir. Böyle bir ortamda sporun önemi daha da artmaktadır. Sporun gerçek amacı ve toplumsal işlevi bir bakıma kişiyi sıkıntı ve stresten kurtarmak olduğuna göre, imkanları değerlendirmek ve çocuklarımızı küçük yaşlardan itibaren spora yönlendirmemiz gerekmektedir. Bu zorunluluk salt spor açısından değil; sağlık, kalkınma ve eğitim öğretim alanındaki başarının artırılması bakımından da önemlidir.

Spor ile ilişkinin genellikle izleyici, taraftar boyutunda olduğu Türkiye’de toplu spor ya da sporu da içeren eğlenceler ile çocuklarımıza canlılık ve heyecan getirmek mümkün olacaktır. Böylece toplumun değer yargıları değişecek, moral gücü artacak ve toplumun spora olan bakış açısının gelişmesiyle büyüme ve çağdaşlaşması da hız kazanacaktır.

Türkiye’de erkekler açısından spora olan ilgi ne yazık ki medya ve basın organları sayesinde genellikle futbol ve basketbol gibi branşlar üzerinde yoğunlaşmıştır ve bununla bağlantılı olarak da bireysel sporlardan çok takım sporlarına doğru bir yönelim göstermektedir. Bayanlarda ise spor; genellikle step, aerobik, pilates gibi popülaritesi yüksek fiziksel egzersizlere yönelimler göstererek ilerlemektedir, çünkü pek çok ünlü bay ve bayan bu egzersizleri tercih etmektedir.

Özellikle ülkemizde belirli bir yaştan sonra elit spor bırakılarak kitle sporuna geçiş görülmektedir. Bunun sebepleri arasında en büyük yeri tabii ki eğitim sistemimiz oluşturmaktadır, oysaki ülkemizin elit sporculara son derece ihtiyacı vardır.

Kişilerin içinde yaşadıkları sosyal çevreleri, kültürleri, dilleri, davranışları, mensup olduğu sosyal gruplar, cinsiyetleri, yaşları, sahip olduğu ekonomik imkanları ve boş zamanlarında spor yapmalarına olanak sağlayacak ortamın varlığı, tercih ettiği spor branşlarını ve bu branşların gelişimini etkilemektedir.

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

Bu çalışma, Çanakkale'de ortaöğretim öğrencilerinin eğitim sistemimizin getirdiği zorluklar ve sınavlar çerçevesi içinde hayatlarında sporun yerini koruyup koruyamadığına bağlı olarak, fiziksel aktivite düzeylerinin ne durumda olduğunu saptamak ve seçtikleri spor branşlarını belirlemek açısından önemlidir.

YÖNTEM ve ANALİZ

Araştırma Çanakkale'deki Liselerde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacı; ortaöğretim kurumlarımızdaki son sınıf öğrencilerinin üniversite sınavına hazırlanırken hayatlarında spora yer verip vermediklerini ve spor yapıyorlarsa hangi branşlarla ilgilendiklerini tespit edebilmektir. Araştırmanın örneklemini oluşturacak olan 4. sınıf öğrencilerinden 100 lise öğrencisi, kolay örneklem yöntemi ile seçilmiş ve anket uygulamıştır. Ölçümler gönüllülük esasına dayanmıştır. Katılmak isteyen öğrencilere çalışmanın amacı ve ankete ilişkin bilgilendirme yapılmıştır.

Araştırma; 06-17 Şubat 2012 tarihleri arasında yapılmış, 2011-2012 eğitim öğretim yılındaki öğrencileri kapsamaktadır. Verilerin analizi SPSS 15.0 paket programında yapılmıştır.

BULGULAR

Deneklerin %61 ini kadınlar, % 39 unu ise erkek bireyler oluşturmaktadır. Deneklerin %3 ünün geliri 0-450 TL arasında, %14 ünün 451-850 TL arasında, %22 sinin 851-1250 TL arasında, %40 ının 1251-2000 TL arasında ve %21 ininde 2000 TL üzerindedir. Deneklerin %49 u günlük hayatında egzersize yer verdiğini söylerken %51 egzersize zaman ayıramadığını söylemiş. Deneklerin %12 si bir haftanın 7 günü spor yaptığını, %3 ü haftanın 3 günü spor yaptığını, %16 sı haftanın 1 günü spor yaptığını, %50 i ise bir haftada hiç spor yapmadığını söylemiş. Deneklerin spor branşı olarak %2 si serbest koşuları, %2 si atletizmi, %13 ü yürüyüşü, %4 ü basketbolu, %2 si bisikleti, %1 i fitnessı, %15 i futbolu, %1 i boksı, %1 i halk oyunlarını, %1 i pilatesi, %1 i dansı, %2 si masa tenisini, %1 i step-aerobiği, %1 i voleybolu %1 i yüzmeyi seçmiştir. %2 lik kısım diğer bir spor branşı ile uğraşırken %50 lik kısım ise hiçbir branş ile uğraşmadığını söylemiştir.

SONUÇ

Bu araştırmanın problemini, "Çanakkale ortaöğretim kurumlarındaki lise son sınıf öğrencilerin fiziksel aktivite alışkanlıklarının ve ilgilendikleri spor branşlarının saptanması" ifadesi oluşturmaktadır. Yaptığımız çalışma sonunda problemlerin tespiti ve çözüm yollarına yönelik bulgular elde ettiğimizi düşünmekteyiz. Araştırmamız sadece Çanakkale merkezindeki spor durumunun tespitine yönelik olmasına rağmen, sonuçların Türkiye genelindeki spor durumunu ortaya çıkartmıştır.

Öğrencilerin öncelikli tercih ettiği spor branşını seçmeye etki eden sebeplerin en başında spor branşının sağladığı maddi imkânların etkisinin olduğu gözlenmiştir. Ekonomik sebeplerin etkisi ile tesis sayısı ve yeterliğinin etkisinin de öncelikli spor branşı seçiminde önemli rol oynadığı görülmüştür.

Deneklerin, spora yönelmesi ve spor etkinliklerine katılmasındaki etkenlerin neler olduğu konusundaki sorumuzda, spora duydukları ilginin bunda etkili olduğu görülmüştür. Ayrıca aile ve arkadaş çevresinin de spora yönelme ve spor etkinliklerine katılmada etkili olduğu görülmüştür.

İlgi duyulduğu halde spor yapılmasına engel teşkil eden faktörlerin başında, boş vaktin olmaması ve yerel kurumların destekçi olmaması gelmektedir. Sporun her dalında benzer problemler yaşandığı için verilen cevaplar da her kesim aynı doğrultuda görüş bildirmiştir.

Yaptığımız çalışmanın Türkiye'nin spor durumu hakkında aydınlatıcı bilgiler sunduğunu düşünüyoruz.

KAYNAKÇA

- 1) Şahin , M. (2007). Karaman İlindeki Öncelikli Spor Branşlarının Tespiti İle Bu Branşların Seçimine Etki Eden Sebeplerin Araştırılması ve Kitle Sporunun Yaygınlaşması Açısından Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, S.67.
- 2) Kılıçgil, E. (1998). Sosyal Çevre ve Spor ilişkisi, Ankara S. 19
- 3)formsante.com.tr/fitness/314-turkiyede-cok-populer-unlulerle-pilates.html (15.10.2009)
- 4) İKİZLER, H. C, Sporda sosyal Bilimler, Alfa Yayınları, İstanbul, 2000.
- 5) KILICIĞİL, E., Sosyal çevre – Spor ilişkileri, Ankara, 1998.
- 6) Milli Eğitim Dergisi, 2001
- 7) KARAKÜÇÜK, Suat, Rekreasyon, Bağırhan Basımevi, Üçüncü Baskı, Ankara, 1999.
- 8) Çanakkale Valiliği, Brifing Dosyası, Çanakkale 2006.
- 9) Çanakkale Valiliği, Çanakkale Yılı, TBMM Basımevi, Çanakkale, 1997.
- 10) www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=CANAKKALE
- 11) <http://canakkale.gsb.gov.tr/Sayfalar/default.aspx>

FUTBOL OYUNCULARININ STRESLE BAŞA ÇIKMA TARZLARININ İNCELENMESİ

Sehmus ASLAN Bülent AĞBUĞA
(Pamukkale Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, Denizli)
Sehmus1@hotmail.com

ÖZET

Bu araştırma, PTT 1. ve 2. lig futbol oyuncularının stresle başa çıkma tarzlarının incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla, çalışmaya katılan faal kulüplerde oynayan gönüllü 95 2. lig ve 32 1. lig olmak üzere toplam 127 futbol oyuncuları katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Folkman ve Lazarus tarafından geliştirilen, Şahin ve Durak (1995) tarafından kısaltması ve üniversite öğrencilerine uyarlaması yapılan 30 maddelik “Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBTÖ)” kullanılmıştır. Ölçeğin beş tane alt boyutu bulunmaktadır. Bu alt boyutlardan “kendine güvenli yaklaşım”, “iyimser yaklaşım” ve “sosyal desteğe başvurma” stresle başa çıkma açısından etkili yollar olarak değerlendirilirken, “çaresiz yaklaşım” ve “boyun eğici yaklaşım” etkisiz yollar olarak değerlendirilmektedir. Verilerin normal bir dağılıma sahip olup olmadığını öğrenmek için tek örneklem “Kolmogorov-Smirnov” testi kullanılmış ve verilerin normal bir dağılıma sahip olmadığı tespit edilmiştir. Daha sonra verilerin homojen olup olmadığını değerlendirmek için “Levene testi” uygulanmıştır ve verilerin homojen olduğu belirlenmiştir. Bu ilk incelemeden sonra verilerin istatistiksel analizinde nonparametrik test yönteminin kullanılmasına karar verilmiştir. Tanımlayıcı istatistik ve ikiden fazla değişken arasındaki farklılığı belirlemek için Mann-Whitney U test analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, PTT 1. ve 2. lig futbol oyuncularının stresle başa çıkma tarzları arasında “kendine güvenli yaklaşım” ($z = -2.728$, $p = .006$) ve “çaresiz yaklaşım” ($z = -1.995$, $p = .046$) alt boyutunda 1. lig futbol oyuncuları lehine istatistikî bir farklılık olduğu bulunmuştur. Öte yandan, “boyun eğici yaklaşım” ($z = 1.609$, $p = .108$), “sosyal desteğe başvurma” $z = -.421$, $p = .674$) ve “iyimser yaklaşım” ($z = -.866$, $p = .386$) alt boyutlarında istatistikî olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Araştırmamızın sonucunda, futbol oyuncularının stresle başa çıkma yöntemlerini etkilediği görülmüştür. PTT 1. lig futbol takımları lehine sporcuların stresle baş etme yöntemlerini daha etkin kullandıkları saptanmıştır. Elde edilen sonuçların futbol oyuncularının stresle başa çıkma yöntemlerine ve sportif başarıya, takım ruhunun oluşmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Futbol, stres, stresle başa çıkma tarzı

GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİ SPOR BÖLÜMÜ 12. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YGS ve LYS'YE YÖNELİK BEKLENTİLERİNİN TESPİT EDİLMESİ

Bilal ÇOBAN Zeki COŞKUNER Hüseyin Çağdaş BATMAZ Fatih KIRGİL
(Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu ELAZIĞ)
mezre_23@hotmail.com

ÖZET

Araştırmanın evreni, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri spor bölümü 12. Sınıf öğrencileridir. Örneklemi ise Elazığ, Malatya, Mersin ve Uşak Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri olup, 104' ü bay ve 51' i bayan öğrenci olmak üzere toplam 155 kişidir. Araştırma sonunda veriler SPSS 15.0 programında analiz edilmiş, verilerin istatistikî anlamda geçerliliği için 0,05 anlamlılık düzeyi kabul edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin üniversiteye hazırlık sınavlarında daha çok Yüksek Öğretime Geçiş Sınavına, kısaca YGS' ye yönelik beklentilerinin olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca, spor müsabakalarına hazırlanmaları ve il dışı turnuvalara gitmelerinin üniversite sınavlarına hazırlanma motivasyonlarını olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Beden Eğitimi ve Spor, Yükseköğretim, YGS ve LYS

GİRİŞ VE AMAÇ

Eğitim, kişinin toplumsal yeteneklerinin ve optimum kişisel gelişmesinin sağlanması için, seçkin ve kontrollü bir çevre ve okul etkinliklerini içine alan sosyal bir süreçtir[1]. Başka bir tanımla eğitim, yeni kuşakların, toplum yaşamında yerlerini alma için hazırlanırken, gereken bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etmek etkinliğidir. Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar devam eden bir süreçtir. Eğitim sürecini, birbirini izleyen ve birbiri üzerine biriken öğrenme ve öğretme olayları oluşturur. Bu süreçte bireylere çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırılır. Bunlar bireyin davranışlarında gözle görülebilir değişikliklere neden olur[2]. Öğretim ise eski çağlardan beri filozof ve bilim adamlarının farklı biçimlerde açıklamaya çalıştıkları bir kavramdır[3].

Beden eğitimi, insanlığın maddi ve manevi kültürünün bir parçası olarak, tarih süreci içerisinde insanı çalıştırma, yerleşme, beslenme, giyim, vücut bakımı ve dinlenme etkinlikleriyle başlayarak insanın özgür düşüncesiyle gerçekleştirdiği serbest oyun eylemleriyle, planlı programlı yaptığı her türlü beden egzersizleri ve dans ile diğer ifade biçimlerini kapsar[4]. Diğer bir tanımlamayla beden eğitimi, etkinlik demektir. Beden eğitiminde “beden” araç olup, amaç tüm kişiliğin eğitimidir. Sağlıklı, güçlü, mutlu olma, kişilik, karakter, etik değerler kazanma, kültürleşme, toplumsallaşma ve vatandaşlık eğitimidir[5].

Spor, belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdin veya grupta, boş zaman veya tüm zamanını alacak şekilde meslek olarak yaptığı, sosyalleştirici, ruh ve fiziki geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir kavram olarak ortaya konulmaktadır[6]. Bir başka tanımda spor, birey ya da grupların; sağlık, eğlence, gösteri ya da macera amaçlı yaptıkları, bireylerin bilişsel, duyuşsal, ve psikomotor özelliklerinin planlı ve programlı geliştirilerek, belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirildiği, rekabete ve yarışmaya dayalı olup, fiziksel ve zihinsel aktivite gerektiren etkinlikler olarak tanımlanabilmektedir[7]. İnsan hayatını önemli bir parçası olan beden eğitimi ve spor, kişinin hem ruh hem de beden yapısını ve sağlığını ve sağlığını güçlendirerek dengeli bir kişiliğe sahip olmasını sağlar[8].

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk Milli Eğitim Sistemi, örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki ana bölümden oluşur. Örgün eğitim; okul öncesi, ilkököl, ortaokul, lise ve yükseköğretimden oluşur. Yaygın eğitim ise; örgün eğitimin yayında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetleridir[9]. Her bir öğrenim kademesinin amacı öğrencileri bir üst öğrenime hazırlamaktır. Lise öğreniminin temel amaçlarından biri de, yükseköğretime öğrenci hazırlamaktır[10].

MATERYAL VE YÖNTEM

Bu araştırmanın evrenini, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri spor bölümünde okuyan 12. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise Elazığ, Malatya, Mersin ve Uşak Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde okuyan 104'ü erkek, 51'i bayan olmak üzere toplam 155 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Söz konusu anket uzmanların görüşleri doğrultusunda gözden geçirilmiştir. Bu anket çalışmasına toplam 155 öğrencinin katılımı sağlanmış, değişkenlerin değerlendirilmesi neticesinde ise hatalı anket tespit edilmemiştir. Anket soruları ankete katılan öğrencilere rasgele verilmiş, değerlendirme aşamasında ise ayırım yapılmıştır.

Bu çalışma 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgilere, ikinci bölümde öğrenim bilgilerine, üçüncü bölümde ise öğrencilerin YGS ve LYS' ye yönelik beklentilerini belirlemeyi içeren anket sorularına yer verilmiştir.

Araştırma sonunda elde edilen veriler SPSS 15.0 programında analiz edilmiş ve verilerin istatistiki geçerliliği için 0,05 anlamlılık düzeyi kabul edilmiştir. Bu çalışmada kişisel özellikler, öğrenim bilgileri ve öğrencilerin YGS ve LYS' ye yönelik görüş ve beklentilerine ilişkin değişkenler frekans yüzdelilerle açıklanmış bu doğrultuda tartışma ve sonuç çıkarımı yapılmıştır.

BULGULAR

Anketlerden elde edilen bilgiler bu çalışmanın bulgularını oluşturmuştur.

Tablo 1: Kişisel Bilgiler

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

Tablo 1, incelendiğinde bu anket çalışmasına katılan öğrencilerin kişisel bilgileri ile ilgili olarak; cinsiyetleri, yaşları, baba ve annelerinin öğrenim düzeyleri ile meslek bilgileri ve aile gelir düzeylerinin frekans ve yüzdelik dağılımları görülmektedir.

Tablo 2: Öğrenim Bilgileri

Tablo 2, incelendiğinde örneklemi oluşturan öğrencilerin öğrenim bilgileri ile ilgili olarak; spor branş bilgileri, sınıf tekrar etme durumu, okumak istedikleri yükseköğretim programı; burs alma, dershaneye gitme, kulüplerde oynama, milli sporcu olma durumu, YGS de hedefledikleri puan, LYS ye girme durumu ve LYS den hedefledikleri puan bilgilerine ilişkin frekans ve yüzdelik dağılımlar görülmektedir.

Tablo 3: Öğrencilerin YGS ve LYS' ye Yönelik Beklentileri

Tablo 3, incelendiğinde bu anket çalışmasına katılan öğrencilerin YGS ve LYS' ye yönelik beklentilerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımı ile aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir.

SONUÇ

Araştırmaya katılan öğrenciler, Üniversiteye giriş sınavlarının kendileri için önemli ($X=4,71$) ve üniversite sınavlarına girişteki tek amaçlarının Beden Eğitimi Öğretmenliği Bölümünü kazanmak olduğu ($X=4,37$), yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuca göre; Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri spor bölümü son sınıf öğrencilerinin büyük çoğunluğu için üniversite sınavlarının çok önem taşıdığı anlaşılmaktadır. Öğrencilerin sınava bilinçli olarak hazırlandıkları ve başarılarını şansa bırakmadıkları görülmektedir[12]. Ülkemizde gençler için eğitim yaşamlarındaki en önemli olan kuşkusuz ki üniversiteye giriştir. Bu nedenle onlar için en kaygı veren olay da üniversite sınavlarıdır. Genellikle ebeveynlerin telaş ve baskısıyla, genç bu kaygıyı yıllarca önceden hissetmeye başlar. Çoğunlukla "açıkta kalma" korkusu öyle ürkütücü gelir ki "açıkta kalmayayım da neresi olursa olsun" kabullenmesi içine girilir. Böylece genç sağlıklı ve gerçekçi olmayan kararlar verebilir[14]. Hızla büyüyen genç nüfus, genellikle yetersiz bir ortaöğretimden sonra, büyük bir sınava girmekte, kazanılırsa bir yükseköğretim kurumuna kaydolmaktadır [15]. Üniversiteler eğitim sisteminin en üst kademesini oluşturur. Üniversiteler toplumların gelişmesi ve kalkınmasında öncülük eder. Sosyal, ekonomik, siyasal ve bilimsel hayatta en etkin rol oynayan kültürel iletişim merkezleri olma özelliğini gösterirler. Üniversitelerin bu özelliği günümüzde en üst seviyeye ulaşmıştır[16]. Bu nedenlerle Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri spor bölümü öğrencilerince, bu liselere geliş amaçlarına uygun olarak ilgi ve beklentileri doğrultusunda hem üniversite sınavlarının hem de beden eğitimi öğretmenliği bölümünün kendileri için çok önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrenciler, ders yılı süresince müsabakalara katılmanın ve il dışı turnuvalara gitmenin, üniversite sınavlarına hazırlanmalarını olumsuz etkilediği ($X=4,35$) yönünde görüş belirtmişlerdir. Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde spor uygulamaları ve bunlarla ilgili etkinlikler, öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerine göre bireysel veya takım sporlarına yönelik öğretmen gözetiminde yapılan serbest çalışmalardır. Bu çalışmalarda okul yönetimi, öğrencilerin okulun spor salonu, spor sahası ve diğer spor alanları, kitaplık ve konferans salonu gibi imkanlarından yararlanmaları için gerekli önlemleri alır. Öğrenciler öğretmenlerin gözetim, rehberlik ve sorumluluğunda uygulama çalışmalarına, spor yarışmalarına, konferans, panel ve diğer etkinliklere katılırlar [17].

Öğrencilerin büyük bir kısmı kulüplerde aktif olarak spor yapmaktadır. Bunun yanı sıra okullar arası müsabakaların da olması ve il dışı turnuvalara gidilmesi öğrencilerin ders çalışmasını olumsuz etkilemektedir. Özellikle 11. Sınıftan itibaren antrenman sayıları kademeli olarak azaltılmalı ve 12. sınıfta en minimum seviyeye indirilmelidir. Antrenmanlar ve müsabakalar öğrencilerde doğal olarak bir yorgunluğa ve zaman kaybına sebep olmaktadır.

Öğrencilerin kaygı düzeyleri kontrol altında tutulmalıdır. Bu durum olumsuz bir şekle dönüşmemelidir. Hatta kaygı düzeyi çok düşük ve gereğinden fazla olan öğrenciler tespit edilmeli ve onlara bu doğrultuda gerekli telkinler sınıf rehber öğretmenleri ve rehberlik servislerince yapılmalıdır.

Öğrenciler okullarında verilen eğitim durumunun yetersiz olduğunu düşündüğünden ve antrenmanların sıklığından dolayı dershaneye gitmektedir. Okul yönetimi olarak gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Eğitim ve öğretimin en verimli olduğu yerin okul olduğu ön planda tutulmalıdır.

Öğrenciler okul rehberlik servsinden tam olarak istifade edememektedir. Bunun için Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde görev yapan rehberlik ve psikolojik danışmanların sayısı artırılmalıdır. Rehberlik servislerine verilen önem artmalıdır. Okullarda rehberlik servislerinin daha işler hale gelmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN ÜSTBİLİŞ SÜREÇLERİ VE SÜREKLİ KAYGI DÜZEYLERİNİN CİNSİYET, BÖLÜM VE BAŞARI ALGILARINA GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

*Esin KAPLAN **Zehra CERTEL

(* Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Yüksek Lisans Öğrencisi ANTALYA esinkaplan@gmail.com)

(**Akdeniz Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, ANTALYA zcertil@akdeniz.edu.tr)

ÖZET

Giriş: Üstbilis, son 30 yıldır dünyada çok sık araştırmaya konu olmasına karşın ülkemizde 2000'li yıllardan itibaren tartışılmaya başlanmış bir kavramdır ve psikolojik sorunlarla ilgili üstbilisel modelleri araştıran araştırmaların sayısı son yıllarda hızla artış göstermektedir. Üstbilis kavramı ilk olarak Flavell (1979) tarafından; girdileri bilinçli şekilde yapılandırma ve belleğe alma, bellekte bulunan bilgileri tarama ve içinden gerekli olanı bulup çıkarma işlemi; bellekte bulunan bilgileri izleme işlemleri ve depolanmış bu bilgilerin farkında olma olarak açıklanmıştır(Özsoy, 2008).

Kaygı kavramı ise psikoloji alanına yüzyılın ilk yarısında girmiş, bu alanda ilk araştırma ve çalışmalar 1940'lı yılların sonunda yapılmıştır. Spielberger kaygıyı; gerginlik hissi, korku ve sinirlilik, hoş olmayan düşünceler ve fizyolojik değişkenlerin bir kombinasyonunu içeren heyecansal tepkiler olarak tanımlamıştır (Erdoğan, 2009).

Psikolojik bozukluklardaki bazı işlevsel olmayan düşünce ve başa çıkma tarzlarına üstbilisel bir takım işlevlerin yol açtığı ileri sürülmektedir (Cartwright-Hatton ve Wells 1997). Bu yaklaşıma göre, kişiler işlevsel olmayan bilişleri hakkında bir takım olumlu ve olumsuz inançlara (üstbilislere) sahiptirler. Bunlar da kişinin uyuma yönelik olmayan tepki tarzları geliştirmelerine yol açmaktadır(Irak, 2011).

Literatürde üstbilis ve sürekli kaygıyı ele alan çalışmalara çok fazla rastlanmamaktadır. Buradan hareketle bu araştırmanın amacı beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin üstbilis süreçlerinin kaygı ile ilişkisini incelemek ve bunun cinsiyet-bölüm ve akademik başarı ile ilişkisini değerlendirmektir.

Amaç: Bu çalışmada, Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin üstbilis süreçleri ve sürekli kaygı düzeylerinin cinsiyet, bölüm ve başarı algılarına göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırma, 2012-2013 öğretim yılında Akdeniz üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının Beden Eğitimi Öğretmenliği, Antrenörlük eğitimi, spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümlerinin 1 ve 2. sınıflarında öğrenim gören 181 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, üstbilisel süreçleri ölçmek için Cartwright-Hatton ve Wells (1997) tarafından geliştirilmiş ve ülkemiz için geçerlik ve güvenirlik çalışmalarını Tosun ve Irak (2008) tarafından yapılan Üstbilis Ölçeği-30 puanları 30 ile 120 arasında değişmekte ve puanın yükselmesi patolojik tarzda üstbilisel faaliyetin arttığına işaret etmektedir (Tosun&Irak,2008). Öğrencilerin sürekli kaygılarını betimlemeye yönelik ise Spielberger, Gorsuch ve Cushene (1970) tarafından geliştirilen ve Öner ve Le Compe (1976)' un Türkçe'ye çevirdiği sürekli kaygı envanteri kullanılmıştır. Verilerin analizinde, normal dağılım ve homojenlik koşulları yerine geldiği için t-testi, Anova kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin üstbilis ve kaygı puanları cinsiyet ve akademik başarıya göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>.05$). Öğrencilerin üstbilis ve kaygı puanlarının bölüme göre ANOVA analiz sonuçları tablo 1 de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin üstbilis ve kaygı puanlarının bölüme göre ANOVA analiz sonuçları

ÖLÇEK	Bölüm	n	$\bar{X}$	ss	F	p	Tukey
Olumlu inanç	Öğretmenlik	54	14.85	3.81	.711	.546	
	Antrenörlük	50	13.90	3.84			
	Rekreasyon	36	13.92	3.92			
	Yöneticilik	41	14.19	3.33			
Bilişsel güven	Öğretmenlik	54	13.20	4.44	2.682	.048*	2-3
	Antrenörlük	50	14.52	3.96			
	Rekreasyon	36	12.03	4.31			
	Yöneticilik	41	13.78	3.77			
	Öğretmenlik	54	16.46	4.53	2.623	.052	

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

Kontrol edilemezlik ve tehlike	Antrenörlük	50	18.04	3.84		
	Rekreasyon	36	15.86	4.32		
	Yöneticilik	41	17.76	4.05		
Bilişsel farkındalık	Öğretmenlik	54	15.07	3.11	1.871	.136
	Antrenörlük	50	14.10	2.57		
	Rekreasyon	36	15.28	3.38		
	Yöneticilik	41	14.17	2.70		
Kontrol ihtiyacı	Öğretmenlik	54	16.09	3.48	.066	.978
	Antrenörlük	50	16.14	3.03		
	Rekreasyon	36	15.86	3.32		
	Yöneticilik	41	15.98	2.63		
Kaygı TOPLAM	Öğretmenlik	54	49.00	6.78	6.774	.000*
	Antrenörlük	50	47.46	7.13		1-3
	Rekreasyon	36	42.31	9.05		1-4
	Yöneticilik	41	44.29	8.12		2-3

Tablo incelendiğinde, öğrencilerin bölüme göre olumlu inanç ($F(df)=711(3,177)$; $P=.546$, $p>.05$), kontrol edilemezlik ve tehlike ($F(df)=2.623(3,177)$; $P=.052$; $p>.05$), bilişsel farkındalık ($F(df)=1871(3,177)$; $P=.136$; $p>.05$), ve kontrol ihtiyacı ($F(df)=.066(3,177)$; $P=.978$; $p>.05$), boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmazken; bilişsel güven ($F(df)=2682(3,177)$; $P=.048$; $p<.05$) ve kaygı toplam da ($F(df)=6774(3,177)$; $P=.000$; $p<.05$) istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur. Bilişsel güven alt boyutunda ise antrenörlük bölümünün ortalaması ($X=14,52$) rekreasyon bölümünün ortalamasından ($X=12,03$) yüksek çıkmıştır. İki bölüm arasındaki bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Sonuç: Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin üst biliş süreçleri ve kaygı düzeyi ile cinsiyet ve akademik başarı algısı arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>.05$). Anlamlı farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Tukey Testi yapılmıştır. Tukey testine göre kaygı toplamda beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin kaygı düzeyi diğer bölümlere göre daha yüksek çıkmıştır. Bunun yanında öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm ile kaygı düzeyleri ve bilişsel güven alt boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<.05$).

Anahtar Kelimeler: Üstbiliş, kaygı, olumlu inanç, bilişsel güven

Kaynaklar

- 1) Erdoğan, D.P., (2009) Bireysel ve takım sporlarıyla uğraşan sporcuların hayal etme ve kaygı düzeylerinin karşılaştırılması; sakarya üniversitesi yüksek lisans tezi
- 2) Flavell, J. H. (1979). Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive-developmental inquiry. *American Psychologist*, 34(10), 906-911.
- 3) Irak, M., (2011) Üstbiliş ölçeği çocuk ve ergen formunun Türkçe standardizasyonu, kaygı ve obsesif-kompulsif belirtilerle ilişkisi; *Türk Psikiyatri Dergisi* 2011;22
- 4) Özsoy, G., (2008) Üstbiliş, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* Güz 2008, 6(4), 713-740
- 5) Tosun, A., Irak, M.; (2008). Üst biliş Ölçeği-30'un Türkçe Uyarlaması, Geçerliği, Güvenirliği, Kaygı ve Obsesif-Kompulsif Belirtilerle İlişkisi; *Türk Psikiyatri Dergisi*; 19(1):67-80

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN
TEKNOLOJİ KULLANIMINA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ**

Gürol ZIRHLIOĞLU

(Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi), gurolyyyu@gmail.com

ÖZET

Günümüzde bilim ve teknoloji alanında gelişmeler hızla yaşanmaktadır. Bu süreç içerisinde bilginin geleneksel yöntemler ile aktarılması ise söz konusu değildir. Özellikle öğrenci merkezli eğitim sisteminde öğrencilerin özgür, yaratıcı ve bilimsel düşünebilmelerini sağlamak kaçınılmazdır. Tüm dünyada yaşanmakta teknoloji alanındaki gelişmelere paralel olarak eğitim alanında da yeni arayışlar sürekli devam etmektedir. Bu çalışmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde okumakta olan öğrencilerin teknolojik araç ve gereçlere karşı tutumlarını belirlemektir. Çalışmada kullanılan veriler 2012-2013 eğitim-öğretim döneminde

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

Yüzüncü Yıl Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliği bölümüne devam eden öğrencilerden elde edilmiştir. Araştırmada 2005 yılında Yavuz (2005) tarafından geliştirilen, 5 faktör ve 19 maddeden oluşan "Teknoloji Tutum Ölçeği" ve ayrıca öğrencilere ait demografik bilgileri elde edebilmek ve çeşitli karşılaştırmaları yapabilmek için araştırmacı tarafından hazırlanan bilgi formu kullanılmıştır. Verilerin analizi için normal dağılıma uygunluk belirlendikten sonra parametrik ve parametrik olmayan istatistiksel yöntemlerden yararlanılmıştır. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin öğretimde teknolojik araç ve gereçleri kullanmaya yönelik tutumları ve fikirleri belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler : Teknoloji, tutum, parametrik yöntem, parametrik olmayan yöntem

**ANADOLU LİSELERİNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN
SPORA VE BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (Elazığ İl Örneği)
Serdar ORHAN Vedat ÇINAR Mesut AL Hüseyin Çağdaş BATMAZ
(Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu)
mesutal23@hotmail.com**

ÖZET

Öğrenci, eğitim ihtiyacı olan ve bu ihtiyacını karşılamak üzere okula devam eden bireydir. Okul içinde düzenlenen tüm etkinlikler, öğrenciye yöneliktir. Diğer bir deyişle, okulların varlık nedeni öğrencilerdir. Öyle ki öğrenci olmazsa okul da olmaz.

Beden eğitimi, öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak fiziksel, ruhsal ve zihinsel niteliklerini bulunulan yaşın ve genetik yeterliliğin gerektirdiği verim gücüne ulaştırmak amacıyla rekabet olmaksızın yapılan etkinlikler bütünüdür, şeklinde tanımlamak mümkündür. Sporu ise, ferdin kabiliyetlerini geliştiren, belirli kurallar altında, rekabete dayalı, sosyalleştirici, kültürel bir olgudur, şeklinde tanımlayabiliriz. Bu bağlamda yapılan bu çalışma ile, Anadolu liseleri öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı bakış açılarını belirleyebilmek amaçlanmıştır.

Araştırmanın evreni, Anadolu liselerinde okuyan öğrencilerdir. Örneklemi ise, Elazığ Kaya Karakaya Anadolu Lisesi'dir. Bu ölçek çalışmasına, 208' i erkek ve 194' ü kız öğrenci olmak üzere, toplam 402 kişi katılmıştır.

Araştırma sonunda veriler, SPSS 15.0 programında analiz edilmiş; verilerin istatistiki anlamda geçerliliği için 0,05 anlamlılık düzeyi kabul edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin sporu daha çok eğlenme amacıyla yaptıkları, sağlığı ise ikinci plana attıkları gözlenmiştir. Aynı zamanda spor yapmada en önemli etkenlerden biri olan çevre spor tesisleri ile okul spor tesislerinin yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor, Spor, Bakış açısı

GİRİŞ

Beden eğitimi; insanın fiziksel, ruhsal ve zihinsel niteliklerini bulunulan yaşın ve genetik yeterliliğin gerektirdiği verim gücüne ulaştırmak amacıyla rekabet olmaksızın yapılan etkinlikler bütünüdür[3]. 18. yüzyılda Fransız düşünürlerinden Jean-Jacques Rousseau Emil adlı yapıtında (1762) beden eğitiminin okul dersleri arasına alınması gerektiği görüşünü öne sürdü. Danimarka 1814'te okullarda beden eğitimi derslerini uygulamaya koyan ilk ülke oldu[4]. Türkiye'de Beden Eğitimi; Avrupa'yı saran yeniliklere daha fazla direnemeyen Osmanlı Devleti'nde, 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı ile okullarda "jimnastik" adı altında bedensel etkinlikler yapılmaya başlandı. İlk olarak askeri okullarda uygulandı[3].

Tüm dünyada olduğu gibi, yurdumuzda da toplumumuzun büyük bir bölümü, beden eğitimi ve spor ile direkt ya da dolaylı olarak ilgilenmektedir. Canlılığın tek belirtisi olan hareket, aynı zamanda vücut eğitiminin de başlıca vasıtalarından birisidir. Hareket, canlılığın görüntüsü olup, ilkel zamanlarda zorunlu yaşama faaliyetleri şeklinde kendini gösterir. Bu hareketlerin çeşidi ve değeri, insanların yaşadıkları coğrafi bölge ve şartları ile bulundukları toplumun uygarlık seviyelerine göre değişmektedir[7].

MATERYAL VE METOT

Bu çalışma Anadolu liseleri öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı bakış açılarını belirleyebilmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Söz konusu anket, uzmanların görüşleri doğrultusunda gözden geçirilmiştir. Anket, kişisel bölüm, spora bakış açısı bölümü ve beden eğitimi dersine bakış açısı kısımlarından oluşmaktadır. Anket ilk etapta 42 kişilik bir öğrenci grubuna uygulanmış ve değişkenlerin değerlendirilmesi neticesinde, hatalı anket sorusu tespit edilmemiştir. Anket soruları, ankete katılan öğrencilere rastgele verilmiş, değerlendirme aşamasında ise ayırım yapılmıştır. Güvenirlik çalışması için cronbachalpha istatistiksel işlemi yapılmış ve uygulanan ölçeğin güvenilirlik katsayısı Alpha=,732 olarak hesaplanmıştır.

Bu çalışmamız 3 kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısım kişisel bilgileri, ikinci kısım spora bakış açısını, üçüncü kısımda ise öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarını belirleyen ölçeklere yer verilmiştir.

Araştırma sonunda elde edilen veriler, SPSS 15.0 programında analiz edilmiş ve verilerin istatistiki geçerliliği için 0,05 anlamlılık düzeyi kabul edilmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin kişisel özellikleri; spora bakış açıları incelenmiştir. Aynı zamanda öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutum ve davranışlarına ilişkin değişkenler, frekanslarla ve yüzdelerle açıklanmış bu doğrultuda tartışma ve sonuç çıkarımı yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın konusu çerçevesinde elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya katılan Anadolu Lisesi öğrencilerinin demografik bilgileri

Tablo 1, incelendiğinde bu anket çalışmasına katılan öğrencilerin cinsiyetleri, yaşları, baba ve annelerinin öğrenim düzeyleri, meslek bilgileri ve aile gelir düzeyleri gibi kişisel bilgilerin frekans ve yüzdelik dağılımları görülmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya katılan Anadolu Lisesi öğrencilerinin Spora Bakış Açıları

Tablo 2, incelendiğinde bu anket çalışmasına katılan öğrencilerin spor yapmaları, spor yapmama nedenleri, hangi branşlarla ilgilendikleri, ailenin sporla ilgisi ve çevredeki spor tesislerine ilişkin frekans ve yüzdelik dağılımlar görülmektedir.

Tablo 2.1. Araştırmaya katılan Anadolu Lisesi öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Bakış Açıları

Tablo 2.1 incelendiğinde bu anket çalışmasına katılan öğrencilerin beden eğitimi dersini sevip sevmeme durumları, bu dersin kaç saat olmasını istedikleri, okul spor tesislerinin yeterlilik düzeyi ve sporun YGS – LYS sınavlarına hazırlanılmasına yönelik etki düzeylerine ilişkin frekans ve yüzdelik dağılımlar görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgulara bağlı olarak tartışma ve sonuca yer verilmiştir.

Teknolojinin gelişmesi sporu da etkilemiştir. Birçok spor dalı ilk doğdukları toplumlardan başka toplumlara kadar ulaşmışlardır[17]. Yapılan araştırmalar göstermiştir ki, insanı spora yönlendiren en temel etkenler ilgi, merak ve seçtiği spor dalını yapabilme yetisidir. Küçük yaşlarda babası farkında olmasa da çocuk onu izler ve eğer babası futbola ilgiliyse bunu görür, kendisinde futbola ilgi duymaya başlar[8].

Günümüzde ulusal ve uluslararası spor alanında söz sahibi olan ülkelerin büyük çoğunluğunun spor tesisleriyle ilgili problemlerini önemli ölçüde çözümlemiş oldukları görülmektedir[18]. Özel beden eğitimi Ve spor tesisleri yönetmeliğinin amacı; Türk sporunun geliştirilmesi, yaygınlaştırılması, sporcu sayısının artırılması için spora ilgili bütün kaynakları en etkili şekilde devreye sokmak üzere gerçek veya tüzel kişilerce beden eğitimi ve spor tesisleri kurulması ve bu tesislerin işletilmesi ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir[19].

Erol ve arkadaşlarının (2003), Bursa Nilüfer ilçesi ilköğretim okullarındaki öğrenci velilerinin beden eğitimi ve spora bakış açılarının incelenmesi ile ilgili araştırmalarında da velilerin beden eğitimi ve spor etkinliklerinde gereken ilgiyi göstermedikleri, ailelerin çocuklarını belirli zamanlarda spor faaliyetlerini yapmalarını hatırlatmadıkları, çocuklarını çok iyi yaptığı spor faaliyeti için ödüllendirmedikleri, spor gelişimleri hakkında konuşmadıkları, beden eğitimi ve spor etkinliklerine teşvik etmedikleri ve spor gelişimlerini takip etmedikleri bulunmuştur[24]. Almanya'da (Stucke ve Heim, 2006), spor dersinin durumunun incelenmesi için yapılan araştırmada velilerin spor dersinin çocukların gelişimi için anlamının ve öneminin değerlendirmeleri şu şekilde

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

bulmuşlardır. Velilerin ezici bir çoğunluğu, spor dersini çocuklarının gelişimi için önemli bulmaktadırlar[25]. Almanya'da yapılan çalışma bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir. Erol ve arkadaşlarının yaptığı çalışma ilköğretim okullarına yönelik bir araştırma olduğundan aynı sonucu almamış olabilir.

Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin sporu daha çok eğlenme amacıyla yaptıkları, sağlık yönünü ikinci plana attıkları görülmektedir. Milli eğitim müfredatındaki konular göz önünde bulundurularak, beden eğitimi derslerinde teorik kısımda sporun sağlık üzerine etkileri üzerinde durulması faydalı olabilir.

Ayrıca, spora yönlendirme ve spor branşı tercihinde, yakın çevrenin etkili olduğu, yakın çevredekilerin ve toplumda popüler olan sporların tercih edildiği görülmüştür.

Spor yapmada, en önemli etkenlerden biri olan çevre spor tesisleri ile okul spor tesislerinin yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Belirtiliği üzere Kanun ve Yönetmeliklerde devlet kağıt üzerinde her tür tedbiri almış fakat uygulamada sıkıntı olduğu ve yeterince özen gösterilmediği tespit edilmiştir. Çevre spor tesisleri ve okul spor tesislerine biraz daha hassasiyet gösterilmesi sporun yaygınlaşması ve sportif başarıların artmasına sebep olabileceği düşünülebilir.

KAYNAKLAR

3. Morpa spor ansiklopedisi (2005), 1, s.140,141, Morpa kültür yayınları Ltd.Ş., İstanbul.
4. Temel Britanica (1992). Temel eğitim ve kültür ansiklopedisi, cilt 3, s.114, İstanbul, Ana Yayıncılık A.Ş.
7. İnal A.N. (1998). Beden eğitimi ve spor bilimine giriş, s.1,4, Selçuk Üniversitesi yaşatma ve geliştirme vakfı yayınları:4, Konya.
8. Tükenmez M. (2011). Toplumbilim ve spor, Kaynak Yayınları 2.basım, s.31,41, İstanbul.
17. Baloğlu, B., Davutoğlu, A. (2009). Sporun Değişen Yüzü, Derin Yayınları, s.30, İstanbul.
18. Ramazanoğlu F., Ramazanoğlu N.(2000). Spor tesislerinin planlandırılması ve işletmesi, Spor Araştırmaları Dergisi, 4(3), 2-7.
19. Özel Beden Eğitimi Ve Spor Tesisleri Yönetmeliği – Resmi Gazete 15.10.1999/23847
24. Erol, s., Arabacı r., Acar Z. A. (2003), Bursa Nilüfer İlçesi İlköğretim okullarındaki öğrenci velilerinin beden eğitimi ve spora bakış açılarının incelenmesi, III. Ulusal beden eğitimi ve spor öğretmenliği olimpiik eğitim ve spor kültürü sempozyumu, 23-24 Mayıs, s. 33-41, Bursa.
25. Stucke C. und Heß R. (2006), Sportunterricht aus Elternsicht, Dsb-Sprint-Studie Eline Untersuchung zur Situation des Schulsports in Deutschlands, Deutscher Sportbund, Meyer und Meyer Verlag, s. 181-203.

**OKUL SPOR KULÜPLERİNİN GELİRLERİNİN İNCELENMESİ VE BU GELİRLERİNİN
ARTIRILMASINA YÖNELİK ÖNERİLER**

Faruk AKÇINAR, Mehmet GÜLLÜ, Serpil AKÇINAR, Ziya BAHADIR
(İnönü Üniversitesi BESYO / MALATYA)
farukakcinar44@hotmail.com

GİRİŞ

Öğrenciler okullarda çağın gerektirdiği bilgileri edinmekte, çeşitli beceriler kazanmakta ve olumlu tutum ve davranışlar edinmektedirler. Okullarda bu nitelikler ders içi ve ders dışı çalışmalarla kazandırılmaktadır. Ders içi çalışmalar, haftalık ders çizelgelerinde belirtilen çeşitli derslerin belirli ders saatlerinde programında belirtilen konu çalışmalarını kapsarken; ders dışı çalışmalar ise belirli gün ve hafta kutlamaları, sosyal kulüp çalışmaları, milli bayram kutlamaları vs. kapsamaktadır.

Bu ders dışı çalışmalar içerisinde en uzun soluklu olanları ise sosyal kulüp çalışmalarıdır. Sosyal kulüp çalışmaları, öğrencilerde güven ve sorumluluk duygusu geliştiren, onlarda yeni ilgi alanları oluşturmaya çalışan ve çeşitli beceriler kazandıran bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif çalışmalardır.

Sosyal kulüpler, Türk Millî Eğitimi'nin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin Atatürk ilke ve İnkılaplarına, Anayasanın başlangıcında ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı yurttaşlar olarak

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

yetişmelerine, yeteneklerini geliştirerek gerekli donanımı kazanmalarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla sosyal kulüpler okullarda öğrencilere aşağıda sayılan tutum, davranış ve becerilerin kazandırılmasına çalışılır (2569 STD. 2005):

- a) İnsan haklarına ve demokrasi ilkelerine saygı duyabilme,
- b) Kendini tanıyabilme, bireysel hedeflerini belirleyebilme, yeteneklerini geliştirebilme, bunları kendisinin ve toplumun yararına kullanabilme,
- c) Çevreyi koruma bilinciyle hareket edebilme,
- d) Kendine ve çevresindekilere güven duyabilme,
- e) Planlı çalışma alışkanlığı edinebilme, serbest zamanlarını etkin ve verimli değerlendirebilme,
- f) Girişimci olabilme ve bunu başarı ile sürdürebilme, yeni durum ve ortamlara uyabilme,
- g) Savurganlığı önleme ve tutumlu olabilme,
- h) Bireysel farklılıklara saygılı olabilme; farklı görüş, düşünce, inanç, anlayış ve kültürel değerleri hoşgörü ile karşılayabilme,
- ı) Aldığı görevi istekle yapabilme, sorumluluk alabilme,
- j) Bireysel olarak veya başkalarıyla iş birliği içinde çevresindeki toplumsal sorunlarla ilgilenebilme ve bunların çözümüne katkı sağlayacak nitelikte projeler geliştirebilme ve uygulayabilme,
- k) Grupça yapılan görevleri tamamlamak için istekle çalışabilme ve gruba karşı sorumluluk duyabilme

Her ders yılı başında yapılan öğretmenler kurulu tarafından okulda hangi sosyal kulüplerin (Sivil ve Savunma Kulübü, Kızılay Kulübü, Yeşilay Kulübü, Kültür ve Edebiyat Kulübü, Spor Kulübü vs.) çalışma yapacağı belirlenir. Bu sosyal kulüplerin sınıf duyuru panosuna asılır. Her öğrenci ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda sınıf öğretmeni tarafından bir sosyal kulübe seçilir. Sosyal kulüpler danışman bir öğretmen nezaretinde ayın birkaç kez toplanarak sosyal kulübün çalışma planına göre çeşitli çalışmalarda bulunurlar.

Bu sosyal kulüplerden biride spor kulübüdür. Spor kulübü bir beden eğitimi öğretmeni danışmanlığında yıl boyunca üyeleri ile birlikte çeşitli faaliyetlerde bulunur. Okul spor kulübü bu faaliyetleri 2336 sayılı Tebliğler Dergisinde yer alan "Okul Spor Kulübü Yönetmeliği"nde belirtilen göre görev ve yetkileri doğrultusunda yürütür. Spor kulübünün başlıca görevleri şunlardır (2336 STD, 1991):

- Sınıflar arası yarışmaları programa bağlar ve uygulanmasını sağlar.
- Her yıl, yıllık faaliyet programları ile millî eğitim müdürlüğünce (lig heyetinde) gönderilen program ve emirlere göre okul çalışma programlarını yapar, okullar arası yarışmalarda okulun katılacağı spor branşı ve kategorileri tespit eder, okul müdürünün onayına sunar ve ilgililere duyurur.
- Onaylanan yıllık çalışma programlarının bir örneğini okulun öğretime başladığı tarihi takip eden bir ay içinde millî eğitim müdürlüğüne gönderilmesini sağlar.
- Okullar arası spor faaliyetlerinin istenilen biçimde düzenlenmesine katkıda bulunur.
- Halk oyunları, eğlenceli oyunlar, müzikli ve müziksiz jimnastik ve spor gösterileri ile gelir getirici diğer faaliyetleri düzenler, yapılacak harcamalar için karar verir.
- Özel spor yarışmaları, inceleme gezileri ve spor gelişim kampları düzenler.
- Spor disiplinine uymayan öğrenciler hakkında gerekli önlemleri alır ve ilgili kurullara iletir.

Okul spor kulübü bu faaliyetleri yerine getirebilmesi için iyi bir bütçeye sahip olması gerekir. Okul Spor Kulübü Yönetmeliği'nin 25. Maddesinde okul spor kulübü bütçesi, gelir ve giderleri hakkında aşağıda belirtilen düzenlemeyi yapmıştır:

"Okul spor kolunun yıllık bütçesi bir öğretim yılı için düzenlenir. Spor kolunun gelirleri T.C. Merkez Bankasında, Merkez Bankasının şubesi bulunmayan yerlerde T.C.Ziraat Bankasında saklanır. Paralar bankadan yönetim kurulu başkanı veya yardımcısı ile saymanın ortak imzaları ile çekilir. Gelir ve giderleri aşağıda gösterilmiştir.

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

a) Gelirler:

- 1) Bakanlık tarafından gönderilecek ödeneklerden,
- 2) (Değişik; **Haziran 1997 - 2477 s.T.D.**) Kişi başına yılda, devlet memurları aylığına uygulanan kat sayı x 50 gösterge tutarı TL'nı geçmemek üzere spor kolu üyelerinin aidatlarından,
- 3) Okul kooperatifleri kârının % 5'inden,
- 4) Koruma derneklerinden,
- 5) Üyelerin, velilerin, Özel ve resmî kuruluşların bağışlarından,
- 6) Okul içinde ve dışında düzenlenecek piyango ve yarışma gelirlerinden,
- 7) Banka faizlerinden,
- 8) Çay, eğlence, şölen gibi faaliyetlerden elde edilen gelirlerden sağlanır,

b) Giderler;

- 1) Okula ait saha, tesis yapımı ve onarımına,
- 2) Yarışmaların düzenlenmesi ve yönetiminde görev alanların zorunlu harcamalarına,
- 3) Beden eğitimi dersleri, spor kolu faaliyetleri için gerekli görülen malzemelere,
- 4) Yarışmalar sonunda derece alan takım ve sporculara verilecek ödüllere,
- 5) Sporcu öğrencilerin antrenman, müsabaka, ulaşım, sağlık ve beslenme masraflarına, harcanır.

Spor kolları, gelirlerini aşan harcamalar yapamazlar ve bir sonraki bütçe yılına borç devredemezler."

Okul spor kulüpleri yukarıda belirtilen şartlar doğrultusunda her eğitim ve öğretim yılında gelir ve giderlerini iyi ayarlamak zorundadırlar. Çünkü okul spor kulüpleri bir sonraki eğitim ve öğretim yılına borç devredemezler. Bu nedenle okul spor kulüpleri bir ders yılı boyunca elde ettiği gelirler çerçevesinde harcamalarını yapmak zorundadır.

Bu harcamalar beden eğitimi dersi spor malzemeleri (çeşitli branşlarda toplar, huniler, pompa vs.), okul bahçesindeki veya spor salondaki oyun alan çizgilerinin yeniden boyanması, oyun malzemelerinin bakım ve onarımı, okul takımlarının giderleri (giyim, ulaşım vs.), sınıflar arası veya okullar arası yarışmada dereceye giren takımların ödüllendirilmesi vs. oluşturmaktadır.

Okul spor kulüplerinin bir eğitim ve öğretim yılı boyunca gelir ve giderleri iyi ayarlamadığı takdirde okul yönetimi ve spor kulübünü denetleyen müfettişlerce çeşitli inceleme ve soruşturmalar açılmaktadır. Bu inceleme ve soruşturmalar neticesinde de beden eğitimi öğretmeni başta olmak üzere çeşitli cezalar (uyarı, kınama vs.) verilmektedir.

Bu nedenle okul spor kulüpleri gelir ve giderlerini iyi ayarlamak zorundadırlar. Gelirleri doğrultusunda harcamalar yapmak zorundadırlar. Ancak okul spor kulüplerinin gelirleri bellidir. Bu gelirler artırıldığı oranda okul spor kulüpleri daha fazla ihtiyaçlarını karşılayacağı ortadadır. Yani bir okulda, okul spor kulübünün gelirleri ne kadar çok artarsa o okulda spor kulübü o oranda faaliyetlerini artıracaktır.

AMAÇ

Bu çalışmanın amacı mevcut kanun ve yönetmelikler dahilinde okul spor kulüplerinin gelirleri incelemek ve okul spor kulüplerinin gelirlerinin artırıcı öneriler sunmaktır.

YÖNTEM

Araştırma mevcut olan bir durumu tanımlamaya ve açıklamaya çalıştığından, araştırma betimsel bir araştırmadır.

Araştırma Grubunu Malatya, Elazığ, Diyarbakır, Kahramanmaraş ve Adıyaman illerinde görev yapan 25'i bayan ve 188'i erkek olmak üzere toplam 213 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır.

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen anket, 2'si beden eğitimi öğretmenlerin kişisel özellikleriyle ve 30'u konu ile olmak üzere 32 sorudan meydana gelmiştir. Geliştirme aşamasında ilk olarak 15 beden eğitimi öğretmeniyle okul spor kulübü gelirleri ile ilgili mülakat yapılmıştır. Mülakat sonucunda elde edilen bilgiler düzenlenerek 50 maddelik anket taslağı oluşturulmuştur. 4 akademisyen tarafından incelenen anket taslağı 30 maddeye düşürülmüştür. Maddelerin cevapları "Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum" şeklinde üçlü likert tipi ölçek halinde hazırlanmıştır.

Araştırmada elde edilen ham veriler düzenlenerek çapraz tablolarda yüzdeler halinde verilmiştir. Ayrıca beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet ve hizmet yıllarına göre anket sorularına verdikleri cevaplar arasında fark olup olmadığını 0,05 anlamlılık düzeyinde Chi-Square (χ^2) testi ile sınanmıştır.

BULGULAR

Araştırmada elde edilen ham veriler çeşitli istatistiksel işlemlerden geçirilmiş anlamlı bir hale getirilerek tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1: Ankete Katılan Beden Eğitimi Öğretmenlerin Cinsiyet ve Hizmet Yılları Dağılımları

Cinsiyet	f	%	Hizmet Yılı	f	%
Bayan	25	11,7	1-5 yıl	85	39,9
Erkek	188	88,3	6-10 yıl	100	46,9
Toplam	213	100	11-20 yıl	28	13,1
			Toplam	213	100

Tablo 1'de görüldüğü üzere ankete katılan beden eğitimi öğretmenlerinin % 11,7'si (25 kişi) bayan ve %88,3'ü (188 kişi) erkektir. Beden eğitimi öğretmenlerinin %39,9'u (85 kişi) 1-5 hizmet yılını, %46,9'u (100 kişi) 6-10 hizmet yılını ve %13,1'i (28 kişi) 11-20 hizmet yılını çalışmaktadır. Bu sonuç ankete katılan beden eğitimi öğretmenlerinin çoğunun erkek ve 6-10 hizmet yılı çalıştıklarını göstermektedir.

Tablo 2: Spor Kulübü Gelirlerinin Yeterliliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri

SIRA	SORULAR	N	ANKET CEVAPLARI					
			Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum	
			f	%	f	%	f	%
1	Mevcut spor kulübü gelirlerinin yeterli olduğuna inanıyorum.	213	191	89,7	17	8,0	5	2,3
2	Spor kulübü gelir kaynaklarının yeterli olduğuna inanıyorum.	213	196	92,0	13	6,1	4	1,9
3	Üyelerin, velilerin, özel ve resmi kuruluş bağışlarının yeterli olduğuna inanıyorum.	213	199	93,4	10	4,7	4	1,9
4	Bakanlık tarafından gönderilecek ödeneklerin yeterli olduğuna inanıyorum.	213	202	94,8	6	2,8	5	2,3
5	Kişi başına yılda devlet memurları aylığına uygulanan katsayı X 50 gösterge tutarı TL'yi geçmemek üzere toplanan aidatların yeterli olduğuna inanıyorum.	213	198	93,0	9	4,2	6	2,8
6	Okul kooperatifleri karının %5'inden elde edilen gelirin yeterli olduğuna inanıyorum.	213	202	94,8	8	3,8	3	1,4
7	Koruma derneklerin elde edilecek gelirlerin yeterli olduğuna inanıyorum.	213	200	93,9	7	3,3	6	2,8
8	Okul içi ve dışında düzenlenecek piyango ve yarışmalardan sağlanacak gelirlerin yeterli olduğuna inanıyorum.	213	199	93,4	8	3,8	6	2,8
9	Banka faizlerinden sağlanacak gelirlerin yeterli olduğuna inanıyorum.	213	194	91,1	12	5,6	7	3,3
10	Çay, eğlence, şölen gibi faaliyetlerden sağlanacak gelirlerin yeterli olacağına inanıyorum.	213	199	93,4	9	4,2	5	2,3

Tablo 2'de okul spor kulüpleri yönetmeliğinin 25. Maddesinde belirtilen gelir kalemleri ve bu gelir kalemlerinin yeterliliğine ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri yer almaktadır. Tabloya bakıldığında beden eğitimi öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun spor kulüplerinin gelir kalemlerinin tamamında elde edilen gelirin yeterli olduğuna katılmadıkları görülmektedir. Bu sonuç beden eğitimi öğretmenlerinin bir eğitim ve öğretim

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

yılı boyunca okulun beden eğitimi ve spor faaliyetleri için gerekli giderleri için okul spor kulüpleri yönetmelinde belirtilen gelirlerin yetersiz geldiğini göstermektedir.

Ayrıca beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine ve hizmet yıllarına göre okul spor kulüpleri gelirlerinin yeterliliğine ilişkin cevapları arasında farklılık olacağı düşünülerek Chi-Square (X²) Testi ile $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde test edilmiştir. Ancak test sonucunda hem öğretmenlerin cinsiyetleri arasında hem de hizmet yılları ile okul spor kulüplerinin gelirlerinin yeterliliğine ilişkin cevapları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı ($P>0,05$) görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin cinsiyetleri ve hizmet yılları farklı olsa da okul spor kulüpleri gelirlerinin yetersiz olduğu sonucunda hem fikir olduklarını göstermektedir.

Tablo 3: Spor Kulübü Gelirlerinin Artırılmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri

SIRA	SORULAR	n	ANKET CEVAPLARI					
			Katılmıyorm		Kararsızım		Katılıyorum	
			f	%	f	%	f	%
1	Okulda masa tenisi ile ilgili alt yapının kurularak öğrencilere kiralanması ile gelir elde edileceğine inanıyorum	213	20	9,4	10	4,7	183	85,9
2	Varsa okulun spor salonu veya bu amaçla kullanılan mekanların; düğün salonu, davetler vb. amaçlarla kiralanarak gelir elde edileceğine inanıyorum	213	23	10,8	12	5,6	178	83,6
3	Varsa okulun spor salonu veya bu amaçla kullanılan mekanların; takım çalışmaları, Beden Eğitimi ve Spor hazırlık kursları vb. amaçla kiralanarak gelir elde edileceğine inanıyorum	213	21	9,9	9	4,2	183	85,9
4	Okul bahçesinin veya okula ait alanların okul saatleri dışında, hafta sonları veya yaz tatillerinde otopark amaçlı kiralanarak gelir elde edileceğine inanıyorum	213	22	10,3	10	4,7	181	85,0
5	Okul içi turnuvalar düzenleyerek gelirlerin arttırılacağına inanıyorum	213	24	11,3	13	6,1	176	82,6
6	Okul Spor Kulüplerinde lisanslı sporcuların amatör veya profesyonel takımlara verilmesi ile gelir elde edileceğine inanıyorum.	213	20	9,4	2	0,9	191	89,7
7	Okulun bulunduğu il veya ilçede kamu kuruluşlarının imkanlarından faydalanarak gelir elde edileceğine inanıyorum.	213	19	8,9	13	6,1	181	85,0
8	Okul kulübünde faaliyet gösteren takımlara sponsor bulunarak gelir elde edileceğine inanıyorum	213	20	9,4	8	4,2	184	86,4
9	Turizm bölgesinde bulunan okullardaki okul spor kulüpleri üyelerinin turistlere rehberlik faaliyetlerinden sağlanacak gelirle katkı sağlanacağına inanıyorum	213	26	12,2	17	8,0	170	79,8
10	Turizm bölgelerinde bulunan okulların pansiyon ve bahçelerinin turistlere kiralanması ile gelir elde edileceğine inanıyorum	213	24	11,3	12	5,6	177	83,1
11	Okul kantinin işletilmesi veya kiralanmasından sağlanacak gelirlerin belli bir yüzdesinin spor kulüplerine aktarılması ile gelirlerin arttırılacağına inanıyorum.	213	27	12,7	12	5,6	174	81,7
12	Meslek Liselerinde bulunan Metal, Mobilya vb. gibi bölümlerin yaptığı ürünlerin satışı ile gelirlerin arttırılacağına inanıyorum.	213	26	12,2	10	4,7	177	83,1
13	Ekonomik durumu iyi olan öğrenci velilerinden sağlanacak katkılarla gelirlerin arttırılacağına inanıyorum.	213	23	10,8	9	4,2	181	85,0
14	Okula öğrenci kayıtları sırasında velilerin gönüllü yardımları ile gelirlerin arttırılacağına inanıyorum.	213	18	8,5	12	5,6	183	85,9
15	Okul kantinine "Spor Kulübüne Yardım Kutusu" adı altında bir kutu konularak gelirlerin arttırılacağına inanıyorum.	213	25	11,7	11	5,2	177	83,1
16	ÖSYM veya vb. kurumlar tarafından okulda yapılan sınavlarda okul önünde sınava yönelik ihtiyaçların sağlanacağı stantların açılması ile gelirlerin arttırılacağına inanıyorum.	213	18	8,5	9	4,2	186	87,3
17	Okulun adının ve ambleminin bulunduğu kıyafet, hediyelik eşya vb. ürünler yaptırılarak bu ürünlerin satışı ile gelirlerin arttırılacağına inanıyorum.	213	15	7,0	8	3,8	190	89,2
18	Okuldaki jimnastik takımının, açılış veya davetlerde yapacağı gösteriler ile gelirlerin arttırılacağına inanıyorum.	213	19	8,9	10	4,7	184	86,4
19	Tiyatro kulübünden faydalanarak belli aralıklarla okulda veya okullarda tiyatro gösterileri ile gelirlerin arttırılacağına inanıyorum.	213	22	10,3	12	5,6	179	84,0
20	Milli bayramlarda Atatürk posterleri veya o günün önemini belirten bayrak vb. satışı ile gelirlerin arttırılacağına inanıyorum.	213	22	10,3	9	4,2	182	85,4

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

Tablo 3'te beden eğitimi öğretmenlerinin okul spor kulüplerine haricen gelir artırıcı kalemler önerilmiş ve bu önerilen gelir kalemlerine beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri yer almaktadır. Tablo 3'e genel olarak bakıldığında beden eğitimi öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun yüksek oranlarda spor kulüplerine haricen önerilen gelir artırıcı kalemlerin kendi spor kulüplerinin gelirlerini artıracaklarına inandıkları görülmektedir.

Tablo 3'te dikkat çekici bir diğer konu ise beden eğitimi öğretmenlerinin %89,7'i (191 kişi) gelir artırıcı önerilerden en çok "Okul Spor Kulüplerinde lisanslı sporcuların amatör veya profesyonel takımlara verilmesi ile gelir elde edileceğine inanıyorum" önerisine (6. Madde) katıldıkları görülmüştür. Bu durum aslında çok manidar bir sonuçtur. Çünkü amatör veya profesyonel takımların alt yapılarının büyük bir çoğunluğu ilköğretim veya ortaöğretim okullarında okuyan öğrencilerden oluşmaktadır. Bu kulüplerin yetiştirme ücreti veya lisans izin işlemleri adı altında belli bir ücreti okulların spor kulüplerine vermeleri durumunda belki okul spor kulübünün bir yıllık bütçesi kadar gelir böyle sağlanacaktır. Yani bu önerinin yaşama geçirilmesi halinde okul spor kulüpleri büyük oranda gelirlerini artırmış olacaklardır.

Tablo 3'te de anlaşıldığı üzere beden eğitimi öğretmenleri okul spor kulüpleri yönetmeliğinde belirtilen gelir kalemleri dışında önerilen gelir artırıcı kalemlere büyük oranda sıcak bakmaktadırlar.

Ayrıca beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyetlerine ve hizmet yıllarına göre okul spor kulüpleri gelirlerinin artırılmasına ilişkin cevapları arasında farklılık olacağı düşünülerek Chi-Square (X²) Testi ile $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde test edilmiştir. Ancak test sonucunda hem öğretmenlerin hem cinsiyetleri hem de hizmet yılları ile okul spor kulüplerinin gelirlerinin artırılmasına ilişkin cevapları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı ($P>0,05$) görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin cinsiyetleri ve hizmet yılları farklı olsa da okul spor kulüpleri gelirlerinin artırılması yönündeki önerilerde hem fikir olduklarını göstermektedir.

SONUÇ

Bu araştırma beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri dahilinde okul spor kulüpleri gelirlerinin yeterliliğinin incelenmesi ve okul spor kulüp gelirlerin artırılmasına yönelik önerileri içermektedir.

Araştırma sonucunda beden eğitimi öğretmenlerinin okul spor kulüpleri yönetmeliğinin 25. Maddesinde belirtilen gelirler grubunun, beden eğitimi ve spor faaliyetleri giderlerinin karşılama yetersiz kaldığını göstermektedir. Bunlarla birlikte beden eğitimi öğretmeni okul spor kulübü bütçesine gelir getirecek her öneriye olumlu baktığı görülmektedir.

KAYNAKÇA

Tebliğler dergisi, 2336 Sayılı, 1991.

Tebliğler Dergisi, 2569 sayılı, 2005.

ORTAOKULDA ÇALIŞAN BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN OKULLARDA TUTULAN EVRAK VE DOSYALAR HAKKINDAKİ DÜŞÜNCELERİ

S. UĞRAŞ¹ M.GÜLLÜ¹ E.EROĞLU² G.ÖZEN²

(Alpaslan Ortaokulu MALATYA, İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu)
sinanugras@gmail.com

GİRİŞ ve AMAÇ

Günümüzde sisteminin bir gereği olarak eğitim ve öğretim hizmetlerinin belli bir şablon ve düzen dâhilinde hayata geçirilmesi gerekmektedir. Eğitim ve öğretimin planlama aşamasında, uygulanma safhasında ve bu uygulamaların değerlendirme kayda geçmesi büyük önem arz etmektedir. Bu kayıtlar sayesinde verilen eğitim hizmetlerin durumunun tespiti ve değerlendirilmesi daha kolaylaşır. Tutulan evraklar öğretmenlerin yaptıkları işlerin birer kanıtıdır. Bu yüzden eğitim sürecinde üretilen çok sayıda yazılı ve elektronik belgenin, öğrencilerin ve sistemin performansını izlemek, öğretmenler, öğrenciler, veliler ve yöneticilerle iletişim kurmak, neyin ne için yapıldığını rapor etmek üzere saklanması gerekir.

Bu doğrultuda eğitim kurumlarında belgelerin sistematik bir şekilde yönetilmeleriyle faydalar sağlanabilir. Bunlar, politikaların oluşturulmasını desteklemek, okulda yapılan işlerin tutarlı ve adaletli olmasına yardımcı

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

olmak, hukuki destek sağlamak, verimsizliğin ve israfın azalması ile maliyet, yer, malzeme ve zaman tasarrufu sağlamak, karar verme yeteneğinin ve kanıtlanabilirliğin artması ile karar vermeyi desteklemek, yasal şartlara uyulmasını sağlamak gibi birçok yarar sayılabilir. (TÜMER ve KÜLCÜ 2010).

Beden eğitimi öğretmenlerinin, dosya ve evrakların tutulması ile ilgili tutumlarını, bu evrakları hazırlamada kullandıkları kaynakları, hazırlama evresinde karşılaştıkları problemleri, bu kayıtlara verdikleri önem hakkında düşüncelerini öğrenebilmektir.

Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin hazırlamaları gereken bu evraklar hakkında düşüncelerini öğrenmektir. Bu sayede beden eğitimi öğretmenlerinin hazırladıkları bu dosyalar hakkında olumlu ya da olumsuz düşüncelerinin tespiti amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Bu araştırmada nitel araştırma deseni olarak *durum çalışması* deseni kullanılmıştır. Durum çalışması, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan görgül bir araştırma desendir (ŞİMŞEK ve YILDIRIM 2011).

Araştırma örneklemini Malatya il merkezinde bulunan 12'si resmi ve 8'i özel okulda çalışan beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini oluşturan ilköğretim okullarında görev yapan 20 beden eğitimi öğretmeni ile ortalama 1 (bir) saatlik ayrı ayrı görüşme yapılmıştır. Görüşmeler araştırmacı tarafından geliştirilen *yarı yapılandırılmış görüşme formu* ile yapılmış ve ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Beden eğitimi öğretmenleri ile görüşmeler yapıldıktan sonra öğretmenlerden araştırma konusu ile ilgili olan ve son üç sene içerisinde hazırlamış oldukları evrak ve dokümanlar (yıllık plan, günlük plan, zümre toplantı tutanakları vs.) istenmiştir. Elde edilen bu veriler, nitel veri analizlerinden *betimsel analiz* ve *içerik analizi* ile çözümlenmiştir.

BULGULAR

Çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin verdiği cevaplar sonucunda 5 ana tema ve bunların alt temaları ortaya çıkmıştır. Bunlar, Plan, ölçme ve değerlendirme, rehberlik, spor kulübü, öğretmen görüşleri olarak ortaya çıkmıştır.

Plan kavramı :Beden eğitimi öğretmenlerinin yıllık plan, ders planı, zümre toplantı tutanakları, şube öğretmenler kurulu tutanakları ile ilgili düşüncelerini yansıtan veriler tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Doğrudan alıntılar	Ortaya çıkan kavramlar
"İnternette indirdiğim planları, okulum salonsuz olduğu için birde malzeme durumuna göre uyarlayıp kendi okul şartlarıma uygun hale getiriyorum" (B.E.Ö.4).	*Arkadaş
"İnternette salonlu okul şablonu olan hazır planlar var onları kullanıyorum" (B.E.Ö.7).	* Uyarlama
"Fazladan bir iş yükü olduğunu düşünmüyorum. İnternette aldığım şablonu salonsuz okul olduğu için kendi okuluma uyarlıyorum. Branş derslerine ağırlık veriyorum" (B.E.Ö.8).	*İnternet
"Bence gerekliliğine inanıyorum. Dersin daha düzenli olması açısından önemli. İnternette yararlanıyorum"(B.E.Ö.12).	*Salonlu okul
"Günlük planı zorunluluktan yapıyorum" (B.E.Ö.10)	*Salonsuz okul
	*Malzeme durumu
	*Gerekli görme
	*Zorunluluk

. Ölçme ve değerlendirme kavramı:

Tablo2

Doğrudan alıntılar	Ortaya çıkan kavramlar
"Bu formları kullanıyorum. Gerekliliği konusunda bazen şüpheye düşüyorum" (B.E.Ö.3).	*İş yükü
"Kağıt üzerinde olması gerektiği için yapıyorum. Angarya iş başka bir şey değil. Herhangi bir faydası	* Öğrencinin gelişiminin takibi

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)

<i>olduğunu düşünmüyorum” (B.E.Ö.4).</i> <i>“Gerekliliğine inandığım için yapıyorum. Ben öğrencinin ders içi performansının ölçülmesi gerektiğini düşünüyorum. Performans ödevlerini ise öğrencinin teorik olarak geliştirdiğini düşünüyorum. Öğrenci gelişimi açısından önemli” (B.E.Ö.7).</i> <i>“Açıkçası müfettiş ister diye bunları hazırlıyorum. Çünkü derste yeterince değerlendirme şansımız oluyor. Yeterince dönüt alabiliyoruz. Bence bu ölçek ve formlara gerek yok”</i>	<i>*Gerek yok</i> <i>*İdare baskısı</i> <i>*Müfettiş baskısı</i>
--	--

Rehberlik Kavramı: Katılımcıların cevapları doğrultusunda rehberlik teması bununla ilgili bazı alt kavramlar ortaya çıkmıştır. Bunlarla ilgili veriler tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Rehberlik teması

Doğrudan alıntılar	Ortaya çıkan kavramlar
<i>“Bazı evraklar çok gerekli ama bazılarının zaman kaybından başka bir şey olduğunu düşünmüyorum. Örnek olarak öğrencilere zorla kitap okumalarını isteyip onlardan özetlerini her ay çıkarmalarını istiyoruz. Bunun gibi birçok örnek var. Yapmam gereken birçok iş varken bu evrakların bazılarını gereksiz görüyorum” (B.E.Ö.1).</i>	<i>*Gerekli</i> <i>*İdare ve müfettiş baskısı</i> <i>*Çok fazla evrak</i>
<i>“Bence bazıları gerekli ama yaparken biraz fazla zaman alıyor. Bazı formları idare ve müfettişle sıkıntı yaşamamak için zorunluluktan yapıyorum Bir de sorumluluğu çok fazla. İdare vermese hiç yapmam. Bu yüzden sınıf öğretmenliği almamaya çalışıyorum” (B.E.Ö.14).</i>	<i>*Zaman kaybı</i> <i>*Sorunlu sınıflar</i>
<i>* Bence hemen hemen hepsi gerekli ama yaparken biraz fazla zaman alıyor. Bir de sorumluluğu çok fazla. Bu yüzden sınıf öğretmenliği almamaya çalışıyorum (B.E.Ö.10).</i>	

SONUÇ

Bu çalışmanın sonucunda şu sonuçlara varılabilir. Beden eğitimi öğretmenleri yıllık plan, ders planı, egzersiz planının gerekliliğine inanmaktadırlar. Beden eğitimi öğretmenleri, kaynak olarak internetten temin ettiği planları kullanmaktadırlar. Ancak çalışmaya katılan öğretmenlerin hemen hemen hepsinin planların gerekliliğine inanmalarına rağmen bazı beden eğitimi öğretmenlerinin planlara uymadığı gözlemlenmiştir. Spor kulübü ile ilgili verilerde katılımcılar, bu evrakları düzenli tutmaya özen gösterdikleri ve önemli bulduklarını belirtmişlerdir. Özel okullarda çalışan öğretmenlerde ise bu evraklardan tutulmasından ziyade sosyal etkinlikleri önemli bulmaları devlet ve özel okullar arasında yönetim anlayışları farkının olduğunun bir kanıtı olarak gösterilebilir.

Bu çalışma sonucunda birçok öğretmenin dosyanın gereksiz iş yükü ve zaman kaybı olarak görmesi değerlendirilmesi gereken bir konudur. Bu çalışmanın genişletilerek gereksiz görülen evrakların net bir şekilde tespit edilmesi sağlanabilir.

Bu sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda şu önerilerde bulunulabilir.

- Milli eğitim bakanlığının bu dosya ve evrakların gerekliliği üzerine öğretmenleri eğitici bilgilendirme çalışmaları veya seminerler yapması önerilebilir.
- Öğretmenlerin hangi dosyaları gerekli ve gereksiz gördüklerinin tespit edilerek ve onlarında görüşleri alınarak yeni bir düzenlemenin yapılması düşünülebilir.
- E-okul sisteminin getirdiği avantajları diğer alanlarda da kullanılması önerilebilir.
- Özellikle sınıf rehberliği ile ilgili dokümanların sayısı azaltılabilir.
- Lisans döneminde dosya ve evrakların tutulması ile Mebbis hakkında yeterli bilginin verilmesi önerilebilir.

KAYNAKÇA

1. ALABİ, T.O. (2008). Methods of record keeping, storage and retrieval system. Yahaya L.A, Shenu R.A. ve Oniye O.A. (Ed.).
2. DEMİRDÖĞEN (2006) Öğretmen Görev ve Sorumlulukları, Nevşehir.
3. Ders dışı eğitim çalışmaları yönetmeliği
4. ŞİMŞEK, H. ve YILDIRIM, A. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık
5. Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Okul Spor Kulüpleri Yönetmeliği.
6. Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği.
7. TÜMER ve KÜLCÜ (2010) İlk ve Ortaöğretim Okullarında Belge Yönetimi Programları ve Türkiye'deki Durumu <http://tk.kutuphaneci.org.tr/index.php/tk/article/view/2220>

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN HAFİF ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUKLARIN KABA VE İNCE MOTOR BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nevzat Demirci, Erdal Demirci, Pervin Toptaş Demirci, Ali Osman Engin

(Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü/ KARS)

nevzatdemirci44@hotmail.com

GİRİŞ

Öğrenme güçlüğü, kişinin zihinsel geriliği olmamasına karşın akademik geriliğinin olmasıdır. Öğrenme güçlüğü açık olmayan psikolojik ve nörolojik etmenler sonucu çocuğun akademik programlarda, dilde, zihinsel süreçlerde ve motorsal gelişim düzeylerinde normal gelişiminin önemli ölçüde bozulması durumudur (Özmen, 2010: 336). Bu nedenle, eğitimden beklenen bireylerin, gizli güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkararak en üst düzeyde geliştirilmesine yardım edebilmektir. Bireyleri bedensel, zihinsel, duygusal ve toplumsal yönleriyle bir bütün olarak yetiştirmek, modern eğitimin temel ilkelerindendir (Yaylacı, 1998). Öğrenme güçlüğü olan çocukların aktif ve sağlıklı bir yaşam biçimi için gerekli olan bilgi, beceri ve tutumları kendiliğinden geliştiremezler. Bu gelişim ancak öğrenme süreci içerisinde mümkün olabilmektedir. Öğrenme, çocukluk döneminde bir yaşam biçimi haline getirilmelidir (Education, 2006). Dolayısıyla; özel öğrenme güçlüğü olan çocukların yetersizliği, engeli, ne olursa olsun her yaşta ve cinsiyette temel hak olan eğitim hizmeti mutlak yapılmalıdır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada; Kars Rehberlik ve Araştırma Merkezin (RAM) den raporlu, özel öğrenme güçlüğü olan çocukların kaba ve ince motor becerilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın çalışma evrenini Kars Rehberlik ve Araştırma Merkezin (RAM) den raporlu olan ve rehabilitasyon merkezlerinde eğitim alan öğrenme güçlüğü olan 99 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmadan önce gerekli izinler alınmıştır. Veri toplama aracı olarak Özel Eğitim Rehberlik ve Araştırma Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün özel öğrenme güçlüğü destek eğitim programında belirtilen eğitim programı içerisinde kaba ve ince motor becerilerin değerlendirilmesi ile ilgili motor koordinasyon alan testi uygulandı. Özel Öğrenme Güçlüğü Destek Eğitim Programı'ndaki ölçme ve değerlendirme süreci; kaba değerlendirme, öğretim öncesi değerlendirme, öğretim sürecini (ders saati) değerlendirme, son değerlendirme ve öğretim sonrası (dönem sonu) değerlendirme aşamalarından oluşmaktadır. Verilerin çözümlenmesinde; Araştırmanın temel amacı doğrultusunda alınan yanıtlar ışığında SPSS paket istatistik programı kullanılarak önce veri tabanı oluşturulmuştur. Elde edilen verilerin istatistiksel olarak frekans (f) ve yüzde (%) dağılımı hesaplanmıştır ve ilişkilendirmelerde ise t-testi analizi yapılarak sonuçların yorumlanmasında 0.05 anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

BULGULAR VE SONUÇ

Özel öğrenme güçlüğü çeken çocukların kaba değerlendirme sonucuna göre, öğrencilerin %76'nın kaba motor ve ince motor beceriler ile ilgili çeşitli sorunlar yaşadığı görülmektedir. Özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin tekrarladıkça otomatikleşmesi öngörülen motor becerilerde sorun yaşadıkları, el tercinde geciktikleri (sağ ve sol eli karışık kullanmak), yap boz, küpler, lego gibi oyuncaklarla oynamada zorlandıkları belirlendi. Kaba motor becerilerde ve koordinasyonda (ritmik hareket etmek, el çırpma, merdiven inip-çıkma, sek sek oynamak,

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

zıplamak, top atmak yakalamak, ip atlamak ve bisiklet sürmek vb.) sorunlar yaşadıkları gözlemlendi. Kaba değerlendirme, öğretim öncesi değerlendirme, öğretim sürecini (ders saati) değerlendirme, son değerlendirme ve öğretim sonrası (dönem sonu) değerlendirme sonuçları karşılaştırıldığında öğretim öncesi ile öğretim sonrası değerlendirme arasında $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı sonuçlar elde edildi. Sonuç olarak; öğrenme güçlüğü çeken çocukta, en iyi tedavi eğitimidir. Bahsedilen yöntem okulda alınan eğitimden farklıdır. Daha çok özel bir eğitim içermektedir. Bu eğitimde çocuğun yaşadığı kaba ve ince motor beceriler ve koordinasyon gibi gelişimleri desteklenerek, ilerleme kaydetmek amaçlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çocuklarda Öğrenme Güçlüğü, Kaba ve İnce Motor, Beceri

KAYNAKLAR

- EDUCATION, Alberta, (2006). Daily Physical Activity: A Handbook for Grades 1-9 Schools. Alberta, Canada.
- ÖZMEN, Rüya Güzel (2010). Özel Eğitime Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim, Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrenciler, Pegem Yayınevi.
- YAYLACI, Filiz (1998). İlköğretim okulları beden eğitimi dersi öğretim programının değerlendirilmesi. Afyon Kocatepe Üniversitesi-Sosyal Bilimler Dergisi, (1): 95-106.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Özlem SUSAMIŞ, Ali AKTAŞ, Leyla SARAÇ
(Mersin Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Mersin)
e-posta: aliaktas@mersin.edu.tr

GİRİŞ VE AMAÇ

Rekreasyon serbest zamanların değerlendirilmesi olarak yaygın bir biçimde kullanılmaktadır. Bireylerin bu zaman diliminde vakit ayıracakları aktivitelerin bireyin çeşitli açılardan gelişimine katkıda bulunması önemlidir. Geleceğin öğretmen adaylarının da serbest zamanlarını ne şekilde değerlendirdikleri öğrencilerine model olacakları için önem taşımaktadır. Bu nedenle bu araştırmanın amacı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören kadın ve erkek öğrencilerin serbest zaman etkinliklerinin incelenmesidir.

YÖNTEM

Katılımcılar

Araştırmaya 2011-2012 Eğitim- Öğretim yılı Bahar döneminde Mersin Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören 72 kadın ($\bar{x}_{yaş} = 21.54 \pm 3.04$), 77 erkek ($\bar{x}_{yaş} = 21.88 \pm 2.05$) olmak üzere toplam 149 öğrenci ($\bar{x}_{yaş} = 21.72 \pm 2.58$) katılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin boş zamanlarını ne şekilde değerlendirdiklerine yönelik bilgilerin toplanması amacı ile Müftüler (2008) tarafından geliştirilmiş olan "Rekreasyon Tercih Listesi" kullanılmıştır. Bu listede 49 farklı etkinlik içerilmiş ve öğrencilerden okul, ders ve çalışma dışında kalan serbest zamanlarında yapmayı en çok tercih ettikleri etkinlikleri işaretlemeleri istenmiştir. 49 etkinlik "sosyo-kültürel etkinlikler (11 etkinlik)", "sanatsal etkinlikler (7 etkinlik)", "sportif etkinlikler (21 etkinlik)", ve "bireysel etkinlikler" ana başlıkları altında toplanmıştır.

Veri Toplama İşlemi

Bu araştırmada kullanılan "Rekreasyon Tercih Listesi" 2011-2012 Eğitim- Öğretim Bahar döneminde uygulanmıştır. Ölçek uygulanmadan önce Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ders programı incelenmiş ve uygun ders saatleri belirlenmiştir. Belirlenen derslerin öğretim elemanlarına ölçek hakkında bilgi verilmiş, uygulama süresi belirtilmiş ve öğretim elemanlarından uygulama için izin istenmiştir. Öğrencilere "Rekreasyon Tercih Listesi" uygulanmadan önce liste hakkında bilgi verilmiş ve sadece katılmaya gönüllü olan öğrencilere uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Rekreasyon Tercih Listesi ile toplanan verilerin analizinde SPSS 11.5 (Statistical Package for Social Science) istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı istatistik teknikleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırma bulguları *kadın* katılımcıların en fazla tercih ettikleri 3 sosyo-kültürel etkinliğin ise sırası ile kitap, gazete veya dergi okumak (N= 59), arkadaşlarla eğlence yerlerine gitmek (N= 48) ve seyahat etmek (N= 48) olduğunu; erkek katılımcılar tarafından en fazla tercih edilen 3 sosyo-kültürel etkinliğin ise sırası ile arkadaşlarla spor müsabakalarına gitmek (N= 58), arkadaşlarla eğlence yerlerine gitmek (N= 56) ve kitap, gazete veya dergi okumak (N= 55) olduğunu ortaya koymuştur. Bunun yanında hem kadın hem de erkek katılımcılar tarafından en fazla tercih edilen 3 sosyo-kültürel etkinlik sırası ile kitap, gazete veya dergi okumak (N= 114), arkadaşlarla eğlence yerlerine gitmek (N= 104) ve arkadaşlarla spor müsabakalarına gitmek (N= 104) olarak belirlenmiştir (Tablo 1).

Sanatsal etkinliklerden hem kadın hem de erkek katılımcılar tarafından en fazla tercih edilen 3 etkinlik sırası ile müzik dinlemek ($N_{kadın}= 62$, $N_{erkek}= 63$), sinema, konser vb. gitmek ($N_{kadın}= 50$, $N_{erkek}= 50$) ve fotoğrafçılık ile uğraşmak ($N_{kadın}= 24$, $N_{erkek}= 19$) olarak bulunmuştur (Tablo 1).

Kadın katılımcıların en fazla tercih ettikleri 3 sportif etkinlik sırası ile egzersiz yapmak (N= 44), futbol, basketbol vb. takım sporları (N= 39) ve parkta veya doğada yürüyüş (N= 34) olarak bulunmuş; *erkek* katılımcıların en fazla tercih ettikleri 3 etkinlik ise sırası ile futbol, basketbol vb. takım sporları (N= 60), egzersiz yapmak (N= 42) ve tenis, masa tenisi, badminton, squash (N= 41) olarak bulunmuştur. Hem kadın hem de erkek katılımcılar tarafından en fazla tercih edilen 3 etkinlik de sırası ile basketbol vb. takım sporları (N= 99), egzersiz yapmak (N= 86) ve tenis, masa tenisi, badminton, squash (N= 70) olarak ortaya çıkmıştır. *Kadın* katılımcılar tarafından en az tercih edilen 3 sportif etkinlik boks veya güreş (N= 4), kaya veya yapay duvar tırmanışı (N= 4) ve yoga yapmak (N= 5) olarak bulunurken, *erkek* katılımcıların en az tercih ettikleri 3 sportif etkinlik yoga yapmak (N= 6), kaya veya yapay duvar tırmanışı (N= 6), boks veya güreş ve aerobik, aerobik dans, step-aerobik (N= 8) olarak ortaya konmuştur (Tablo 1).

Bireysel etkinliklerden *kadın* katılımcılar tarafından en fazla tercih edilen 3 etkinlik sırası ile evde vakit geçirmek (N= 47), televizyon seyretmek (N= 45) ve ev işleri ile uğraşmak ve yemek yapmak (N= 41) iken; *erkek* katılımcılar tarafından en fazla tercih edilen 3 etkinlik sırası ile televizyon seyretmek (N= 51), evde vakit geçirmek (N= 50), bilgisayar oyunları oynamak (N= 42) olarak bulunmuştur. Hem kadın hem de erkek katılımcılar tarafından en fazla tercih edilen 3 etkinlik sırası ile evde vakit geçirmek (N= 97), televizyon seyretmek (N= 96) ve ev işleri ile uğraşmak (N= 68) olarak ortaya çıkmıştır (Tablo 1).

SONUÇ

Araştırma sonucunda, kadın ve erkek katılımcılar tarafından en fazla tercih edilen rekreasyon etkinliklerinin benzerlik gösterdiği ortaya çıkmıştır. Üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklerinin çeşitlilik göstermesi için gerekli programların organize edilmesi gereklidir.

Tablo 1. Kadın ve erkek öğrencilerin rekreasyon tercihlerine göre dağılımı

	Kadın (N)	Erkek (N)	Toplam (N)
Sosyo-kültürel etkinlikler			
Kitap, gazete veya dergi okumak	59	55	114
Arkadaşlarla eğlence yerlerine gitmek	48	56	104
Arkadaşlarla spor müsabakalarına gitmek	46	58	104
Seyahat etmek	48	52	100
Arkadaşlarla pikniğe gitmek ve/veya kamp yapmak	45	43	88
Aile, arkadaş veya akraba toplantılarına katılmak	41	44	85
Özel ilgi alanı kurslarına katılmak	36	27	63
Sosyal ve gönüllü işlerde çalışmak	28	30	58
Arkadaşlarla kağıt oyunları oynamak	14	41	55
Klüp, parti veya derneğe aktif olarak katılmak	21	27	48
Koro çalışmalarına katılmak	1	12	13
Sanatsal etkinlikler			
Müzik dinlemek	62	63	125
Sinema, konser vb. gitmek	50	50	100

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

Fotoğrafçılık ile uğraşmak	24	19	43
Müzik aleti çalmak	20	17	37
Resim, heykel veya seramik yapmak	14	11	25
El sanatı ile uğraşmak	12	9	21
Şiir, hikaye vb. yazmak	13	7	20
Sportif etkinlikler			
Takım sporları (futbol, basketbol vb.)	39	60	99
Egzersiz yapmak	44	42	86
Tenis, masa tenisi, badminton, squash	29	41	70
Hafif tempolu koşu (jogging)	29	37	66
Parkta veya doğada yürüyüş	34	28	62
Cimnastik	33	29	62
Bisiklete binmek	30	28	58
Egzersiz amaçlı yürüyüş	31	19	50
Dans çalışmalarına gitmek	29	17	46
Su sporları (yüzme, sörf, dalış vb.)	22	24	46
Bilardo, dart veya satranç oynamak	19	26	45
Fitness/fiziksel antrenman	24	20	44
Aerobik, aerobik dans, step-aerobik	27	8	35
Vücut geliştirme	7	26	33
Avcılık veya balıkçılık	9	18	27
Dağcılık	11	16	27
Savunma sporları (judo, karate vb.)	11	13	24
Ata binmek	10	13	23
Boks veya güreş	4	8	12
Yoga yapmak	5	6	11
Kaya veya yapay duvar tırmanışı	4	6	10
Bireysel etkinlikler			
Evde vakit geçirmek	47	50	97
Televizyon seyretmek	45	51	96
Ev işleri ile uğraşmak	41	27	68
Yemek yapma	41	25	66
Bilgisayar oyunları oynamak	23	42	65
Kendi kendine çalışmak	33	29	62
Dinlenme, hiçbir şey yapmamak	27	30	57
Doğa ile iç içe olmak	21	26	47
Bahçe ile uğraşmak	15	22	37
El-ışi (örgü, tığ, dikiş-nakış vb.) ile uğraşmak	7	6	13

KAYNAKLAR

Müftüler, M. (2008). Muğla Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin çoklu zeka alanlarına göre rekreasyon tercihlerinin belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ NAMUS ADINA KADINA UYGULANAN ŞİDDETE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Emrah ÖZER Leyla SARAÇ Eda MUŞTU
(Mersin Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Mersin)
e-posta: eda.mustu@hotmail.com

GİRİŞ VE AMAÇ

Sözlük anlamı ile “bir toplum içinde ahlak kurallarına ve toplumsal değerlere bağlılık” (TDK, 2013) olarak tanımlanan namus kavramı cinsel davranışa ilişkin ve cinsel sakıncayı gerektiren gelenek ve görenekler olarak da açıklanmaktadır (Bilgili ve Vural, 2011). Bu kapsamda kadınlara başka erkeklerle konuşmama, iletişim kurmama, ailenin onayladığı erkeklerle evlenme, evlilik dışı hamile kalmama, erkeklerle el ele tutuşmama, sinemaya gitmeme vb. rolü yüklenirken, erkeklere de kadınların beklenen rollere aykırı davranışlar sergilemelerini sağlama (namusu koruma) rolü yüklenmektedir. Bunun sağlanması için de gerektiğinde şiddet uygulanması, hatta cinayet işlenmesi olağan bir davranış gibi algılanmaktadır (Bilgili ve Vural, 2011). Polis raporlarına göre 2000-

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

2005 yılları arasında töre kavramı içinde meydana gelen cinayet olaylarının nedenleri arasında namus %29 oranla ilk sırada yer almaktadır. Namus adına kadına uygulanan şiddet toplumumuzda önemli bir sorun olarak göze çarpmaktadır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören kadın ve erkek öğrencilerin namus adına kadına uygulanan şiddete yönelik tutumlarının incelenmesidir.

YÖNTEM

Katılımcılar

Araştırmaya 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılı Güz döneminde Mersin Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda %26.6'sı 1., %27.4'ü 2., %21'i 3. ve %25'i 4. sınıfta öğrenim gören 58 kadın ($\bar{x}_{yaş} = 20.64 \pm 1.70$), 67 erkek ($\bar{x}_{yaş} = 21.85 \pm 2.01$) olmak üzere toplam 124 öğrenci ($\bar{x}_{yaş} = 21.28 \pm 1.96$) katılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplamak amacı ile Işık ve Sakallı-Uğurlu (2009) tarafından geliştirilen Namus adına Kadına Uygulanan Şiddete yönelik Tutumlar Ölçeği-NKUŞTÖ" kullanılmıştır. Ölçekte 14 madde bulunmakta ve katılımcılardan her bir maddeye ne derece katıldıklarını 6'lı (1= hiç katılmıyorum, 6= çok katılıyorum) Likert tipinde geliştirilen ölçekte belirtmeleri istenmiştir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 14, en yüksek puan ise 84'tür. Ölçekten elde edilen yüksek puanlar namus adına kadına uygulanan şiddete ilişkin olumlu tutumu ifade etmektedir. Işık ve Sakallı-Uğurlu ölçeğin Cronbach Alfa katsayısını .91 olarak bulmuşlardır. Bu çalışmada ise alfa değeri .80 olarak bulunmuştur.

Veri Toplama İşlemi

Bu araştırmada kullanılan "Namus adına Kadına Uygulanan Şiddete yönelik Tutumlar Ölçeği" 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılı Güz döneminde uygulanmıştır. Ölçek uygulanmadan önce Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ders programı incelenerek uygun ders saatleri belirlenmiştir. Belirlenen derslerin öğretim elemanlarından ölçeğin uygulanması için izin istenmiştir. Öğrencilere de uygulanmadan önce çalışma hakkında bilgi verilmiş, öğrencilerin cevaplamalarını içten ve samimi bir şekilde yapmaları ve verdikleri cevapların gizliliği üzerine vurgu yapılmış ve ölçek yalnızca katılmaya gönüllü olan öğrencilere uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Namus adına Kadına Uygulanan Şiddete yönelik Tutumlar Ölçeği ile toplanan verilerin analizinde SPSS 11.5 (Statistical Package for Social Science) istatistik paket programı kullanılmıştır. Ölçek ve kişisel bilgilerle ilgili verilerin çözümlenmesinde t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) teknikleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan kadın ve erkek beden eğitimi öğretmen adaylarının namus adına kadına uygulanan şiddete yönelik tutum puanları arasında fark olup olmadığının belirlenmesi amacı ile bağımsız t-testi uygulanmış ve elde edilen sonuçlar kadın ve erkek öğrencilerin tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur, $t(122) = 2.58$, $p = .01$. Erkek adayların tutum puanları ($\bar{x} = 35.23 \pm 12.63$) kadın adayların tutumlarından ($\bar{x} = 29.98 \pm 9.60$) daha yüksek ve olumludur (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların namus adına kadına uygulanan şiddete yönelik tutum puanlarının cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	t
Kadın	58	29.98	9.60	2.58*
Erkek	66	35.23	12.63	

* $p < .05$

Araştırmaya katılan 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğretmen adaylarının namus adına kadına uygulanan şiddete yönelik tutum puanları arasında fark olup olmadığının belirlenmesi amacı ile tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmış ve elde edilen sonuçlar 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymuştur, $F(3, 120) = 1.17$, $p = .33$. 1. sınıf ($\bar{x} = 31.85 \pm 11.61$), 2. sınıf ($\bar{x} = 31.56 \pm 9.94$), 3. sınıf ($\bar{x} = 31.54 \pm 10.06$) ve 4. sınıf öğrencilerinin tutum puanları ($\bar{x} = 36.13 \pm 14.03$) benzerlik göstermiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların namus adına kadına uygulanan şiddete yönelik tutum puanlarının sınıflara göre dağılımı

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

Sınıf	N	$\bar{x}$	SS	F
1. sınıf	33	31.85	11.61	
2. sınıf	34	31.56	9.94	
3. sınıf	26	31.54	10.06	1.17
4. sınıf	31	36.13	14.03	
Toplam	124	32.77	11.57	

SONUÇ

Araştırma sonuçları Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören kadın ve erkek öğrencilerin namus adına kadına uygulanan şiddete yönelik tutum puanları arasında fark bulunmuş ve kadın katılımcıların tutum puanlarının erkeklere oranla daha düşük (olumsuz) olduğu ortaya konmuştur. Bu bulgular namus adına kadına uygulanan şiddet konusunda kadınların daha tutucu oldukları şeklinde yorumlanabilir. Bu durum da, günümüze dek süregelen namus ve buna bağlı olarak şiddet konularının kadınların sahiplenmesi sonucu ortadan kalkmadığını düşündürmektedir. Sınıflara göre incelendiğinde de öğrencilerin namus adına kadına uygulanan şiddete yönelik tutum puanları arasında fark bulunmamıştır. Bunun nedeni olarak da öğrencilerin 4 yıl süresince aldıkları eğitim kapsamında namus adına kadına uygulanan şiddete yönelik herhangi bir eğitim almadıkları gösterilebilir.

KAYNAKLAR

- Bilgili, N., Vural, G. (2011). Kadına yönelik şiddetin en ağır biçimi: Namus cinayetleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(1) 66-72.
- Göztepe, E. (2005). Namus cinayetlerinin hukuki boyutu: Yeni türk ceza kanunu'nun bir değerlendirmesi. *TBB Dergisi*, 59, 29-48.
- Işık, R., Sakallı-Uğurlu, N. (2009). Namusa ve namus adına kadına uygulanan şiddete ilişkin tutumlar ölçeklerinin öğrenci örneklemiyle geliştirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 12(24), 16-24.

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ İNTERNET BAĞIMLILIĞI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Didem DURGAÇ, Nejat ÇEVİRMECİ, Leyla SARAÇ

(Mersin Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Mersin)
e-posta: nejatcevirmece@gmail.com

GİRİŞ VE AMAÇ

İnternet bağımlılığı internetin kontrol dışı ve zararlı kullanımı biçiminde tanımlanmaktadır (Öztürk, Odabaşıoğlu, Eraslan, Genç, Kalyoncu, 2007). Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de bilgisayar ve internet kullanımının artması ile internet bağımlılığı özellikle genç nüfusu tehdit eden bir sorun haline almıştır. İnternet bağımlılığının tedavisinde spor aktiviteleri önemli bir yer tutmaktadır (Öztürk ve ark., 2007; Arısoy, 2009) Beden eğitimi ve sporla ilgilenen bireylerin internet bağımlılığı düzeylerine yönelik yapılmış araştırma oldukça kısıtlıdır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının internet bağımlılığı düzeylerinin cinsiyet ve sınıf değişkenleri açısından karşılaştırılmasıdır.

YÖNTEM

Katılımcılar

Araştırmaya katılan toplam 125 öğrencinin %46.4'ünü kadın, %53.6'sını ise erkek öğrenciler oluşturmuştur. Kadın katılımcıların yaş ortalaması 21.3±1.60, erkek katılımcıların yaş ortalaması 22.61±2.95'dir. Katılımcıların %28'i 1. sınıf, %23.2'si 2. sınıf, %29.6'sı 3. sınıf ve %19.2'si 4. sınıf öğrencisidir.

Veri Toplama Aracı

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

Araştırmada öğretmen adaylarının internet bağımlılığı düzeylerinin incelenmesi amacı ile Young (2008) tarafından geliştirilen ve Bayraktar (2001) tarafından Türkçe'ye adaptasyonu yapılan "İnternet Bağımlılığı Ölçeği-İBÖ" kullanılmıştır. Toplam 20 sorudan oluşan ölçek Likert tipinde hazırlanmış olup, katılımcılardan her bir madde için "Hiçbir zaman" ve "Her zaman" aralığında değişen seçeneklerden birini seçmeleri istenmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 20, en yüksek puan ise 100'dür. Ölçekten toplamda 70-100 puan alanlar "bağımlı", 40-69 arası puan alanlar "muhtemel bağımlı" ve "39 puan ve altında" alanlar bağımlı olmayan olarak tanımlanmaktadır. Bayraktar (2001) ölçeğin Cronbach alfa değerini .91 olarak bulmuştur. Bu araştırmada elde edilen alfa değeri ise .93 olarak bulunmuştur.

Veri Toplama İşlemi

Araştırma verileri 2011-2012 Eğitim-Öğretim yılı Bahar döneminde toplanmıştır. Ölçeğin uygulanması aşamasında uygun derslerin öğretim elemanlarından çalışma hakkında bilgi verilerek izin alınmış, dersteki öğrencilere de çalışma hakkında bilgi verilmiş, ve yalnızca çalışmaya katılmaya gönüllü öğrencilere ölçek uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 11.5 (Statistical Package for Social Science) istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde bağımsız t-testi, ve tek yönlü varyans analizi-ANOVA kullanılmıştır.

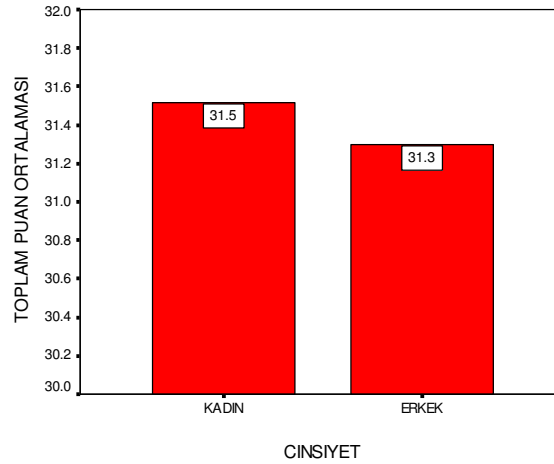
BULGULAR

Beden Eğitimi ve spor Yüksekokulu kadın ve erkek öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeyleri arasında fark olup olmadığının belirlenmesi amacı ile Bağımsız t-testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları kadın ($\bar{x}=31.52\pm17.62$) ve erkek ($\bar{x}=31.30\pm17.05$) öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeği ile elde edilen puanları arasında bir fark olmadığını ortaya koymuştur; $t(123)=0.70$, $p=.94$ (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların internet bağımlılığı puanlarının cinsiyete göre dağılımı

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS
Kadın	58	31.52	17.62
Erkek	67	31.30	17.05

Ortalama puanlar erkek ve kadın öğrencilerin yaşamlarında internet kullanımına bağlı herhangi bir sorun yaşamadıklarını, internet bağımlılığı puanlarının düşük olduğunu ortaya koymuştur (Grafik 2).

Grafik 2. Katılımcıların cinsiyetlerine göre internet kullanımları

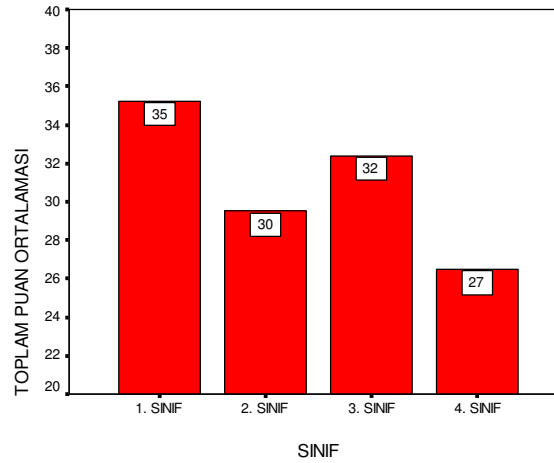
*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin internet bağımlılığı puanları arasında bir fark olup olmadığının belirlenmesi amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmıştır. Analiz sonuçları 1. ($\bar{x}= 35.26\pm16.73$), 2. ($\bar{x}= 29.52\pm18.04$), 3. ($\bar{x}= 32.41\pm18.75$) ve 4. ($\bar{x}= 26.50\pm13.77$) sınıf öğrencilerinin internet bağımlılığı ölçeği ile elde edilen puanları arasında bir fark olmadığını ortaya koymuştur, $F(3, 121)= 1.40$, $p= .25$ (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların internet bağımlılığı puanlarının cinsiyete göre dağılımı

	N	$\bar{x}$	SS
1. SINIF	35	35.26	16.73
2. SINIF	29	29.52	18.04
3. SINIF	37	32.41	18.75
4. SINIF	24	26.50	13.77
Toplam	125	31.40	17.25

Buna ek olarak, 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin yaşamlarında internet kullanımına bağlı herhangi bir sorun yaşamadıklarını ve internet bağımlılığı puanlarının düşük olduğunu da ortaya koymuştur (Grafik 3).

Grafik 3. Katılımcıların sınıflarına göre internet kullanımları

SONUÇ

Bu araştırmada beden eğitimi öğretmen adaylarında internet kullanımının zararlı düzeyde olmadığı, internet bağımlılığı düzeylerinin cinsiyet ve sınıf değişkenine göre farklılık göstermediği ortaya konmuştur. Bulgulardan yola çıkarak beden eğitimi ve sporla ilgilenen gençlerin internet kullanımı konusunda sorun yaşamadıkları düşünülmekte ve gençlerin internetin zararlı etkilerinden uzak kalmaları için spora yönlendirilmeleri önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Ansoy, Ö. (2009). İnternet bağımlılığı ve tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(1), 55-67.
- Bayraktar, F. (2001). İnternet Kullanımının Ergen Gelişimindeki Rolü. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Öztürk, Ö., Odabaşıoğlu, G., Eraslan, D., Genç, Y., Kalyoncu, Ö. A. (2007).İnternet bağımlılığı: Kliniği ve tedavisi. *Bağımlılık Dergisi*, 8(1), 36-41.
- Young, K. S. (1998). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *CyberPsychology & Behavior*, 1(3), 237-244.

ÖĞRETMEN ADAYLARININ MERAKLILIK DÜZEYLERİNİN CİNSİYET, BÖLÜM VE AKADEMİK BAŞARIYA GÖRE İNCELENMESİ

*Ziya BAHADIR **Zehra CERTEL ***Özer YILDIZ
(*Erciyes Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, KAYSERİ)
(**Akdeniz Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor yüksekokulu, ANTALYA)
(***Mustafa Kemal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, HATAY)
oyildiz74@gmail.com ziyabahadir40@hotmail.com) zcertel@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; Akdeniz, Erciyes ve Mustafa Kemal Üniversitelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının meraklılık düzeylerinin cinsiyet, öğrenim görülen bölüm ve akademik başarı açısından incelenmesidir. Araştırma, 2012-2013 öğretim yılı güz döneminde Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu beden eğitimi öğretmenliği ve eğitim fakülteleri sınıf öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören 504 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin yaş ortalamaları ($\bar{X}_{yaş}=21.80\pm1.70$)'dır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Ainley (1987) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlama çalışmaları Demirel ve Coşkun (2009) tarafından yapılan "Meraklılık Ölçeği (CI-3)" kullanılmıştır. Verilerin analizinde kişisel bilgiler için betimsel istatistik yöntemleri frekans (n), yüzde (%), aritmetik ortalama ($\bar{X}$) ve standart sapma (Ss), normal dağılım gösterdiği için t-testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre; öğretmen adaylarının meraklılık düzeyi öğrenim görülen bölüme göre anlamlı bir fark bulunmazken, cinsiyet ve akademik başarıya göre istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Meraklılık, derinlik, genişlik, öğretmen adayı

7-9 YAŞ ARASI İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİN ZEKÂ DÜZEYLERİ, SOLUNUM PARAMETRELERİ, EL-GÖZ KOORDİNASYONLARI VE BEDEN KİTLE İNDEKSLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Faruk AKÇINAR, Mehmet GÜLLÜ, Serpil AKÇINAR, Cengiz ARSLAN
(İnönü Üniversitesi BESYO / MALATYA)
farukakcinar44@hotmail.com

GİRİŞ

İnsanoğlunun her konuda olduğu gibi zihinsel ve fiziksel olarak da sınırlarını keşfetme konusundaki merakı insanoğluyla yaşıttır. Canlı organizmayı yani insanı, ister sağlık isterse de fiziksel, fizyolojik ve zihinsel performans olarak değerlendirelim organizmayı oluşturan soyut ve somut tüm yapı ve kavramları bir arada ele almak bir zorunluluktur.

Çoğu bilim dalları bireyleri incelerken genellikle zihinsel, duyuşsal ve fiziksel olarak üç kısma ayırarak incelemekte ve çoğunlukla sadece bireyin bir özelliğini alarak yalnızca onu incelemektedirler. Ancak kendi içinde bağımsız fakat diğer yapılarla da organize çalışan ve bu özellikler arasında hem yapı hem de fonksiyon olarak organik bir bağ vardır. Birbirleri ile iletişim halindedirler, bir birbirlerini etkileyebilir ve birbirlerinden etkilenirler. Dolayısı ile yapılan çalışmalarda tek yönlü bakış açısı canlı insan organizmasını ayrı ayrı birçok parçadan oluşan ve birbirlerinden bağımsız çalışan bir yapı olarak ele alındığı için organizmada var olan bütüncül organizasyon, soyut ve somut yapılar dikkate alınmamıştır

Günümüzde performans sporu sınırlarını zorlamakta, performans artırımı için fiziksel, fizyolojik, psikolojik ve sosyal faktörlerin oluşturduğu etmenler olarak görülmekte ve insan organizması bir bütün olarak ele alınmaktadır. Tüm bu faktörlerin pozitif yönde katılımları sonunda organizmada fiziksel, fizyolojik performans hem de zihinsel performans açısından olumlu bir gelişmeler sağlanmaktadır.

Genel olarak bakıldığında özellikle fiziksel ve fizyolojik parametrelerdeki artış kişinin kondisyon seviyesi yanında zihinsel faaliyetlerine olan etkileri de açıkça görülmektedir. Sportif oyunların doğasında bulunan çabuk

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

ve doğru karar verebilme, farklı değişkenlerin birbirleriyle olan ilişkilerini hızlı ve doğru değerlendirebilme vs. gibi zihinsel faaliyetlere etkisi zaman zaman çok yüksek düzeyde olabilmektedir.

O halde soyut ve somut birçok yapı ve fonksiyonu içinde barındıran insan organizması bütün olarak ele alınmalı, değişkenler arasındaki ilişkiler birlikte değerlendirilmelidir. Bu çalışmada özellikle zihinsel yapının fiziksel ve fizyolojik yapılar üzerindeki etkine ve aralarındaki ilişkiye bu açıdan bakılmaya çalışılmıştır.

ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

Bu çalışmanın amacı 7-9 yaş arası ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin zekâ düzeyleri, solunum parametreleri, el-göz koordinasyonları, beden Kitle indeksleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Araştırmada betimsel yöntem benimsenmiştir. Araştırma evrenini 2009-2010 eğitim ve öğretim yılında Malatya ilinde sınıf öğretmenleri tarafından gözlem sonucunda üstün yetenekli öğrenci davranışı sergileyen ve Malatya Bilim ve Sanat Merkezine seçilen 2. sınıfta okuyan 124 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini ise bu öğrenciler arasından tarama sırasında ulaşılan 37 kız ve 36 erkek olmak üzere toplam 73 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri toplama araçları olarak öğrencilerin zeka düzeylerini belirlemek için Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeği (Savaşır ve Şahin, 1995) uygulanmış, akciğer fonksiyonlarının ölçümü için Mir Spirolab III marka spirometre kullanılmış, el-göz koordinasyonu için dart atışı yaptırılmış ve Beden Kitle İndeksi (BKİ) için kilo ve boy ölçümü alınmıştır.

Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeği (WISC-R; Wechsler Intelligence Scale for Children-Revised) 1949 yılında Wechsler tarafından geliştirilerek tekrar 1974 yılında gözden geçirilmiştir. WISC-R; Sözel ve Performans olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. WISC-R'nin Türk çocukları üzerinde standardizasyonu Savaşır ve Şahin (1995) tarafından, 6-16 yaş grubunda 1639 kişilik bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. İki yarım test güvenilirliği, Sözel Zeka Bölümü için 0,97, Performans Zeka Bölümü için 0,93 ve Toplam Zeka Bölümü için 0,97 olmuştur. WISC-R'ı uygulama sertifikası olan 4 rehber öğretmen tarafından zeka testi uygulanmıştır.

Spirometre ölçümlerinde öğrenciler bir sandalyeye oturmuş, burunlarına mandal takılmış ve maksimum nasıl nefes verilmesi gerektiği konusunda bilgi verilerek alıştırmaya yapılmıştır. Daha sonra öğrenciden iki ölçüm alınmış ve en iyi ölçüm değerlendirmeye alınmıştır. Spirometre ölçümlerinde FVC (zorlu vital kapasite), FEV1% (zorlu ekspirasyonda 1.saniyede çıkan hava miktarı) ve PEF ölçümleri değerlendirmeye alınmıştır.

Öğrencilerin el göz koordinasyonu için 2m uzaklığında yerden 1m yüksekliğinde duvara asılı dart'a 6 atış yapılması sağlanmıştır. Öğrencinin dart atışında aldığı puanların ortalaması alınmıştır.

Öğrencilerin BKİ'ni saptamak için ağırlık ölçümlerinde 0,1kg duyarlılığında taşınabilir dijital banyo terazisi kullanıldı ve boy uzunluğu için metre kullanılmıştır.

İstatistiki karşılaştırmalarda ikili sınamalarda bağımsız T-Testi ve ilişki sınamalarında Pearson Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi olarak $\alpha=0,05$ seçilmiştir.

BULGULAR VE SONUÇ

Araştırma bulgularında öğrencilerin Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeğinden wissözel'de ortalama $128,96 \pm 12,47$; winperformansta ortalama $122,22 \pm 11,62$; toplamda ortalama $128,08 \pm 11,22$ aldıkları tespit edilmiştir. Kızların ölçekten wissözel'de $126,43 \pm 13,47$; winperformansta $122,14 \pm 12,38$; toplamda $126,41 \pm 11,99$ puan alırken, erkekler wissözel'de $131,56 \pm 10,95$; winperformansta $122,31 \pm 10,96$; toplamda $129,81 \pm 10,25$ puan aldıkları görülmüştür. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre WISC-R wissözel, winperformans ve wintoplam puanları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0,05$).

Öğrencilerin Spirometre ölçümleri sonucunda FVC ortalamaları $1,94 \pm 0,28$; FEV1% ortalamaları $1,71 \pm 0,27$; PEF ortalamaları $3,13 \pm 0,74$ olduğu görülmüştür. Kızların FVC ortalamaları $1,89 \pm 0,27$; FEV1% ortalamaları $1,68 \pm 0,26$; PEF ortalamaları $2,96 \pm 0,74$ olduğu tespit edilirken; erkeklerin FVC ortalamaları $1,99 \pm 0,27$; FEV1% ortalamaları $1,75 \pm 0,27$; PEF ortalamaları $23,31 \pm 0,71$ olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre FVC ve FEV1% ortalama puanları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark bulunamamışken ($p>0,05$); öğrencilerin cinsiyetlerine göre PEF ortalama puanları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$).

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

Öğrencilerin dart atışı ortalama puanları $3,51 \pm 2,16$ 'dır. Kızların atış ortalaması $2,75 \pm 1,64$ ve erkeklerin $4,30 \pm 2,35$ 'tir. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dart atışı ortalama puanları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark vardır ($p < 0,05$).

Öğrencilerin BKİ ortalamaları $17,82 \pm 2,99$ 'dir. Kızların BKİ ortalamaları $17,44 \pm 3,00$ iken, erkeklerin BKİ ortalamaları $18,22 \pm 2,91$ 'dir. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre BKİ ortalama puanları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p > 0,05$).

Öğrencilerin zekâ düzeyleri, solunum parametreleri, dikkat düzeyleri ve BKİ arasında ilişki Pearson Korelasyonu katsayısı ile sınanmış ve bu sına sonucunda BKİ ve FCV arasında pozitif yönlü anlamlı zayıf bir ilişki ($r = 0,33$, $p < 0,01$) olduğu; BKİ ve FEV1% arasında pozitif yönlü anlamlı zayıf bir ilişki ($r = 0,26$, $p < 0,05$) olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak amacı 7-9 yaş arası ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin zekâ düzeyleri, solunum parametreleri, dikkat düzeyleri ve BKİ arasında istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak solunum parametreleri (FCV ve FEV1%) ile BKİ arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

KAYNAKÇA

Savaşır, I. ve Şahin, N. (1995). Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeği (WISCR) El Kitabı. Türk Psikologlar Demeği Yayınları. Ankara.

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN KADININ ÇALIŞMASINA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Serkan İYİDOĞAN, Leyla SARAÇ, Eda MUŞTU
(Mersin Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Mersin)
eda.mustu@hotmail.com

GİRİŞ VE AMAÇ

Kadınların toplum içindeki yerlerinin cinsiyet eşitsizliğine yer verilmeden belirlenmesi ve üretime katkısının sağlanması önem taşımaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2011 yılı itibarı ile kadınların işgücüne katılma oranı %28.8 olarak belirlenmiştir. Erkeklerin işgücüne katılma oranı ise %71.7 olarak rapor edilmiştir. İşgücüne dahil olmayan kadınların %61.2'sini ev hanımları oluşturmaktadır. Bu veriler Türkiye'de kadınlara atfedilen toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak kadının üretimdeki yerinin ne derece eşit bir dağılım gösterdiğinin belirtisidir. Kadınların çalışmasına yönelik olumlu ya da olumsuz tutumların ortaya konması ve devamında elde edilecek verilere göre çeşitli düzenlemeler yapılması gerekliliği göze çarpmaktadır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin kadının çalışmasına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir.

YÖNTEM

Katılımcılar

Araştırmaya 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılı Güz döneminde Mersin Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören 57 kadın ($\bar{x}_{yaş} = 20.95 \pm 1.96$), 53 erkek ($\bar{x}_{yaş} = 22.38 \pm 2.06$) olmak üzere toplam 110 öğrenci ($\bar{x}_{yaş} = 21.63 \pm 2.12$) katılmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların sınıf ve cinsiyetlerine göre dağılımları

	cinsiyet		Toplam
	Erkek	Kadın	
1. Sınıf	10	17	27
2. Sınıf	8	12	20
3. Sınıf	11	9	20
4. Sınıf	24	19	43
Toplam	53	57	110

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplamak amacı ile Kuzgun ve Sevim (2004) tarafından geliştirilen 15 maddelik Kadının Çalışmasına Karşı Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçekte katılımcılardan her bir madde ile ne derecede hemfikir olduklarını 6 dereceli Likert tipindeki ölçekte belirtmeleri istenmektedir. Bu ölçekte 1 “hiç katılmıyorum”, 6 ise “çok katılıyorum” anlamındadır. Ölçekte orta nokta bulunmamaktadır. Katılımcıların katılmıyorum ya da katılıyorum derecelmelerinden birini seçmeleri sağlanmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 15, en yüksek puan ise 90’dır. Ölçekten elde edilen yüksek puanlar kadının çalışmasına ilişkin olumlu, düşük puanlar ise olumsuz tutumu yansıtmaktadır. Kuzgun ve Sevim (2004) ölçeğin Cronbach Alfa değerini .93 olarak bulmuşlardır. Bu çalışmada cronbach alfa değeri ise .88 olarak bulunmuştur.

Veri Toplama İşlemi

Bu araştırmada kullanılan “Kadının Çalışmasına Karşı Tutum Ölçeği-KÇKTÖ” 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılı Güz döneminde uygulanmıştır. Ölçek uygulanmadan önce Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu uygun ders saatleri belirlenmiş ve belirlenen derslerin öğretim elemanlarına çalışma hakkında bilgi verilmiş ve öğretim elemanlarından uygulama için izin istenmiştir. İzin alındıktan sonra ders öncesi öğrencilere çalışma hakkında bilgi verilmiş ve ölçek sadece katılmaya gönüllü olan öğrencilere uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Kadının Çalışmasına Karşı Tutum Ölçeği ile toplanan verilerin analizinde SPSS 11.5 (Statistical Package for Social Science) istatistik paket programı kullanılmıştır. Ölçek ve kişisel bilgilerle ilgili verilerin çözülmesinde t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) teknikleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Kadın ve erkek öğrencilerin kadının çalışmasına yönelik tutumları arasında bir fark olup olmadığının belirlenmesi amacı ile uygulanan bağımsız t-testi analiz sonuçları, tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu ortaya koymuştur, $t(101) = -7.67, p = .001$ (Tablo 2). Bulgulara göre kadın öğrencilerin kadının çalışmasına yönelik tutum puanları ($\bar{x} = 61.70 \pm 9.10$) erkek öğrencilerin tutum puanlarından ($\bar{x} = 46.27 \pm 11.31$) anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların kadının çalışmasına yönelik tutum puanlarının cinsiyete göre dağılımı

	N	$\bar{x}$	SS	t
Kadın	54	61.70	9.10	
Erkek	49	46.27	11.31	-7.67*

* $p < .001$

Öğrencilerin sınıflarına göre kadının çalışmasına yönelik tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesi amacı ile tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Analiz sonuçları 1. sınıf, 2. sınıf, 3. sınıf ve 4. sınıf öğrencilerinin kadının çalışmasına yönelik tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Buna göre 1. sınıf ($\bar{x} = 56.52 \pm 9.84$), 2. sınıf ($\bar{x} = 51.65 \pm 16.82$), 3. sınıf ($\bar{x} = 55.15 \pm 12.80$), ve 4. sınıf öğrencilerinin tutum puanları ($\bar{x} = 54.08 \pm 12.16$) benzerlik göstermiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Katılımcıların kadının çalışmasına yönelik tutum puanlarının sınıflara göre dağılımı

	N	$\bar{x}$	SS	F
1. Sınıf	23	56.52	9.84	
2. Sınıf	20	51.65	16.82	
3. Sınıf	20	55.15	12.80	.54
4. Sınıf	40	54.08	12.16	
Toplam	103	54.36	12.78	

SONUÇ

Bu çalışmada ortaya çıkan bulgular Beden Eğitimi öğretmen adaylarının kadının çalışmasına yönelik tutumlarının cinsiyete göre değiştiğini ve kadın adayların kadının çalışmasına yönelik tutumlarının erkek adaylara

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

oranla daha olumlu olduğunu ortaya koymuştur. Kuzgun ve Sevim (2004) yaptıkları araştırmada kadının çalışmasına yönelik tutum açısından cinsiyete göre fark olmadığını ortaya koymuşlardır.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmen adaylarının sınıflarına göre tutumları değişiklik göstermemiştir. Bu da değişik sınıflarda alınan eğitimin kapsamında kadının çalışmasına yönelik tutumu etkileyecek bir bilginin dersler kapsamında verilmediği şeklinde yorumlanabilir. Kuzgun ve Sevim (2004) yaptıkları araştırmada eğitim düzeyi ile kadının çalışmasına yönelik tutum arasında ilişki olduğunu ve eğitim düzeyi arttıkça tutumun da olumlu yönde arttığını bulmuştur.

KAYNAKLAR

- Kuzgun, Y., Sevim, S. A. (2004). Kadınların çalışmasına karşı tutum ve dini yönelim arasındaki ilişki. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37 (1), 14-27.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2011). İstatistiklerle Kadın 2011. Türkiye İstatistik Kurumu Bilgi Dağıtım Grubu, Ankara.

**ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA VOLEYBOL OYNAYAN SPORCULARIN BEKLENTİ VE
MEMNUNİYET DÜZEYİNİN ÖLÇÜLMESİ (ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)**

Hüseyin Çağdaş BATMAZ Fethi YILDIRIM Zeki COŞKUNER Mustafa KARADAĞ Mesut AL
(Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Elazığ)
mezre_23@hotmail.com

ÖZET

Beden eğitimi, insanın özgür düşüncesiyle gerçekleştirdiği serbest oyun eylemleriyle, planlı programlı yaptığı her türlü beden egzersizlerini kapsar. Beden eğitimi, insanlığın maddi ve manevi kültürünün bir parçasıdır. Tarih süreci içerisinde insanın sosyalleşmesinde, kendini ifade edebilmesinde etkin bir rol oynamıştır. Spor, belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdin veya grupla, boş zaman veya tüm zamanını alacak şekilde meslek olarak yapılır. Spor, sosyalleştirici, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir kavram olarak ortaya konulmaktadır. Bu araştırmada, orta öğretim kurumlarında öğrenim gören ve voleybol ile uğraşan farklı yaş grubundaki sporcuların beklenti ve memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evreni Elazığ'daki ortaöğretim kurumları olup, örneklemi ise milli eğitim müdürlüğü ile gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüğü tarafından düzenlenen orta öğretim kurumları okullar arası voleybol il müsabakalarına katılan 66' sı erkek ve 56' sı bayan olmak üzere toplam 122 sporcudur. Araştırma sonunda veriler SPSS 15.0 programında analiz edilmiş, verilerin istatistiki anlamda geçerliliği için 0,05 anlamlılık düzeyi kabul edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; sporcuların voleybolu herhangi bir maddi karşılık gözetmeden, severek ve belirli hedefleri olduğu için yaptığı, ancak motivasyon düzeylerinin artırılması, ders durumlarının ise iyileştirilmesi gerektiği yönünde görüşler ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor, motivasyon, beklenti, memnuniyet

GİRİŞ

Beden eğitimi, insanlığın maddi ve manevi kültürünün bir parçası olarak, tarih süreci içerisinde insanı çalıştırma, yerleşme, beslenme, giyim, vücut bakımı ve dinlenme etkinlikleriyle başlayarak insanın özgür düşüncesiyle gerçekleştirdiği serbest oyun eylemleriyle, planlı programlı yaptığı her türlü beden egzersizleri ve dans ile diğer ifade biçimlerini kapsar[1]. Diğer bir tanımlamayla beden eğitimi, etkinlik demektir. Beden eğitiminde "beden" araç olup, amaç tüm kişiliğin eğitimidir. Sağlıklı, güçlü, mutlu olma, kişilik, karakter, etik değerler kazanma, kültürlenme, toplumsallaşma ve vatandaşlık eğitimidir[2].

Spor, belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferdin veya grupla, boş zaman veya tüm zamanını alacak şekilde meslek olarak yaptığı, sosyalleştirici, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir kavram olarak ortaya konulmaktadır[3]. Bir başka tanımda spor, birey ya da grupların; sağlık, eğlence, gösteri ya da macera amaçlı yaptıkları, bireylerin bilişsel, duyuşsal, ve psikomotor özelliklerinin planlı ve programlı geliştirilerek, belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirildiği, rekabete ve yarışmaya dayalı olup, fiziksel ve zihinsel aktivite gerektiren etkinlikler olarak tanımlanabilmektedir[4]. İnsan hayatını önemli bir parçası olan beden eğitimi ve spor, kişinin hem ruh hem de beden yapısını ve sağlığını ve sağlığını güçlendirerek dengeli bir kişiliğe sahip olmasını sağlar[7].

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

Bu tanımlamalar ışığında beden eğitimi ve sporun, bireylere sağlamış olduğu birçok avantaj vardır. Beden eğitimi ve sporun; bireylerin, sosyalleşmesinde, kendilerini ifade edebilmelerinde, bir bütün olarak insanın gelişimine katkıda bulunmalarında etkisi vardır. Netice itibarıyla, beden eğitimi ve sporun kişilik gelişimine ve bireylerin kendilerini tanımlarına olanak sağlayan geniş tabanlı etkinlikler olduğu unutulmamalıdır.

Kökeni Fransızcadan türeyen ve başarmak anlamı taşıyan performans sözcüğü, belirli bir zaman birimi içerisinde üretilen mal veya hizmet miktarı olarak tanımlanmakta ve alan yazında “etkinlik”, “verim”, “çıktı” kavramlarıyla birlikte anılmaktadır[11]. Bunun yanı sıra performans, bireyin yeteneği ve motivasyonu arasındaki etkileşimin bir sonucu şeklinde ifade edilebilmektedir[12]. Spor ve performans kavramlarının bir araya getirilmesiyle oluşan, spor performansı kavramı bireysel ve örgütsel bağlamda iki türde ele alınabilir[13]. Sporculardan istenilen performansın alınabilmesi için onların, hedef, vizyon ve misyon çalışmaları doğrultusunda sporcuya kendini tanıma, yeteneğini geliştirme, motivasyon, konsantrasyon, kendini kontrol, rahatlama ve gevşeme gibi genel psikolojik hazırlık çalışmaları yapılmalıdır[5]. Bu çalışmaları yapabilmek için de sporcuların beklenti ve memnuniyetlerinin tespit edilmesi gereklidir.

İnsanlar beklenti içerisinde bir hayat sürerler. Bu beklentiler psikolojik, sosyal, ekonomik ve kişisel olma yönüyle değerlendirilebilir. Beklentiler, bireyden bireye farklılık gösterir. Önemli olan ortak bir beklenti daresi oluşturmaktır. Bu sayede etkili ve verimli bir spor hizmet anlayışı geliştirilebilir.

Sporda memnuniyet ise sporcuların yapmış oldukları spordan, beklentilerinin karşılanması sonucu ortaya çıkan bir kavramdır. Beklentilerin karşılanma derecesi, aynı zamanda bireylerin memnuniyet düzeyini de ifade eder. Buna göre sporda memnuniyet ya da memnuniyetsizlik durumu sporcuların beklentileri ve algılamaları ile oluşan bir denge olarak karşımıza çıkar. Sporcu yapmış olduğu spordan, beklenti noktasında ne denli fayda görürse memnuniyette o denli artmış olacaktır. Bu durum sporcunun performansını da artırıcı bir özellik olarak kendini gösterecektir.

Araştırmamızın amacı ortaöğretim kurumları voleybol takımında yer alan sporculara, daha verimli ve etkin bir çalışma ortamı sunulabilmektir. Bunun için sporcuların, kişisel özelliklerine paralel sporcunun beklenti düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır ve çevresel faktörlerin sporcuyu etkileme düzeylerinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir.

Bu çalışmada 14-17 yaş grubunu oluşturan sporcuların; gelişim özellikleri, ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak anket soruları hazırlanmıştır. Ayrıca bu doğrultuda çeşitli bilimsel tekniklerden faydalanılarak bu bir realitedir denebilecek bir tablo ortaya sunulmuştur. Bu makalede ortaya çıkarılmak istenen durum, sporcularımızın spor tesislerinden ne derece faydalanabildiklerini tespit edebilmek, kamunun ve diğer tüzel ve gerçek kişiliklerin sporculara maddi açıdan katkı sağlamaları gerektiğini belirleyebilmektir. Her şeyden önce sporcuları tüm yönleriyle tanıyıp onların, beklentilerine karşı çözüm önerileri sunmaktır.

Sonuç olarak Elazığ iline yönelik olarak araştırması yapılan bu çalışmada; ortaöğretim kurumlarında voleybol oynayan sporcularımızın, iyi bir sporcunun olma noktasında daha verimli olabilmelerini sağlamak amaçlanmıştır. Sporcuların Türk eğitim sistemi içinde etkin bir şekilde yetişip sağlıklı, bilinçli, kendini yenileyebilen, belirli bir spor kültürüyle yetişen sporcular olup toplum içinde hak ettikleri değeri almalarını sağlamak amaçlanmıştır. Ayrıca ortaöğretim kurumlarındaki voleybolculara, yukarıda izahı yapılan niteliklerin kazandırılmasını sağlayacak çalışmaların yapılabilmesi için de, onların kişiliğini, ailevi yapılarını, eğitim durumlarını ve belediyelerden, okullardan, sivil toplum örgütlerinden v.b. kuruluşlardan beklentilerinin neler olduğunu bilmemiz gerekecektir.

MATERYAL VE METOT

Elazığ iline yönelik olarak hazırlanan bu anket çalışması, 9-12. sınıf düzeyine ve 14-17 yaş gruplarına uygulanmıştır. Yapılan bu araştırma çalışmasına 122 sporcunun katılımı sağlanmış ve bu sporcuların 66'sı erkek, 56'sı da kız voleybolcudan oluşmuştur. Çalışmaya 125 sporcunun katılımı sağlanmış, değişkenlerin değerlendirilmesi neticesinde hatalı olan 3 anket çalışmaya dahil edilmemiş, 122 anket değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Anket soruları ankete katılan sporculara karışık olarak verilmiş, değerlendirme aşamasında ayırım yapılmıştır. Anket sorularına katılma derecesi bakımından; “Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kısmen Katılıyorum, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum” olarak beşli likert tipi ölçek kullanılmıştır. Katılım sınırları veri toplama aracı, beşli likert tipi derecelendirme ölçeği esas alınarak geliştirilmiştir. Değer aralıkları, olumludan olumsuz doğru; 5.00- 4.21 aralığı “Tamamen Katılıyorum”, 4.20–3.41 aralığı “Katılıyorum” 3.40–2.61 aralığı “Kısmen Katılıyorum” 2.60–1.81 aralığı

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

“Katılmıyorum” 1.80– 1.00 aralığı “Hiç Katılmıyorum” olarak derecelendirilmiştir. Güvenirlik çalışması için cronbach alpha istatistiksel işlemi yapılmış ve uygulanan ölçeğin güvenirlik katsayısı Alpha=,781 olarak hesaplanmıştır.

Bu çalışmamız 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgilere, ikinci bölümde sporcu beklenti düzeyine, üçüncü bölümde ise çevresel faktörlerin sporcuyu etkileme düzeyini belirleyen anket sorularına yer verilmiştir.

Araştırma sonunda elde edilen veriler SPSS 15.0 programında analiz edilmiş ve verilerin istatistiki geçerliliği için 0,05 anlamlılık düzeyi kabul edilmiştir. Bu çalışmada kişisel özellikler, sporcu beklenti düzeyi ve çevresel faktörlerin sporcuyu etkileme düzeyi değişkenleri frekans ve yüzdelerle açıklanmış bu doğrultu da tartışma ve sonuç çıkarımı yapılmıştır.

BULGULAR

Anketlerden elde edilen bilgiler bu çalışmanın bulgularını oluşturmuştur.

Tablo 1: Kişisel Bilgiler Statistics

Tablo 2. Voleybolcuların Beklenti Düzeyinin Önem Sırasına Göre Dağılımı

Tablo 3: Çevresel Faktörlerin Voleybolcuları Etkileme Düzeyi

TARTIŞMA VE SONUÇ

Sonuç olarak; Sporcuların beklenti ve memnuniyet durumu iki şekilde kendini göstermiştir. Birincisi, sporcunun hayalini kurduğu beklenti ve memnuniyet, ikincisi ise realite diyebileceğimiz sporcunun aktif spor hayatı içinde karşılaştığı ve kendince ölçümünü yaptığı beklenti ve memnuniyet durumudur.

Beden eğitimi ile spor, her ne kadar farklı anlamları ifade etse de etkili oldukları çoğu alanda aynı zincirin halkaları gibi birbirinden ayrılmayacak bir yapıdadırlar.

Beden eğitimi dersinin özelliği ve beden eğitimi öğretmenlerinin liderlik yönünün olması sporcuların keşfedilmesinde ve yönlendirilmesinde etkin bir rol alabilir.

Ortaöğretim kurumları arasında düzenlenen spor yarışmalarında beden eğitimi öğretmenlerinin antrenörlük becerilerini kullanmalarıyla; öğrenciler sosyalleşmenin en iyi sağlandığı bu yarışmalarda aktif bir oyuncu olarak yerlerini alabilirler.

Belirli kriter ve değerlendirmeler sonucu seçilen bu sporcular, yarışmalar süresince sadece oyuncu olarak değerlendirmemeli, aynı zamanda olaya yapılan bir iş, bir hizmet olarak da bakılmalıdır.

Bu süreci, sporun bir meslek olma özelliğini vurgulayarak ele almalı, sporcuları potansiyel bir antrenör ya da bu işi profesyonel anlamda yapan elit bir sporcu olarak değerlendirmeliyiz.

Bu süreçte, sporcuların sorunları, kişisel beklenti ve özellikleri belirlenmeli, belirlenen bu beklenti ve memnuniyet düzeyi, belli bir plan ve program dâhilinde ele alınmalıdır.

Sporcular, eğitim kurumlarının ve Gençlik Hizmetleri Spor Müdürlüğü'nün tesislerinden faydalanabilmeli, belediyelerden ve çeşitli sivil toplum örgütlerinden burs alabilme imkanına sahip olabilmelidir.

KAYNAKLAR

1. ORHUN, A. Spor, Estetik ve Estetik Eğitimi, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1998, Sayı:4, Ankara.
2. Yalçın, H.F.(1995) Beden Eğitimi Öğretmeni El Kitabı, 1. Baskı, Gazi Üniversitesi Yayınları, Ankara.
3. Bomp, T.O. (1998). Antrenman Kuramı ve Yönetimi, Çeviri: İlknur KESKİN, A. Burcu Tüner, Bağırhan Yayınevi, Ankara.
4. Sunay H. (2010). Sporda Organizasyon, 1. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara.
5. Azboy, O. Erer, O. Oymak, Ö. Tunç, Ö. (2008). Spor Psikolojisi, 1. Baskı, Kelebek Matbaacılık, İstanbul.
6. Erdemli A. (2006). Spor Felsefesi, 2. Baskı, E Yayınları, İstanbul.
7. Özbayraktar, F. Kurt, T. Yücel, E. Kıvanç, C. Han, A. Kılıç, M. (2008) 1. Baskı, Kelebek Matbaacılık, İstanbul.

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

8. Adair, J. (2003). Etkili Motivasyon, 1. Baskı. Çeviren: UYAN, S. Babıali Kültür Yayıncılığı, İstanbul.
9. Sürekli, D. Tavrüz, S. (1997). Davranış Düzeltmede Güdü Teorilerinin Katkısı, Türk Psikologlar Derneği ve Kalder Yayınları, Ankara.
10. Feldman, R.S. (1996). Understanding Psychology, 4th Edition, McGrawHill Company, USA.
11. Chaplepet, J. ve Bayle, E. (2005). Strategic and Performance Management Of Olympic Sport Organisations, Champaign: Human Kinetics Illionis.
12. TORRINGTON, L. ve HALL, L.(1995). Personnel Management, HRM in Action, (3rd Edition), Prentice Hall, New Jersey.
13. Basım, N. ve Argan M. (2009). Spor Yönetimi, 1. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.
14. Ramazanoğlu, F ve Ramazanoğlu, N. Spor Tesislerinin Planlandırılması ve İşletmesi, Spor Araştırmaları Dergisi, 2000;4 (3):71-79.
15. Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi: 15/10/1999 Resmi Gazete No: 23847

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARINDA YAŞAM DOYUMU DÜZEYLERİ VE YORDAYICILARI

Ali ÜNSAL

(Yahya Turan Anadolu Öğretmen Lisesi REYHANLI/HATAY)
unsal-ali@hotmail.com

GİRİŞ

Yaşam doyumu, öznel iyi-oluşun bilişsel ya da yargılamaya yönelik bir boyutu olarak kavramsallaştırılmaktadır. Yaşam doyumunun bugüne ve geleceğe dair amaç ve isteklerle, aynı zamanda bu amaç ve isteklere ulaşmak konusunda kişinin beklentisiyle doğrudan ilişkili olduğu belirtilmektedir. Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunun ilişkili olduğu değişkenler ve yaşam doyumunun yordayıcıları hakkında çok sayıda araştırma yapılmıştır. Önceki araştırmaların sonuçları, yaşam doyumunu ile sosyo-ekonomik düzey, finans davranışı, evli olma, kültür, uyku bozuklukları ve bazı kişilik özellikleri arasında anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir.

Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarının araştırılması çeşitli nedenlerle önem taşımaktadır. Öncelikli olarak üniversite öğrencileri topluma geçiş sürecinde bulunmakta ve bu süreçte pek çok karmaşık ve zorlayıcı durumlarla karşı karşıya gelmektedirler. Ayrıca pek çok üniversite öğrencisi ailelerinden ayrı yaşamakta, yeni bir çevreye uyum sağlamaları, bütçelerini uygun şekilde idare etmeleri ve akademik yaşantılarında başarılı olmaları beklenmektedir. Gelişim görevleri yaklaşımı çerçevesinde, kendileri için bir eş seçmeleri, bir işe yerleşmeleri ve toplumsal sorumluluk almaları gibi bir dizi görevi yerine getirmeleri beklenmektedir. Yüksek öğrenim döneminin tüm bu özelliklerinin üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları üzerinde etkileri olması beklenebilir.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın iki amacı vardır. Birincisi, öğretmen adaylarının yaşam doyumunu düzeylerini değerlendirmek ve ikincisi yaşam doyumunun ilişkili olduğu değişkenleri ve yaşam doyumunun yordayıcılarını belirlemektir. Bu çalışma özellikle öğretmen adaylarının yaşam doyumlarına odaklanmaktadır. Öğretmenlerin çocuk ve gençlerin yetismeleri konusunda sorumluluk almaları ve onlar için önemli birer rol modeli olmaları dikkate alındığında, öğretmen adaylarının yaşam doyumunu düzeylerinin ve yaşam doyumunu düzeylerini yordayan değişkenlerin belirlenmesi ve yaşam doyumlarının geliştirilmesine yönelik çalışmaların özellikle önem taşıdığı söylenebilir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırma Mustafa Kemal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümlerine devam eden öğrenciler arasından random olarak seçilen toplam 162 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Katılımcıların 91'i kız (% 71) ve 77'si (% 28.6) erkektir. Katılımcıların yaş ortalaması 21.52'dir (SD = 2.11).

Araştırmada veri toplama aracı olarak Beck Depresyon Ölçeği, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği, Yaşam Doyumu Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanan bir demografik bilgi formu kullanılmıştır. Bilgi formu aracılığıyla katılımcıların cinsiyeti, sınıf düzeyi, bölümü, aylık aile geliri ve yaşadığı yer hakkında veri

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

toplanmıştır. Ayrıca katılımcılara devam ettikleri bölümü ne düzeyde tercih ettikleri ve mezuniyet sonrası iş bulma olasılıklarını ne düzeyde değerlendirdikleri sorulmuştur.

Araştırmaya ait veriler 2011-2012 akademik yılının bahar döneminde toplanmıştır. Verilerin analizi sürecinde, araştırmada ele alınan değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler hesaplanmıştır. Yaşam doyumu ile depresyon, algılanan sosyal destek toplam ve alt ölçekleri arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon tekniği ile hesaplanmıştır. Yaşam doyumu puanlarının cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını değerlendirmek için bağımsız örneklem t-testi, araştırmada ele alınan sosyo-demografik değişkenlere göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını değerlendirmek amacıyla ise tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Yaşam doyumunun yordayıcılarını bulmak amacıyla çoklu regresyon analizi (stepwise yöntemi) yapılmıştır. Araştırmaya ait veriler SPSS 15.00 paket programında değerlendirilmiştir.

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırmadan elde edilen yaşam doyumu düzeyine ilişkin bulgular, katılımcıların yaşam doyumu puan ortalamalarının 22.34 olduğunu ortaya koymuştur. Pavot ve Diener'in ölçeğinin nötr puanı olarak verdikleri 20.0 puanı göz önüne alındığında, Türk öğretmen adaylarının yaşam doyumu düzeylerinin biraz yüksek olduğu söylenebilir. Yaşam doyumu üzerine önceki araştırmaların sonuçları, bireyci kültürün egemen olduğu Batılı ülkelerde yaşayan üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu düzeylerinin, kolektivist kültüre sahip olan ülkelerde yaşayan üniversite öğrencilerinin puanlarından yüksek olduğunu göstermektedir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, Türk öğretmen adaylarının yaşam doyumu düzeylerinin Batılı ülkelerde yaşayan üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu düzeylerinden düşük, Çin ve Kore gibi kolektivist kültüre sahip olarak değerlendirilen ülkelerde yaşayan üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu düzeylerinden yüksek olduğunu göstermektedir.

Araştırma kapsamında yapılan korelasyon analizi sonuçları, yaşam doyumu ile depresyon puanları arasında negatif yönde, algılanan sosyal destek toplam ve alt ölçek puanları arasında ise pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. Ayrıca, yaşam doyumu puanlarının cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaştığı, kızların yaşam doyumu puanlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Yaşam doyumu puanlarının katılımcıların bölüm tercihlerine ve iş bulma olasılıklarını değerlendirmelerine göre de anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur. Devam ettikleri bölümün en çok istedikleri bölüm olduğunu belirten katılımcıların yaşam doyumu puanları, geriye kalan diğer katılımcıların puanlarından; iş bulma olasılıklarını çok yüksek olarak değerlendiren katılımcıların yaşam doyumu puanları ise iş bulma olasılıklarını daha düşük düzeylerde değerlendiren diğer katılımcılardan anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. Son olarak, aşamalı regresyon analizi sonuçları, depresyon puanları, bölüm tercihi, sosyal destek toplam puanları ve cinsiyetin birlikte yaşam doyumu puanlarındaki varyansın % 34'ünü açıkladığını göstermiştir.

ARAŞTIRMANIN SONUÇLARI VE ÖNERİLERİ

Araştırmadan elde edilen sonuçların üniversite öğrencileri ile çalışan ruh sağlığı uzmanlarına yönelik bazı önemli doğurguları vardır. Araştırmadan elde edilen depresyon ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiye dair bulgular, üniversite öğrencileriyle çalışan psikolojik danışmanların, üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarını artırmak amacıyla, depresif özellikler gösteren öğrencileri ivedilikle yardım almaları konusunda bilgilendirmeleri ve üniversitelerin psikolojik danışma merkezlerine ya da diğer ruh sağlığı merkezlerine yönlendirmelerinin önemine işaret etmektedir. Diğer taraftan bulgular, üniversitelerin psikolojik danışma merkezlerinin üniversite öğrencilerine yeni girdikleri bu ortamda, yeni sosyal destek sistemleri geliştirmeleri ve etkili kişilerarası ilişkiler kurmalarına yönelik yardım hizmetleri sunmalarının gereğini vurgulamaktadır. Üniversitelerin psikolojik danışma merkezlerinde görev yapan uzmanların, başlıca sosyal destek kaynaklarından biri olarak bu geçiş süreçlerinde üniversite öğrencilerine yardımcı olmaları beklenmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulguların lise öğrencileri ile çalışan psikolojik danışmanlar açısından da önemli doğurgulara sahip olduğu söylenebilir. Araştırma sonuçları, bölüm tercihinin öğretmen adaylarının yaşam doyumu düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğunu göstermiştir. Araştırmadan elde edilen bu bulgu, liselerde sunulan mesleki danışma ve rehberlik hizmetlerinin önemine işaret etmektedir. Buna göre, okul psikolojik danışmanlarının öğrencilere meslek seçiminin önemi, kişisel farkındalıklarının artırılması, mesleki tercih yapma ve karar verme becerilerinin geliştirilmesi ve öğrencilerin meslek seçimi ile yaşam doyumu arasındaki ilişkilerin farkında olmaları konusundaki çalışmalara özellikle önem vermeleri önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yaşam doyumu; öğretmen adayları; yordayıcılar.

KAYNAKÇA

- 1-CÜCELOĞLU, D. (1994): Yeniden İnsan İnsana, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- 2-KULAKSIZOĞLU, A. (1999): Ergenlik Psikolojisi, Remzi Kitabevi, Ankara.
- 3-SELÇUK, Z. (1989): Üniversite Öğrencilerinin Kendini Açma Davranışları, Doktora Tezi, HÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- 4- Erkuş, A. (1994) Psikolojik Terimler Sözlüğü, Ankara, Doruk Yayınları.
- 5- www.genclik.com (18/10/2012 tarihinde erişilmiştir).

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN DERS PLANINA İLİŞKİN TUTUMLARI: Mersin İli Örneği

*Ferhat ÇİFCİ**, *Osman ÇINAR**, *Behçet GÜRBÜZ***, *Celal TATAR****
(* Akdeniz Ticaret Meslek Lisesi, Mersin (cificferhat@hotmail.com)
(** Yenişehir Adnan Özçelik Anadolu Lisesi, Mersin)
(*** Mersin Camspor Kulübü)

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Mersin’de görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ders planına ilişkin tutumlarını farklı değişkenler açısından ortaya çıkarmaktır. Çalışmaya 79 kadın, 115 erkek olmak üzere toplam 195 beden eğitimi öğretmeni katılmıştır. Veriler, ‘Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Planına İlişkin Tutum Ölçeği’ ile toplanmıştır. Verilerin istatistiksel çözümlemesinde frekans, yüzde değerleri, t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA)’ndan yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin % 78,9’unun ders plan yaptığı, % 21,1’inin ise yapmadığı belirlenmiştir. Beden eğitimi öğretmenlerinin ders planına ilişkin tutum puanlarına; cinsiyet ve okul türü açısından t testi ile bakılmış ve istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>.05$). Öğretmenlerin kıdemi açısından yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda ise kıdem yılı az öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<.01$).

ABSTRACT

The purpose of this study is to understand the attitudes of physical education teachers on lesson plan with regard to some variables. Participants of this study consisted of 79 female and 115 male physical education teachers, 194 in total. Data is collected by using “The Scale of Physical Education Teachers’ Lesson Plan Attitude”. In the analyses of the data, descriptive statistics and t-test and one-way ANOVA tests are used. According to results, 78.9 per cent of the participants indicated that they make lesson plan, while 21.1 per cent of the participant do not make lesson plan. T-test results showed that physical education teachers do not differ significantly according to their gender and school type on ($p>.05$). However ANOVA results showed that physical education teachers attitudes on lesson plan significantly differs according to year of experience in teaching variable ($p<.01$).

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERS İÇİ VE DIŞI ETKİNLİKLERİNDE TEKNOLOJİK ARAÇ VE GEREÇ KULLANIMI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

*Gökmen Özen**, *Mehmet Güllü***, *Sinan Uğraş**
(*İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi)
(**İnönü Üniversitesi, BESYO, Yrd.Doç.Dr.)
gokmenozen@mynet.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi ders içi ve dışı etkinliklerinde teknolojik araç ve gereç kullanımı ile ilgili görüşlerini incelemektir.

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

Araştırmada nitel çalışma deseni kullanılmıştır. Araştırma grubunu maksimum çeşitlilik örnekleme türüne göre (yaş, hizmet yılı, mezuniyet durumu vs.) seçilmiş 25 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama tekniği olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler araştırmacılar ve öğretmenlerle birebir yapılmış ve görüşmeler ses veya yazılı olarak kayıt altına alınmıştır. Veri çözümlemesinde kayıt altına alınan ham veriler Nvivo 9.00 paket programına yüklenmiş ve içerik analizi yapılmıştır.

Araştırma bulgularında dört ana tema ortaya çıkmıştır. Birinci temada öğretmenlerinin beden eğitimi ders içi ve dışı uygulamalarında kullandıkları teknolojik araç ve gereçler ele alınmıştır. Öğretmenler beden eğitimi derslerinde kamera, fotoğraf makinesi, internet ve projeksiyonu kullandıkları ortaya çıkmıştır. Kamerayı ve fotoğraf makinesini okul takım çalışmalarında hatıra amaçlı, maç analizleri ve takım çalışması için kullanmaktadırlar. İnterneti, mebbis uygulamaları (e-okul, personel işleri), doküman temini ve EBA (elektronik bilgi ağı) uygulamaları için kullanmaktadırlar. Projeksiyonu slayt gösterimleri ve video izlemek için kullanmaktadırlar.

İkinci temada beden eğitimi öğretmenlerin çalıştıkları okulların teknolojik alt yapı durumları ele alınmıştır. Öğretmenler görev yaptıkları okullarda TV, medya oynatıcıları (eğitim cd'leri, cd/dvd player vs), kamera, fotoğraf makinesi, akıllı tahta, internet bağlantısı, bilgisayar (PC, notebook vs), projeksiyon, bilgisayar sınıfları ve projeksiyon cihazının mevcut olduğu belirlenmiştir. Bunlar içinde bilgisayar, projeksiyon ve internet bağlantısı ise çoğu okullarda olduğu ancak bilgisayar sınıfları ile akıllı tahta sınıflarının çok az olduğu belirlenmiştir.

Üçüncü temada beden eğitimi öğretmenlerinin günlük yaşantılarında teknoloji kullanma düzeyleri ele alınmıştır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kişisel bilgisayarları vardır. Cep telefonlarını internete bağlanmak ve iletişim için kullanmaktadırlar. Evlerinde televizyonu müzik dinlemek, haber ve film izlemek için kullanmaktadırlar. İnterneti eğlence amaçlı (oyunlar, video izleme, müzik dinleme vs), bilgi edinme (bankacılık işlemleri, gazeteler, doküman indirme), mebbis uygulamaları, alış-veriş yapma, sosyal paylaşım (facebook, twitter vs), spor haberleri takibi (hakem görevlendirmeleri takibi, lig takibi, beden eğitimi ile ilgili siteler takibi vs) ve e-posta takibi için kullanmaktadırlar. Ayrıca öğretmenlerin evlerinde medya oynatıcıları (dvd/cd player, uygu alıcısı, playstation vs) ve müzik çalar mevcuttur.

Dördüncü temada beden eğitimi öğretmenlerinin teknolojik araç ve gereçleri beden eğitimi ders içi ve dışı etkinliklerinde kullanma ile ilgili önerileri ele alınmıştır. Öğretmenler teknolojik araç ve gereçleri beden eğitimi ders içi ve dışı etkinliklerinde kullanma önerilerini üç başlık altında incelemek mümkündür. Birinci başlık olarak beden eğitimi derslerinde teknoloji kullanım alanı ele alınmış ve teknolojiyi beden eğitimi derslerinde spor beceri öğretiminde ve spor bilgi öğretiminde kullanılmasını önermektedirler. Spor beceri öğretiminde teknolojiyi destekleyici olarak kullanılacağı ve beceri öğretiminde teknolojinin fazla etkili olmayacağını ifade etmişlerdir. Özellikle gülle atma, yüzme gibi branşlarda teknik öğretiminde hareket analizleri için video gösteriminin öğrenmeyi destekleyici olacağını belirtmişlerdir. Similasyon cihazları (3d görüntü, hareket sensorları vs) beden eğitimi derslerinde kullanması için daha erken olduğunu ifade etmişlerdir. Ancak spor bilgilerinin öğretiminde ise teknoloji kullanımının kalıcı öğrenme sağlayacağını ifade etmişlerdir. Özellikle fatih projesi (akıllı tahta, tablet bilgisayar vs) ve EBA'nın etkin kullanılması ile ihtiyaç duyulan bilgilere daha çabuk ulaşılacağını ve spor bilgilerini daha etkili öğrenileceğini söylemektedirler. İkinci alt başlık ise öğretmenlerin beden eğitimi ders içi ve dışı etkinliklerinde teknoloji kullanma yöntem önerileridir. Öğretmen önerilerine göre beden eğitimi ve spor ile ilgili olarak video, yazı, resim, fotoğraf vs. ortak veri havuzu EBA içinde oluşturulmalıdır. Üçüncü alt başlıkta ise beden eğitimi ders içi ve dışı uygulamalarında teknolojiyi ölçme ve değerlendirmede kullanma önerileri yer almaktadır. Öğretmenler öğrencilerin fiziksel gelişimlerinde doğru ve hassas ölçüm almak için bilimsel ölçüm aletlerinden (biyoimpedanse, fotosel, skinfold, treadmill vs) faydalanmak gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca yetenek seçimleri içinde (öğrenci somototip belirlemede, vital kapasite ölçümlerine, motorik özellikler vs) antropometrik malzemelerden yararlanılması gerektiğini ifade etmektedirler.

Sonuç olarak beden eğitimi öğretmenleri beden eğitimi ders içi ve dışı uygulamalarında teknoloji kullanma konusunda iki temel görüşe sahiptirler. Birinci görüşe göre öğretmenler uygulama söz konusu olduğu için spor beceri öğretiminde teknoloji kullanımının sadece destekleyici olacağını ve fazla bir etkisinin olmayacağını ileri sürmüşlerdir. İkinci görüşe göre spor bilgi öğretiminde ise teknoloji kullanımının (akıllı tahta, slayt, resim, video vs) kalıcı ve etkili öğrenmeyi sağladığında hem fikirlerdir.

Anahtar Kelimeler: *Beden Eğitimi Dersi, Teknoloji, Öğretmen*

OKULUMDA DANS ÖĞRENİYORUM

Selim Küçükarpacı, Seher Berber, Nevin Gündüz

Nevin.Gunduz@ankara.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada amaç, okulunda salsa öğreniyorum projesi adı altında Cumhuriyet Lisesinde dans konusunda istekli öğrencilere temel salsa eğitimi vermek ve Cumhuriyet Lisesi Salsa Gösteri grubunu oluşturmak.

Ankara Cumhuriyet Lisesinin 9-10-11 ve 12. sınıflarından toplanan yaklaşık 30 çift (60 öğrenci) ile ilk hafta tanışma, salsa nedir, nasıl yapılır, ve temel salsa adımları hakkında konuşma yapıldı ve ilk uygulamalara başlandı. Dans çalışması, toplam 7 hafta sürmüştür, günde 1 saat 15 dakika olmak üzere haftada 2 gün, toplam 2.30 saat dans eğitimi verilmiştir.

İlk hafta salsa tanımı temel adımları tanıtıldıktan sonra bu dansı severek yapabileceğine inanan yaklaşık 30 çift eğitimlere katılmaya devam etti. Eşler arasında dansın daha kolay öğrenimi açısından eş değişimleri ve bazı ufak düzeltmelerden sonra eğitime devam edildi.

Temel salsa hareketlerinden sonra 2. ve 3. hafta dönüşler ve pozlar gösterildi ve uygulandı. Yeni eşler birbirlerine alışmaya başladı. Yeni eşlerin birbirine uyumu daha iyi bir stil oluşturdu. Bayan dönüşü gösterildi.

Eğitime devam eden eş sayısı 4. haftada 15 çifte düşürüldü ve gösteri grubu için en yetenekli 10 eş seçileceği duyurusu yapılarak eğitimin zorluk derecesi artırıldı. Bunun için estetik dönüşler, erkek ve kadının aynı anda poz verilmesi öğretilti.

5. Hafta gösteri gurubu oluşturulmadan önceki son eğitim haftasıydı bu hafta yetenekli 10 çift belirlenerek son iki hafta sadece gösteri grubuyla eğitim yapılacaktı. Diğer eşler için eğitim gösteri grubu dışında devam etti.

6. ve 7. Hafta Ankara Cumhuriyet Lisesi salsa gösteri grubunu oluşturan 10 çift seçildi ve bu grup ile son iki hafta gösteri ve koreografi çalışmaları yapıldı.

Sonuç olarak "Okuluma Salsa Dansı Öğreniyorum Projesi" adı altında gönüllü katılan 30 çift (60 öğrenci) kız ve erkek öğrenci temel düzeyde salsa dansını öğrenmiş oldular. Adımlama, ritim, dönüş gibi. Okulun dans gösteri grubunu oluşturan öğrenciler ise orta ve ileri düzey eğitime açık hale geldiler. Kendilerini bu yönde geliştirebilecek temel dönüş, poz, adım ve geçişleri öğrendiler. Dans grubuna katılan öğrenciler aynı zamanda ritim duygusu, birlikte hareket, uyum, estetik, farklı müzikleri dinleme gibi özellikleri de kazanmış oldular.

EĞİTMENLER: Selim KÜÇÜKARPACI, Seher BERBER

POSTER BİLDİRİLER

POS 01

**KÜÇÜK YAŞ GRUBUNDAKİ ATLETLERİN SPRINT PERFORMANSLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Derya Selda SINAR., Manolya AKIN
(Mersin Üniversitesi/MERSİN)
derya.sinar@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışma atletizm sporu ile uğraşan küçük yaş grubundaki atletlerin; sprint performanslarının, çeşitli değişkenler ile herhangi bir ilişkisinin olup olmadığının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Çalışmanın örneklemini Mersin 700.yıl ilköğretim okulunda öğrenim gören öğrencilerden 9 kız 16 erkek olmak üzere toplam 25 öğrencinin gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Sporcular (ACSM)' kriterlerine göre en az bir yıl ve haftada üç kez antrenman yapmış olan öğrencilerden seçilmiştir. Ölçümlerde sprint gelişimi ile ilişkili olabilecek; antropometrik ölçümler, çap, çevre ve deri kıvrım kalınlıkları, durarak uzun atlama, dikey sıçrama, esneklik ve denge değerleri alınmıştır. Vücut yağ yüzdesini değerlendirmek için Durnin Womersley kullanılırken, somatotip değerler için Healt Carter denklemi kullanılmıştır. Beden kitle indeksleri hesaplanmıştır. Dikey sıçrama Abalakov testi ile değerlendirilirken, esneklik değerlendirmesi için ise, Beighton kriterleri kesim noktası 5 olarak alınmıştır. 30 metre sprint ölçümleri kronometre ile yapılmıştır. Dinamik denge Tecno Body (Prokin PK 200W) cihazıyla iki ayrı ölçümde alınmıştır. Bu ölçümler Slalom testi ve Equilibrium testidir.

Tüm verilerin tanımlayıcı istatistikleri aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri alınmıştır. Buna göre deneklerin sırasıyla yaş, vücut ağırlığı ve boy değerleri kızlarda ($12,67 \pm 1,22$, $36,6 \pm 6,18$, $145,4 \pm 7,95$) ve erkeklerde ($12,94 \pm 1,00$, $43,76 \pm 10,07$, $154,9 \pm 12,39$) bulunmuştur. Ortalama 30 metre sprint dereceleri kızlarda $5,218 \pm 0,188$, erkeklerde ise $5,016 \pm 0,299$ saniye'dir. Durarak uzun atlama değerleri kızlarda; $144,0 \pm 16,63$ erkeklerde; $154,56 \pm 16,00$ metre'dir. Dikey sıçrama değerleri ise, kızlarda; $30,67 \pm 6,58$ erkeklerde; $32,31 \pm 4,90$ metre' dir. Hipermobilité değerleri kızlarda; $3,44 \pm 1,74$ bulunurken erkeklerde; $4,31 \pm 1,01$ bulunmuştur. Endomorf mezomorf ve ektomorf değerleri kızlarda $2,62-3,75-3,59$ erkeklerde $2,57-4,08-3,81$ 'dir.

Örneklem sayısı parametrik varsayımlar yerine getirmediği için Sprint performansı ile değişkenler arasındaki ilişkiye Sperman Sıra Farklı korelasyon katsayısı ile bakılmıştır. Dikey sıçrama değerleri ($r=-0,393$; $p>0,05$) ile sprint değerleri arasında negatif ve çok düşük bir korelasyon gözlemlenmiş ancak, istatistiksel olarak manidar bulunmamıştır. Diğer taraftan, sprint değerleri ile; denge ölçümü slalom testi ($r=-0,054$; $p>0,05$), beden kitle endeksi (BKİ) ($r=-0,305$; $p>0,05$), vücut yağ yüzdesi ($r=0,266$; $p>0,05$) değerleri arasında istatistiksel olarak manidar bir ilişki bulunmamıştır. Cinsiyetin denge ölçümleri üzerindeki etkisi manidardır ($p<0,05$) ve erkeklerin slalom denge değerleri kızlar' dan daha yüksektir. Esneklik çalışmasında hiper mobil ve nonhiper mobil olan sporcuların sprint derecelerinde herhangi bir farklılık bulunmamıştır ($p<0,05$). Araştırmamız sonucunda sadece sporcuların sprint değerleri ile durarak uzun atlama değerleri ($r=-0,436$; $p<0,05$) arasında; negatif ve orta düzey bir ilişki olduğu gözlemlenmiş ve bu ilişki istatistiksel olarak manidar bulunmuştur.

Sonuç olarak çalışılan örneklemden küçük yaş grubundaki atletlerin; durarak uzun atlama hariç dikey sıçrama, denge, beden kitle endeksi, vücut yağ yüzdesi ve esneklik değerlerinin sprint performansı üzerindeki etkisi anlamlı bulunmamıştır. Denge ölçümlerinde bilinenin aksine kızların erkeklerden daha düşük değerler almış olması da dikkat çeken bir nokta olmuştur. Kız ve erkeklerin hızlı gelişim dönemlerinin birbirinden farklı (kızlarda; 11,5-12, erkeklerde; 13,5-14) olmasından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sprint, Antropometri, Dinamik Denge, Biyomotor Yetiler.

POS 02

CEZA İNFAZ KURUMLARINDAKİ MAHKÛMLARIN BEDEN EĞİTİMİ VE SPORA BAKIŞ AÇILARI VE BEKLENTİ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ (ELAZIĞ E TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ÖRNEĞİ)

F. YILDIRIM¹, Y. SAVUCU², Y. Süreyya BİÇER², M. KARADAĞ²

(¹ Mili Eğitim Bakanlığı-fethi23yildirim@hotmail.com)

(² Fırat Üniversitesi-ysavucu@hotmail.com)

ÖZET

Bu araştırma, ceza infaz kurumlarında kalan mahkûmların Beden Eğitimi ve Spora bakış açılarının ve beklenti düzeylerinin belirlenmesini amaçlamıştır. Araştırmanın evreni, Adalet Bakanlığına bağlı ceza infaz kurumlarında kalan mahkûmlardan, örnekleme ise Elazığ ilinde bulunan E tipi kapalı cezaevinde kalan 147 erkek mahkûmdan oluşmuştur. Araştırma sonunda veriler bir istatistik programında geçerliliği $p<0,05$ anlamlılık düzeyi olarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; mahkûmlar da genel olarak spora ilginin yüksek olduğu, spor yapma sürelerinin uzatılması gerektiği, daha düzenli bilinçli spor yapılabilmesi için mutlaka uzman bir kişinin kendilerine bu konuda yardımcı olmaları gerektiği, aynı zamanda düzenli spor yapan mahkûmlara Adalet Bakanlığı ya da çeşitli sivil toplum kuruluşları tarafından, cezaevinde kendi ihtiyaçlarını karşılayabilecek kadar belli bir miktar ücret ödenmesinin mahkûmları spor yapma konusunda teşvik edici olacağı görülmüştür. Ayrıca spor yapılan alanların iyileştirilmesi ve mahkûmların spor yaptıktan sonra düzenli beden temizliklerini yapmalarını konusunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi ile beklentilerin karşılanabileceği yönünde görüşler ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Mahkûm, Beden Eğitimi, Spor, Cezaevi, Beklenti

**DETERMINATION OF THE PERSPECTIVES TO PHYSICAL EDUCATION AND SPORT AND EXPECTATIONS OF PRISONERS IN PRISON
(SAMPLE OF ELAZIĞ E TYPE CLOSED PRISON)**

ABSTRACT

The study was aimed to determine the perspectives to Physical Education and Sport and expectations of Prisoners in prison. The population of the study was composed of prisoners in prison of Ministry of Justice and sample of the study composed of 147 prisoners totally in Elazığ E type closed prison. At the end of the research, data were analyzed using a statistical program at level of $p<0.05$ significance. According to the results, it has been seen that the number of prisoners have an interest to sports, need extending the duration of sports, need an expert who help them to perform the sports consciously, want to paid a certain fee to their own needs in prison. In addition, it has been presented that expectations related to the improvement of the sports fields and taking a shower regularly for prisoners.

Keywords: Prisoner, Physical Education, Sport, Prison, Expectation

POS 03

OTİSTİK ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN SPORA BAKIŞ AÇILARI VE SPORUN ÇOCUKLARININ YAŞAM BECERİLERİ ÜZERİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Gonca İNCE*

(*Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Y.O. /Spor-Sağlık Bilimleri A.B.D. /Adana), gince@cu.edu.tr

GİRİŞ

Otizm, yaşam boyu süren sosyalleşme, dil, iletişim ve diğer birçok etkinlik alanını etkileyen bir bozukluktur. Otistik çocuklara sahip ebeveynlerin, Adana'da otizm tedavisinde spordan ne kadar destek aldığı, çocuklarının yaşam becerileri üzerindeki etkileri ve spora bakış açılarının değerlendirilmesi ile ilgili literatürde bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bu çalışma, otistik çocuğu olan ebeveynlerinin, spora bakış açılarının değerlendirilmesi ve sporun çocukları üzerine etkilerinin tespiti amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Çalışmaya, farklı özel eğitim merkezlerinde eğitim alan öğrencilerin, 41 ebeveyni gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmada, araştırmacı tarafından oluşturulmuş 33 soruluk bir anket kullanılmıştır. İlk bölüm; ebeveyn ve otistik çocuklarının demografik özelliklerini içermektedir. İkinci bölüm ise; spor eğitimi ile ilgili oluşturulmuştur. Son bölüm ise; otistik çocuklarının aldıkları spor eğitiminin, günlük yaşam becerilerine katkı derecelerini sorgulamaktadır. Anket soruları hazırlandıktan sonra, alanla ilgili uzmanlar tarafından gözden geçirilmesi sağlanmış olup, düzeltmeleri yapılmıştır.

İstatistiksel analizlerde; SPSS 11.5 paket programı (ortalamalar, standart sapmalar, frekans dağılımları) kullanılmıştır.

BULGULAR

Ankete belirtilen otistik çocukların yaş ortalamaları; 10.17 ± 4.99 yıl, vücut ağırlık ortalamaları; 42.55 ± 20.93 kg, boy ortalamaları: 138.27 ± 30.77 cm, olarak tespit edilmiştir. Ayrıca çocukların 31'nin erkek (%75.6) ve 10'unun ise kız (%24.4) olduğu bildirilmiştir.

Yapılan istatistiksel ölçümler sonucunda; ankete katılan 41 ebeveynin 21 kişinin (%51.2) çocuklarına spor eğitimi aldıkları görülmüştür. Bu 21 ebeveynin çocuklarının yaşam becerilerine sporun etkileri sorgulandığında ise; en fazla iletişim (14 kişi %66.7) ve dil gelişim (11 kişi %52.4) becerilerine katkıların çok olduğu belirtilmiştir. Çocuklarına spor eğitimi alıramayan ebeveynlerin (20 kişi % 48.8) ise en fazla maddi imkânsızlıklar (6 kişi %30) ve otizme yönelik spor eğitim tesislerinin yetersizliği (5 kişi %25) gibi nedenlerden yakındıkları tespit edilmiştir. Ayrıca ankete katılan 27 kişinin (%65.9), çocuklarının eğitim aldıkları özel eğitim merkezlerinde spor eğitmenlerinin olmadığı bildirilmiştir.

SONUÇ

Sonuç olarak, otistik bireylerin yaşam becerilerine, sporun katkıları göz önüne alınarak özellikle özel eğitim merkezlerinde spor eğitmenlerinin çalıştırılması ve bu merkezlerde spor tesislerinin yeterli düzeye getirilmesi gereğini vurgulayabiliriz.

Anahtar Kelimeler: Otizm, spor eğitmenliği, iletişim becerisi, dil gelişim becerisi

OBSERVATIONS OF PARENTS OF AUTISTIC CHILDREN ON THE EFFECTS OF PARTICIPATION IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS ON THEIR CHILDREN'S LIFE SKILLS

Gonca İNCE*

(*Çukurova University , Physical Education and Sport/ Sport-Health Science/Adana/TURKIYE)
gince@cu.edu.tr

BACKGROUND: Autism is a disorder that affects socialization, language, communication, and other essential life skills. There are no surveys in the literature evaluating observations of parents who have autistic children on their available autism treatment options that include physical education and sports and effects of such activities on their children's life skills. This study is conducted in Adana province in Turkey.

OBJECTIVE: This study investigates the observations of parents with autistic children on physical education and sports as part of treatment options to develop needed life skills and their perception of the effects of participating in such physical education or sports on their children's life skills.

METHODS: A total of 41 parents participated in this study on a voluntary basis. The study included parents of students studying in various special education centers for autistic children. In the study, the researcher created and used a questionnaire that included 33 questions. The first part was designed to capture demographic characteristics of the participating family. The second part focused on physical education and sports training. The last part was designed to capture the parents' perceptions of the effects of sports training on their autistic child's daily life skills. After the preparation of survey questions, experts in relevant fields reviewed the questionnaire, and the researcher incorporated any needed corrections. For statistical analyses, the SPSS 11.5 computer packet program (averages, standard deviations, frequency distributions) was used.

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

RESULTS: The average age of the children of surveyed parents was found to be 10.17 ± 4.99 years. The average body weight was 42.55 ± 20.93 kg, and the average height was 138.27 ± 30.77 cm. In addition, 31 children were male (75.6%) and 10 were female (24.4%).

The results of the statistical measurements analyses were as follows: Out of the 41 parents participating in the survey, 21 (51.2%) had children taking physical education or sports training. With respect to questions on the effects of physical education and sports training on children's life skills, among these 21 parents, 14 (66.7%) indicated that physical education and sports training contributed highly to their children's communications skills. Similarly, 11 parents (52.4%) stated that physical education and sports training contributed highly to their children's language development.

Among the parents with autistic children (20 parents 48.8%) who did not participate in any physical education or sports training, the top reasons for not allowing their children to participate in such activities were lack of affordable options (financial difficulties) (6 parents 30%) and lack of facilities (5 parents %25) that focus on physical education and sports training for autistic children. In addition, 27 parents (65.9% of all parents) indicated that the special education centers where their children received special education did not have any physical education teacher or sports trainers.

CONCLUSION: In conclusion, taking into account the importance of physical education and sports participation on physical and emotional development and growth and its expected contribution to life skills of autistic individuals, special education centers must reevaluate the need for hiring physical education teachers or sports trainers and improving their facilities to include physical education for autistic children into their curriculum. Keywords: Autism, sports trainer, communication skills, language development skills

BULGU TABLolarından Örnekler

Tablo I. Ankete Katılan Ebeveynlerin Çocuklarının Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Çocuk Sayısı		Yaş		Boy		Vücut ağırlığı	
	n	%	n	ss	n	ss	n	ss
Kız	10	24.4	11	5.68	137.16	33.06	41.00	14.87
Erkek	31	75.6	9.90	4.82	141.70	23.40	43.05	22.73
Toplam	41	100	10.17	4.99	138.27	30.77	42.55	20.93

II. Ankete Katılan Ebeveynlerin Otizm Tedavisinde Kullandıkları Yöntemler

	Katılımcı Sayısı	% Dağılımı
Yalnızca ilaç	1	2,4
Özel eğitim	10	24,4
Spor ile eğitim	2	4,9
Özel eğitim+spor	5	12,2
İlaç+özel eğitim	9	22,0
İlaç+özel eğitim+spor	14	34,1
Toplam	41	100,0

Tablo III. Ankete Katılan Ebeveynlerden Çocuklarına Spor Eğitimi Aldıramayanların Nedenleri

	Katılımcı Sayısı	% Dağılımı
Yetişmiş eğitmen yok	3	7,3
Çocuğum spor yapamaz	2	4,9
Maddi imkânsızlıklardan	6	14,6

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

Tesis yetersizliği	5	12,2
Yaşının küçük olmasından	2	4,9
Diğer	2	4,9
Boş	21	51,2
Toplam	41	100,0

Tablo IV. Ankete Katılan Ebeveynlerden Çocuklarına Spor Eğitimi Aldıranların Çocukların Yaşam Becerilerine Katkıları

Yaşam Becerileri	Olmadı		Az		Biraz		Çok		Boş	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
İletişim	-	-	-	-	7	17.1	14	34.1	20	48.8
Özbakım	-	-	1	2.4	10	24.4	10	24.4	20	48.8
Takıntı	3	7.3	3	7.3	7	17.1	8	19.5	20	48.8
Dil	3	7.3	1	2.4	6	14.6	11	26.8	20	48.8
Akademik	3	7.3	1	2.4	11	26.8	6	14.6	20	48.8

POS 04

YAŞLILIK VE EGZERSİZ

***Halit EGESÖY *Bülent AĞBUĞA**

(*Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu)
hegesoy1@hotmail.com

ÖZET

Egzersiz kişilerin yaşamında birçok değişiklikleri beraberinde getirirken, kişiye özel iyilik halini ve yaşam kalitesini de arttırdığı bilinmektedir. Tüm yaş gruplarında olduğu gibi bu durum yaşlı bireyler için de geçerlidir ve gençlerde olduğu gibi yaşlı bireylerde de düzenli egzersizin çok sayıda yararı bulunmaktadır. Kardiyovasküler, nörofizyolojik, kas iskelet sistemi sağlığı üzerine etkileri yanında vücut kompozisyonu ve metabolizma üzerine de kanıtlanmış birçok faydası bulunmaktadır. Egzersiz kas iskelet sisteminde, kas kütlesinde ve kuvvetinde artma, eklem hareket açıklığında düzelme, dengeyi düzelterek düşmede azalma, gibi faydalar sağlamaktadır. Egzersizin faydaları yanında bazı riskleri de bulunmaktadır. Yaş'dan bağımsız olarak tüm yaş gruplarında kişinin aşırı ve ani yüklenmelerle başlayan hızlı, kontrolsüz egzersiz programları sonrasında oluşabilecek yumuşak doku ve eklem yaralanmaları yanında düşük enerjili veya yüksek enerjili kırıklar meydana gelebilir.

Egzersiz öncesi tüm değerlendirmeler yapıldıktan sonra oluşturulacak egzersiz reçetesi, kişinin sağlık hikayesi, kişisel hedefleri, egzersiz özellikleri ve spesifik egzersiz gereksinimlerini yanında yapılması gereken yaşam tarzı değişiklikleri ile beraber oluşturulan program, egzersiz türüne yönelik, ısınma, egzersiz yoğunluğu, egzersiz tipi, süresi ve sıklığı bilgisini içermelidir.

Hazırlanan programda egzersizin süresi, yoğunluğu ve sıklığı oldukça önemlidir. Süre ve yoğunluk artışı ılımlı düzeyde olmalıdır. Özellikle 80 yaş üstü kişiler için hazırlanan programda, kademeli direnç egzersizlerine ağırlık vermenin daha güvenli olduğu yönünde görüşler bulunmaktadır.

Yaşlılara uygulanan fiziksel aktivite programları; kuvveti ve esnekliği artırmak, dayanıklılığı geliştirmek, denge ve koordinasyonu düzenlemek için belirlenmiş aktiviteleri içermelidir. Bu programların, kişinin yaşam tarzına uygun olması gerekir.

Yapılan bu çalışmada, yaşlılığın organizmaya etkileri, yaşlılarda fiziksel aktivite ve egzersiz uygulamalarının(programının) nasıl olması gerektiği konusunda literatürde yapılan çalışmaların bir derlemesinin yapılması hedeflenmektedir.

POS 05

**MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI LİSELERDE SPOR YAPAN BİREYLERİN BENLİK SAYGISI
DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ (ELAZIĞ İL ÖRNEĞİ)**
Kubilay ŞENBAKAR

ÖZET

Benlik saygısı yüksek gençler, başarıya çok önem verir ve yarışma gerektiren uğraşları seçerler. Kişinin benlik saygısının yüksek olması başkaları tarafından da değerli bulunduğu inancını pekiştirir. Benlik saygısının düşük olması ise başkalarının olumsuz değerlendirildiği inancını pekiştirir(8).

Bu araştırma, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Liselerde spor yapan bireylerin benlik saygılarının belirlenerek, bu bireylerin benlik saygı düzeyleri arasındaki farkların anlamlılık düzeylerini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evreni Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Liseler olup örnekleme Elâzığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesindeki liselerde spor yapan ve farklı branşlarda olan 161'i erkek ve 77'ü bayan olmak üzere toplam 238 gönüllü kişiden oluşmuştur. Verilerin toplanmasında Cooper Smith Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır. Demografik özellikleri belirlemek için, araştırmacı tarafından hazırlanmış, kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde, SPSS 15,0 paket programı kullanılmıştır. ($p < 0,05$). Bu çalışma sonucunda, spor yapan bireylerin, benlik saygısı düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Sonuç olarak spor bireylerin benlik saygıları üzerine olumlu etkilerinin olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Benlik saygısı, Lise, Lise Öğrencileri

POS 06

**ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN HAFİF ZİHİNSEL ENGELLİ ÇOCUKLARIN KABA VE İNCE MOTOR
BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Nevzat Demirci, Erdal Demirci, Pervin Toptaş Demirci, Ali Osman Engin

(Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü/ KARS)

nevzatdemirci44@hotmail.com

GİRİŞ

Öğrenme güçlüğü, kişinin zihinsel geriliği olmamasına karşın akademik geriliğinin olmasıdır. Öğrenme güçlüğü açık olmayan psikolojik ve nörolojik etmenler sonucu çocuğun akademik programlarda, dilde, zihinsel süreçlerde ve motorsal gelişim düzeylerinde normal gelişiminin önemli ölçüde bozulması durumudur (Özmen, 2010: 336). Bu nedenle, eğitimden beklenen bireylerin, gizli güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkararak en üst düzeyde geliştirilmesine yardım edebilmektir. Bireyleri bedensel, zihinsel, duygusal ve toplumsal yönleriyle bir bütün olarak yetiştirmek, modern eğitimin temel ilkelerindendir (Yaylacı, 1998). Öğrenme güçlüğü olan çocukların aktif ve sağlıklı bir yaşam biçimi için gerekli olan bilgi, beceri ve tutumları kendiliğinden geliştiremezler. Bu gelişim ancak öğrenme süreci içerisinde mümkün olabilmektedir. Öğrenme, çocukluk döneminde bir yaşam biçimi haline getirilmelidir (Education, 2006). Dolayısıyla; özel öğrenme güçlüğü olan çocukların yetersizliği, engeli, ne olursa olsun her yaşta ve cinsiyette temel hak olan eğitim hizmeti mutlak yapılmalıdır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada; Kars Rehberlik ve Araştırma Merkezin (RAM) den raporlu, özel öğrenme güçlüğü olan çocukların kaba ve ince motor becerilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın çalışma evrenini Kars Rehberlik ve Araştırma Merkezin (RAM) den raporlu olan ve rehabilitasyon merkezlerinde eğitim alan öğrenme güçlüğü olan 99 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmadan önce gerekli izinler alınmıştır. Veri toplama aracı olarak Özel Eğitim Rehberlik ve Araştırma Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün özel öğrenme güçlüğü destek eğitim programında belirtilen eğitim programı içerisinde kaba ve ince motor becerilerin değerlendirmesi ile ilgili motor koordinasyon alan testi uygulandı. Özel Öğrenme Güçlüğü Destek Eğitim Programı'ndaki ölçme ve değerlendirme süreci; kaba değerlendirme, öğretim öncesi değerlendirme, öğretim sürecini (ders saati) değerlendirme, son değerlendirme ve öğretim sonrası (dönem sonu)

8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi (25-27 Nisan 2013, MERSİN)

değerlendirme aşamalarından oluşmaktadır. Verilerin çözümlenmesinde; Araştırmanın temel amacı doğrultusunda alınan yanıtlar ışığında SPSS paket istatistik programı kullanılarak önce veri tabanı oluşturulmuştur. Elde edilen verilerin istatistiksel olarak frekans (f) ve yüzde (%) dağılımı hesaplanmıştır ve ilişkilendirmelerde ise t-testi analizi yapılarak sonuçların yorumlanmasında 0.05 anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır.

BULGULAR VE SONUÇ

Özel öğrenme güçlüğü çeken çocukların kaba değerlendirme sonucuna göre, öğrencilerin %76'nın kaba motor ve ince motor beceriler ile ilgili çeşitli sorunlar yaşadığı görülmektedir. Özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin tekrarladıkça otomatikleşmesi öngörülen motor becerilerde sorun yaşadıkları, el tercihinde geciktikleri (sağ ve sol eli karışık kullanmak), yap boz, küpler, lego gibi oyuncaklarla oynamada zorlandıkları belirlendi. Kaba motor becerilerde ve koordinasyonda (ritmik hareket etmek, el çırpma, merdiven inip-çıkma, sek sek oynamak, zıplama, top atma yakalama, ip atlamak ve bisiklet sürme vb.) sorunlar yaşadıkları gözlemlendi. Kaba değerlendirme, öğretim öncesi değerlendirme, öğretim sürecini (ders saati) değerlendirme, son değerlendirme ve öğretim sonrası (dönem sonu) değerlendirme sonuçları karşılaştırıldığında öğretim öncesi ile öğretim sonrası değerlendirme arasında $p < 0.05$ düzeyinde anlamlı sonuçlar elde edildi. Sonuç olarak; öğrenme güçlüğü çeken çocukta, en iyi tedavi eğitimidir. Bahsedilen yöntem okulda alınan eğitimden farklıdır. Daha çok özel bir eğitim içermektedir. Bu eğitimde çocuğun yaşadığı kaba ve ince motor beceriler ve koordinasyon gibi gelişimleri desteklenerek, ilerleme kaydetmek amaçlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çocuklarda Öğrenme Güçlüğü, Kaba ve İnce Motor, Beceri

KAYNAKLAR

- EDUCATION, Alberta, (2006). Daily Physical Activity: A Handbook for Grades 1-9 Schools. Alberta, Canada.
- ÖZMEN, Rüya Güzel (2010). Özel Eğitime Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim, Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrenciler, Pegem Yayınevi.
- YAYLACI, Filiz (1998). İlköğretim okulları beden eğitimi dersi öğretim programının değerlendirilmesi. Afyon Kocatepe Üniversitesi-Sosyal Bilimler Dergisi, (1): 95-106.

POS 07

SPORUN İŞİTME ENGELLİLERİN GELİŞİMLERİ ÜZERİNDEKİ ROLÜ

Şule KIRBAŞ Sebiha GÖLÜNÜK***

*Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Amasya

**Afyon Kocatepe Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Afyonkarahisar

ÖZET

Bu araştırmada sporun işitme engellilerin gelişimleri üzerindeki rolü ele alınmaya çalışılmıştır. Araştırma literatür taraması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma yapılırken sporun işitme engellilere ne yönde etkilerinin olduğu, bu etkilerin engellilerin fiziksel performansına, gelişimine nasıl yansıdığının belirlenmesi ve ilgililerin bu konuda bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.

İşitmenin nasıl gerçekleştiği, işitme engelinin nasıl, ne zaman, ne şekilde ortaya çıktığı ve işitme engellilerde sporla ilgili genel bazı bilgilere yer verildikten sonra, yapılan bazı çalışmaları dikkate alarak sporun engelliler üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Uygulanabilecek türde bazı sportif aktivite ve etkinliklere yer verilmiş, aynı zamanda aktiviteler öğretilirken eğitimcilerin dikkate alması gereken hususlarda ifade edilmiştir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde işitme engelliler için engel teşkil eden, sosyalleşme, güven duygusunun gelişmesi, dil gelişimi, düzgün bir postür kazanma ve sağlıklı gelişim gibi konularda sporun olumlu yönde etkilerinin olduğu gözlemlenmiştir.

Sonuç olarak, sporun işitme engellilerin gelişimi üzerinde oldukça önemli bir rolü olduğu ifade edilmiştir. Sayısı göz ardı edilmeyecek kadar önemli olan işitme engellilerde gözlenen problemlerin etkisini azaltmak ya da

gidermek için eğitimcilerin motor etkinliklere ve aynı zamanda sportif aktivitelere daha fazla yer vermelerinin gerekliliği belirtilmiştir. İşitme engellilerin hayatında sporun daha iyi bir yer edinmesi için gereken tedbirlerin alınması konusunda önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İşitme Engelli, Spor.

THE ROLE OF SPORTS ON THE DEVELOPMENT OF THE HEARING IMPAIRED

Abstract

The aim of this study is to determine role of sports on the development of hearing impaired persons. This research was carried out through literature scan. While the study was being carried out, in what terms sports effect the hearing impaired and how it reflects to their development and informing the officials is aimed.

After some information is given such as how hearing is realised, how and when deafness occurs and sports at the hearing impaired ; the effects of sports on the hearing impaired is evaluated by paying attention to some studies. Some examples of applicable sportive activities were given and then some particular points that the educators should consider while teaching the activities were stated. When the previous studies were examined, it was observed that sports has positive effects in terms of socializing trust, language development. A proper posture and healthy development which are all hinders to the hearing impaireds.

In conclusion, it was stated that sports has positive effects on the development of the hearing impaireds. In order to reduce the effects of the observable problems of the hearing impaireds, it was stated that educators should give more priority to the motor activities . Such suggestions as the necessary precautions should be taken about sports in the life of the hearing impaireds were made.

Key Words: The hearing impaired, Sports.

POS 08

MERSİN VE ADANA İLLERİNDEKİ 1. LİG KADIN BASKETBOLCULARIN MÜSABAKA ÖNCESİ KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Gülşen ÖZGÜL, Leyla SARAÇ

(Mersin Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Mersin
lylsr@gmail.com)

AMAÇ

Bu çalışmanın amacı Mersin ve Adana illerindeki 1. lig kadın basketbolcuların müsabaka öncesi kaygı düzeylerinin incelenmesidir.

YÖNTEM

Katılımcılar

Araştırmanın örneklemini 2012-2013 sezonunda Türkiye Basketbol Federasyonu'nun faaliyet programı kapsamında gerçekleşen Türkiye Kadınlar Birinci Ligi'nde basketbol oynayan yaşları 18 ile 33 arasında değişen ($\bar{X}_{yaş} = 24.94 \pm 4.14$) 33 kadın basketbolcu oluşturmuştur. Katılımcıların takımlara göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Kadın Basketbolcuların takımlara göre dağılımı.

TAKIMLAR	N
Mersin Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü	9
Tarsus Belediyesi Spor Kulübü	10
Ceyhan Belediyesi Spor Kulübü	7
Adana Botaş Spor Kulübü	7
TOPLAM	33

*8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Kongresi
(25-27 Nisan 2013, MERSİN)*

Veri Toplama Aracı

Araştırmada kadın basketbolcuların müsabaka öncesi kaygı düzeylerini ölçmek için Marthens ve ark. (1990) tarafından geliştirilen Yarışmasal Durumluk Kaygı Envanteri kullanılmıştır. Ölçek üç alt ölçek (bilişsel kaygı, somatik kaygı, kendine güven) ve toplam 27 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki yargılar 4'lü değerlendirme basamağına göre yapılmakta ve 27 maddenin puan aralığı 9 ile 36 arasında değişmektedir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması Kuruç (2003) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin güvenirlik katsayıları bilişsel kaygı için .96, bedensel kaygı için .93 ve kendine güven için .95 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışma kapsamında yapılan güvenirlik çalışmalarında, Yarışmasal Durumluk Kaygı Envanteri'nin iç tutarlık katsayılarının bilişsel kaygı için .74, somatik kaygı için .84 ve kendine güven için .83 olduğu görülmüştür.

Veri Toplama İşlemi

Bu araştırmada veri toplama işleminde Adana ve Mersin şehirlerinde oynanan 1. Lig müsabakalarına gidilmiş, takım antrenörlerinden izin alınmış ve izin alınan takımların sporcularına çalışma hakkında bilgi verildikten sonra Yarışmasal Durumluk Kaygı Envanteri çalışmaya katılmaya gönüllü olan sporculara uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Yarışmasal Durumluk Kaygı Envanteri ile toplanan verilerin analizinde SPSS 11.5 (Statistical Package for Social Science) istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan kadın basketbolcuların Yarışmasal Durumluk Kaygı Envanteri ile toplanan puanları incelendiğinde en yüksek puanın Kendine Güven ($\bar{x}= 26.70\pm 3.24$) alt boyutundan alındığı görülmektedir. Kadın basketbolcular daha sonra sırası ile Bilişsel ($\bar{x}= 20.64\pm 3.22$) ve Somatik ($\bar{x}= 17.46\pm 3.56$) alt boyutlarından yüksek puan almışlardır.

Tablo 2. Katılımcıların yarışmasal durumluk kaygılarına yönelik ortalama puan dağılımları

	N	Ort.	Std. Sap.
Bilişsel	33	20.64	3.22
Somatik	33	17.46	3.56
Kendine Güven	33	26.70	3.24

SONUÇ

Araştırma sonucunda kendine güven alt boyutunda kadın basketbolcular en yüksek değeri elde etmişlerdir. Bunun nedeninin kadın sporcuların Türkiye'nin en üst liginde oynamaları ve geçmişteki spor deneyimleri olduğu düşünülmektedir. Yine bulgulara bağlı olarak kadın basketbolcuların üst düzey sporcu olmalarının, oyun deneyimlerinin oldukça fazla olmasının da somatik kaygıyı az yaşamalarına neden olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Martens, R., Burton, D., Vealey, R. S., Bump, L. A., & Smith D. (1990). Development and validation of the Competitive State Anxiety Inventory-2. In R. Martens, R. S. Vealey, & D. Burton (Eds.), *Competitive anxiety in sport* (pp. 117-190). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Kuruç, Z. (1998). CSAI-2'nin Türkiye Uyarlaması, *Ön Çalışma I. V. Spor Bilimleri Kongresi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

POS 09

ÇOCUKLARINI TENİS BRANŞINA YÖNLENDİREN VELİLERİN BEKLENTİLERİNİN BELİRLENMESİ

Erdal AKKAYA, Nevin GÜNDÜZ

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, velilerin 8-16 yaş grubundaki çocuklarını tenis branşına yönlendirmedeki beklentilerini belirlemektir.

Çalışma grubu Ankara ilinde tenis sporu yapan ve turnuvalara katılan lisanslı sporcu velilerinden oluşmaktadır (160). Çalışmada veri toplama aracı olarak Veli Keski (2006) tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Bu çalışmamızda otuz beklenti sorusu içerisinde on dokuz tanesi kullanılmış olup ayrı bir geçerlilik ve güvenilirlik hesaplaması yapılarak alfa değeri α : %87 olarak belirlenmiştir. Anket 5'li Likert tipi ölçeklidir. Anket iki bölümden oluşmaktadır: Birinci bölüm, kişisel bilgilere yönelik (11 soru), ikinci bölüm ise velilerin, çocuğunu tenis branşına yönlendirme beklentilerini belirlemeye yönelik (19 soru) olmak üzere toplam (sorudan) oluşmaktadır. Elde edilen veriler istatistik paket programında tanımlayıcı istatistikler kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda tenis branşına yönlendirmede en etkili unsurlar olarak saptanmıştır. Çalışmamızda ayrıca "t-testi" ve "varyans" (Anova) analizi kullanılmıştır.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre veliler, çocuklarını tenis sporuna yönlendirme beklentileriyle ilgili anket görüşlerine katıldıklarını ($\bar{X}=4,13$) belirtmişlerdir. Velilerin en fazla katıldıkları iki görüş; ($\bar{X}=4,53$) ile "Tenis etkinliğiyle çocuğum yeni insanlarla karşılaşmasına ve yeni arkadaşlıklar edinmesine yardımcı olacağın inanıyorum sorusu ($\bar{X}=4,53$) ile" Çocuğum, tenis etkinliğiyle aktif yaşam tarzı geliştireceğini düşünüyorum." Sorusuna katıldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmada, velilerin çocuklarını tenis branşına yönlendirme beklentilerine ilişkin tutumlarının çocuklarının cinsiyetine, velilerin aylık gelir düzeylerine ve velilerin spora olan ilgi düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p > 0,05$). Ayrıca sporcuların tenisle uğraştıkları yıl arttıkça veli beklenti puanlarının ortalamalarında da anlamlı bir fark görülmediği ($p > 0,05$) tespit edilmiştir.

SUMMARY

The purpose of this research, the parents of 8-16 age group is to determine the expectations of their tennis branch routing.

Working Group participating in the sport of tennis and tournaments in the province of Ankara-licensed sports consists of parents (160). Study data collection tool was used in the survey prepared by Veli Keskin (2006). In this study, the question of expectations within the thirty-nine out of ten have been used by a separate calculation of validity and reliability alpha value (α) (%87), Respectively. 5-point Likert scale questionnaire survey based on the results obtained is given its final form. The survey consists of two parts: the first section, personal information (11 questions), the second part of parents, the child the expectations of tennis industry to determine the orientation (19 questions) and a total (30 questions) is composed. The data obtained were analyzed using descriptive statistics statistical package. Analysis of the most effective elements has been identified for tennis branch. We can also "t-test" and "Variance" (Anova) is used in the analysis.

According to the results of this research, the survey asked parents their children tennis sports orientation ($X = 4.13$) expressed their views on that. Most attended vision $X = 4.53$ with "Tennis activity my child to gain new friends, meeting new people, event, and I believe you'll still help with the question" with $X = 4.53$ my child, I think combining the tennis activity. 'active lifestyle that they are' question. Parents of children based on the gender of their children's provisions for the expectations of the tennis branch routing, according to monthly income levels and expectations interest levels do not represent a meaningful difference ($p > 0.05$).

Parents of children with regard to the attitude scores parents sports tennis branch routing ($p > 0.05$) do not represent a meaningful difference. We also have years of increases, the parents of the athletes tenisle ortalamalarında also noticed a meaningful expectation scores provision ($p > 0.05$).